

1916.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O MIRNOM RJEŠAVANJU RADNIH SPOROVA

Proglašavam **Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1332/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O MIRNOM RJEŠAVANJU RADNIH SPOROVA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način i postupak mirnog rješavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, izbor, prava i obaveze miritelja i arbitara i druga pitanja od značaja za mirno rješavanje radnih sporova.

Primjena

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na poslodavce i zaposlene koji rade na teritoriji Crne Gore, kao i na zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo od strane poslodavca sa sjedištem u Crnoj Gori, ako zakonom nije drugačije određeno.

Supsidijarna primjena

Član 3

Postupak mirnog rješavanja radnih sporova pokreće se, vodi i okončava u skladu sa ovim zakonom, ako za pojedini radni spor posebnim propisom nije drugačije određeno.

Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Radni spor

Član 4

Radni spor je spor koji je nastao u ostvarivanju prava iz rada i po osnovu rada između zaposlenog i poslodavca, odnosno spor koji je nastao povodom povrede prava iz rada i po osnovu rada ili zaštite kolektivnih interesa između sindikata i poslodavca ili udruženja poslodavaca.

Radni spor je i spor nastao povodom ostvarivanja prava na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje radi ostvarivanja prava na penziju.

Kolektivni radni spor

Član 5

Kolektivni radni spor može biti interesni i pravni.

Kolektivni interesni radni spor je spor koji nastaje u procesu pregovora, zaključivanja ili izmjena i dopuna kolektivnog ugovora.

Kolektivni pravni radni spor je spor koji nastaje u vezi sa primjenom zakona, kolektivnog ugovora ili opšteg akta poslodavca ili u vezi sa ostvarivanjem prava zaposlenih na sindikalno organizovanje, prava na štrajk, kao i prava zaposlenih na informisanje i konsultovanje.

Strane u kolektivnom radnom sporu

Član 6

Strane u kolektivnom interesnom radnom sporu su:

- 1) grupa zaposlenih, koju predstavlja sindikat ili izabrani predstavnici, i
- 2) poslodavac ili udruženje poslodavaca, koji su uključeni u kolektivno pregovaranje.

Strane u kolektivnom pravnom radnom sporu su:

- 1) grupa zaposlenih, koju predstavlja sindikat ili izabrani predstavnici, i
- 2) poslodavac ili udruženje poslodavaca kod kojeg je spor nastao u postupku primjene zakona, kolektivnog ugovora ili drugog propisa.

Individualni radni spor

Član 7

Individualni radni spor je spor koji nastaje između zaposlenog i poslodavca povodom ostvarivanja prava i obaveza koje proizilaze iz radnog odnosa, zakona, kolektivnog ugovora i drugog propisa.

Strane u individualnom radnom sporu su zaposleni i poslodavac kod kojeg je zaposlen podnosilac predloga za mirno rješavanje radnog spora.

Mirenje i arbitraža

Član 8

Mirenje predstavlja postupak mirnog rješavanja radnog spora, u kojem nezavisno i neutralno lice pomaže stranama u sporu da postignu dogovor i same riješe spor.

Miritelj je neutralno lice u sporu, koje upravlja postupkom mirenja i omogućava dijalog između strana u sporu kako bi one postigle sporazum, a u slučaju da strane u sporu ne postignu sporazum daje preporuku.

Arbitraža je dobrovoljni postupak mirnog rješavanja radnog spora, u kojem nezavisno i neutralno lice odlučuje o rješenju spora donošenjem arbitražnog rješenja, koje je obavezujuće za strane u sporu.

Arbitar je neutralno lice koje odlučuje o rješenju radnog spora.

Nezavisnost i nepristrasnost

Član 9

Miritelj, odnosno arbitar je dužan da postupa nezavisno i nepristrasno, u cilju postizanja mirnog rješavanja radnog spora.

Ravnopravnost

Član 10

U postupku mirnog rješavanja radnog spora strane u sporu su ravnopravne.

Povjerljivost

Član 11

Učesnici u postupku mirnog rješavanja radnog spora, kao i lica koja obavljaju administrativne poslove za potrebe mirenja dužna su da čuvaju kao povjerljive sve informacije i podatke koje su saznali tokom postupka, ako se strane u sporu nijesu drugačije sporazumjele.

Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na podatke u vezi sa prinudnim izvršenjem rješenja, odnosno ako postoji obaveza saopštavanja informacija i podataka, u skladu sa ovim zakonom.

Vraćanje dokumentacije

Član 12

Na zahtjev strana u sporu, svaki podnesak, isprava ili drugi dokument koji je upotrijebljen u postupku mirnog rješavanja radnog spora vraća se stranama u sporu, uz zadržavanje kopije.

Isključenje javnosti

Član 13

U postupku mirnog rješavanja radnog spora javnost je isključena.

Hitnost

Član 14

Postupak mirnog rješavanja radnog spora sprovodi se bez odlaganja, u skladu sa ovim zakonom.

Dobrovoljnost

Član 15

Strane u sporu mogu da se dobrovoljno opredijele za mirenje i/ili arbitražu, u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, postupak mirenja u individualnim radnim sporovima, osim u slučaju spora koji se odnosi na prestanak radnog odnosa, je obavezan.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 16

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. AGENCIJA ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA

Status

Član 17

Poslove mirnog rješavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova obavlja Agencija za mirno rješavanje radnih sporova (u daljem tekstu: Agencija), koja ima svojstvo pravnog lica.

Agencija ima status državne agencije i za svoj rad odgovara Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Agencija može imati poslovne jedinice na teritoriji Crne Gore.

Statut Agencije

Član 18

Statutom Agencije uređuju se sjedište, adresa i organizacija Agencije, način odlučivanja organa Agencije i druga pitanja od značaja za rad Agencije.

Na statut Agencije saglasnost daje Vlada.

Djelokrug rada

Član 19

Agencija:

1) obavlja stručne i administrativne poslove koji se odnose na mirno rješavanje radnih sporova;

2) određuje miritelja, odnosno arbitra za postupanje u konkretnom radnom sporu, u skladu sa ovim zakonom;

3) donosi godišnji program rada koji sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspješnosti, aktivnostima koje su potrebne za realizaciju ciljeva i licima odgovornim za realizaciju;

4) najmanje jednom godišnje, podnosi Vladi izvještaj o svom radu koji sadrži prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada Agencije, ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unaprjeđenje stanja i finansijski izvještaj;

5) vodi Imenik miritelja i arbitara;

6) organizuje i sprovodi program osnovne obuke za miritelje, odnosno arbitre;

7) organizuje i sprovodi program obuke za stručno usavršavanje miritelja, odnosno arbitara;

8) odlučuje o izuzeću miritelja i arbitara, u skladu sa ovim zakonom;

9) stara se o poštovanju Etičkog kodeksa miritelja i arbitara (u daljem tekstu: Etički kodeks);

10) vodi evidencije o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova;

11) organizuje stručne obuke za poslodavce i zaposlene koje imaju za cilj prevenciju radnih sporova, u skladu sa aktom Agencije; i

12) izdaje publikacije i vrši druge poslove određene zakonom i statutom Agencije.

Protiv upravnih akata koje Agencija donosi u vršenju poslova iz djelokruga svog rada može se voditi upravni spor.

Program obuke iz stava 1 tačka 7 ovog člana odnosi se i na lica kojima je izdata licenca za rad miritelja, odnosno arbitra a nijesu izabrani za miritelje, odnosno arbitre.

Organi Agencije

Član 20

Organi Agencije su: Savjet Agencije i direktor Agencije.

Savjet

Član 21

Savjet Agencije (u daljem tekstu: Savjet) imenuje i razrješava Vlada.

Savjet ima pet članova, i to:

- 1) tri člana koje predlaže starješina organa državne uprave nadležnog za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- 2) jednog člana kojeg predlaže reprezentativna organizacija sindikata na nivou Crne Gore;
- i
- 3) jednog člana kojeg predlaže reprezentativno udruženje poslodavaca na nivou Crne Gore.

Predsjednik Savjeta imenuje se iz reda članova Savjeta.

Predsjednik i članovi Savjeta imaju pravo na naknadu za rad u skladu sa zakonom.

Ako postoji više reprezentativnih organizacija sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana predstavnike sporazumno određuju te sindikalne organizacije, odnosno udruženja poslodavaca po sistemu rotacije.

Mandat članova Savjeta

Član 22

Mandat članova Savjeta traje četiri godine.

U slučaju da član Savjeta podnese ostavku ili bude razriješen prije isteka mandata, novi član Savjeta bira se na način i po postupku propisanim ovim zakonom.

Mandat novoizabranog člana Savjeta u slučaju iz stava 2 ovog člana traje do isteka mandata člana Savjeta umjesto kojeg je imenovan.

Sukob interesa

Član 23

Miritelj, odnosno arbitar ne može da bude član Savjeta.

Poslovi Savjeta

Član 24

Savjet:

- 1) donosi statut Agencije i druga akta, u skladu sa zakonom;
- 2) donosi godišnji program rada i finansijski plan Agencije;
- 3) podnosi Vladi izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije;
- 4) imenuje i razrješava direktora Agencije;
- 5) usvaja program osnovne obuke za miritelje, odnosno arbitre;
- 6) usvaja program obuke za stručno usavršavanje miritelja, odnosno arbitara;
- 7) utvrđuje predlog zahtjeva za obezbjeđenje budžetskih sredstava Agencije za narednu fiskalnu godinu;
- 8) izjašnjava se na inicijativu za donošenje i izmjenu zakona i drugih akata kojima se uređuje funkcionisanje i rad Agencije i vođenje postupaka iz njene nadležnosti;
- 9) usvaja godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije;
- 10) donosi plan javnih nabavki Agencije;
- 11) donosi Etički kodeks; i
- 12) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Prestanak mandata

Član 25

Članu Savjeta prestaje mandat:

- 1) istekom vremena na koji je imenovan;
- 2) ostavkom; i
- 3) razrješenjem.

Član Savjeta iz stava 1 ovog člana razješava se ako:

- 1) je osuđen na безусловnu kaznu zatvora;
- 2) je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti;
- 3) postupa suprotno zakonu ili aktima Agencije; i
- 4) nestručno ili nesavjesno obavlja poslove za koje je imenovan i time nanese štetu Agenciji.

Direktor Agencije

Član 26

Direktora Agencije (u daljem tekstu: direktor) imenuje Savjet, na osnovu javnog konkursa.

Za direktora može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, ima položen pravosudni ispit.

Mandat direktora traje pet godina.

Poslovi direktora

Član 27

Direktor:

- 1) predstavlja Agenciju, rukovodi i organizuje rad u Agenciji;
- 2) odgovara za zakonitost i kvalitet rada Agencije;
- 3) predlaže Savjetu statut, godišnji program rada i finansijski plan, izvještaj o radu i finansijski izvještaj, kao i druge odluke;
- 4) izvršava odluke Savjeta;
- 5) upravlja ljudskim i finansijskim resursima;
- 6) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije;
- 7) utvrđuje akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije;
- 8) predlaže program osnovne obuke za miritelje, odnosno arbitre;
- 9) predlaže program obuke za stručno usavršavanje miritelja, odnosno arbitara;
- 10) podnosi inicijativu Savjetu u vezi sa donošenjem i izmjenom zakona i drugih akata kojima se uređuju funkcionisanje i rad Agencije i vođenje postupaka iz njene nadležnosti;
- 11) ostvaruje saradnju sa nacionalnim i međunarodnim subjektima i odlučuje o angažovanju domaćih ili stranih stručnjaka, radi ostvarivanja poslova iz svoje nadležnosti;
- 12) obrazuje radna tijela Agencije; i
- 13) vrši druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Prestanak mandata

Član 28

Na prestanak mandata direktora primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, a koje se odnose na starješine organa uprave.

Etički kodeks

Član 29

Etičkim kodeksom utvrđuju se etički standardi i pravila ponašanja miritelja i arbitara.

Miritelj i arbitar dužni su da se u postupku mirnog rješavanja radnih sporova prema strankama i njihovim punomoćnicima odnose pravično i nepristrasno, u skladu sa Etičkim kodeksom.

III. MIRITELI I ARBITAR

Uslovi za izbor

Član 30

Za miritelja, odnosno arbitra može biti izabrano lice koje ispunjava uslove, i to da:

- 1) je državljanin Crne Gore;
- 2) ima završen pravni fakultet (VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja);
- 3) ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti radnih odnosa za miritelja, odnosno deset godina za arbitra;
- 4) se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivična djela za koja se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti;
- 5) nije osuđivan za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poziva miritelja, odnosno arbitra;
- 6) mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- i
- 7) posjeduje licencu za rad miritelja, odnosno arbitra, u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za rad

Član 31

Pravo na dobijanje licence za rad miritelja, odnosno arbitra (u daljem tekstu: licenca za rad) ima lice koje ispunjava uslove iz člana 30 stav 1 tač. 1 do 6 ovog zakona, koje je završilo osnovnu obuku za miritelje, odnosno arbitre u skladu sa programom iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona i koje je položilo ispit za dobijanje licence za rad.

Ispit za dobijanje licence za rad

Član 32

Ispit za dobijanje licence za rad (u daljem tekstu: ispit) sprovodi se po programu za polaganje ispita.

Ispit se sastoji iz pisanog i usmenog dijela.

Na pisanom dijelu ispita kandidat može da ostvari najviše 70 bodova, a na usmenom najviše 30 bodova.

Usmenom dijelu ispita može pristupiti kandidat koji je na pisanom dijelu ispita ostvario najmanje 50 bodova.

Ispit je položio kandidat koji ostvari najmanje 50 bodova na pisanom dijelu ispita i najmanje 20 bodova na usmenom dijelu ispita.

O izvršenom ocjenjivanju kandidata na ispitu komisija iz člana 33 stav 1 ovog zakona sačinjava izvještaj koji sadrži imena i prezimena kandidata i broj bodova ostvarenih na pisanom i usmenom dijelu ispita pojedinačno.

Izvještaj iz stava 6 ovog člana komisija iz člana 33 stav 1 ovog zakona dostavlja komisiji iz člana 39 stav 1 ovog zakona.

Troškove polaganja ispita snosi kandidat.

Program i način polaganja ispita i visinu troškova polaganja ispita propisuje Ministarstvo.

Komisija za izdavanje licence za rad

Član 33

Ispit se polaže pred komisijom za izdavanje licence za rad koju obrazuje Ministarstvo, na period od pet godina.

Komisija iz stava 1 ovog člana ima tri člana, od kojih je jedan iz reda sudija osnovnog suda, jedan iz reda sudija višeg suda i jedan iz reda sudija Vrhovnog suda Crne Gore.

Administrativne poslove za potrebe komisije iz stava 1 ovog člana obavlja sekretar, koji je službenik Ministarstva.

Članovi i sekretar komisije iz stava 1 ovog člana imaju pravo na naknadu za rad po održanom ispitu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Način rada i odlučivanja komisije iz stava 1 ovog člana uređuje se poslovníkom o radu.

Postupak izdavanja licence za rad

Član 34

Zahtjev za izdavanje licence za rad sa dokazima o ispunjenosti uslova iz člana 31 ovog zakona, kandidat podnosi Ministarstvu.

Ministarstvo odlučuje o zahtjevu iz stava 1 ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Ako kandidat ne ispunjava uslove za izdavanje licence za rad, Ministarstvo donosi odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanje licence za rad, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva.

Protiv odluke iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Licenca za rad

Član 35

Licenca za rad izdaje se na period od pet godina i može se obnoviti.

Licenca za rad izdaje se na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Obnavljanje licence za rad

Član 36

Zahtjev za obnavljanje licence za rad podnosi se Ministarstvu najkasnije tri mjeseca prije isteka perioda važenja licence za rad.

U postupku odlučivanja o zahtjevu za obnavljanje licence za rad, posebno se cijeni:

- 1) broj završenih obuka za stručno usavršavanje miritelja, odnosno arbitara u skladu sa programom iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona, u toku jedne kalendarske godine; i
- 2) poštovanje Etičkog kodeksa i odredbi ovog zakona.

Troškove za izdavanje i obnavljanje licence za rad snosi podnosilac zahtjeva za izdavanje i obnavljanje licence za rad.

Visinu troškova izdavanja, odnosno obnavljanja licence za rad propisuje Ministarstvo.

Prestanak važenja licence za rad

Član 37

Licenca za rad prestaje da važi ako:

- 1) se utvrdi da u vrijeme izdavanja licence za rad nijesu postojali ili su prestali da postoje uslovi iz člana 31 ovog zakona;
- 2) lice kome je izdata licenca za rad odbije da se stručno usavršava, u skladu sa ovim zakonom; i

3) je miritelj, odnosno arbitar povrijedio odredbe Etičkog kodeksa ili odredbe ovog zakona, čime je u značajnoj mjeri narušen nivo standarda njegovog profesionalnog ponašanja ili je mirenje, odnosno arbitražu sproveo suprotno načelima mirnog rješavanja radnih sporova. O razlozima iz stava 1 ovog člana Agencija, bez odlaganja, obavještava Ministarstvo. Rješenje o prestanku važenja licence za rad donosi Ministarstvo. Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Javni poziv za izbor miritelja, odnosno arbitra

Član 38

Izbor miritelja, odnosno arbitara vrši se na osnovu javnog poziva koji objavljuje Agencija u jednom od štampanih medija u Crnoj Gori.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana ne može trajati manje od 15 dana.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana, pored ostalog, sadrži broj miritelja, odnosno arbitara koji se biraju.

Broj miritelja, odnosno arbitara utvrđuje Vlada.

Komisija za izbor i razrješenje miritelja, odnosno arbitara

Član 39

Postupak za izbor i razrješenje miritelja, odnosno arbitara sprovodi komisija za izbor i razrješenje miritelja i arbitara koju obrazuje Ministarstvo, na period od pet godina.

Komisiju iz stava 1 ovog člana čine po dva predstavnika Vlade, dva predstavnika reprezentativnih udruženja poslodavaca na nivou Crne Gore, dva predstavnika reprezentativnih sindikata na nivou Crne Gore i jedan predstavnik Agencije.

Administrativne poslove za potrebe komisije iz stava 1 ovog člana obavlja sekretar, koji je službenik Ministarstva.

Članovi i sekretar komisije iz stava 1 ovog člana imaju pravo na naknadu za rad, po održanom ispitu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Način rada i odlučivanja komisije iz stava 1 ovog člana uređuje se poslovníkom o radu.

Kriterijumi za izbor miritelja, odnosno arbitara

Član 40

Izbor miritelja, odnosno arbitara vrši se na osnovu rezultata ostvarenih na ispitu i usmenog intervjua.

Usmeni intervju

Član 41

Usmeni intervju ocjenjuje se prema sljedećim kriterijumima:

- 1) motivisanost za obavljanje poslova miritelja, odnosno arbitra;
- 2) sposobnost donošenja odluka; i
- 3) sposobnost rješavanja sukoba.

Ocjenjivanje po osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana vrši se tako što svaki član komisije iz člana 39 stav 1 ovog zakona utvrđuje broj bodova za svakog kandidata, pri čemu kandidat na usmenom intervjuu može ostvariti najviše 30 bodova, odnosno deset bodova po svakom od kriterijuma iz stava 1 ovog člana.

Broj bodova na usmenom intervjuu dobija se tako što se zbir bodova svih članova komisije, prema svakom od kriterijuma iz stava 1 ovog člana, dijeli sa brojem članova komisije.

Izbor

Član 42

Na osnovu broja bodova ostvarenih na ispitu i usmenom intervjuu komisija iz člana 39 stav 1 ovog zakona sačinjava rang listu kandidata za izbor miritelja, odnosno arbitara.

Ako dva kandidata na rang listi iz stava 1 ovog člana imaju isti broj bodova, prednost ima kandidat koji ima više bodova ostvarenih na pisanom dijelu ispita.

Ako se na način iz stava 2 ovog člana ne može utvrditi koji kandidat ima prednost, komisija iz člana 39 stav 1 ovog zakona tajnim glasanjem odlučuje kojem kandidatu će dati prednost.

Komisija iz člana 39 stav 1 ovog zakona na osnovu rang liste iz stava 1 ovog člana sačinjava predlog za izbor onoliko miritelja, odnosno arbitara koliko je navedeno u javnom pozivu za izbor miritelja, odnosno arbitara.

Odluku o izboru miritelja, odnosno arbitra donosi Ministarstvo, na predlog komisije iz člana 39 stav 1 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana dostavljanja predloga.

Protiv odluke iz stava 5 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Trajanje mandata

Član 43

Miritelj, odnosno arbitar bira se na period od četiri godine i može biti ponovo biran.

Imenik

Član 44

Na osnovu odluke iz člana 42 stav 5 ovog zakona, direktor donosi rješenje o upisu miritelja, odnosno arbitra u Imenik miritelja i arbitara (u daljem tekstu: Imenik), u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke.

Svojestvo miritelja, odnosno arbitra stiče se danom upisa u Imenik.

Sadržaj Imenika

Član 45

Imenik sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime, prezime i adresu miritelja, odnosno arbitra;
- 2) nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 3) naziv i sjedište poslodavca, ako je miritelj, odnosno arbitar u radnom odnosu;
- 4) naziv radnog mjesta, ako je miritelj, odnosno arbitar u radnom odnosu;
- 5) broj i datum odluke o izboru miritelja, odnosno arbitra;
- 6) broj i datum rješenja o upisu u Imenik; i
- 7) broj i datum rješenja o brisanju iz Imenika.

Miritelj i arbitar dužni su da prijave promjenu podataka iz stava 1 tač. 1, 3 i 4 ovog člana, u roku od tri dana od dana nastanka promjene.

Imenik se vodi po azbučnom redu početnih slova prezimena miritelja, odnosno arbitara.

Prestanak svojstva miritelja, odnosno arbitra

Član 46

Svojestvo miritelja, odnosno arbitra prestaje brisanjem iz Imenika.

Miritelj, odnosno arbitar briše se iz Imenika ako postoje razlozi za razrješenje, i to:

- 1) ako se utvrdi da u vrijeme izbora miritelja, odnosno arbitra nijesu postojali ili su prestali da postoje uslovi iz člana 30 ovog zakona;
- 2) ako miritelj, odnosno arbitar odbije da se stručno usavršava, u skladu sa ovim zakonom;

- 3) ako se uredno ne odaziva na poziv Agencije u vezi sa preuzimanjem predmeta i tokom postupka;
- 4) ako neopravdano odugovlači postupak mirnog rješavanja radnog spora;
- 5) ako ne obavijesti direktora o razlozima za izuzeće, u skladu sa članom 49 stav 1 ovog zakona;
- 6) po isteku roka na koji je izabran, ako ne bude ponovo izabran;
- 7) na lični zahtjev;
- 8) usljed gubitka poslovne sposobnosti;
- 9) iz razloga utvrđenih u članu 37 stav 1 tačka 3 ovog zakona; i
- 10) u slučaju smrti.

Postupak razrješenja

Član 47

Zahtjev za razrješenje miritelja, odnosno arbitra iz Imenika mogu podnijeti direktor, strane u sporu ili drugo zainteresovano lice, u roku od 15 dana od dana nastanka, odnosno saznanja za razloge iz člana 46 stav 2 ovog zakona.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se komisiji iz člana 39 stav 1 ovog zakona i mora biti obrazložen.

Komisija iz člana 39 stav 1 ovog zakona utvrđuje postojanje razloga iz člana 46 stav 2 ovog zakona i Ministarstvu daje predlog za razrješenje miritelja, odnosno arbitra.

Rješenje o razrješenju miritelja, odnosno arbitra donosi Ministarstvo, u roku od 15 dana od dana dostavljanje predloga iz stava 3 ovog člana.

Na osnovu pravosnažnog rješenja iz stava 4 ovog člana, Agencija briše miritelja, odnosno arbitra iz Imenika, u roku od pet dana od dana dostavljanja rješenja.

Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Objavljivanje rješenja

Član 48

Rješenje o upisu i rješenje o brisanju miritelja, odnosno arbitra iz Imenika objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Izuzeće miritelja, odnosno arbitra

Član 49

Strana u sporu može da podnese direktoru zahtjev za izuzeće miritelja, odnosno arbitra, ako je miritelj, odnosno arbitar:

- 1) zastupao, odnosno zastupa jednu od strana u sporu u posljednjih pet godina;
- 2) srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena srodstva, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva jedne od strana u sporu, odnosno ako je supružnik ili srodnik po tazbini do drugog stepena srodstva jedne od strana u sporu;
- 3) u radnom odnosu sa jednom od strana u sporu ili je takav radni odnos postojao u posljednjih pet godina;
- 4) član organa upravljanja ili ima vlasnički udio kod poslodavca koji je strana u sporu; ili
- 5) ako je povezan sa stranama u sporu na bilo koji način koji bi mogao da utiče na njegovu nepristrasnost.

Miritelj, odnosno arbitar vodi računa o razlozima za izuzeće u toku postupka i dužan je da o tim razlozima obavijesti direktora.

Direktor rješenjem odlučuje o izuzeću miritelja, odnosno arbitra, u roku od tri dana od dana dobijanja zahtjeva za izuzeće koji je podnijela strana u sporu, odnosno obavještenja iz stava 2 ovog člana.

U slučaju izuzeća miritelja, odnosno arbitra, postupak mirnog rješavanja radnog spora nastavlja se izborom novog miritelja, odnosno arbitra u skladu sa ovim zakonom.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Dužnosti miritelja, odnosno arbitra

Član 50

Miritelj, odnosno arbitar dužan je da:

1) postupak mirenja vodi objektivno, savjesno i bez odugovlačenja, vodeći računa o interesima strana u sporu;

2) upozna strane u sporu sa pravilima postupka, ulogom miritelja, odnosno arbitra, troškovima postupka i drugim pitanjima koja su od značaja za rješavanje konkretnog radnog spora;

3) se stručno usavršava;

4) obavještava Agenciju o toku i okončanju postupka mirnog rješavanja radnog spora; i

5) trajno čuva podatke do kojih je došao u toku postupka, kao poslovnu tajnu.

Miritelj, odnosno arbitar ne može da prenese na drugo lice obaveze i ovlašćenja koje ima u toku postupka.

Povjerljivu informaciju koju je miritelj, odnosno arbitar saznao ili mu je strana u sporu dostavila u vezi sa predmetom spora, ne smije bez saglasnosti te strane da saopšti drugoj strani u sporu.

Ako u toku postupka mirnog rješavanja radnog spora miritelju, odnosno arbitru istekne mandat, dužan je da započeti postupak okonča.

Prava miritelja, odnosno arbitra

Član 51

Miritelj, odnosno arbitar ima pravo na nagradu za rad i naknadu troškova koje ima u vezi sa poslovima mirenja, odnosno arbitraže, u skladu sa propisima Vlade.

Visinu nagrade za rad i naknade troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada.

Odgovornost miritelja, odnosno arbitra

Član 52

Miritelj, odnosno arbitar je odgovoran za štetu koju nanese stranama u sporu postupajući suprotno Etičkom kodeksu, svojim nezakonitim postupcima, namjerno ili nepažnjom, u skladu sa opštim propisima kojima se uređuje naknada štete.

IV. POSTUPAK MIRNOG RJEŠAVANJA RADNOG SPORA

Pokretanje postupka

Član 53

Postupak mirnog rješavanja radnog spora pokreće se podnošenjem predloga za mirno rješavanje radnog spora Agenciji, u pisanoj formi, neposredno, putem pošte ili elektronskim putem.

Strane u radnom sporu predlog iz stava 1 ovog člana mogu da podnesu zajednički ili pojedinačno.

Predlog iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu;

2) predmet spora; i

3) mjesto i datum podnošenja.

Strane u sporu, uz predlog iz stava 1 ovog člana, dostavljaju dokumentaciju u vezi sa predmetom spora, kao i imena svjedoka, ako ih ima.

Ako Agencija utvrdi da se dva ili više podnijetih predloga iz stava 1 ovog člana odnose na isti činjenični i pravni osnov i istog poslodavca, može da donese rješenje o spajanju podnijetih predloga radi vođenja jedinstvenog postupka.

Dostavljanje predloga i dokumentacije

Član 54

Agencija dostavlja predlog za mirno rješavanje radnog spora i dokumentaciju u vezi sa predmetom spora miritelju, odnosno arbitru koji je određen za konkretan spor.

Zastupanje strana u sporu

Član 55

Strane u postupku mirnog rješavanja radnog spora može da zastupa predstavnik sindikata, odnosno predstavnik zaposlenih, zakonski zastupnici, ovlašćeni predstavnici ili punomoćnici strana u sporu.

Predstavnik zaposlenih je lice izabrano od strane zaposlenih kod poslodavca kod kojeg nije organizovan sindikat, da ih zastupa u kolektivnom sporu.

Punomoćnik je poslovno sposobno lice koga strane u sporu ovlaste da ih zastupa.

Troškovi postupka

Član 56

Strane u sporu snose svoje troškove u postupku, osim troškova miritelja, odnosno arbitra.

Miritelj, odnosno arbitar može, na predlog strana u sporu, da angažuje sudskog vještaka.

Troškove angažovanja sudskog vještaka, snosi strana koja ga je predložila, ako se strane u sporu nijesu drugačije sporazumjele.

Na izuzeće sudskog vještaka primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izuzeće miritelja, odnosno arbitra.

V. KOLEKTIVNI RADNI SPOR

Učešće Agencije u kolektivnom pregovaranju

Član 57

Učesnici u procesu pregovora, zaključivanja ili izmjena i dopuna kolektivnog ugovora (u daljem tekstu: učesnici u pregovaranju) mogu se saglasiti da nastale sporove rješavaju pred Agencijom, podnošenjem predloga za učešće miritelja u kolektivnom pregovaranju.

U sporovima iz stava 1 ovog člana miritelj:

- prisustvuje pregovorima,
- pruža stručnu i drugu pomoć učesnicima u pregovaranju, i
- ukazuje učesnicima u pregovaranju na predloge kolektivnih ugovora koji nijesu u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Komunikacija

Član 58

Ako je u kolektivnom radnom sporu predlog za mirno rješavanje radnog spora podnijela jedna od strana u sporu, Agencija taj predlog i dokumentaciju dostavlja drugoj strani u sporu.

Druga strana u sporu dužna je da se, u roku od 15 dana od dana prijema predloga iz stava 1 ovog člana, izjasni o tom predlogu.

Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog iz stava 1 ovog člana ili ne dostavi pisani odgovor u roku iz stava 2 ovog člana, Agencija će obustaviti postupak rješenjem.

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Određivanje miritelja

Član 59

U slučaju kad su strane u sporu podnijele zajednički predlog iz člana 53 stav 2 ovog zakona, miritelja iz Imenika određuju sporazumno.

U slučaju prihvatanja pojedinačnog predloga iz stava 1 ovog člana, miritelja iz Imenika sporazumno određuju strane u sporu, u roku od tri dana od dana prihvatanja.

Ako strane u sporu u roku iz stava 2 ovog člana sporazumno ne odrede miritelja, određuje ga direktor po azbučnom redu početnih slova prezimena miritelja iz Imenika.

Sprovođenje postupka mirenja

Član 60

Miritelj započinje i vodi postupak mirenja.

Miritelj je dužan da započne postupak mirenja u roku od pet dana od dana preuzimanja predloga za mirno rješavanje radnog spora.

Miritelj organizuje zajedničke i/ili odvojene sastanke sa stranama u sporu, omogućava dijalog između strana u sporu i pomaže im da same dođu do dogovora o rješenju spora.

Ishod postupka mirenja

Član 61

Postupak mirenja okončava se, po pravilu, u roku od 30 dana od dana početka postupka mirenja.

Ako strane u sporu postignu dogovor o rješenju spora, o tome zaključuju sporazum.

Sporazum iz stava 2 ovog člana ne može biti suprotan važećim propisima.

Ako miritelj u toku postupka procijeni da je dogovor koji su strane postigle o rješenju spora suprotan važećim propisima, donosi rješenje o obustavi postupka.

Ako je predmet sporazuma iz stava 2 ovog člana bio kolektivni interesni radni spor, taj sporazum postaje sastavni dio kolektivnog ugovora.

Ako je predmet sporazuma iz stava 2 ovog člana bio kolektivni pravni radni spor, taj sporazum stiče svojstvo izvršne isprave.

Preporuka

Član 62

Ako strane u sporu ne postignu sporazum u roku iz člana 61 stav 1 ovog zakona, miritelj daje preporuku u roku od 15 dana od dana okončanja postupka mirenja.

Preporuka se daje u pisanoj formi i mora biti obrazložena.

Preporuka ne obavezuje strane u sporu.

Strane u sporu dužne su da se, u roku od osam dana od dana dostavljanja preporuke, izjasne o prihvatanju, odnosno neprihvatanju preporuke.

Prihvatanje preporuke

Član 63

Ako strane u sporu prihvate preporuku, zaključuju sporazum o rješenju spora u roku od pet dana od dana prihvatanja.

Ako je sporazum iz stava 1 ovog člana suprotan preporuci miritelja, ništav je.

Neprihvatanje preporuke

Član 64

Ako strane u sporu ne prihvate preporuku, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka.

Strana u sporu koja ne prihvati preporuku, dužna je da o tome, u roku od osam dana od dana dostavljanja preporuke, obavijesti miritelja, i navede razloge za neprihvatanje preporuke.

Na predlog miritelja, Agencija može da objavi preporuku i razloge za neprihvatanje preporuke u jednom od štampanih medija u Crnoj Gori, uz saglasnost strana u sporu.

VI. INDIVIDUALNI RADNI SPOR

Odnos mirnog rješavanja radnog spora i sudskog postupka

Član 65

Prije pokretanja postupka pred nadležnim sudom, zaposleni koji smatra da mu je povrijeđeno pravo iz rada i po osnovu rada, dužan je da podnese predlog za mirno rješavanje radnog spora Agenciji, ako zakonom nije drugačije propisano.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, poslodavac je dužan da prihvati postupak mirnog rješavanja radnog spora.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u sporovima koji se odnose na prestanak radnog odnosa zaposleni može da pokrene postupak pred Agencijom ili nadležnim sudom, ako posebnim propisom nije drugačije propisano.

Prilikom pokretanja postupka pred nadležnim sudom, strana u sporu dužna je da sudu dostavi dokaz o pokušaju mirnog rješavanja radnog spora.

Pokretanjem postupka mirnog rješavanja radnog spora, prekidaju se rokovi za pokretanje sudskih i drugih postupaka, kao i rokovi zastarjelosti u odnosu na predmet radnog spora.

Ako je sudski postupak povodom prestanka radnog odnosa u toku, strane u sporu mogu da se sporazumiju da pokrenu postupak mirenja pred Agencijom u bilo kojoj fazi postupka i o tome obavještavaju nadležni sud.

Strane u sporu dužne su da obavijeste Agenciju ako je postupak pred sudom prekinut.

Pokretanje postupka u slučaju prestanka radnog odnosa

Član 66

Ako je predlog za mirno rješavanje radnog spora u slučaju prestanka radnog odnosa podnijela jedna od strana u sporu pred Agencijom, Agencija dostavlja taj predlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu, i poziva je da se, u roku od 15 dana od dana prijema predloga, izjasni da li prihvata mirno rješavanje radnog spora.

Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog iz stava 1 ovog člana ili se ne izjasni u roku iz stava 1 ovog člana, Agencija će obustaviti postupak rješenjem.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Određivanje miritelja

Član 67

Predmet individualnog radnog spora dodjeljuje se miritelju po azbučnom redu početnih slova prezimena miritelja iz Imenika.

Ako je miritelj kome je predmet bio dodijeljen po preuzimanju predmeta izuzet ili zbog dužeg odsustvovanja ne može blagovremeno da riješi dodijeljeni predmet, njegov predmet se dodjeljuje miritelju koji je sljedeći po redosljedju iz Imenika za dodjelu predmeta.

U slučaju dužeg odsustvovanja, miritelju se može obustaviti dodjeljivanje predmeta za određeno vrijeme, o čemu odlučuje direktor, na zahtjev miritelja.

Sprovođenje postupka mirenja

Član 68

Miritelj započinje i vodi postupak mirenja.

Miritelj je dužan da zakaže raspravu i pozove strane u sporu, u roku od pet dana od dana preuzimanja predloga za mirno rješavanje radnog spora.

Miritelj organizuje zajedničke i/ili odvojene sastanke sa stranama u sporu, omogućava dijalog između strana i pomaže im da same dođu do dogovora o rješenju spora.

Ako strana u sporu nije u mogućnosti da se odazove pozivu iz stava 2 ovog člana, dužna je da se u pisanoj formi izjasni o predmetu spora i odgovori na navode druge strane u sporu, u roku od osam dana od dana dostavljanja poziva miritelja.

Na zahtjev jedne od strana u sporu, rok iz stava 4 ovog člana može se produžiti, ali ne duže od 15 dana od dana dostavljanja poziva miritelja.

Ako jedna od strana u sporu neopravdano izostane sa rasprave ili ne dostavi pisanu izjavu u roku iz st. 4 i 5 ovog člana, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka.

Ishod postupka mirenja

Član 69

Postupak mirenja okončava se, po pravilu, u roku od 30 dana od dana početka postupka mirenja.

Ako strane u sporu postignu dogovor zaključuju sporazum o rješenju spora.

Sporazum iz stava 2 ovog člana postaje pravosnažan i izvršan danom dostavljanja, a ako je u sporazumu određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, sporazum postaje izvršan istekom tog roka i ne može biti suprotan važećim propisima.

O zakonitosti sporazuma iz stava 2 ovog člana stara se miritelj.

Ako je sporazum iz stava 2 ovog člana suprotan važećim propisima, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka.

Ako strane u sporu ne postignu sporazum u roku iz stava 1 ovog člana, miritelj donosi preporuku, u skladu sa članom 62 ovog zakona.

Ako strane u sporu prihvate preporuku, zaključuju sporazum o rješenju spora u roku od pet dana od dana prihvatanja preporuke, koji postaje pravosnažan i izvršan danom dostavljanja, a ako je u sporazumu određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, sporazum postaje izvršan istekom tog roka.

Ako je sporazum iz stava 7 ovog člana suprotan preporuci miritelja, ništav je.

Ako strane u sporu ne prihvate preporuku, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka, u kojem iznosi stav i mišljenje o predmetu spora.

Nastavljanje spora

Član 70

U toku postupka mirenja, strane mogu nastaviti postupak rješavanja spora pred arbitrom, na predlog jedne ili obje strane u sporu.

Ako je predlog iz stava 1 ovog člana podnijela jedna strana u sporu dalji postupak pred arbitrom može se nastaviti ako je druga strana u sporu dala saglasnost u pisanoj formi.

Postupak arbitraže može se nastaviti i pred miriteljem, koji je upisan u Imenik i kao arbitar, ako su strane u sporu saglasne.

Određivanje arbitra

Član 71

Arbitra iz Imenika određuju strane u sporu sporazumno, u roku od tri dana od dana podnošenja pojedinačnog ili zajedničkog predloga za nastavak postupka mirnog rješavanja radnog spora pred arbitrom.

Ako strane u sporu, u roku iz stava 1 ovog člana, sporazumno ne odrede arbitra, određuje ga direktor po azbučnom redu početnih slova prezimena arbitara iz Imenika.

Postupak pred arbitrom

Član 72

Arbitar je dužan da zakaže pripremnu, odnosno glavnu raspravu sa stranama u sporu, u roku od osam dana od dana prijema predloga o mirnom rješavanju radnog spora i dokumentacije o predmetu spora i o tome obavještava strane u sporu.

Prije održavanja glavne rasprave arbitar, po pravilu, održava odvojene pripremne rasprave sa stranama u sporu, organizuje unakrsno ispitivanje svjedoka i cijeni dokaze koje dostave strane u sporu.

Glavna rasprava održava se u prisustvu strana u sporu i arbitra.

Arbitar otvara glavnu raspravu i utvrđuje da li sva pozvana lica prisustvuju raspravi.

Ako strane u sporu nijesu u mogućnosti da dođu na glavnu raspravu, dužne su da se u pisanoj formi izjasne o predmetu spora, najkasnije do dana održavanja glavne rasprave.

Ako jedna od strana u sporu neopravdano izostane sa glavne rasprave ili ne dostavi pisanu izjavu iz stava 5 ovog člana, arbitar može da održi raspravu u njenom odsustvu.

Arbitar u toku postupka ukazuje stranama u sporu na mogućnost sporazumnog rješavanja spora.

Svaka strana u sporu može da povuče predlog za mirno rješavanje radnog spora, najkasnije do otvaranja glavne rasprave.

Vodenje glavne rasprave

Član 73

Arbitar vodi glavnu raspravu, uzima izjave od strana u sporu i drugih lica u postupku, izvodi dokaze i stara se da se iznesu sve činjenice relevantne za odlučivanje.

Strane u sporu imaju pravo da se pred arbitrom izjasne o predmetu spora i odgovore na navode druge strane u sporu.

Arbitar odlučuje o odlaganju glavne rasprave, po službenoj dužnosti ili na zahtjev strana u sporu.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, arbitar je dužan da zakaže glavnu raspravu, u roku od osam dana od dana odlaganja rasprave.

Završne riječi i zaključivanje rasprave

Član 74

Strane u sporu imaju pravo na davanje završnih riječi na glavnoj raspravi.

Ako su strane u sporu u toku postupka pred arbitrom postigle sporazum o rješenju spora, arbitar zaključuje glavnu raspravu i donosi rješenje na osnovu postignutog sporazuma.

Ako strane u sporu ne postignu sporazum iz stava 2 ovog člana arbitar odlučuje o predmetu spora rješenjem, po pravilu, u roku od 30 dana od dana preuzimanja predloga za mirno rješavanje radnog spora.

Rješenje arbitra je pravosnažno i izvršno danom dostavljanja, a ako je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, rješenje postaje izvršno istekom tog roka.

Ako strane u sporu povuku predlog iz stava 3 ovog člana, arbitar donosi rješenje o obustavi postupka.

Poništavanje rješenja arbitra, odnosno miritelja

Član 75

Protiv rješenja arbitra može se podnijeti tužba za poništavanje nadležnom sudu, ako:

1) je u radnom sporu odlučivao arbitar koji je morao biti izuzet u skladu sa članom 49 stav 1 ovog zakona;

2) strana koja je podnijela tužbu za poništavanje rješenja nije dala, odnosno nije bila sposobna da u pisanoj formi da saglasnost za pokretanje postupka pred arbitrom;

3) je arbitar prilikom donošenja rješenja pogrešno primijenio materijalno pravo;

4) strana koja je podnijela tužbu za poništavanje rješenja nije bila uredno obaviještena o pokretanju postupka mirenja pred arbitrom ili joj je na nezakonit način bilo onemogućeno da raspravlja pred arbitrom;

5) se rješenje odnosi na spor koji nije predviđen sporazumom;

6) se rješenje zasniva na presudi donijetoj u sudskom postupku koja je pravosnažno ukinuta; i

7) ako je u istoj pravnoj stvari već donijeto pravosnažno rješenje kojim je ta pravna stvar drugačije riješena.

Protiv rješenja miritelja može se podnijeti tužba za poništavanje nadležnom sudu u slučaju:

1) da je u radnom sporu odlučivao miritelj koji je morao biti izuzet u skladu sa članom 49 stav 1 ovog zakona;

2) da je miritelj prilikom donošenja rješenja pogrešno primijenio materijalno pravo;

3) da strana koja je podnijela tužbu za poništavanje rješenja nije bila uredno obaviještena o pokretanju postupka mirenja pred miriteljem ili joj je, na nezakonit način, bilo onemogućeno da raspravlja pred miriteljem; i

4) iz stava 1 tač. 5, 6 i 7 ovog člana.

VII. EVIDENCIJA, FINANSIRANJE I NADZOR

Evidencija o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova

Član 76

Agencija vodi evidenciju o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova, koja sadrži:

1) ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu;

2) ime i prezime miritelja, odnosno arbitra;

3) vrstu i predmet spora;

4) datum pokretanja postupka;

5) datum predaje predloga za mirno rješavanje radnog spora miritelju, odnosno arbitru; i

6) datum i način okončanja postupka.

Evidencija iz stava 1 ovog člana se vodi u elektronskoj formi u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.

Finansiranje

Član 77

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i iz drugih izvora (donacije, pokloni i dr.).

Nadzor

Član 78

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nastavak rada Agencije

Član 79

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova osnovana u skladu sa Zakonom o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG”, br. 16/07, 53/11, 42/15 i 55/16) nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Savjet Agencije izabrac se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do izbora Savjeta u skladu sa stavom 2 ovog člana poslove Savjeta obavljaće Upravni odbor imenovan prije stupanja na snagu ovog zakona.

Imenovanje direktora

Član 80

Direktor Agencije imenovaće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Direktor Agencije izabran u skladu sa Zakonom o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG”, br. 16/07, 53/11, 42/15 i 55/16) nastavlja sa radom do izbora direktora iz stava 1 ovog člana.

Donošenje podzakonskih akata

Član 81

Podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Objavljivanje javnog poziva za izbor miritelja, odnosno arbitra

Član 82

Agencija će objaviti prvi javni poziv za izbor miritelja, odnosno arbitara u skladu sa ovim zakonom u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Miritelju, odnosno arbitru koji je izabran prije stupanja na snagu ovog zakona, a ne prijavi se na javni poziv iz stava 1 ovog člana, odnosno koji se prijavi na javni poziv a ne bude izabran za miritelja, odnosno arbitra u skladu sa ovim zakonom, prestaje svojstvo miritelja, odnosno arbitra i briše se iz Imenika miritelja i arbitara.

Upis u Imenik miritelja i arbitara

Član 83

Izbor miritelja, odnosno arbitara i njihov upis u Imenik miritelja i arbitara u skladu sa ovim zakonom izvršiće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do izbora miritelja i arbitara u skladu sa stavom 1 ovog člana postupak mirnog rješavanja radnih sporova vršiće miritelji i arbitri izabrani i upisani u Imenik miritelja i arbitara u skladu sa Zakonom o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG”, br. 16/07, 53/11, 42/15 i 55/16).

Započeti postupci

Član 84

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 85

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG”, br. 16/07, 53/11, 42/15 i 55/16), Odluka o osnivanju Agencije za mirno rješavanje radnih sporova („Službeni list CG”, broj 69/08) i Pravilnik o postupku mirnog rješavanja radnog spora („Službeni list CG”, broj 26/10).

Stupanje na snagu

Član 86

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 19-1/21-5/4

EPA 312 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1917.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OBAVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Proglašavam Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1335/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON

O OBAVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i ostvarivanje tih prava, ugovaranje zdravstvene zaštite sa davaocima zdravstvenih usluga, finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja.

Član 2

Obavezno zdravstveno osiguranje je dio sistema socijalnog osiguranja kojim se, na načelima obaveznosti, uzajamnosti i solidarnosti, svim osiguranim licima obezbjeđuju prava u skladu sa ovim zakonom.

Ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguranim licima, pod jednakim uslovima obezbjeđuje Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore (u daljem tekstu: Fond), u skladu sa ovim zakonom.

Član 3

Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ne mogu se prenositi na druga lica, niti se mogu nasljeđivati.

Nasljeđuju se prava na novčane naknade koje su dospjele za isplatu, a nijesu isplaćene prije smrti osiguranika.

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) zaposlena lica su lica koja su zaposlena u privrednom društvu, drugom pravnom licu, državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, kao i kod preduzetnika ili fizičkog lica (u daljem tekstu: poslodavac);

2) lice sa invaliditetom je lice koje ima dugoročno fizičko, mentalno, intelektualno ili senzorno oštećenje od najmanje 70%, utvrđeno jedinstvenom listom oštećenja ili listama oštećenja koje se koriste u postupcima ostvarivanja socijalno-zaštitnih prava, prava na obrazovanje, prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje i prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja;

3) osigurana lica su osiguranici, članovi porodice osiguranika i druga lica u skladu sa ovim zakonom;

4) izabrani tim ili izabrani doktor podrazumijeva izabrani tim doktora medicine ili izabranog doktora medicine ili izabranog stomatologa;

5) davaoci zdravstvenih usluga su zdravstvene ustanove, izabrani tim ili izabrani doktor, pravna lica i drugi subjekti koji pružaju zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom; i

6) stranac je državljanin druge države ili lice bez državljanstva.

Član 6

Osiguranici, u smislu ovog zakona, su crnogorski državljani sa prebivalištem u Crnoj Gori i stranci sa odobrenim stalnim ili privremenim boravkom u Crnoj Gori, koji su:

1) zaposlena lica, u skladu sa zakonom;

2) preduzetnici i lica koja obavljaju samostalnu djelatnost kao osnovno zanimanje;

3) lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, kao i druge poslove po posebnom ugovoru o radu, u skladu sa zakonom;

4) nezaposlena lica na evidenciji nezaposlenih lica Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, koja ostvaruju novčanu naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zapošljavanje;

5) korisnici penzija po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;

6) borci, vojni invalidi, civilni invalidi rata, članovi njihovih porodica i korisnici prava na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja boraca, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;

7) korisnici socijalno-zaštitnih prava, u skladu sa posebnim propisima, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;

8) poljoprivrednici i lica koja su vlasnici poljoprivrednog zemljišta;

9) vjerski službenici; i

10) lica koja su u pritvoru, na izdržavanju kazne zatvora, kao i lica kojima je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana, koji nijesu osigurani ni po jednom osnovu iz tač. 1 do 9 ovog stava.

Pored osiguranika iz stava 1 ovog člana, status osiguranika stiču i crnogorski državljani koji imaju prebivalište u Crnoj Gori i stranci sa odobrenim stalnim boravkom u Crnoj Gori, koji nijesu osigurani ni po jednom osnovu iz stava 1 tač. 1 do 10 ovog člana i azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom koja je odobrena u skladu sa zakonom kojim se uređuje međunarodna i privremena zaštita stranaca.

Licima iz stava 1 tačka 10 ovog člana, status osiguranika utvrđuje Fond na osnovu zahtjeva nadležnog organa i ličnog identifikacionog dokumenta lica za koje se podnosi zahtjev, a licima iz stava 2 ovog člana, na osnovu zahtjeva tog lica i ličnog identifikacionog dokumenta.

Osiguranik, u smislu ovog zakona, ne može da bude lice koje ima status osiguranika u drugoj državi, ukoliko međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije utvrđeno.

Član 7

Državljeni zemalja sa kojima je zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ostvaruju zdravstvenu zaštitu u obimu koji je utvrđen tim ugovorom.

Član 8

Status osiguranog lica stiču članovi porodice osiguranika pod uslovom da nijesu osigurani po drugom osnovu, da imaju prebivalište, odnosno odobren stalni boravak u Crnoj Gori i da nemaju status osiguranog lica u drugoj državi sa kojom je zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju.

Članovima porodice, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1) članovi uže porodice: bračni ili vanbračni supružnik, partner u zajednici života lica istog pola, djeca rođena u braku ili van braka, pastorčad, usvojena djeca, kao i djeca bez roditeljskog staranja ako ih osiguranik izdržava, u skladu sa zakonom; i

2) članovi šire porodice: roditelji (otac, majka, očuh, maćeha i usvojilac), baba, djed, unučad, braća i sestre, ako su trajno i potpuno nesposobni za rad u smislu posebnih propisa i ako ih osiguranik izdržava.

Status osiguranog lica mogu steći i članovi porodice iz stava 2 tačka 1 ovog člana koji imaju dozvolu za privremeni boravak radi spajanja porodice ili radi školovanja u skladu sa posebnim zakonom, pod uslovom da nemaju status osiguranog lica u drugoj državi sa kojom je zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju.

Član 9

Prava iz zdravstvenog osiguranja, kao član porodice, zadržava razvedeni bračni supružnik, odnosno vanbračni supružnik kome je prestala vanbračna zajednica, ako:

1) je sudskom odlukom stekao pravo na izdržavanje, dok traje izdržavanje;

2) je u vrijeme razvoda braka, odnosno prestanka vanbračne zajednice bio potpuno i trajno nesposoban za rad, u skladu sa posebnim propisima; i

3) su mu sudskom odlukom povjerena djeca na čuvanje i vaspitanje, dok djeca imaju pravo na izdržavanje.

Prava iz zdravstvenog osiguranja, kao član porodice, zadržava partner kome je prestala zajednica života sa licem istog pola, usljed raskida partnerstva, ako je:

1) sudskom odlukom stekao pravo na izdržavanje, dok traje izdržavanje;

2) u vrijeme raskida partnerstva bio potpuno i trajno nesposoban za rad, u skladu sa posebnim propisima.

Član 10

Dijete osiguranika ima prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, pod uslovima iz ovog zakona, do završetka školovanja po propisima iz oblasti obrazovanja, a najkasnije do navršениh 26 godina života.

Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, pod uslovima iz stava 1 ovog člana, imaju i djeca bez roditelja i djeca za koje je organ starateljstva utvrdio da su bez roditeljskog staranja, u skladu sa zakonom.

Ako dijete iz st. 1 i 2 ovog člana postane nesposobno za rad, u smislu posebnih propisa, prije isteka roka za redovno školovanje iz stava 1 ovog člana, ima prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za vrijeme dok takva nesposobnost traje, ako nema sopstvenih sredstava.

II. PRAVA IZ OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Član 11

Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja su:

1) pravo na zdravstvenu zaštitu;

- 2) pravo na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad; i
- 3) pravo na naknadu putnih troškova u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite.

Osigurano lice ostvaruje prava iz stava 1 ovog člana na način utvrđen ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Član 12

Za ostvarivanje prava iz člana 11 stav 1 tačka 2 ovog zakona, osiguranik mora da ima staž osiguranja u obaveznom zdravstvenom osiguranju, u skladu sa ovim zakonom, u trajanju od najmanje dva mjeseca bez prekida ili četiri mjeseca sa prekidima u posljednjih 12 mjeseci prije početka korišćenja ovog prava, dok prava iz člana 11 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakona stiče danom osiguranja.

Stož osiguranja u smislu stava 1 ovog člana podrazumijeva staž osiguranja po osnovu zaposlenja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, osiguranik ostvaruje pravo iz člana 11 stav 1 tačka 2 ovog zakona u slučaju hitne medicinske pomoći i povrede na radu.

1. Pravo na zdravstvenu zaštitu

Član 13

Pravo na zdravstvenu zaštitu obuhvata:

- 1) promociju zdravlja;
- 2) prevenciju bolesti;
- 3) dijagnostiku, preglede i liječenje, uključujući mjere rane identifikacije i sprečavanja progresije oštećenja;
- 4) rehabilitaciju i specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju;
- 5) kontinuiranu zdravstvenu njegu;
- 6) stomatološku zdravstvenu zaštitu;
- 7) hitnu i urgentnu medicinsku pomoć;
- 8) dijalizu;
- 9) usluge transfuzione medicine;
- 10) lijekove i medicinska sredstva; i
- 11) medicinsko-tehnička pomagala.

Član 14

Zdravstvena zaštita iz člana 13 ovog zakona obuhvata:

1) promociju zdravlja kroz individualni i grupni savjetodavni rad, učešće u promotivnim kampanjama, po različitim populacionim grupama i u odnosu na različite rizike po zdravlje, u dijelu prevencije zaraznih bolesti i vodećih hroničnih nezaraznih bolesti, razvoja znanja i vještina u cilju usvajanja i modifikacije ponašanja koja predstavljaju rizik po zdravlje i rađanje zdravog djeteta;

2) prevenciju zdravlja koja uključuje preventivne programe i preglede, imunizaciju, imunoprofilaksu i hemioprofilaksu, skrininge (oportune i populacione) i posjete u kući osiguranog lica (patronažne posjete);

3) preglede u zdravstvenoj ustanovi i/ili u kući osiguranog lica, kao i dijagnostiku na svim nivoima zdravstvene zaštite;

4) liječenje na svim nivoima zdravstvene zaštite u Crnoj Gori i liječenje u inostranstvu;

5) bolničko liječenje;

6) rehabilitaciju na svim nivoima zdravstvene zaštite, uključujući i rehabilitaciju u kući osiguranog lica, kao i specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju;

7) kontinuiranu zdravstvenu njegu na primarnom nivou zdravstvene zaštite i tokom bolničke zdravstvene zaštite, uključujući patronažne i kućne posjete;

8) stomatološku zdravstvenu zaštitu na primarnom nivou zdravstvene zaštite i to: promociju zdravlja kroz savjetodavni rad, prevenciju kroz preventivne programe, preventivne preglede djece do 18 godina života, dijagnostiku i liječenje djece do 18 godina života, učenika, studenata i djece bez roditeljskog staranja, a najkasnije do navršenih 26 godina života, lica starijih od 65 godina života, žena u toku trudnoće i godinu dana nakon porođaja, lica sa invaliditetom koja imaju oštećenja mišića i neuromišićne bolesti, plegični sindrom, oštećenje sluha, vida i govora sa više od 70% tjelesnog oštećenja, intelektualni invaliditet sa IQ 69 i manje, autizam, psihoze, epilepsiju, preglede zbog anomalija vilica (ortodoncija), mobilne ortodontske aparate za djecu do 18 godina života, kao i fiksne aparate za djecu do 18 godina života koja imaju intelektualni invaliditet sa IQ 69 i manje, autizam, epilepsiju i oštećenja koja ograničavaju otvaranje usta;

9) stomatološku zdravstvenu zaštitu na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite koja obuhvata liječenje povreda zuba i kostiju lica uključujući primarnu rekonstrukciju osteosintetskim materijalom, liječenje bolesti usta i zuba prije operacije na srcu ili presađivanja organa, kao i liječenje bolesti usta i zuba u okviru preoperativnog i postoperativnog tretmana malignih bolesti maksilofacijalne regije;

10) hitnu medicinsku pomoć i urgentnu medicinsku pomoć, u okviru dijagnostičkih pregleda, procedura i intervencija;

11) dijalizu, uz sanitetski prevoz osiguranog lica od kuće do zdravstvene ustanove i nazad;

12) liječenje krvlju, komponentama krvi i derivatima krvi;

13) lijekove koji se izdaju na recept u apotekama, kao i lijekove koji se koriste za liječenje u zdravstvenoj ustanovi;

14) medicinska sredstva i materijale;

15) medicinsko-tehnička pomagala;

16) sanitetski prevoz na svim nivoima zdravstvene zaštite i specijalni vazdušni prevoz koji je iz medicinskih razloga opravdan i hitan;

17) prevoz sanitetskim kolima i sredstvima javnog linijskog prevoza u drumskom i vazdušnom saobraćaju koji nije hitan;

18) postupke u vezi sa uzimanjem i presađivanjem organa, tkiva i ćelija u svrhu liječenja;

19) pravo na liječenje neplodnosti postupcima medicinski potpomognute oplodnje (u daljem tekstu: postupak MPO) imaju braćni, odnosno vanbraćni supružnici, odnosno žena koja ne živi u bračnoj ili vanbračnoj zajednici, i to :

- po četiri postupka: braćnim, odnosno vanbraćnim supružnicima i ženi koja ne živi u bračnoj odnosno vanbračnoj zajednici, homologne vantjelesne oplodnje (IVF/ISCI), zamrzavanja kvalitetnih embriona na period od po godinu dana, do napunjene 45. godine života žene, i četiri postupka transfera embriona nakon odmrzavanja iz tih ciklusa, do navršene 50. godine života, ako nemaju djece;

- po tri postupka braćnim, odnosno vanbraćnim supružnicima homologne vantjelesne oplodnje (IVF/ISCI), zamrzavanja kvalitetnih embriona na period od po godinu dana i tri postupka transfera embriona nakon odmrzavanja, do napunjene 45. godine života žene, ako imaju jedno zdravo dijete;

- po dva postupka braćnim, odnosno vanbraćnim supružnicima homologne vantjelesne oplodnje (IVF/ISCI), zamrzavanja kvalitetnih embriona na period od po godinu dana i dva postupka transfera embriona nakon odmrzavanja, do napunjene 45. godine života žene, ako imaju dvoje zdrave djece;

- po dva postupka braćnim, odnosno vanbraćnim supružnicima heterologne vantjelesne oplodnje (IVF/ISCI), zamrzavanja kvalitetnih embriona na period od po godinu dana i dva postupka transfera embriona nakon odmrzavanja, do napunjene 50. godine života žene ako nemaju djece, kao i braćnim, odnosno vanbraćnim supružnicima koji se nijesu ostvarili kao

roditelji kroz homolognu vantjelesnu oplodnju (IVF/ISCI), do napunjene 45. godine života žene;

- osiguranim licima reproduktivne dobi do 37 godina života, oboljelim od maligne bolesti ili druge teže bolesti čije liječenje zahtijeva primjenu terapija koje će dovesti do neplodnosti, a nemaju djecu, omogućava se prezervacija fertiliteta nekom od adekvatnih metoda za taj pojedinačni slučaj, po preporuci stručnjaka za reproduktivnu medicinu (infertilitet i sterilitet), na predlog Konzilijuma onkologa Kliničkog centra Crne Gore, na period od pet do deset godina ili duže, u skladu sa medicinskim indikacijama i predlogom Konzilijuma za prezervaciju fertiliteta Kliničkog centra Crne Gore;

20) pravo na jedan postupak liječenja muške neplodnosti metodom "Micro TESE" za sprovođenje postupka MPO;

21) troškove smještaja i ishrane pratioca djece do 15 godina života, u bolnici ili u ustanovi za specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju, kao i djece do 18 godina života u bolnici, koja su oboljela od malignih bolesti, djece do 18 godina života u bolnici i ustanovama za specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju, koja imaju oštećenja mišića i neuromišićne bolesti, plegični sindrom, oštećenje sluha, vida i govora sa više od 70% tjelesnog oštećenja, intelektualni invaliditet sa IQ 69 i manje, autizam, psihoze i epilepsiju;

22) preglede, dijagnostiku, liječenje i rehabilitaciju zbog povrede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom; i

23) promjenu pola u skladu sa medicinskim indikacijama.

Bliže uslove i način odobravanja i korišćenja prevoza iz stava 1 tač. 16 i 17 ovog člana propisuje Fond, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Kriterijume za utvrđivanje medicinskih indikacija iz stava 1 tačka 23 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 15

Osigurano lice učestvuje u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite iz člana 14 ovog zakona (u daljem tekstu: participacija), za:

- 1) pregled, liječenje i dijagnostiku na primarnom nivou zdravstvene zaštite;
- 2) izdavanje lijekova u apoteci;
- 3) pregled, liječenje i dijagnostiku na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite;
- 4) bolničko liječenje;
- 5) medicinska sredstva koja se ugrađuju u ljudski organizam;
- 6) medicinsko-tehnička pomagala;
- 7) promjenu pola koja je izvršena u skladu sa ovim zakonom;
- 8) specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju;
- 9) liječenje hiperbaričnom oksigenom terapijom;
- 10) prevoz sanitetskim kolima koji nije hitan;
- 11) troškove smještaja i ishrane pratioca djeteta od 15 do 18 godina života, u bolnici ili u ustanovi za specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju; i
- 12) liječenje u inostranstvu.

Zdravstvene usluge iz stava 1 ovog člana i iznos participacije, kao i način plaćanja participacije propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), na predlog Ministarstva.

Član 16

Za izvršenu zdravstvenu uslugu iz člana 15 ovog zakona, davalac zdravstvene usluge dužan je da osiguranom licu izda dokaz o izvršenom plaćanju participacije koji, pored podataka propisanih zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrijednost, mora da sadrži i

punu cijenu zdravstvene usluge, iznos participacije iskazan u procentu u odnosu na cijenu zdravstvene usluge i nominalni iznos participacije iskazan u eurima.

Bližu sadržinu i obrazac dokaza o izvršenom plaćanju participacije propisuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

Član 17

Oslobođeni su od plaćanja participacije:

- 1) djeca iz člana 10 ovog zakona;
- 2) žene u toku trudnoće, porođaja i godinu dana nakon porođaja;
- 3) osigurana lica starija od 65 godina života;
- 4) davaoci organa, tkiva i ćelija u svrhu liječenja;
- 5) dobrovoljni davaoci krvi, koji su krv dali više od deset puta;
- 6) korisnici socijalno-zaštitnih prava i članovi njihovih porodica, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;
- 7) korisnici najniže penzije u Crnoj Gori za prethodnu kalendarsku godinu, po podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike i članovi njihovih porodica, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;
- 8) borci, vojni invalidi, civilni invalidi rata, korisnici prava na novčanu naknadu materijalnog obezbjeđenja boraca, kao i članovi njihovih porodica, ako nijesu osigurani po drugom osnovu;
- 9) osiguranici iz člana 6 stav 1 tač. 4 i 10 i stav 2 ovog zakona
- 10) slijepa i gluvonijema lica i lica sa autizmom; i
- 11) osigurana lica za liječenje osnovnog oboljenja i stanja i to: malignih bolesti, hemofilije, šećerne bolesti, cistične fibroze, intelektualnog invaliditeta sa IQ 69 i manje, psihoze, epilepsije, multiple skleroze, mišićne distrofije, cerebralne paralize, paraplegije i kvadriplegije, hronične bubrežne insuficijencije (dijaliza), sistemskih autoimunih bolesti, HIV i zaraznih bolesti, Hepatitisa B i Hepatitisa C, urođenih nedostataka gornjih ili donjih ekstremiteta i smetnji u razvoju.

Bliže uslove za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana propisuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

Član 18

Obim prava zdravstvene zaštite iz člana 14 ovog zakona utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, u skladu sa opredijeljenim finansijskim sredstvima i Programom zdravstvene zaštite, posebno vodeći računa o zdravstvenoj zaštiti sljedećih kategorija lica:

- 1) djece iz člana 10 ovog zakona;
- 2) žena u toku trudnoće, porođaja i godinu dana nakon porođaja;
- 3) lica starijih od 65 godina života;
- 4) vojnih invalida i civilnih invalida rata, u skladu sa posebnim propisima;
- 5) lica sa invaliditetom od najmanje 70% tjelesnog oštećenja; i
- 6) lica oboljelih od malignih bolesti, hemofilije, šećerne bolesti, cistične fibroze, epilepsije, multiple skleroze, mišićne distrofije, cerebralne paralize, paraplegije i kvadriplegije, hronične bubrežne insuficijencije (dijaliza), sistemskih autoimunih bolesti, HIV i zaraznih bolesti, lica sa mentalnim oboljenjima, lica sa urođenim nedostatkom gornjih ili donjih ekstremiteta, slijepih i gluvonijemih lica, kao i lica sa fizičkim i intelektualnim poteškoćama u rastu i razvoju, u skladu sa kriterijumima koji su propisani posebnim propisima.

Član 19

Zdravstvenom zaštitom, u smislu člana 14 ovog zakona, ne smatraju se pregledi zaposlenih upućenih na rad u inostranstvo od strane poslodavca, kao i mjere preventivne zdravstvene zaštite za putovanja u inostranstvo i zdravstveni pregledi za ta putovanja.

Član 20

Osigurano lice ima pravo na lijekove sa osnovne i doplatne liste lijekova (u daljem tekstu: Lista lijekova).

Osnovna lista lijekova obuhvata farmakoekonomski prihvatljive lijekove za liječenje bolesti, koji se obezbjeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Osnovna lista lijekova sadrži: šifru anatomsko-terapijsko-hemijske klasifikacije lijekova Svjetske zdravstvene organizacije - ATC, internacionalni nezaštićeni naziv lijeka - INN, farmaceutski oblik lijeka, naziv proizvođača, zaštićeno ime lijeka, jačinu lijeka, pakovanje, oznaku indikacije, oznaku režima propisivanja i primjene lijeka, cijenu 1 DDD i cijenu pakovanja lijeka.

Doplatna lista lijekova obuhvata lijekove koji su terapijska paralela (terapijska alternativa) lijekovima sa osnovne liste lijekova i osiguranom licu se obezbjeđuju u visini cijene lijeka sa osnovne liste.

Pored podataka iz stava 3 ovog člana, doplatna lista lijekova sadrži i cijenu pakovanja koju plaća Fond, kao i cijenu koju plaća osigurano lice.

Razliku do punog iznosa cijene lijeka na doplatnoj listi lijekova plaća osigurano lice.

Ljekovi sa Liste lijekova propisuju se i izdaju na obrascu recepta izdatog od strane izabranog doktora, odnosno doktora sa ovlašćenjima izabranog doktora, u skladu sa zakonom.

Član 21

Ljekovi se stavljaju, odnosno skidaju sa Liste lijekova na osnovu ocjene komisije koju obrazuje Ministarstvo.

Kriterijume, način i postupak stavljanja, odnosno skidanja lijeka sa Liste lijekova, nadležnost komisije iz stava 1 ovog člana, način utvrđivanja cijena lijekova, kao i visinu troškova postupka za stavljanje lijeka na Listu lijekova propisuje Vlada.

Akt kojim se utvrđuje Lista lijekova donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Listu lijekova Ministarstvo i Fond objavljuju na svojoj internet stranici.

Član 22

Izuzetno od člana 20 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo može osiguranom licu da odobri primjenu lijeka van Liste lijekova, na predlog konzilijuma doktora odgovarajućih specijalnosti Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice za plućne bolesti „Dr Jovan Bulajić“, na osnovu mišljenja konzilijuma Kliničkog Centra Crne Gore za odobravanje lijekova i na osnovu medicinske dokumentacije, u skladu sa raspoloživim sredstvima, za:

- 1) liječenje rijetkih bolesti,
- 2) nastavak terapije propisane tokom liječenja osiguranog lica u inostranstvu, upućenog na liječenje u skladu sa ovim zakonom.

Radi razmatranja predloga, mišljenja i medicinske dokumentacije iz stava 1 ovog člana, kao i radi davanja nalaza i mišljenja za odobravanje primjene lijeka van Liste lijekova, Ministarstvo obrazuje posebnu komisiju.

Komisiju iz stava 2 ovog člana čine predstavnici Ministarstva i Fonda, doktori medicine različitih specijalnosti u skladu sa medicinskim indikacijama, kao i diplomirani farmaceuti, odnosno doktori farmacije.

Bliži način rada komisije iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 23

Osigurano lice ima pravo, na:

- 1) medicinska sredstva koja se ugrađuju u ljudski organizam, sa Liste medicinskih sredstava koja se ugrađuju u ljudski organizam;
- 2) medicinsko-tehnička pomagala sa Liste medicinsko-tehničkih pomagala;
- 3) medicinsku rehabilitaciju u zdravstvenim ustanovama koje obavljaju specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju, za indikacije sa Liste bolesti, stanja i posljedica povreda; i

4) liječenje hiperbaričnom oksigenom terapijom.

Liste iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, vrste, standarde i indikacije za medicinska sredstva koja se ugrađuju u ljudski organizam, materijale od kojih se izrađuju medicinsko-tehnička pomagala, cijene, rokove korišćenja i uslove za obezbjeđivanje novih pomagala prije isteka rokova, indikacije za korišćenje i dužinu trajanja medicinske rehabilitacije, indikacije za liječenje hiperbaričnom oksigenom terapijom i dužinu trajanja liječenja, kao i bliži način i postupak ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana utvrđuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

Član 24

Iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ne obezbjeđuju se sredstva za:

- 1) prekid trudnoće iz nemedicinskih razloga;
- 2) sterilizaciju, osim ako je medicinski indikovana;
- 3) medicinska ispitivanja radi utvrđivanja zdravstvenog stanja, tjelesnog oštećenja i invalidnosti u postupcima kod drugih organa i organizacija;
- 4) zdravstvene preglede radi izdavanja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, osim za izdavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti nezaposlenog lica u svrhu zapošljavanja;
- 5) pratioća kod bolničkog liječenja i specijalizovane medicinske rehabilitacije, osim za lica iz člana 14 stav 1 tačka 20 ovog zakona;
- 6) imunizaciju koja nije obuhvaćena Programom obaveznih imunizacija;
- 7) stomatološku zdravstvenu zaštitu, osim za slučajeve iz člana 14 stav 1 tač. 8 i 9 ovog zakona;
- 8) dijagnostiku i liječenje koji su u fazi istraživanja, odnosno eksperimenta, liječenje uz primjenu lijekova i medicinskih sredstava koji su u fazi kliničkih ispitivanja;
- 9) lijekove koji nijesu obuhvaćeni Listom lijekova, osim za lijekove iz člana 22 stav 1 ovog zakona;
- 10) medicinsko-tehnička pomagala i medicinska sredstva koja se ugrađuju u ljudski organizam, ako nijesu obuhvaćena listom iz člana 23 ovog zakona;
- 11) specijalizovanu medicinsku rehabilitaciju i liječenje hiperbaričnom oksigenom terapijom koje je obavljeno mimo propisanih indikacija;
- 12) refrakcione operacije za skidanje dioptrije ako se poboljšanje vida može postići naočarima;
- 13) zahvate estetske rekonstruktivne hirurgije, osim estetske rekonstrukcije kongenitalnih anomalija kod djece, rekonstrukcije dojki nakon mastektomije i estetske rekonstrukcije nakon teških ozljeđivanja u cilju sprečavanja invaliditeta;
- 14) hirurško liječenje gojaznosti;
- 15) liječenje medicinskih komplikacija koje nastaju kao posljedica korišćenja zdravstvene zaštite van utvrđenih standarda;
- 16) specifičnu zdravstvenu zaštitu zaposlenih koja se ostvaruje na osnovu ugovora između poslodavca i zdravstvene ustanove, u skladu sa zakonom;
- 17) posebne uslove i pogodnosti pružanja zdravstvene zaštite u pogledu kadra, smještaja, njege i vremena, u skladu sa zakonom;
- 18) zdravstvenu zaštitu koja se ostvaruje u zdravstvenim ustanovama i kod drugih davalaca zdravstvenih usluga sa kojima Fond nema zaključen ugovor, osim za zdravstvene usluge iz člana 49 stav 2 ovog zakona;
- 19) zdravstvenu zaštitu koja se ostvaruje u zdravstvenim ustanovama i kod drugih davalaca zdravstvenih usluga sa kojima Fond ima zaključen ugovor, a koju osigurano lice ne ostvari na način i po postupku propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 20) zdravstvenu zaštitu koja je ostvarena u zdravstvenim ustanovama van Crne Gore suprotno načinu i postupku propisanim ovim zakonom;

- 21) specijalističko-konsultativnu i bolničko-zdravstvenu zaštitu koja se ostvaruje mimo utvrđenih lista čekanja, u skladu sa ovim zakonom;
- 22) metode i postupke alternativne i tradicionalne medicine;
- 23) preglede za procjenu zdravstvene sposobnosti profesionalnih sportista;
- 24) terapije hipnozom, elektrohipnozom, elektroslip terapije, elektronarkoze i narko-sinteze; i
- 25) dobijanje drugog stručnog mišljenja van Crne Gore.

2. Zdravstvena zaštita osiguranih lica u inostranstvu

Član 25

Osiguranik iz člana 6 ovog zakona koji je upućen na rad, stručno usavršavanje ili školovanje u državu sa kojom je zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ima pravo na korišćenje zdravstvene zaštite na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa ovim zakonom i zaključenim međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju.

Članovi uže porodice osiguranika iz stava 1 ovog člana, za vrijeme dok sa osiguranikom borave u inostranstvu, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu u inostranstvu, ako je osiguranik upućen na rad u inostranstvo duže od šest mjeseci, a ako je osiguranik upućen na rad u inostranstvo do šest mjeseci imaju pravo na hitnu medicinsku pomoć.

Osiguranik koji je upućen na rad, stručno usavršavanje ili školovanje u zemlju sa kojom nije zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju i članovi uže porodice dok sa osiguranikom borave u inostranstvu imaju pravo na hitnu medicinsku pomoć.

Član 26

Osigurano lice koje iz privatnih razloga boravi u državi sa kojom je zaključen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ima pravo na hitnu medicinsku pomoć, ukoliko se utvrdi da pružena hitna medicinska pomoć nije mogla da se odloži do povratka u Crnu Goru i ukoliko se utvrdi da u inostranstvo nije oputovalo u cilju liječenja.

Naknada troškova za pruženu zdravstvenu zaštitu iz stava 1 ovog člana, vrši se u visini cijene usluga zdravstvenih ustanova u sistemu javnog zdravstva države u kojoj je pružena hitna medicinska pomoć.

Član 27

Pravo na zdravstvenu zaštitu iz čl. 25 i 26 ovog zakona imaju osiguranici i članovi njihovih užih porodica, ako je prije njihovog odlaska u inostranstvo utvrđeno da ne boluju od akutnih ili hroničnih bolesti u akutnoj fazi za koje je potrebno duže ili stalno liječenje, odnosno da se osigurano lice ne nalazi u stanju koje bi ubrzo po dolasku u inostranstvo zahtijevalo duže liječenje, odnosno smještaj u bolničku zdravstvenu ustanovu.

Osiguranik, odnosno član njegove uže porodice koji je boravio u inostranstvu bez prethodno utvrđenog zdravstvenog stanja u smislu stava 1 ovog člana, ima pravo na naknadu troškova koji su nastali korišćenjem hitne medicinske pomoći, ukoliko se ustanovi da prije odlaska u inostranstvo nije bolovao od akutnog ili hroničnog oboljenja za koje je potrebno liječenje ili ljekarski nadzor.

Bliže uslove, način i postupak ostvarivanja zdravstvene zaštite osiguranih lica iz čl. 25 i 26 ovog zakona utvrđuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

3. Prekogranična zdravstvena zaštita

Član 28

Osigurano lice ima pravo da, na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, koristi zdravstvenu zaštitu u drugim državama članicama Evropske unije i trećim državama.

Član 29

Prekogranična zdravstvena zaštita se ostvaruje u skladu sa načelima univerzalnosti, dostupnosti kvalitetne zdravstvene zaštite, pravičnosti i solidarnosti, u skladu sa ovim zakonom, propisima države liječenja, kao i standardima i smjernicama o kvalitetu i bezbjednosti koje je utvrdila država liječenja, u skladu sa standardima Evropske unije.

Pravo na prekograničnu zdravstvenu zaštitu osigurana lica ostvaruju u obimu prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa ovim zakonom.

Zdravstvena zaštita iz stava 1 ovog člana podrazumijeva:

- 1) planiranu zdravstvenu zaštitu za koju je potrebno prethodno odobrenje Fonda;
- 2) planiranu specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu za koju nije potrebno prethodno odobrenje Fonda;
- 3) hitnu medicinsku pomoć, u skladu sa zakonom; i
- 4) pravo na priznavanje recepata za lijekove koji su izdati u drugoj državi.

Postupak, uslove i način priznavanja recepata za lijekove koji su izdati u drugoj državi propisuje Ministarstvo.

Član 30

Planirana zdravstvena zaštita iz člana 29 stav 3 tačka 1 ovog zakona podrazumijeva zdravstvenu zaštitu koju osigurano lice ostvaruje pod uslovom da je smješteno u bolničku zdravstvenu ustanovu najmanje jednu noć ili da je prilikom pružanja zdravstvene zaštite upotrijebljena visokospecijalizovana i skupa medicinska oprema.

Prethodno odobrenje Fonda je potrebno za korišćenje prekogranične zdravstvene zaštite koja se sastoji od postupaka liječenja koji predstavljaju poseban rizik za osigurano lice ili koju pruža davalac zdravstvene usluge koja bi, u zavisnosti od pojedinog slučaja, mogla da predstavlja poseban rizik u vezi sa kvalitetom ili bezbjednošću, osim zdravstvene zaštite koja podliježe propisima Evropske unije kojim se obezbjeđuje minimalan rizik kvaliteta i bezbjednosti.

Član 31

Prethodno odobrenje Fond neće izdati, ako:

- 1) se zdravstvena zaštita može pružiti kod davalaca zdravstvenih usluga sa kojima Fond ima zaključen ugovor, u roku koji je medicinski opravdan, uzimajući u obzir zdravstveno stanje i očekivani tok bolesti;
- 2) se osigurano lice, prema kliničkoj procjeni, nedvosmisleno izlaže riziku koji se ne može smatrati prihvatljivim u odnosu na moguću dobrobit zdravstvene zaštite; i
- 3) postoji rizik za bezbjednost osiguranog lica.

Način i uslove ostvarivanja zdravstvene zaštite, kao i vrstu zdravstvenih usluga iz stava 1 ovog člana, propisuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

Član 32

Planirana specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita iz člana 29 stav 3 tačka 2 ovog zakona ostvaruje se u drugoj državi članici Evropske unije, bez prethodnog odobrenja Fonda, kao i ukoliko je zdravstvena zaštita bila neophodna a nije se mogla odložiti do planiranog povratka osiguranog lica.

Član 33

Osigurano lice koje je ostvarilo zdravstvenu zaštitu u skladu sa članom 29 stav 3 tačka 1 ovog zakona ima pravo na naknadu troškova liječenja i putnih troškova.

Osigurano lice koje je ostvarilo zdravstvenu zaštitu u skladu sa članom 29 stav 3 tačka 2 ovog zakona ima pravo na naknadu troškova liječenja, najviše u visini cijene po kojoj se zdravstvena usluga pruža u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori čiji je osnivač država, a nema pravo na naknadu putnih troškova.

Član 34

Tokom privremenog boravka na teritoriji država članica Evropske unije osigurano lice ostvaruje neophodnu zdravstvenu zaštitu na osnovu evropske kartice zdravstvenog osiguranja koju izdaje Fond.

Sadržinu, obrazac, način izdavanja i korišćenja evropske kartice zdravstvenog osiguranja propisuje Fond.

Član 35

Informacije o ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu iz člana 29 ovog zakona, osiguranim licima pruža Fond.

Vrste informacija, način njihovog pružanja, kao i način razmjene informacija sa drugim državama članicama Evropske unije propisuje Ministarstvo.

4. Pravo na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad

Član 36

Pravo na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad imaju osiguranici iz člana 6 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, ako nijesu ostvarili pravo na penziju, u skladu sa propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Naknada zarade pripada osiguranicima iz stava 1 ovog člana, ako su:

- 1) usljed bolesti ili povrede privremeno spriječeni za rad;
- 2) stavljeni pod zdravstveni nadzor ili se nad njima sprovodi karantin ili kućna izolacija;
- 3) izolovani kao kliconoše ili zbog pojave zaraze u domaćinstvu;
- 4) određeni da njeguju oboljelog člana uže porodice;
- 5) spriječeni da rade zbog dobrovoljnog davanja krvi, organa, tkiva i ćelija; i
- 6) određeni za pratioca oboljelog lica upućenog na liječenje ili ljekarski pregled u drugo mjesto, odnosno dok traje bolničko liječenje.

Privremenu spriječenost za rad do 30 dana utvrđuje izabrani tim ili izabrani doktor, a poslije 30 dana nadležna ljekarska komisija, u zavisnosti od vrste i prirode bolesti, u skladu sa propisom Fonda.

Izabrani tim ili izabrani doktor, odnosno nadležna ljekarska komisija mogu da utvrde privremenu spriječenost za rad, uz lično prisustvo osiguranika, uzimanjem anamneze i radne anamneze, kao i uvidom u medicinsku i drugu dokumentaciju izdatu od zdravstvene ustanove, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, lično prisustvo osiguranika nije obavezno, ako zbog zdravstvenog stanja ili vrste bolesti nije sposoban da dođe kod izabranog tima ili izabranog doktora, odnosno nadležne ljekarske komisije.

Izabrani tim ili izabrani doktor, odnosno nadležna ljekarska komisija mogu da utvrde privremenu spriječenost za rad osiguranika iz stava 2 tač. 4 i 6 ovog člana, uz njegovo lično prisustvo, uzimanjem anamneze i uvidom u medicinsku i drugu dokumentaciju oboljelog lica izdatu od zdravstvene ustanove, u skladu sa zakonom.

Izabrani tim ili izabrani doktor koji utvrdi privremenu spriječenost za rad suprotno st. 2, 3, 4 i 6 ovog člana čini težu povredu radne obaveze.

Član 37

U slučaju postojanja sumnje da izabrani tim ili izabrani doktor privremenu spriječenost za rad nije utvrdio u skladu sa članom 36 st. 2, 3, 4 i 6 ovog zakona, Fond može, na zahtjev poslodavca ili po službenoj dužnosti, pokrenuti postupak za provjeru privremene spriječenosti za rad.

U slučaju postojanja sumnje da nadležna ljekarska komisija privremenu spriječenost za rad nije utvrdila u skladu sa članom 36 st. 2, 3, 4 i 6 ovog zakona, Fond odnosno poslodavac

može Ministarstvu podnijeti zahtjev za pokretanje postupka za provjeru privremene spriječenosti za rad.

Provjera privremene spriječenosti za rad ne može se tražiti ako se osiguranik nalazi na bolničkom liječenju, osim u slučaju liječenja u dnevnoj bolnici.

Provjeru privremene spriječenosti za rad koju je utvrdio izabrani tim ili izabrani doktor vrši komisija koju obrazuje Fond, a provjeru privremene spriječenosti za rad koju je utvrdila nadležna ljekarska komisija vrši komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Komisije iz stava 4 ovog člana čine doktori specijalisti medicine rada i doktori specijalisti odgovarajućih grana medicine, u zavisnosti od vrste bolesti ili povrede.

Provjeru privremene spriječenosti za rad komisije iz stava 4 ovog člana vrše u prisustvu osiguranika, na osnovu medicinske dokumentacije, informacija pribavljenih od zdravstvene ustanove koja je izdala medicinsku dokumentaciju, ponovnog pregleda osiguranika od strane doktora odgovarajuće specijalnosti ili konzilijuma doktora i drugih činjenica i okolnosti bitnih za provjeru privremene spriječenosti za rad.

Osiguranik je dužan da se javi na poziv komisije za provjeru privremene spriječenosti za rad, u roku koji komisija odredi.

Ako se osiguranik bez opravdanog razloga ne odazove pozivu radi provjere privremene spriječenosti za rad, obustavlja mu se isplaćivanje naknade zarade i ne pripada mu naknada sve dok se ne odazove pozivu.

Kada je postupak za provjeru privremene spriječenosti za rad pokrenut na zahtjev poslodavca, troškove za rad komisija iz stava 4 ovog člana snosi taj poslodavac.

Aktom o obrazovanju komisija iz stava 4 ovog člana određuje se bliži sastav, način rada, visina naknade za rad članova i sekretara, kao i druga pitanja od značaja za rad ovih komisija.

Član 38

Naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad dužan je da obračuna i isplati poslodavac.

Poslije isteka 60 dana privremene spriječenosti za rad, naknadu zarade obračunava i isplaćuje poslodavac, a Fond poslodavcu refundira isplaćena sredstva.

Naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog održavanja trudnoće (liječenja prijetjećeg abortusa), Fond refundira poslodavcu od prvog dana odobravanja privremene spriječenosti za rad.

Član 39

Osnov za obračun naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad je prosjek osnovne zarade, odnosno naknade zarade koju je zaposleni ostvario u posljednjih 12 mjeseci koji prethode mjesecu u kome je nastupila privremena spriječenost za rad.

Osnovna zarada se sastoji od startne zarade, koeficijenta složenosti uvećanog za svaku započetu godinu radnog staža i obračunske vrijednosti koeficijenta.

Ako nije moguće utvrditi osnov za naknadu zarade u smislu stava 1 ovog člana, kao osnov za naknadu zarade uzima se iznos zarade iz stava 2 ovog člana koju bi zaposleni ostvario da je radio.

Član 40

Naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad određuje se najmanje u visini od 70% od osnova za naknadu.

Visina naknade iz stava 1 ovog člana, koju obezbjeđuje poslodavac iz svojih sredstava, može se kolektivnim ugovorom, u skladu sa ovim zakonom, utvrditi u većem iznosu od iznosa iz stava 1 ovog člana.

Naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad usljed profesionalne bolesti i povrede na radu, osim za posljedice koje su nastupile usljed profesionalne bolesti i povrede na

radu, održavanja trudnoće (liječenja prijetjećeg abortusa), kao i dobrovoljnog davanja krvi, tkiva i organa, obezbjeđuje se u visini od 100% od osnova za naknadu.

Naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad u visini od 100% od osnova za naknadu obezbjeđuje se osiguranom licu i zbog liječenja osnovne bolesti i stanja, i to: malignih bolesti, hemofilije, cistične fibroze, epilepsije, multiple skleroze, mišićne distrofije, cerebralne paralize, paraplegije i kvadriplegije, sistemskih autoimunih bolesti, hronične bubrežne insuficijencije (dijaliza), HIV i karantinskih bolesti i psihoze, kao i usljed njege djeteta oboljelog od malignih bolesti.

Osiguranim licima sa urođenim nedostatkom gornjih ili donjih ekstremiteta, slijepim i gluvonijemim licima naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad u visini od 100% od osnova za naknadu obezbjeđuje se bez obzira po kojem osnovu je utvrđena privremena spriječenost za rad.

Član 41

Fond refundira poslodavcu isplaćenu naknadu zarade u visini od 70% od osnova za naknadu, a najviše do iznosa koji ne može biti veći od jedne prosječne zarade zaposlenih u Crnoj Gori u prethodnoj godini, po podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Fond refundira poslodavcu isplaćenu naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog održavanja trudnoće (liječenja prijetjećeg abortusa), do iznosa koji ne može biti veći od dvije prosječne zarade zaposlenog u Crnoj Gori u prethodnoj godini, po podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Naknada iz stava 1 ovog člana ne refundira se potrošačkim jedinicama budžeta Crne Gore, budžeta lokalne samouprave, kao i potrošačkim jedinicama nad kojima te potrošačke jedinice vrše nadzor u skladu sa posebnim zakonom.

Ako osiguranik radi kod više poslodavaca istovremeno, Fond naknadu iz stava 1 ovog člana refundira poslodavcima srazmjerno vremenu provedenom na radu kod svakog poslodavca.

Član 42

Za preduzetnike i lica koja obavljaju samostalnu djelatnost kao osnovno zanimanje, osnov za obračun naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad, čini osnovica na koju se obračunavaju doprinosi za obavezno socijalno osiguranje za posljednja tri mjeseca koja prethode mjesecu u kojem je nastupila privremena spriječenost za rad.

Član 43

Naknada zarade, u skladu sa ovim zakonom, pripada osiguraniku od prvog dana privremene spriječenosti za rad i za sve vrijeme trajanja te spriječenosti, ali samo za vrijeme za koje bi radio i ostvario zaradu, da nije nastupila privremena spriječenost za rad.

Naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad dopijeva za isplatu istekom posljednjeg dana u mjesecu, za svaki mjesec u kojem osiguraniku pripada naknada zarade, odnosno istekom posljednjeg dana privremene spriječenosti za rad.

Član 44

U slučaju dužeg trajanja privremene spriječenosti za rad prouzrokovane bolešću ili povredom, a najkasnije po isteku deset mjeseci neprekidne spriječenosti za rad, odnosno po isteku 12 mjeseci u toku kojih je bilo ukupno deset mjeseci spriječenosti za rad sa prekidima, Fond je dužan da zaposlenog sa potrebnom medicinskom dokumentacijom uputi nadležnom organu za ocjenu radne sposobnosti, odnosno invalidnosti, u skladu sa propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da izvrši ocjenu radne sposobnosti, odnosno invalidnosti u roku do 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za ocjenu radne sposobnosti i za

to vrijeme naknadu zarade obezbjeđuje Fond, a po isteku tog roka, naknadu zarade obezbjeđuje Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore.

Pravo na naknadu zarade prestaje kada rješenje o utvrđenoj invalidnosti postane pravosnažno, u skladu sa propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 45

Osiguraniku ne pripada naknada zarade, ako:

- 1) je prouzrokovao spriječenost za rad;
- 2) za vrijeme privremene spriječenosti za rad obavlja privrednu ili drugu djelatnost, bez obzira da li ostvaruje prihod od te djelatnosti;
- 3) je sprječavao ozdravljenje, odnosno osposobljavanje za rad;
- 4) se bez opravdanog razloga ne podvrgne liječenju, osim ako za liječenje nije potreban pristanak predviđen posebnim propisima;
- 5) se bez opravdanog razloga ne javi izabranom doktoru ili izabranom timu, odnosno komisiji za ocjenu sposobnosti ili se ne odazove na ljekarski, odnosno komisijski pregled u zakazano vrijeme; i
- 6) u vrijeme korišćenja prava na privremenu spriječenost za rad promijeni mjesto boravka, osim u cilju liječenja, u skladu sa zakonom.

Osiguraniku ne pripada naknada zarade od dana kada su utvrđene okolnosti iz stava 1 ovog člana pa sve dok traju te okolnosti ili njihove posljedice.

Okolnosti iz stava 1 tač. 1, 3, 4, 5 i 6 ovog člana utvrđuje izabrani doktor, odnosno nadležna ljekarska komisija, u roku od deset dana od dana saznanja za te okolnosti ili od dana podnošenja zahtjeva za provjeru osnovanosti utvrđene privremene spriječenosti za rad od strane poslodavca.

Okolnosti iz stava 1 tačka 2 ovog člana utvrđuje poslodavac.

O činjenicama iz stava 3 ovog člana izabrani doktor, odnosno nadležna ljekarska komisija sačinjavaju nalaz i mišljenje, koji dostavljaju poslodavcu i Fondu, a o činjenicama iz stava 4 ovog člana poslodavac sačinjava izvještaj, koji dostavlja Fondu.

Ako se činjenice iz stava 1 ovog člana utvrde poslije ostvarivanja prava na naknadu, isplata naknade osiguraniku se obustavlja.

Naknada zarade ne pripada licima koja su na izdržavanju kazne zatvora i licima kojima je izrečena mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i mjera obavezno liječenje alkoholičara i narkomana.

Član 46

Bliži način ostvarivanja prava osiguranika po osnovu privremene spriječenosti za rad, kriterijume za utvrđivanje trajanja privremene spriječenosti za rad i ostvarivanje prava na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad iz čl. 36 do 45 ovog zakona utvrđuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

5. Pravo na naknadu troškova prevoza

Član 47

Naknada troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite obezbjeđuje se osiguranom licu, kao i pratiocu, u skladu sa ovim zakonom.

Pratilac se odobrava osiguranom licu koje je mlađe od 18 godina života, osiguranom licu koje je teže tjelesno ili psihički ometeno u razvoju ili kod kojeg je u toku života došlo do gubitka pojedinih tjelesnih ili psihičkih funkcija usljed kojih nije u mogućnosti da samostalno obavlja osnovne životne aktivnosti, osiguranom licu koje je slijepo, slabovido, gluvo, gluvonijemo, osiguranom licu sa autizmom, osiguranom licu koje je oboljelo od malignih bolesti i osiguranom licu koje ima oštećenje mišića, neuromišićne bolesti ili plegični sindrom.

Naknada troškova prevoza pripada osiguranom licu kada je od izabranog doktora ili izabranog tima, odnosno nadležne ljekarske komisije upućen u drugo mjesto van opštine prebivališta u vezi sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite ili radi ocjene privremene spriječenosti za rad.

Naknada troškova prevoza ne pripada osiguranom licu kada zdravstvenu zaštitu nije ostvarilo u najbližoj zdravstvenoj ustanovi ili kod drugog davaoca zdravstvenih usluga, u kojima je moglo da ostvari zdravstvenu zaštitu, kao ni osiguraniku koji je zdravstvenu zaštitu ostvario u zdravstvenoj ustanovi u mjestu zaposlenja, ukoliko za vrijeme korišćenja zdravstvene zaštite nije bio privremeno spriječen za rad.

Bliži način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana, uređuje se aktom Fonda, uz saglasnost Ministarstva.

III. OSTVARIVANJE PRAVA IZ OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Član 48

Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja može ostvariti lice koje je upisano u evidenciju nadležnog organa, u skladu sa zakonom.

Status osiguranog lica ostvaruje se samo po jednom osnovu i dokazuje se zdravstvenom knjižicom koju izdaje Fond ili ličnom kartom, na osnovu podataka koji se vode kod nadležnog organa.

Sadržaj, obrazac, način izdavanja, zamjene i ovjere, kao i važenje zdravstvene knjižice propisuje Fond.

Član 49

Osigurana lica zdravstvenu zaštitu ostvaruju u zdravstvenim ustanovama i kod drugih davalaca zdravstvenih usluga sa kojima Fond zaključuje ugovor, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, osigurano lice može da:

1) ostvari zdravstvenu uslugu kod zdravstvenih ustanova sa kojima Fond nije zaključio ugovor, ako zdravstvene ustanove i drugi davaoci zdravstvenih usluga iz stava 1 ovog člana ne pružaju tu zdravstvenu uslugu ili je ne mogu pružiti u roku utvrđenom propisom kojim se uređuje lista čekanja za tu zdravstvenu uslugu;

2) kupi lijek sa osnovne liste lijekova koji se izdaje na recept u apotekama, kao i lijek koji se koristi za liječenje u zdravstvenoj ustanovi ili medicinsko-tehničko pomagalo sa Liste medicinsko-tehničkih pomagala koje se propisuje na recept, ako se ne može obezbijediti kod zdravstvene ustanove i drugih davalaca zdravstvenih usluga iz stava 1 ovog člana; i

3) kupi medicinsko sredstvo sa Liste medicinskih sredstava koja se ugrađuju u ljudski organizam, ako zdravstvena ustanova iz stava 1 ovog člana to medicinsko sredstvo ne može obezbijediti.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, osigurano lice ima pravo na naknadu troškova za ostvarenu zdravstvenu uslugu, u visini cijene koju je platilo na osnovu računa izdatog u skladu sa zakonom.

Bliži način ostvarivanja prava iz st. 1, 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo, na predlog Fonda.

Član 50

Zdravstvena ustanova obezbjeđuje blagovremenu zdravstvenu zaštitu, u zavisnosti od vrste zdravstvene usluge i hitnosti slučaja.

Za određene zdravstvene usluge iz oblasti dijagnostike i liječenja, koje nijesu hitne, mogu se sačiniti liste čekanja.

Osigurano lice se stavlja na listu čekanja iz stava 2 ovog člana samo ukoliko je zdravstvena usluga koja se pruža najbolji ili jedini način liječenja osiguranog lica, odnosno dijagnostike.

Pružanje zdravstvene zaštite vrši se po redosljedu sa liste čekanja.

Vrste zdravstvenih usluga za koje se mogu sačiniti liste čekanja i način i postupak sačinjavanja listi čekanja, najduže vrijeme čekanja na zdravstvenu uslugu i informisanje osiguranih lica o utvrđenom redosljedu na listi čekanja, propisuje Ministarstvo.

Član 51

Za liječenje stanja, bolesti i povreda koje se ne mogu uspješno liječiti u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, osigurano lice se upućuje u zdravstvene ustanove van Crne Gore, ukoliko postoji mogućnost uspješnog liječenja odnosno izlječenja, u skladu sa utvrđenim obimom prava na zdravstvenu zaštitu iz člana 18 ovog zakona.

Osigurano lice iz stava 1 ovog člana i njegov pratilac imaju pravo na naknadu troškova prevoza u visini cijene koštanja odobrenog prevoznog sredstva javnog saobraćaja.

Pratilac osiguranog lica iz stava 2 ovog člana ima pravo na naknadu troškova prevoza u visini najniže cijene prevoza sredstvom javnog saobraćaja u povratku kad ne putuje sa osiguranim licem, kao i kad putuje radi prihvata osiguranog lica sa liječenja.

Ako osigurano lice umre za vrijeme ostvarivanja zdravstvene zaštite iz stava 1 ovog člana, porodica ima pravo na naknadu troškova prevoza posmrtnih ostataka.

Postupak ostvarivanja prava iz st. 1 do 4 ovog člana propisuje Fond, uz saglasnost Ministarstva.

Član 52

O priznavanju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja odlučuje Fond, po pravilu, bez donošenja rješenja.

Fond donosi rješenje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja kada je to utvrđeno ovim zakonom, opštim aktom Fonda i na zahtjev osiguranog lica.

Član 53

U postupku ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 54

U postupku ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao organi vještačenja za medicinska pitanja, učestvuju prvostepena ljekarska komisija koju obrazuje Fond uz saglasnost Ministarstva i drugostepena ljekarska komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Način rada, sastav i ovlašćenja komisija iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 55

O pravima utvrđenim ovim zakonom u prvom stepenu odlučuje Fond, a u drugom stepenu Ministarstvo.

Član 56

Pravo na refundaciju isplaćene naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad zastarijeva u skladu sa zakonom kojim se uređuje zastarijelost poreskih potraživanja.

Pravo na naknadu troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite i pravo na naknadu troškova za ostvarenu zdravstvenu uslugu iz člana 49 stav 2 ovog zakona zastarijeva u roku od tri godine od dana obavljenog prevoza, odnosno od dana plaćanja troškova.

IV. FINANSIRANJE OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Član 57

Finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbjeđuje se iz:

- 1) Budžeta Crne Gore;
- 2) sredstava utvrđenih na osnovu međunarodnih konvencija; i

3) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva obaveznog zdravstvenog osiguranja koriste se za:

- 1) ostvarivanje prava osiguranih lica;
- 2) troškove sprovođenja obaveznog zdravstvenog osiguranja; i
- 3) druge rashode, u skladu sa zakonom.

Pored sredstava iz stava 1 ovog člana, sredstva za lijekove iz člana 22 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo može da obezbijedi i prikupljanjem novčanih sredstava od organizacije kulturnih, sportskih, muzičkih i drugih manifestacija, kao i donacija za ovu namjenu, preko posebnog bankarskog računa koji otvara organ državne uprave nadležan za poslove finansija, u skladu sa zakonom.

V. NAKNADA ŠTETE U SPROVOĐENJU OBAVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Član 58

Osiguranik kome je na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja izvršena isplata na koju nije imao pravo dužan je da vrati primljeni iznos, ako je:

- 1) na osnovu netačnih podataka za koje je znao ili morao znati da su netačni ili na drugi protivpravan način ostvario neko pravo, odnosno primanje na koje nije imao pravo iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ili ga je ostvario u većem obimu nego što mu pripada;
- 2) ostvario neko primanje na način što nije prijavio nastale promjene koje utiču na gubitak ili obim nekog prava, a znao je ili je morao znati za te promjene; i
- 3) primio novčane isplate u iznosu većem od onoga koji mu je određen rješenjem.

Rokovi zastarjelosti potraživanja iz stava 1 ovog člana počinju da teku od dana konačnosti rješenja kojim je utvrđeno da isplaćena naknada ne pripada ili pripada u manjem obimu, odnosno od dana kada je izvršena posljednja isplata po tom rješenju.

Član 59

Fond ima pravo na naknadu štete od lica koje je prouzrokovalo bolest, povredu ili smrt osiguranika.

Za štetu koju je Fondu, u slučajevima iz stava 1 ovog člana, prouzrokovao zaposleni na radu ili u vezi sa radom odgovara poslodavac kod koga je zaposleni radio u trenutku prouzrokovanja štete.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, Fond ima pravo na naknadu štete i neposredno od zaposlenog, ako je štetu prouzrokovao namjerno.

U slučaju iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, Fond ima pravo na naknadu štete i neposredno od društva za osiguranje kod koga su ova lica osigurana od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima, u skladu sa propisima kojima se uređuje osiguranje.

Član 60

Fond ima pravo na naknadu štete od poslodavca ako su bolest, povreda ili smrt osiguranika nastali usljed toga što nijesu sprovedene mjere zaštite i zdravlja na radu ili druge mjere za zaštitu građana.

Fond ima pravo da zahtijeva naknadu štete od poslodavca i kad je šteta nastala usljed toga što je zaposleni stupio na rad bez propisanog prethodnog zdravstvenog pregleda, a kasnije se utvrdi zdravstvenim pregledom da zaposleni prema svom zdravstvenom stanju nije bio sposoban za rad na određenom radnom mjestu.

Član 61

Fond ima pravo na naknadu štete od poslodavca ako je:

- 1) šteta nastala usljed toga što nijesu dati podaci ili što su dati netačni podaci o činjenicama od kojih zavisi sticanje ili određivanje prava;

2) isplata izvršena na osnovu netačnih podataka u prijavi o stupanju zaposlenog na rad ili što nije podnesena prijava o promjenama koje utiču na gubitak ili obim prava ili ako je prijava podnesena poslije propisanog roka.

Fond ima pravo na naknadu štete od osiguranika koji je dužan sam da podnosi prijave ili da daje određene podatke u vezi sa obaveznim zdravstvenim osiguranjem, ako je šteta nastala usljed toga što prijava nije dostavljena ili nijesu dati podaci ili su dati netačni podaci.

Član 62

Fond ima pravo na naknadu štete od izabranog doktora koji nezakonito utvrdi privremenu spriječenost za rad osiguranika, ako je zbog toga Fond isplatio naknadu zarade.

Ako je šteta iz stava 1 ovog člana nastala zbog nezakonitog rada nadležne ljekarske komisije, za štetu odgovaraju članovi te komisije.

Fond ima pravo na naknadu štete od izabranog doktora, odnosno zdravstvene ustanove koja obavlja zdravstvenu djelatnost, ako je šteta nastala zbog nepravilnog liječenja osiguranog lica.

Pravo na naknadu štete iz st. 1, 2 i 3 ovog člana ima i poslodavac, koji je isplatio naknadu zarade.

Član 63

Visina naknade štete utvrđuje se prema troškovima liječenja i drugim troškovima nastalim u vezi sa liječenjem, novčanim naknadama isplaćenim osiguraniku po odredbama ovog zakona i drugim davanjima na teret Fonda.

Član 64

Fond ima pravo da od društva za osiguranje naknadi štetu, odnosno troškove pružene zdravstvene usluge, koja je posljedica povrede osiguranog lica usljed upotrebe motornog vozila.

Član 65

Kad se utvrdi da je u sprovođenju obaveznog zdravstvenog osiguranja prouzrokovana šteta, Fond poziva lice koje je tu štetu prouzrokovalo da je u roku od 30 dana nadoknadi.

Ako se u roku iz stava 1 ovog člana šteta ne nadoknadi, naknadu štete Fond ostvaruje tužbom kod nadležnog suda.

Član 66

Poslodavci, zdravstvene ustanove, društva za osiguranje, nadležni organi, kao i druga pravna lica koja, na osnovu zakona, u obavljanju redovne djelatnosti prikupljaju podatke i vode evidencije, dužni su da Fondu dostave podatke od značaja za naknadu štete, u skladu sa zakonom.

VI. FOND

1. Organizacija i način rada Fonda

Član 67

Fond je pravno lice koje vrši javna ovlašćenja u rješavanju o pravima i obavezama iz obaveznog zdravstvenog osiguranja utvrđenim ovim zakonom i statutom Fonda.

Fond obavlja sljedeće poslove:

- 1) sprovodi zdravstveno osiguranje, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) učestvuje u sprovođenju zdravstvene politike u vezi sa obaveznim zdravstvenim osiguranjem;

3) obavlja poslove u vezi sa ostvarivanjem prava osiguranih lica, prati zakonitost ostvarivanja tih prava i pruža potrebnu stručnu pomoć u ostvarivanju prava i zaštiti njihovih interesa;

4) vodi evidenciju o ostvarenim pravima osiguranih lica iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;

5) utvrđuje prioritete u finansiranju zdravstvene zaštite iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa zdravstvenom politikom;

6) zaključuje ugovore sa davaocima zdravstvenih usluga;

7) utvrđuje kriterijume i mjerila za određivanje cijena zdravstvenih usluga koje su obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem, određuje cijene i način plaćanja;

8) obezbjeđuje sprovođenje međunarodnih ugovora o obaveznom zdravstvenom osiguranju;

9) donosi godišnji program zdravstvene zaštite, usvaja nacrt godišnjeg finansijskog plana i završni račun sa izvještajem o poslovanju, u skladu sa zakonom;

10) donosi godišnji plan javnih nabavki za zdravstvene ustanove čiji je osnivač država u skladu sa planom godišnjih potreba za lijekovima, medicinskim sredstvima i opremom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita;

11) vrši kontrolu izvršenja ugovora, cijena zdravstvenih usluga i kontrolu trošenja sredstava od strane davalaca zdravstvenih usluga sadržanih u ugovoru o pružanju zdravstvenih usluga;

12) razmatra stanje i predlaže mjere za efikasno funkcionisanje zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja;

13) donosi godišnji program rada koji sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspješnosti, aktivnostima koje su potrebne za realizaciju ciljeva i licima odgovornim za realizaciju;

14) najmanje jednom godišnje podnosi Vladi izvještaj o svom radu koji sadrži prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada, ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unapređenje stanja i finansijski izvještaj; i

15) vrši druge poslove u vezi sa sprovođenjem i ostvarivanjem prava iz zdravstvenog osiguranja, u skladu sa ovim zakonom, statutom i drugim aktima Fonda.

Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za poslove finansija daju saglasnost na plan javnih nabavki iz stava 2 tačka 10 ovog člana.

Član 68

Organi Fonda su Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor ima predsjednika i šest članova koje imenuje i razrješava Vlada, na predlog Ministarstva.

Upravni odbor se imenuje na period od četiri godine.

Predsjednik i jedan član Upravnog odbora su predstavnici Ministarstva, a po jednog člana predlažu:

1) organ državne uprave nadležan za poslove finansija;

2) reprezentativni sindikat;

3) reprezentativno udruženje poslodavaca;

4) komore zdravstvenih radnika koje su osnovane u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita; i

5) Fond iz reda zaposlenih.

Člana Upravnog odbora iz stava 4 tač. 2, 3 i 4 ovog člana, reprezentativni sindikat, reprezentativno udruženje poslodavaca, odnosno komore predlažu primjenom principa rotacije, u skladu sa njihovim posebnim sporazumom.

Član 69

Upravni odbor:

- 1) donosi godišnji program rada i finansijski plan;
- 2) donosi statut i opšte akte Fonda;
- 3) podnosi izvještaj o radu i finansijski izvještaj;
- 4) donosi godišnji program zdravstvene zaštite;
- 5) utvrđuje kriterijume i mjerila za određivanje cijena zdravstvenih usluga koje su obuhvaćene obaveznim zdravstvenim osiguranjem, određuje cijene i način plaćanja;
- 6) razmatra stanje u oblasti zdravstvenog osiguranja i Ministarstvu predlaže mjere za efikasno funkcionisanje i razvoj zdravstvenog osiguranja;
- 7) imenuje i razrješava direktora Fonda; i
- 8) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom Fonda.

Član 70

Radom Fonda rukovodi direktor.

Za direktora Fonda može da bude imenovano lice koje ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja ili devet godina radnog iskustva na drugim poslovima.

Direktora Fonda imenuje Upravni odbor, na pet godina, na osnovu javnog konkursa, u skladu sa propisima kojima se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika.

Član 71

Direktor Fonda:

- 1) predstavlja, rukovodi i organizuje rad u Fondu;
- 2) odgovara za zakonitost i kvalitet rada Fonda;
- 3) predlaže Upravnom odboru statut i opšte akte, program rada i finansijski plan, izvještaj o radu i finansijski izvještaj, kao i druge odluke;
- 4) izvršava odluke Upravnog odbora;
- 5) upravlja ljudskim i finansijskim resursima;
- 6) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Fonda;
- 7) utvrđuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta; i
- 8) vrši druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom Fonda.

Član 72

Stručne, administrativne, pravne, ekonomske i druge poslove Fonda vrši stručna služba Fonda.

Stručna služba iz stava 1 ovog člana organizuje se u skladu sa statutom Fonda, na način koji obezbjeđuje efikasno obavljanje djelatnosti Fonda i ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Član 73

Statutom Fonda uređuje se: organizacija i način rada Fonda, način rada i odlučivanja organa upravljanja i direktora, javnost rada Fonda i njegovih organa, način obavljanja administrativno-stručnih i drugih poslova, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.

Na statut Fonda saglasnost daje Vlada.

Statut i drugi opšti akti Fonda kojima se uređuju prava i obaveze osiguranih lica iz obaveznog zdravstvenog osiguranja objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Član 74

Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Fonda vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava.

2. Odnos Fonda i davalaca zdravstvenih usluga

Član 75

Za pružanje zdravstvene zaštite iz člana 14 ovog zakona, Fond neposredno zaključuje ugovore sa zdravstvenim ustanovama i drugim davaocima zdravstvenih usluga iz mreže zdravstvenih ustanova (u daljem tekstu: Zdravstvena mreža), u skladu sa zakonom.

Za zdravstvene usluge koje ne mogu da se obezbijede u zdravstvenim ustanovama i kod drugih davalaca zdravstvenih usluga koji su u Zdravstvenoj mreži, Fond može da zaključi ugovore i sa zdravstvenim ustanovama i drugim davaocima zdravstvenih usluga van Zdravstvene mreže.

Fond, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje zdravstvene usluge za koje je neophodno zaključivanje ugovora iz stava 2 ovog člana, na osnovu:

- 1) ukupnog broja građana i osiguranih lica;
- 2) demografskih karakteristika gravitacionog područja i zdravstvenog stanja građana i osiguranih lica sa tog područja;
- 3) strukture davalaca zdravstvenih usluga po nivoima zdravstvene zaštite;
- 4) broja i vrste pruženih zdravstvenih usluga;
- 5) dužine čekanja na zdravstvenu uslugu;
- 6) cijena zdravstvenih usluga i programa zdravstvene zaštite; i
- 7) drugih pokazatelja.

Za obezbjeđivanje zdravstvenih usluga za koje je neophodno zaključivanje ugovora iz stava 2 ovog člana, Fond upućuje javni poziv davaocima zdravstvenih usluga.

Bliže uslove, način izbora i broj zdravstvenih ustanova i drugih davalaca zdravstvenih usluga za zaključivanje ugovora iz stava 2 ovog člana, obračun i rokove plaćanja zdravstvenih usluga, kao i druga pitanja od značaja za zaključivanje ugovora propisuje Ministarstvo, na predlog Fonda.

Član 76

Odluku o upućivanju javnog poziva iz člana 75 stav 4 ovog zakona donosi Upravni odbor.

Za procjenu ispunjenosti uslova za zaključivanje ugovora iz člana 75 stav 1 ovog zakona, Upravni odbor imenuje komisiju.

Na osnovu izvještaja komisije iz stava 2 ovog člana, direktor sačinjava predlog odluke o izboru davalaca zdravstvenih usluga i dostavlja ga Upravnom odboru na usvajanje.

Na osnovu odluke Upravnog odbora direktor zaključuje ugovor sa davaocima zdravstvenih usluga do 31. marta tekuće godine.

Član 77

Za zdravstvene usluge koje ne mogu da obezbijede davaoci zdravstvenih usluga u Crnoj Gori sa kojima Fond ima zaključene ugovore, Fond neposredno zaključuje ugovor sa zdravstvenom ustanovom van Crne Gore, uz saglasnost Ministarstva.

Član 78

Sa zdravstvenim ustanovama iz Zdravstvene mreže, čiji je osnivač država, ugovori se zaključuju na period od pet godina, a sa drugim davaocima zdravstvenih usluga iz Zdravstvene mreže i davaocima zdravstvenih usluga koji su van Zdravstvene mreže, ugovori se zaključuju na period od dvije godine.

Ugovori iz stava 1 ovog člana usklađuju se za svaku godinu, prema planiranim sredstvima u budžetu Fonda, po pravilu, do 31. marta tekuće godine.

Član 79

Ugovorima koji se zaključuju između Fonda i davalaca zdravstvenih usluga, uređuju se: vrsta, obim, mjere za obezbjeđivanje i praćenje kvaliteta zdravstvene zaštite, kadar za pružanje zdravstvenih usluga, cijene koje Fond plaća za pružene zdravstvene usluge, način

obračuna i plaćanja, kontrola i odgovornost za izvršavanje obaveza iz ugovora, rok za sprovođenje preuzetih obaveza, način rješavanja spornih pitanja, raskid ugovora, kao i druga međusobna prava i obaveze ugovornih strana.

Član 80

Fond vrši kontrolu izvršenja ugovora zaključenih sa davaocima zdravstvenih usluga.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana vrše lica koja ovlasti direktor Fonda.

Bliži način i postupak kontrole iz stava 1 ovog člana, kao i mjere koje se mogu preduzeti u postupku kontrole uređuju se aktom Fonda, uz saglasnost Ministarstva.

Član 81

Za rješavanje sporova između Fonda i davalaca zdravstvenih usluga u vezi sa sprovođenjem ugovora o pružanju zdravstvenih usluga može se osnovati arbitraža.

Svaka strana u sporu može zahtijevati osnivanje arbitraže u roku od sedam dana od dana nastanka spora.

Arbitraža se osniva sporazumom između strana u sporu.

Arbitraža ima pet članova i sastavljena je od dva predstavnika Fonda, jednog predstavnika davaoca zdravstvenih usluga, jednog predstavnika komora zdravstvenih radnika koje su osnovane u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita i jednog predstavnika Ministarstva.

Predstavnik komora iz stava 4 ovog člana komore predlažu primjenom principa rotacije, u skladu sa njihovim posebnim sporazumom.

Postupak pred arbitražom je hitan, a odluka se donosi u roku od 30 dana od dana osnivanja arbitraže, većinom glasova članova arbitraže.

Dok traje postupak pred arbitražom rokovi za pokretanje sudskog postupka miruju.

Odluka arbitraže je obavezujuća za strane u sporu.

Strana u sporu nezadovoljna odlukom arbitraže može pokrenuti sudski postupak, koji ne zadržava izvršenje odluke.

VII. NADZOR

Član 82

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijuskog nadzora vrše zdravstveni inspektori, u skladu sa zakonom.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Član 83

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) osiguranom licu ne izda dokaz o izvršenom plaćanju participacije koji, pored podataka propisanih zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrijednost, sadrži i punu cijenu zdravstvene usluge, iznos participacije iskazan u procentu u odnosu na cijenu zdravstvene usluge i nominalni iznos participacije iskazan u eurima (član 16 stav 1); i

2) izabrani tim ili izabrani doktor ili nadležna ljekarska komisija utvrdi privremenu spriječenost za rad na način koji nije u skladu sa članom 36 st. 2, 3, 4 i 6 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 2 ovog člana, kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Član 84

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako ne obračuna i ne isplati naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad (član 38 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 6.000 eura.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 85

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Službeni list CG“, br. 6/16, 2/17, 22/17,13/18 i 67/19), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 86

Fond je dužan da uskladi svoja opšta akta sa ovim zakonom u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

Član 87

Imenovanje članova Upravnog odbora Fonda u skladu sa ovim zakonom izvršiće se u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

Danom imenovanja članova Upravnog odbora u skladu sa stavom 1 ovog člana prestaje sa radom dosadašnji Upravni odbor.

Član 88

Direktor Fonda imenovan u skladu sa Zakonom o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Službeni list CG“, br. 6/16, 2/17, 22/17,13/18 i 67/19) nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Član 89

Postupci ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja koji su započeti prije početka primjene ovog zakona okončaće se prema propisima po kojima su započeti.

Član 90

Odredbe čl. 28 do 35 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 91

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Službeni list CG“, br. 6/16, 2/17, 22/17,13/18 i 67/19).

Član 92

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2022. godine.

Broj: 28-2/21-4/17

EPA 335 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1918.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O REPROGRAMU PORESKOG POTRAŽIVANJA

Proglašavam **Zakon o reprogramu poreskog potraživanja**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasjedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1356/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasjedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O REPROGRAMU PORESKOG POTRAŽIVANJA

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način ostvarivanja prava na reprogram poreskog potraživanja poreskog dužnika.

Poresko potraživanje

Član 2

Poreskim potraživanjem, u smislu ovog zakona, smatraju se dospjela, a neplaćena poreska i neporeska potraživanja poreskog dužnika nastala po osnovu:

1) poreza na:

- dobit pravnih lica,
- dohodak fizičkih lica,
- dodatu vrijednost,
- promet nepokretnosti, i
- kafu;

2) doprinosa:

- za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje,
- za obavezno zdravstveno osiguranje,
- za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, i
- Fondu rada;

3) koncesionih naknada.

Poreski dužnik

Član 3

Poreski dužnik je fizičko, odnosno pravno lice, koji do dana objavljivanja javnog poziva iz člana 6 ovog zakona ima dospjela, a neplaćena poreska potraživanja.

Poreskim dužnikom, u smislu stava 1 ovog člana, ne smatra se:

- 1) Glavni grad, Prijestonica, opština i opština u okviru Glavnog grada;
- 2) poreski dužnik nad kojim je otvoren stečajni postupak, osim ako se stečaj sprovodi reorganizacijom;
- 3) poreski dužnik koji nije podnio poreske prijave u skladu sa zakonom do dana objavljivanja javnog poziva iz člana 6 ovog zakona.

Reprogram poreskog potraživanja

Član 4

Reprogram poreskog potraživanja poreskog dužnika obuhvata:

- 1) jednokratnu uplatu od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja;
- 2) odlaganje plaćanja poreskog potraživanja do 60 jednakih mjesečnih rata; i
- 3) otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumjevaju iste izraze u ženskom rodu.

Javni poziv

Član 6

Javni poziv za reprogram poreskog potraživanja organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo) objavljuje do 20. aprila 2022. godine, u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i internet stranici Ministarstva.

Javnim pozivom određuje se rok za podnošenje zahtjeva za reprogram poreskog potraživanja koji ne može biti kraći od 45 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Zahtjev za reprogram poreskog potraživanja

Član 7

Poreski dužnik može organu uprave nadležnom za poslove poreza (u daljem tekstu: poreski organ) da podnese zahtjev za reprogram poreskog potraživanja za potraživanja za koja nije izvršeno odlaganje.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prezime i prebivalište poreskog dužnika;
- 2) poreski identifikacioni broj (PIB);
- 3) vrstu i iznos poreskih potraživanja.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, podnosi se predlog reprograma poreskog potraživanja koji sadrži broj mjesečnih rata u kojima iznos ne može biti manji od:

- 1) 50 eura za fizičko lice koje ne obavlja privrednu djelatnost;
- 2) 70 eura za preduzetnika koji plaća obaveze u paušalnom iznosu;
- 3) 100 eura za preduzetnika koji plaća obaveze prema stvarnom dohotku;
- 4) 100 eura za pravno lice koje ima do pet zaposlenih;

- 5) 500 eura za pravno lice koje ima od šest do 50 zaposlenih;
- 6) 1000 eura za pravno lice koje ima preko 50 zaposlenih.

Rješenje o reprogramu poreskih potraživanja

Član 8

Poreski organ je dužan da donese rješenje o reprogramu poreskih potraživanja u roku od 60 dana od dana isteka roka za podnošenje zahtjeva za reprogram poreskog potraživanja iz člana 6 stav 2 ovog zakona.

Rješenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) iznos poreskog potraživanja na dan objavljivanja javnog poziva;
- 2) pojedinačne iznose kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem;
- 3) iznos jednokratne uplate od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja u roku od deset dana, od dana donošenja rješenja;
- 4) broj i iznos mjesečnih rata i njihovo dospijee;
- 5) rokove za plaćanje iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem i izmirivanje tekućih obaveza po osnovu javnih prihoda.

Obaveze poreskog dužnika

Član 9

Poreski dužnik kojem je donijeto rješenje o odobrenju reprograma poreskih potraživanja, dužan je da:

- izvrši jednokratnu uplatu od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja u roku od deset dana od dana donošenja rješenja,
- redovno plaća mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu,
- u periodu za koji je zaključen reprogram poreskog potraživanja redovno izmiruje tekuće obaveze u skladu sa zakonom.

Za vrijeme plaćanja mjesečnih rata iz stava 1 alineja 2 ovog člana ne obračunava se kamata na poresko potraživanje obuhvaćeno reprogramom poreskog potraživanja.

Poreskom dužniku koji je izmirio poresko potraživanje u rokovima i na način utvrđen rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja, otpisuje se cjelokupna kamata i troškovi postupka u vezi sa tim poreskim potraživanjem.

Redosljed izmirivanja obaveza

Član 10

Sredstva koja je poreski dužnik uplatio na osnovu rješenja iz člana 8 ovog zakona uplaćuju se prema sljedećem redosljedu:

- 1) doprinos za:
 - obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje,
 - obavezno zdravstveno osiguranje,
 - za osiguranje za slučaj nezaposlenosti,
 - Fond rada;
- 2) koncesione naknade;
- 3) porez na:
 - promet nepokretnosti,
 - dohodak fizičkih lica,
 - dobit pravnih lica,
 - dodatnu vrijednost,

- kafu.

Ukidanje rješenja o reprogramu poreskog potraživanja

Član 11

Poreski organ će ukinuti rješenje o reprogramu poreskog potraživanja, ako poreski dužnik:

1) ne izvrši jednokratnu uplatu od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja u roku od deset dana, od dana donošenja rješenja;

2) ne plaća redovno mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja;

3) u periodu za koji je odobren reprogram poreskog potraživanja ne izmiruje redovno tekuće obaveze u skladu sa zakonom.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, poresko potraživanje utvrđeno rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja uvećava se za pripadajuću kamatu od dana njegovog nastanka u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak, a poreski organ će, po službenoj dužnosti, pokrenuti postupak prinudnog izvršenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje naplata i kontrola poreza i drugih dažbina.

Ako se naplata poreskog potraživanja ne može izvršiti prinudnim izvršenjem, poreski organ će podnijeti predlog za pokretanje stečajnog postupka poreskog dužnika.

Prekid zastarijevanja

Član 12

Za vrijeme za koje je odobren reprogram poreskih potraživanja, prekida se zastarijevanje prava na naplatu tih potraživanja.

Evidencija

Član 13

Poreski organ dužan je da vodi evidenciju o poreskim potraživanjima čiji je reprogram odobren rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja u skladu sa ovim zakonom, u elektronskoj formi.

Započeti postupci

Član 14

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 15

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o reprogramu poreskog potraživanja („Službeni list CG“, broj 83/16).

Stupanje na snagu

Član 16

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 16-4/21-2/7

EPA 338 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1919.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSTVARIVANJU PRAVA NA FINANSIJSKU PODRŠKU LICIMA KOJA SU BILA ZAPOSLENA U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA U SEKTORU RUDARSKE I METALSKE INDUSTRIJE

Proglašavam **Zakon o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru rudarske i metalske industrije**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1358/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON

O OSTVARIVANJU PRAVA NA FINANSIJSKU PODRŠKU LICIMA KOJA SU BILA ZAPOSLENA U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA U SEKTORU RUDARSKE I METALSKE INDUSTRIJE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se ostvarivanje prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru rudarske i metalske industrije, a u čijoj vlasničkoj strukturi je bila Država i kojima je prestao radni odnos uvođenjem stečaja u tim društvima (u daljem tekstu: bivši zaposleni).

Cilj

Član 2

Finansijska podrška iz člana 1 ovog zakona dodjeljuje se radi ostvarivanja socijalne pravde, pravičnog zadovoljenja finansijskih potreba bivših zaposlenih i poboljšanja materijalnog položaja bivših zaposlenih i članova njihove porodice.

Sektor rudarske i metalske industrije

Član 3

Sektor rudarske i metalske industrije, u smislu ovog zakona, je sektor u kojem se obavlja djelatnost koja se u skladu za zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti odnosi na nivo kvalifikacije:

1) Sektor B – Vađenje ruda i kamena:

- oblast 05 – Vađenje uglja (samo za podzemnu eksploataciju),
- oblast 07 – Vađenje ruda metala,
- 2) Sektor C – Prerađivačka industrija:
 - oblast 24 – Proizvodnja osnovnih metala,
 - oblast 25 – proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i uređaja, i
 - oblast 28 – Proizvodnja mašina i opreme na drugom mjestu nepomenute.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Pravo na finansijsku podršku

Član 5

Pravo na finansijsku podršku iz člana 1 ovog zakona može ostvariti bivši zaposleni koji:

- 1) je nakon uvođenja stečaja u privrednim društvima iz člana 1 ovog zakona prijevremeno ostvario pravo na penziju;
- 2) zbog uvođenja stečaja u privrednim društvima iz člana 1 ovog zakona nije zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca;
- 3) nije ostvario pravo na dobijanje sredstava po osnovu socijalnih programa za isplatu otpremnina koje je sprovodio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Visina finansijske podrške

Član 6

Bivši zaposleni koji ispunjava uslove iz člana 5 ovog zakona ima pravo na finansijsku podršku u neto iznosu od 12.000 Eura.

Iznos iz stava 1 ovog člana umanjuje se za iznos koji je bivšem zaposlenom isplaćen iz Fonda rada na ime prestanka radnog odnosa kod poslodavca usljed stečaja i prestanka radnog odnosa kod poslodavca zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena.

Pokretanje postupka

Član 7

Radi ostvarivanja prava iz člana 5 ovog zakona, bivši zaposleni treba da podnese organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo), zahtjev u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se:

- akt kojim je zaposlenom prestao radni odnos,
- dokaz o isplaćenim sredstvima iz člana 6 stav 2 ovog zakona, odnosno dokaz da ta sredstva nijesu isplaćena,
- dokaz da mu nijesu isplaćena sredstva po osnovu socijalnog programa iz člana 5 stav 1 tačka 3 ovog zakona,
- izjava da se bivši zaposleni nakon ostvarivanja prava u skladu sa ovim zakonom odriče od prava da neostvarena potraživanja iz člana 5 stav 1 tačka 3 ovog zakona ostvaruje u sudskom ili drugom postupku.

Dokaz iz stava 2 al. 1 i 4 ovog člana dostavlja bivši zaposleni, odnosno stečajni upravnik privrednog društva iz člana 1 ovog zakona, a dokaz iz stava 2 al. 2 i 3 ovog člana Ministarstvo pribavlja po službenoj dužnosti.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 8

O zahtjevu iz člana 7 ovog zakona Ministarstvo odlučuje rješenjem, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana utvrđuje se iznos neto finansijske podrške bivšem zaposlenom.

Iznos iz stava 2 ovog člana isplatiće se u četiri rate, na polugodišnjem nivou, u roku od dvije godine od dana pravosnažnosti rješenja iz stava 1 ovog člana.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u skladu sa zakonom.

Prenosivost prava

Član 9

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku, preminuo prije stupanja na snagu ovog zakona, zahtjev iz člana 7 stav 1 ovog zakona mogu podnijeti njegovi zakonski nasljednici na koje će se prenijeti pravo bivšeg zaposlenog.

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku preminuo nakon stupanja na snagu ovog zakona, a prije podnošenja zahtjeva iz člana 7 stav 1 ovog zakona, taj zahtjev mogu podnijeti njegovi zakonski nasljednici u roku od 60 dana od dana kada je bivši zaposleni preminuo.

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku preminuo nakon dobijanja pravosnažnog rješenja iz člana 8 stav 1 ovog zakona pravo na utvrđeni iznos finansijske podrške pripada nasljednicima na osnovu rješenja o nasljeđivanju.

Gubitak prava na potraživanje

Član 10

Ako je bivši zaposleni ostvario pravo na finansijsku podršku, a Ministarstvo naknadno utvrdi da je rješenje o ostvarivanju tog prava donijeto na osnovu neistinitih podataka i dokaza, Ministarstvo je dužno da od bivšeg zaposlenog zahtijeva povraćaj nezakonito isplaćene finansijske podrške, uvećane za troškove postupka i odgovarajuće kamate.

Bivši zaposleni je dužan da u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za povraćaj sredstava iz stava 1 ovog člana izvrši uplatu tih sredstava na konsolidovani račun državnog trezora.

Sredstva za realizaciju

Član 11

Sredstva za realizaciju ovog zakona obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Stupanje na snagu

Član 12

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 19-6/21-10/12

EPA 373 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1920.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O RAČUNOVODSTVU**

Proglašavam **Zakon o računovodstvu**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1360/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O RAČUNOVODSTVU**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se razvrstavanje pravnih lica registrovanih za obavljanje privrednih djelatnosti i djelova stranih društava (u daljem tekstu: pravno lice), uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, organizacija računovodstva, sastavljanje, dostavljanje i objavljivanje finansijskih izvještaja, uslovi i način vršenja procjene vrijednosti imovine i druga pitanja od značaja za računovodstvo.

Izuzetak od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na računovodstvo i završni račun budžeta države, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) finansijski iskazi u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu: MRS), odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MSFI) su:

- iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja);
- iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha);
- iskaz o novčanim tokovima;
- iskaz o promjenama na kapitalu;

- napomene uz finansijske iskaze;

2) finansijski izvještaji su skup finansijskih iskaza i drugih pratećih izvještaja koji obuhvataju i izvještaje menadžmenta, mišljenja i druge isprave;

3) Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (The International Accounting Standards Board) (u daljem tekstu: IASB) je nezavisno regulatorno tijelo Fondacije za međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (International Financial Reporting Standards Foundation - IFRS Foundation);

4) Međunarodna federacija računovođa (International Federation of Accountants) (u daljem tekstu: IFAC), koja je globalno profesionalno tijelo iz oblasti računovodstvene profesije;

5) IFRIC (Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja - International Financial Reporting Interpretations Committee) je komitet IASB zadužen za analizu pitanja iz oblasti računovodstva u kontekstu postojećih Međunarodnih računovodstvenih standarda - MRS (IAS) i Okvira IASB;

6) kodeks etike za profesionalne računovođe je kodeks prihvaćen na osnovu IFAC-ovog Međunarodnog kodeksa etike za profesionalne računovođe (International Code of Ethics for Professional Accountants - ICEPA) kojim se definišu opšteprihvaćeni standardi ponašanja profesionalnih računovođa;

7) statistički aneks je izvještaj sa podacima o pravnom licu, koji se dostavlja uz finansijske iskaze;

8) zavisno pravno lice je pravno lice koje je pod kontrolom matičnog pravnog lica;

9) grupa pravnih lica je matično pravno lice i sva njegova zavisna pravna lica;

10) povezana pravna lica su dva ili više pravnih lica u okviru grupe pravnih lica;

11) nadležni organ, je organ državne uprave, organ uprave, organ lokalne samouprave i pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, odnosno budžeta lokalne uprave;

12) projekti su operativne aktivnosti koje su uređene jednim ugovorom, licencom, zakupom, koncesijom i čine osnovu za plaćanje obaveza prema nadležnom organu, a ako je više takvih ugovora značajno međusobno povezano, onda se smatraju jednim projektom.

13) Međunarodni standardi za procjenu vrijednosti (MSPV) su standardi i odgovarajuća objašnjenja standarda, izdata ili prihvaćena od strane Savjeta međunarodnih standarda procjene vrijednosti (International Valuation Standards Council - IVSC);

14) Evropski standardi za procjenu vrijednosti (ESPV) su standardi i odgovarajuća objašnjenja standarda, izdata ili prihvaćena od Evropskog udruženja saveza procjenjivača (The European Group of Valuers' Associations - TEGOVA).

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH ISKAZA I RAZVRSTAVANJE PRAVNIH LICA

Sastavljanje finansijskih iskaza

Član 5

Pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI, koje je objavio IASB i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo), odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova i koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Razvrstavanje pravnih lica

Član 6

U zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive, pravna lica razvrstavaju se na:

1) mikro pravna lica koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih do deset;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 700.000,00 €;
- ukupna aktiva do 350.000,00 €;

2) mala pravna lica koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini do 50;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 8.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 4.000.000,00 €;

3) srednja pravna lica, koja nijesu mikro i mala pravna lica, a koja ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini do 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 40.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 20.000.000,00 €;

4) velika pravna lica koja prelaze dva od tri kriterijuma iz tačke 3 ovog stava.

Razvrstavanje u skladu sa kriterijumima iz stava 1 ovog člana, vrši pravno lice samostalno na dan sastavljanja finansijskih iskaza i dobijene podatke na osnovu kojih je izvršeno razvrstavanje koristi za narednu poslovnu godinu.

Novoosnovana pravna lica razvrstavaju se, u skladu sa stavom 1 ovog člana, na osnovu podataka iz finansijskih iskaza tekuće poslovne godine i broja mjeseci poslovanja, a utvrđeni podaci koriste se za tekuću i narednu poslovnu godinu.

Prosječan broj zaposlenih izračunava se na način da se ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca, uključujući i zaposlene u inostranstvu, podijeli sa brojem mjeseci u poslovnoj godini, odnosno brojem mjeseci poslovanja pravnog lica.

Ako na dan sastavljanja bilansa stanja, u dvije uzastopne finansijske godine dođe do odstupanja od graničnih vrijednosti dva od tri kriterijuma iz stava 1 ovog člana, pravno lice dužno je da izvrši svoje razvrstavanje u odgovarajuću kategoriju za narednu poslovnu godinu.

Konsolidovani iskazi

Član 7

Matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa ovim zakonom, MRS i MSFI.

Matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Konsolidovani godišnji finansijski izvještaji su finansijski izvještaji grupe pravnih lica u kojoj jedno pravno lice (u daljem tekstu: matično pravno lice) ima kontrolu (dominantan uticaj) nad jednim ili više zavisnih pravnih lica prilikom utvrđivanja finansijskih i poslovnih politika, a prikazuje grupu kao cjelinu.

Konsolidovane godišnje finansijske izvještaje, odnosno konsolidovani izvještaj menadžmenta za grupu pravnih lica dužno je da sačini matično pravno lice.

Matično pravno lice

Član 8

Matičnim pravnim licem, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice koje:

- 1) ima direktnu ili indirektnu većinu glasačkih prava u drugom pravnom licu;

2) ima pravo da imenuje ili razriješi većinu članova upravnog ili nadzornog odbora, ili izvršnih direktora drugog pravnog lica, kao član odnosno akcionar tog pravnog lica;

3) ima pravo da vrši odlučujuću kontrolu (dominantan uticaj) nad drugim pravnim licem čiji je akcionar ili član na osnovu ugovora zaključenog s tim pravnim licem, na osnovu osnivačkog akta, ili statuta tog pravnog lica;

4) je ostvarivanjem prava glasa kao člana ili akcionara zavisnih pravnih lica imenovalo većinu članova uprave ili nadzornog odbora, upravnog odbora ili izvršnih direktora, odnosno drugog upravljačkog ili nadzornog tijela tih pravnih lica, koji su tu funkciju obavljali u prethodnoj poslovnoj godini i obavljaju je u tekućoj poslovnoj godini do sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja;

5) ima kontrolu nad većinom glasačkih prava akcionara ili članova u zavisnom pravnom licu na osnovu sporazuma s drugim akcionarima ili članovima u tom pravnom licu i istovremeno je akcionar ili član;

6) na jedinstvenoj osnovi na osnovu ugovora, osnivačkog akta ili statuta upravlja matičnim ili zavisnim pravnim licem, ili

7) je dužno da primjenjuje MSFI pojedinačno ili kao grupa i da u skladu sa tim standardima sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje.

U slučajevima iz stava 1 tač. 1, 2, 4 i 5 ovog člana glasačkim pravima, pravima imenovanja, odnosno pravima razrješenja koje ima matično pravno lice dodaju se ekvivalentna prava njegovih zavisnih pravnih lica i prava koja imaju druga lica u svoje ime, a za račun pravnih lica ili njegovih zavisnih pravnih lica, a oduzimaju se ekvivalentna prava koja se vrše u ime lica koje nije matično pravno lice ili njegovo zavisno pravno lice ili ih pravno lice vrši u okviru ugovorenog obezbjeđenja plaćanja pod uslovom da pravno lice glasa u skladu sa nalogom, odnosno u interesu lica koje je dalo sredstvo obezbjeđenja plaćanja.

Radi utvrđivanja kontrole (dominantnog uticaja) matičnog pravnog lica iz stava 1 tač. 1, 4 i 5 ovog člana od ukupnih glasačkih prava u zavisnom pravnom licu oduzimaju se glasačka prava koja ima to zavisno pravno lice, njegovo zavisno pravno lice ili lice koje djeluje u svoje ime, a za račun tih pravnih lica.

Izuzeća od konsolidacije

Član 9

Matično pravno lice nije dužno da sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje za male grupe pravnih lica.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, matično pravno lice dužno je da za male grupe pravnih lica koje obuhvataju subjekte od javnog interesa sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.

Matično pravno lice, koje je zavisno pravno lice drugog matičnog pravnog lica nije dužno da sastavlja konsolidovane godišnje finansijske izvještaje i konsolidovani izvještaj menadžmenta, (izuzeto pravno lice), ako matično pravno lice:

1) nije emitent hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata kojima se trguje na regulisanom tržištu;

2) je pod kontrolom drugog matičnog pravnog lica iz države članice Evropske unije;

3) je u najmanje 90% vlasništvu drugog matičnog pravnog lica uz odobrenje preostalih članova pravnog lica;

4) sa zavisnim pravnim licima, osim pravnih lica koja se u skladu sa zakonom ne uključuju u konsolidaciju, predstavlja predmet konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima drugog matičnog pravnog lica iz države članice Evropske unije;

5) objavljuje konsolidovane godišnje finansijske izvještaje, konsolidovane izvještaje menadžmenta i pripadajuće revizorske izvještaje.

Subjeki od javnog interesa, iz stava 2 ovog člana su:

- pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu;
- banke i druge finansijske institucije;
- osiguravajuća društva;
- pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa ovim zakonom.

Razvrstavanja grupa pravnih lica

Član 10

Grupe pravnih lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na male, srednje i velike.

Male grupe su grupe pravnih lica koje na dan sastavljanja bilansa stanja matičnog pravnog lica na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini do 50;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 8.000.000,00€;
- ukupna aktiva do 4.000.000,00 €.

Srednje grupe su grupe pravnih lica koje nijesu male grupe pravnih lica, a koje na dan sastavljanja bilansa stanja matičnog pravnog lica na konsolidovanoj osnovi, ne prelaze dva od sljedeća tri kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini do 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou do 40.000.000,00 €;
- ukupna aktiva do 20.000.000,00 €.

Velike grupe su grupe pravnih lica koje na dan sastavljanja bilansa stanja na konsolidovanoj osnovi, prelaze dva od tri kriterijuma iz stava 3 ovog člana.

Ako na dan sastavljanja bilansa stanja, u dvije uzastopne finansijske godine dođe do odstupanja od graničnih vrijednosti dva od tri kriterijuma iz st. 2 i 3 ovog člana, grupa pravnih lica dužna je da izvrši svoje razvrstavanje u odgovarajuće grupe za narednu poslovnu godinu.

Grupa pravnih lica može da izvrši razvrstavanje u odgovarajuće grupe na osnovu ukupnog bilansa stanja i bilansa uspjeha prije konsolidacionih eliminacija uz uvećanje za 20% ukupne aktive i ukupnog prihoda iz st. 2 i 3 ovog člana.

III. FINANSIJSKI ISKAZI

Pripremanje i dostavljanje finansijskih iskaza

Član 11

Pravno lice dužno je da pripremi godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica.

Pravno lice dužno je da dostavlja finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza (u daljem tekstu: Poreska uprava) najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Pravno lice dužno je da konsolidovane finansijske izvještaje i konsolidovani izvještaj menadžmenta u pisanom i elektronskom obliku dostavi Poreskoj upravi najkasnije do 31. maja tekuće, za prethodnu godinu.

Uz iskaze iz stava 1 ovog člana, dostavlja se i statistički aneks.

Poreska uprava je dužna da finansijske izvještaje i izvještaje menadžmenta pravnih lica iz st. 2 i 3 ovog člana objavljuje na svojoj internet stranici.

Mikro i mala pravna lica dužna su da Poreskoj upravi dostave bilans stanja, bilans uspjeha, pojednostavljene napomene i statistički aneks.

Obaveza sastavljanja finansijskih iskaza

Član 12

Veliko pravno lice, srednje pravno lice i pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, dužno je da sastavlja godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Veliko pravno lice, srednje pravno lice i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze i pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, dužno je da Poreskoj upravi dostavlja finansijske i konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa MRS i MSFI.

Izvještaj menadžmenta iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture pravnog lica;
- 2) istinit prikaz razvoja, analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja pravnog lica, uključujući finansijske i nefinansijske pokazatelje primjerene za određenu vrstu poslovne aktivnosti, kao i informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela;
- 3) informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
- 4) planirani budući razvoj;
- 5) podatke o aktivnostima istraživanja i razvoja, a posebno ulaganjima u obrazovanje zaposlenih;
- 6) informacije o otkupu sopstvenih akcija, odnosno udjela;
- 7) postojanje poslovnih jedinica;
- 8) podatke o finansijskim instrumentima koji se koriste ako su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka;
- 9) informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom pravnog lica, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitaka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika;
- 10) informacije o izloženosti pravnog lica rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka;
- 11) ciljeve i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita.

Pored informacija iz stava 3 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, u konsolidovanom izvještaju menadžmenta, navode se podaci o:

- 1) stečenim sopstvenim akcijama ili udjelima, broju i nominalnoj vrijednosti ili, ako ne postoji nominalna vrijednost, knjigovodstvenoj vrijednosti svih akcija matičnog pravnog lica, kao i akcija ili udjela zavisnih pravnih lica tog matičnog pravnog lica ili lica koja djeluju u svoje ime, a za račun tih pravnih lica;
- 2) osnovnim karakteristikama sistema unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom za pravna lica koja su uključena kao cjelina u konsolidaciju.

Godišnji izvještaj menadžmenta i konsolidovani izvještaj menadžmenta za akcionarska društva, velika pravna lica, osiguravajuća društva, banke i druge finansijske institucije, klirinško-depozitna društva, berze, investiciona društva, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, dobrovoljne penzione fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim investicionim fondovima i druge kolektivne investicione šeme sadrži prikaz pravila korporativnog upravljanja koje koriste.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, srednja pravna lica nijesu dužna da u izvještaj menadžmenta uključe nefinansijske informacije.

Izvještaji iz st. 1 i 2 ovog člana dostavljaju se Poreskoj upravi do 31. marta, tekuće za prethodnu godinu.

Mikro i mala pravna lica nijesu dužna da sastavljaju izvještaj menadžmenta.

Revizorski izvještaj

Član 13

Revizorski izvještaj naročito sadrži:

- 1) uvod u kojem se navode finansijski izvještaji koji su predmet revizije, sa okvirom finansijskog izvještavanja koji je korišćen ili primijenjen prilikom njihovog sastavljanja;
- 2) opis obima revizije, uz navođenje standarda revizije u skladu sa kojima je revizija obavljena;
- 3) mišljenje revizora kojim se jasno izražava ocjena pružaju li godišnji finansijski izvještaji istinit i tačan prikaz finansijskog položaja u skladu sa ovim zakonom;
- 4) pitanja na koja revizor ukazuje, bez izražavanja mišljenja sa rezervom;
- 5) mišljenje o usklađenosti izvještaja menadžmenta sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu;
- 6) mišljenje da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa ovim zakonom;
- 7) izjavu da li je na osnovu poznavanja poslovanja i poslovnog okruženja pravnog lica revizor identifikovao značajne pogrešne prikaze, sa opisom prirode pogrešnih prikaza.

Odredba stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana primjenjuje se i na konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.

Odredba stava 1 tač. 5, 6 i 7 ovog člana primjenjuje se i na konsolidovane izvještaje menadžmenta.

Revizor je dužan da izvrši reviziju djelova izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja iz člana 15 stav 1 tač. 3 i 4 ovog zakona i da mišljenje u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Mišljenje revizora može biti pozitivno, mišljenje sa rezervom ili negativno mišljenje ili se ovlašćeni revizor može uzdržati od izražavanja mišljenja.

Nefinansijski izvještaj

Član 14

Velika pravna lica i matična pravna lica velike grupe koja u poslovnoj godini, na dan bilansa stanja imaju više od 500 zaposlenih, dužna su da u izvještaju menadžmenta ili kroz poseban nefinansijski izvještaj, uključe podatke i informacije koje se naročito odnose na:

- 1) kratak opis poslovnog modela pravnog lica;
- 2) opis politika pravnog lica u vezi sa socijalnim i kadrovskim pitanjima, pitanjima zaštite životne sredine, poštovanja ljudskih prava, borbu protiv korupcije, uključujući postupke osnovnih analiza koje se sprovode;
- 3) rezultate preduzetih mjera;
- 4) osnovne rizike povezane sa pitanjima iz tačke 2 ovog stava, koji se odnose na poslovanje pravnog lica, uključujući, kad je potrebno poslovne odnose, proizvode ili usluge koji mogu prouzrokovati negativne učinke u tim oblastima, kao i način upravlja tim rizicima;
- 5) nefinansijske ključne pokazatelje uspješnosti od značaja za određeno poslovanje.

Ako pravno lice ne sprovodi mjere iz stava 1 ovog člana, dužno je da u nefinansijskom izvještaju obrazloži razloge za njihovo nesprovođenje.

U nefinansijskom izvještaju, po potrebi, se upućuje na iznose i objašnjenja iznosa iskazanih u godišnjim finansijskim izvještajima.

Izuzetno, ako organi upravljanja i nadzorni odbor ocijene da objavljivanje-uključivanje informacija o predstojećim poslovnim događajima ili pitanjima tokom pregovora mogu nanijeti ozbiljnu štetu poslovnom položaju pravnog lica, uz obrazloženje razloga, mogu iz izvještaja menadžmenta ili nefinansijskog izvještaja te informacije isključiti.

Pravno lice koje je zavisno pravno lice nije dužno da sačinjava izvještaj iz stava 1 ovog člana, ako je uključeno u konsolidovani izvještaj menadžmenta ili poseban nefinansijski izvještaj drugog pravnog lica, sastavljen u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Ako pravno lice podatke i informacije iz stava 1 ovog člana objavi sa izvještajem menadžmenta iz člana 12 stav 3 ovog zakona ili na internet stranici na koju se upućuje u izvještaju menadžmenta u roku koji nije duži od šest mjeseci od dana bilansa stanja nije dužno da pripremi poseban nefinansijski izvještaj.

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju, dužni su da u postupku revizije provjere da li je dostavljen izvještaj menadžmenta ili poseban nefinansijski izvještaj.

Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Član 15

Subjekti od javnog interesa dužni su da u godišnji izvještaj menadžmenta, kao poseban dio uključuje naročito:

1) izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sa informacijama o:

- kodeksu korporativnog upravljanja koji je pravno lice dužno da primjenjuje;

- kodeksu korporativnog upravljanja koji pravno lice dobrovoljno primjenjuje;

- primijenjenim mjerama korporativnog upravljanja čija primjena nije obavezna u skladu sa ovim zakonom;

2) izjavu o odstupanju od primjene obaveznog ili dobrovoljno prihvaćenog kodeksa korporativnog upravljanja, sa navođenjem djelova kodeksa korporativnog upravljanja od kojih odstupa sa razlozima za odstupanje;

3) opis glavnih elemenata sistema unutrašnje kontrole pravnog lica i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja;

4) podatke o značajnim direktnim i indirektnim vlasnicima akcija pravnog lica, uključujući indirektno posjedovanje akcija u piramidalnim strukturama i uzajamnim udjelima, vlasnicima hartija od vrijednosti s posebnim pravima kontrole i opisom tih prava, ograničenjima prava glasa (ograničenja prava glasa na određeni procenat, broj glasova, periode ograničenja ostvarenja prava glasa) ili ako su u saradnji s pravnim licem finansijska prava iz hartija od vrijednosti odvojena od njihovog posjedovanja, pravila imenovanja i opoziva članova uprave, odnosno izvršnih direktora, nadzornog, ili upravnog odbora i statutom izvršenim promjenama ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora, nadzornog ili upravnog odbora, naročito u pogledu emitovanja akcija pravnog lica ili sticanja sopstvenih akcija;

5) podatke o sastavu i radu izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela i njihovih odbora.

6) opis politike raznolikosti koja se primjenjuje u vezi sa organima upravljanja pravnog lica s obzirom na aspekte (životna dob, pol ili obrazovanje i struka), kao i navođenje ciljeva politike raznolikosti, načina na koji se ona sprovodi i rezultate u izvještajnom periodu, a ako se takva politika ne sprovodi, izvještaj mora da sadrži obrazloženje nesprovođenja.

Izvještaj o plaćanju naknada

Član 16

Subjekat od javnog interesa koji obavlja djelatnost u sektoru vađenja ruda i kamena ili djelatnosti sječe šuma, dužan je da sačini i objavi izvještaj o plaćenim koncesionim i drugim naknadama nadležnom organu.

Obaveza iz stava 1 ovog člana, ne odnosi se na zavisna ili matična pravna lica, ako su plaćanja pravnih lica nadležnim organima uključena u konsolidovani izvještaj o plaćanjima nadležnim organima koji sastavlja matično pravno lice u skladu sa članom 17 ovog zakona.

Ako ukupna plaćanja pravnog lica iz stava 1 ovog člana, kao jednokratno plaćanje ili kao niz vezanih plaćanja, u novcu ili naturi, ne prelaze 100.000,00 € u poslovnoj godini, pravno lice nije dužno da sastavlja izvještaj o plaćanju koncesionih i drugih naknada.

Izvještaj o plaćanju nadležnim organima naročito sadrži podatke o djelatnostima iz stava 1 ovog člana i novčane iznose, i to:

1) ukupan iznos plaćen nadležnim organima;

2) ukupan novčani iznos po vrstama plaćanja i to:

a) naknade za korišćenje prava,

b) dividende;

c) bonuse vezane uz ugovaranje, istraživanje i proizvodnju;

d) naknade za licence, zakupnine i druge naknade za licence i/ili koncesije, ostale naknade i plaćanja za unapređenje infrastrukture;

3) ako se plaćanja vrše u skladu sa određenim projektom iskazuje se iznos plaćanja po vrstama iz tačke 2 ovog stava za svaki pojedinačni projekat kao i ukupan iznos plaćanja.

Plaćanja iz stava 4 ovog člana predstavljaju suštinu predmetnog plaćanja ili djelatnosti.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Poreskoj upravi do 31. marta tekuće, za prethodnu poslovnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Poreske uprave.

Konsolidovani izvještaj o plaćanju naknada

Član 17

Matična pravna lica koja imaju zavisna pravna lica iz člana 16 stav 1 ovog zakona, dužna su da sačine konsolidovane izvještaje o plaćanju naknada nadležnim organima.

U izvještaj iz stava 1 ovog člana, uključuju se samo plaćanja koja nastaju na osnovu obavljanja djelatnosti vađenja ruda i kamena ili djelatnosti sječe šuma.

Matično pravno lice nije dužno da sačini konsolidovani izvještaj iz stava 1 ovog člana:

1) za male grupe, osim ako za člana grupe ima subjekta od javnog interesa;

2) za srednje grupe, osim ako za člana grupe ima subjekta od javnog interesa;

3) ako je zavisno pravno lice član grupe i drugog matičnog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori.

Pravno lice, odnosno subjekat od javnog interesa, ne mora biti uključen u konsolidovani izvještaj o plaćanjima nadležnim organima, ako:

1) je matično pravno lice usljed dugotrajnih ograničenja spriječeno da vrši prava na imovini tog pravnog lica ili na upravljanje tim pravnim licem;

2) podatke potrebne za sastavljanje konsolidovanog izvještaja o plaćanjima nadležnim organima ne može pribaviti bez nesrazmjerno visokih troškova ili znatnog kašnjenja;

3) se akcije/udjeli u tom pravnom licu drže isključivo radi preprodaje u kraćem roku.

Odredba stava 4 ovog člana primjenjuje se samo ako smetnje postoje u postupku konsolidacije.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Poreskoj upravi do 31. maja tekuće, za prethodnu poslovnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Poreske uprave.

Dostavljanje finansijskih iskaza

Član 18

Pravno lice koje emituje hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na regulisanom tržištu, kao i matično pravno lice koje je dužno da sastavlja konsolidovane finansijske iskaze, dužno je da u pisanom i elektronskom obliku sačinjava i

dostavlja Komisiji za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija) godišnje i kvartalne finansijske izvještaje.

Finansijske izvještaje iz stava 1 ovog člana, Komisija objavljuje na svojoj internet stranici.

Sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja iskaza iz stava 1 ovog člana, propisuje Komisija.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, banke su dužne da, u pisanom i elektronskom obliku, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), a osiguravajuća društva, u pisanom i elektronskom obliku, sačinjavaju i dostavljaju godišnje i kvartalne finansijske izvještaje Agenciji za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija).

Finansijske izvještaje iz stava 4 ovog člana Centralna banka i Agencija objavljuju na svojim internet stranicama.

Sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja izvještaja banaka iz stava 4 ovog člana, propisuje Centralna banka, a sadržaj, rokove i način sačinjavanja i dostavljanja izvještaja osiguravajućih društava propisuje Agencija.

Na postupke koji se vode elektronskim putem primjenjuju se propisi kojima se uređuje elektronska uprava, elektronska identifikacija i elektronski potpis, elektronski dokument, elektronska trgovina, informaciona bezbjednost, slobodan pristup informacijama i zaštita podataka o личности.

Odgovornost i obaveza za sastavljanje i objavljivanje finansijskih izvještaja i izvještaja menadžmenta

Član 19

Članovi upravnih i nadzornih organa pravnog lica kolektivno su odgovorni za sastavljanje i objavljivanje, u skladu sa ovim zakonom:

- godišnjih finansijskih izvještaja, izvještaja menadžmenta, i izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja; i
- konsolidovanih finansijskih izvještaja, konsolidovanih izvještaja menadžmenta i konsolidovanih izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

IV. POSLOVNE KNJIGE I SERTIFIKACIJA RAČUNOVOĐA

Vodenje poslovnih knjiga

Član 20

Pravna lica dužna su da vode poslovne knjige.

Poslovne knjige vode se po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Poslovne knjige su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije.

Pravno lice dužno je da registruje sve poslovne transakcije i vodi njihovu evidenciju u poslovnim knjigama.

Poslovne transakcije se evidentiraju po metodi fakturisane realizacije.

Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.

Lica ovlašćena za vodenje poslovnih knjiga

Član 21

Poslovne knjige vodi i finansijske iskaze pravnog lica sastavlja lice određeno opštim aktom pravnog lica.

Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana, može da vrši lice koje nije kažnjavano za krivična djela koja ga čine nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.

Poslovne knjige vode se u pisanoj i elektronskoj formi.

Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja pravno lice može povjeriti privrednom društvu ili preduzetniku, odnosno fizičkom licu koje nije zaposleno u pravnom licu.

Popis imovine i obaveza

Član 22

Pravno lice dužno je da na kraju poslovne godine popiše svoju imovinu i obaveze.

Pravno lice je dužno da poslovne knjige usaglasi sa izvršenim popisom imovine i obaveza i da ih zaključi na dan 31. decembra poslovne godine.

Način i rokove vršenja popisa iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Čuvanje poslovnih knjiga

Član 23

Pravno lice je dužno da čuva poslovne knjige i to:

1) godišnje obračune zarada zaposlenih lica ili originalne isplatne liste za periode za koje se ne raspolaže godišnjim obračunima potpisanim od strane zaposlenih, trajno;

2) finansijski izvještaj (godišnji račun), glavnu knjigu i prateći dnevnik čuva najmanje deset godina, a pomoćne knjige i finansijske izvještaje za kraće izvještajne periode, najmanje pet godina;

3) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja najmanje pet godina, a prodajni i kontrolni blokovi, pomoćni obrasci i slična dokumentacija i isprave koje se odnose na poslove platnog prometa u instituciji koja obavlja platni promet najmanje tri godine.

Finansijski izvještaji, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave iz stava 1 ovog člana čuvaju se u originalu.

Sertifikovani računovođa

Član 24

Zvanje sertifikovanog računovođe može steći lice koje:

1) ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja;

2) ima tri godine radnog iskustva na računovodstvenim poslovima;

3) je položilo ispite utvrđene programom sertifikacije koji je utvrdilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova u skladu sa standardom obuke IFAC-a;

4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti računovodstva.

Polaganje ispita za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe organizuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Sertifikovani računovođa dužan je da postupa u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe, koji je objavilo pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, a koje je od odgovarajućeg organa IFAC-a dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Uslovi i način podnošenja dokumentacije koja se dostavlja za sticanje zvanja sertifikovanog računovođe propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje poslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana i izdaje sertifikat.

Sertifikat stečen u inostranstvu

Član 25

Zvanje sertifikovanog računovođe može steći i lice koje je steklo zvanje sertifikovanog računovođe kod organizacije koja je članica IFAC-a, pod uslovom da je program po kome je podnosilac zahtjeva stekao stručne kvalifikacije, ekvivalentan programu obuke i polaganja ispita Ministarstva, odnosno pravnog lica kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Bliže uslove i način podnošenja dokumentacije za priznavanje sertifikata stečenih kod organizacije koja je članica IFAC-a ili IASB-a propisuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

V. PROCJENA VRIJEDNOSTI

Istinita i objektivna procjena vrijednosti

Član 26

Procjena vrijednosti je djelatnost istinite i objektivne procjene vrijednosti imovine pravnog i fizičkog lica i preduzetnika i to: nepokretnosti, postrojenja, opreme, ostale imovine i kapitala za potrebe računovodstvenih izvještaja i druge potrebe, u skladu sa metodologijom za procjenu vrijednosti imovine koju obavlja ovlašćeni procjenjivač.

Organi državne uprave, nadležni organi jedinica lokalne samouprave i ovlašćeni organi javnih službi, dužni su da u postupku procjene državne imovine, imovine pravnih i fizičkih lica, u skladu sa zakonom, primjenjuju metodologiju iz stava 1 ovog člana.

Metodologiju iz stava 1 ovog člana u skladu sa Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti propisuje Ministarstvo.

Licenciranje procjenjivača

Član 27

Procjenu vrijednosti iz člana 26 ovog zakona može da vrši fizičko lice koje ima zvanje ovlašćenog procjenjivača i licencu za obavljanje procjene vrijednosti (u daljem tekstu: licenca), izdatu od Ministarstva.

Ovlašćeni procjenjivač je dužan da procjenu vrijednosti imovine pravnog i fizičkog lica i preduzetnika i to: nepokretnosti, postrojenja, opreme, ostale imovine i kapitala, za računovodstvene i druge potrebe vrši istinito, objektivno i tačno, u skladu sa Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti.

Sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača

Član 28

Polaganje ispita za sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača organizuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, a koje je član Savjeta za međunarodne standarde procjene vrijednosti (International Valuation Standards Council - IVSC) ili Evropskog udruženja procjenjivača (The European Group of Valuers' Associations - TEGOVA).

Način sticanja zvanja, program polaganja ispita i druga pitanja od značaja za sticanje zvanja ovlašćenog procjenjivača propisuje Ministarstvo.

Zvanje ovlaštenog procjenjivača

Član 29

Zvanje ovlaštenog procjenjivača može steći fizičko lice koje ima položen ispit za procjenu vrijednosti u skladu sa programom koji utvrdi Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Ispit za ovlaštenog procjenjivača iz stava 1 ovog člana polaže se pred komisijom koju obrazuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Sadržaj uvjerenja o položenom ispitu za ovlaštenog procjenjivača (u daljem tekstu: uvjerenje), sastav i način rada komisije, visinu naknade za polaganje stručnog ispita i dokumentaciju koja se podnosi za izdavanje uvjerenja propisuje Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Za polaganje ispita iz stava 2 ovog člana plaća se naknada.

Naknadu iz stava 4 ovog člana plaća podnosilac zahtjeva za polaganje ispita.

Predsjednik i članovi komisije za polaganje ispita za ovlaštenog procjenjivača imaju pravo na naknadu.

Izdavanje licence za vršenje procjene vrijednosti

Član 30

Ministarstvo može izdati licencu za obavljanje procjene vrijednosti na zahtjev lica koje:

- 1) je steklo zvanje ovlaštenog procjenjivača;
- 2) ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 3) ima tri godine radnog iskustva na poslovima procjene vrijednosti;
- 4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova procjene vrijednosti.

Licu koje ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo izdaje licencu u roku od 15 dana, od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Način izdavanja licence, sastav i način rada komisije za izdavanje licence, i dokumentaciju koja se podnosi za izdavanje licence propisuje Ministarstvo.

Osiguranje od odgovornosti

Član 31

Ovlašćeni procjenjivač dužan je da prije početka vršenja poslova zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogao da prouzrokuje licu za čije potrebe vrši procjenu vrijednosti.

Sumu osiguranja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Registar ovlašćenih procjenjivača

Član 32

Ovlašćeni procjenjivač upisuje se u registar ovlašćenih procjenjivača, koji vodi Ministarstvo i objavljuje ga na svojoj internet stranici u otvorenom formatu.

Registar ovlašćenih procjenjivača sadrži:

- 1) ime, prezime, prebivalište odnosno boravište ovlaštenog procjenjivača;
- 2) broj i datum izdavanja rješenja o licenci za obavljanje procjene vrijednosti i organ koji je izdao licencu;
- 3) broj i datum izdavanja rješenja o oduzimanju licence za obavljanje procjene vrijednosti i organ koji je izdao licencu.

Ovlašćeni procjenjivač dužan je da o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih procjenjivača, obavijesti Ministarstvo, najkasnije u roku od sedam dana od dana nastale promjene.

Oduzimanje licence ovlašćenom procjenjivaču

Član 33

Ministarstvo će oduzeti licencu ovlašćenom procjenjivaču koji poslove procjene vrijednosti vrši nestručno, neobjektivno i nesaglasno Međunarodnim standardima za procjenu vrijednosti i Evropskim standardima za procjenu vrijednosti.

Ministarstvo će oduzeti licencu ovlašćenom procjenjivaču koji je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova procjene vrijednosti.

Licu iz st. 1 i 2 ovog člana kojem je Ministarstvo oduzelo licencu zabranjeno je da vrši poslove procjene vrijednosti.

Rješenje o oduzimanju licence ovlašćenom procjenjivaču donosi Ministarstvo.

Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

VI. NADZOR

Član 34

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrše Ministarstvo i Poreska uprava.

Inspektor Ministarstva vrši nadzor u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor i ima ovlašćenja da ispita:

1) da li su pravna lica uredila organizaciju poslova računovodstva u skladu sa ovim zakonom;

2) da li se poslovne knjige i računovodstvena evidencija vode u skladu sa ovim zakonom.

Pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor inspektor Poreske uprave ima obavezu i ovlašćenja da ispita:

1) tačnost razvrstavanja pravnih lica na mikro, mala, srednja i velika;

2) tačnost razvrstavanja grupa pravnih lica na male, srednje i velike;

3) da li pravna lica dostavljaju Poreskoj upravi godišnje finansijske iskaze, konsolidovane iskaze, izvještaj menadžmenta o poslovanju i konsolidovani izvještaj menadžmenta o poslovanju, u rokovima utvrđenim ovim zakonom i da li su objavljeni na propisan način;

4) da li je uz finansijske iskaze dostavljen i statistički aneks;

5) da li su finansijski iskazi i konsolidovani iskazi potpisani od strane odgovornog lica;

6) da li su pravna lica dostavila izvještaj o reviziji sa mišljenjem o obavljenoj reviziji u pisanom i elektronskom obliku Poreskoj upravi, u zakonom propisanom roku i da li je objavljen na propisan način;

7) da li su pravna lica iz člana 18 stav 1 ovog zakona dostavila Komisiji godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku;

8) da li su pravna lica iz člana 18 stav 4 ovog zakona dostavila Centralnoj banci, odnosno Agenciji godišnje i kvartalne finansijske iskaze u zakonom propisanom roku.

Član 35

O izvršenom nadzoru kod pravnog lica, sačinjava se zapisnik.

Primjerak zapisnika dostavlja se pravnom licu.

Član 36

Ako inspektor nadležnog organa utvrdi da su opštim ili pojedinačnim aktom ili preduzetom radnjom povrijeđene odredbe ovog zakona, ima obavezu i ovlašćenje da:

- 1) naloži rješenjem otklanjanje utvrđene povrede ovog zakona i odredi rok u kome se to mora učiniti;
- 2) preduzme druge mjere i radnje za koje je ovlašćeno zakonom.

Član 37

Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba na rješenje iz člana 36 stav 1 ovog zakona ne odlaže izvršenje rješenja.

Protiv rješenja Ministarstva iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 38

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 16.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) ne sastavlja finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je objavio IASB i utvrdilo i objavilo Ministarstvo odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa IFAC dobilo pravo na prevod i objavljivanje (član 5);

2) ne pripremi godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i/ili na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica (član 11 stav 1);

3) ne dostavi Poreskoj upravi u pisanom i elektronskom obliku finansijske izvještaje i/ili izvještaj menadžmenta najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu (član 11 stav 2);

4) ne dostavi statistički aneks uz iskaze iz člana 11 stav 1 ovog zakona (član 11 stav 4);

5) ne dostavi Komisiji u pisanom i elektronskom obliku godišnje i kvartalne finansijske izvještaje (član 18 stav 1);

6) ne vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva (član 20 stav 2);

7) ne registruje sve poslovne transakcije i/ili ne vodi njihovu evidenciju u poslovnim knjigama (član 20 stav 4);

8) poslovne knjige ne usaglasi sa izvršenim popisom imovine i obaveza i/ili poslovne knjige ne zaključi na dan 31. decembar poslovne godine (član 22 stav 2);

9) godišnje obračune zarada zaposlenih lica ili originalne isplatne liste potpisane od strane zaposlenih za periode za koje se ne raspolaže godišnjim obračunima potpisanim od strane zaposlenih ne čuva trajno (član 23 stav 1 tačka 1);

10) finansijski izvještaj, glavnu knjigu i prateći dnevnik ne čuva najmanje deset godina i/ili pomoćne knjige i finansijske izvještaje za kraće vremenske periode ne čuva najmanje pet godina (član 23 stav 1 tačka 2);

11) knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su vršena knjiženja ne čuva najmanje pet godina i/ili prodajne i kontrolne blokove, pomoćne obrasce, sličnu dokumentaciju i isprave koje se odnose na poslove platnog prometa ne čuva najmanje tri godine (član 23 stav 1 tačka 3);

12) ne čuva u originalu finansijske izvještaje, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave iz člana 23 stav 1 ovog zakona (član 23 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 2.000 eura.

Član 39

Novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice koje obavlja procjenu vrijednosti, ako:

1) vrši procjenu vrijednosti iz člana 26 ovog zakona a nema zvanje ovlašćenog procjenjivača i licencu za obavljanje procjene vrijednosti (član 27 stav 1);

2) prije početka vršenja poslova ne zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogao da prouzrokuje licu za čije potrebe vrši procjenu vrijednosti (član 31 stav 1).

3) ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih procjenjivača najkasnije u roku od sedam dana od dana nastale promjene (član 32 stav 3).

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje podzakonskih akata

Član 40

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 52/16).

Važenje sertifikata

Član 41

Sertifikat sertifikovanog računovođe izdat u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Službeni list RCG”, broj 69/05 i „Službeni list CG”, br. 80/08 i 32/11) i Zakona o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 52/16) ostaje na snazi.

Sticanje licence

Član 42

Lica koja su do dana stupanja na snagu ovog zakona vršila poslove procjene vrijednosti, dužna su da u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona pribave licencu u skladu sa ovim zakonom.

Lica koja u roku iz stava 2 ovog člana ne pribave licencu ne mogu da vrše poslove procjene vrijednosti.

Usklađivanje poslovanja

Član 43

Privredna društva su dužna da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena

Član 44

Odredbe člana 9 stav 3 tač. 2 i 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 45

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o računovodstvu („Službeni list CG”, broj 52/16).

Stupanje na snagu

Član 46

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 06-2/21-2/4

EPA 314 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1921.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O STANDARDIZACIJI**

Proglašavam **Zakon o standardizaciji**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1361/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O STANDARDIZACIJI**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se organizovanje i djelatnost nacionalnog tijela za standardizaciju Crne Gore, donošenje, objavljivanje, povlačenje i primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata i druga pitanja od značaja za standardizaciju.

Standardizacija, standardi i srodni dokumenti

Član 2

Standardizacija je skup koordiniranih aktivnosti na donošenju standarda i srodnih dokumenata.

Standard je tehnička specifikacija koju je donijelo priznato tijelo za standardizaciju za višekratnu ili stalnu upotrebu sa kojom usaglašenost proizvoda, procesa i usluga nije obavezna.

Crnogorski standard je standard koji je donijelo nacionalno tijelo za standardizaciju Crne Gore.

Srodni dokument je tehnička specifikacija, koja nije standard, koju je donijela evropska ili međunarodna organizacija za standardizaciju, za višekratnu ili stalnu upotrebu i sa kojom usaglašenost proizvoda ili usluga nije obavezna.

Tehnička specifikacija je dokument koji utvrđuje tehničke zahtjeve koje treba da ispuni proizvod, proces, usluga ili sistem i kojim se utvrđuje najmanje jedan od sljedećih elemenata:

1) potrebne karakteristike proizvoda koje se odnose na nivo kvaliteta, performanse, interoperabilnost, zaštitu životne sredine, zaštitu zdravlja i bezbjednosti, kao i dimenzije, uključujući zahtjeve koji se odnose na naziv pod kojim se proizvod prodaje, terminologiju, simbole, ispitivanja i metode ispitivanja, pakovanje, označavanje ili obilježavanje, postupke ocjenjivanja usaglašenosti;

2) metode proizvodnje i procese koji se koriste za poljoprivredne proizvode, proizvode namijenjene za ishranu ljudi ili životinja i medicinske proizvode, kao i metode proizvodnje i procese koji se odnose na druge proizvode kada oni utiču na karakteristike proizvoda;

3) potrebne karakteristika usluga, kao što su nivo kvaliteta, performanse, interoperabilnost, zaštita životne sredine, zaštita zdravlja i bezbjednosti, uključujući zahtjeve primjenjive na pružaoca usluge, a koji se odnose na podatke koje treba staviti na raspolaganje primaocu; i

4) metode i kriterijumi za ocjenjivanje performansi građevinskih proizvoda.

Ciljevi

Član 3

Ciljevi standardizacije su:

1) unapređenje zaštite života, zdravlja i bezbjednosti ljudi, životinja i biljaka i zaštite životne sredine;

2) poboljšanje kvaliteta proizvoda, procesa i usluga, utvrđivanje njihove namjene, unificiranje/tipizacija, kompatibilnost i zamjenljivost;

3) razvoj i unapređenje proizvodnje i prometa proizvoda, izvođenja radova, odnosno vršenja usluga kroz razvoj međunarodno usklađenih standarda i srodnih dokumenata radi racionalnog korišćenja rada, materijala i energije;

4) unapređenje međunarodne trgovine, sprječavanjem ili otklanjanjem nepotrebnih tehničkih prepreka trgovini.

Načela

Član 4

Standardizacija se zasniva na sljedećim načelima:

1) dobrovoljnosti primjene standarda i srodnih dokumenata;

2) pravu na dobrovoljno učešće zainteresovanih strana u postupku donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;

3) konsenzusu zainteresovanih strana;

4) sprječavanju prevladavanja pojedinačnih interesa nad zajedničkim interesom;

5) transparentnosti u postupku standardizacije i dostupnost crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;

6) međusobnoj usklađenosti crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;

7) uzimanju u obzir stanja razvijenosti tehnike i pravila međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i relevantnih međunarodnih ugovora;

8) jednakom tretmanu inostranih proizvoda ili usluga i istih ili sličnih domaćih proizvoda ili usluga, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima čiji je potpisnik Crna Gora.

Konsenzus iz stava 1 tačka 3 ovog člana je načelna saglasnost o bitnim pitanjima u postupku donošenja crnogorskih standarda, uzimajući u obzir stanovišta svih zainteresovanih strana i usaglašene suprotstavljene stavove, pri čemu ne mora postojati jednoglasnost u donošenju standarda.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) međunarodni standard je standard koji je donijela međunarodna organizacija za standardizaciju;
- 2) evropski standard je standard koji je donijela evropska organizacija za standardizaciju;
- 3) harmonizovani standard je evropski standard koji je donijet na osnovu zahtjeva Evropske komisije za primjenu harmonizovanog zakonodavstva Evropske unije;
- 4) nacionalni standard je standard koji je donijelo nacionalno tijelo za standardizaciju;
- 5) nacrt standarda je tehnička specifikacija o određenom predmetu standardizacije, koji se razmatra radi donošenja i koji se, u skladu sa postupkom za donošenje standarda, nakon faza pripreme, stavlja na javnu raspravu ili razmatranje;
- 6) proizvod je svaki industrijski dobijen proizvod, kao i svaki poljoprivredni proizvod uključujući proizvode od ribe;
- 7) međunarodne organizacije za standardizaciju su:
 - a) Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO);
 - b) Međunarodna elektrotehnička komisija (IEC);
 - c) Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU);
- 8) evropske organizacije za standardizaciju su:
 - a) Evropski komitet za standardizaciju (CEN);
 - b) Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC);
 - c) Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija (ETSI);
- 9) nacionalno tijelo za standardizaciju je tijelo za standardizaciju koje je priznato od strane države, a koje može biti član odgovarajućih međunarodnih ili evropskih organizacija za standardizaciju;
- 10) zainteresovana strana je organ državne uprave, nadležni organ jedinice lokalne samouprave, privredno društvo, pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje je iskazalo interes za standardizaciju.

II. STATUS, DJELATNOST, ORGANIZACIJA I FINANSIRANJE NACIONALNOG TIJELA ZA STANDARDIZACIJU

Nacionalno tijelo za standardizaciju

Član 7

Poslove standardizacije u Crnoj Gori kao svoju osnovnu djelatnost obavlja Institut za standardizaciju Crne Gore (u daljem tekstu: Institut), kao nezavisno nacionalno tijelo za standardizaciju koje vrši poslove od javnog interesa.

Osnivač Instituta je Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Osnivač).

Institut se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Radi objavljivanja liste nacionalnih tijela za standardizaciju, organ državne uprave nadležan za poslove standardizacije (u daljem tekstu: Ministarstvo) obavještava Evropsku komisiju o nacionalnom tijelu za standardizaciju.

Statut Instituta

Član 8

Institut ima Statut kojim se uređuje/u:

- 1) bliži djelokrug Instituta;
- 2) način i postupak odlučivanja, donošenja i objavljivanja pravila standardizacije;
- 3) način sticanja i prestanka statusa člana Instituta;
- 4) kriterijumi za utvrđivanje visine članarine;
- 5) bliži način izbora i razrješenja članova Skupštine Instituta;
- 6) način i postupak izbora i razrješenja predsjednika Skupštine Instituta;
- 7) bliži djelokrug rada Skupštine i Upravnog odbora Instituta;
- 8) način predlaganja i izbora članova Upravnog odbora koje predlaže Skupština;
- 9) uslovi za imenovanje i razrješenje Direktora i pomoćnika Direktora;
- 10) oblasti standardizacije za koje se obrazuju tehnički komiteti, srodna tijela i stručni savjeti, način njihovog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za njihov rad;
- 11) bliži sadržaj godišnjeg plana donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata (u daljem tekstu: Godišnji plan);
- 12) sadržaj programa rada Instituta za narednu godinu (u daljem tekstu: Program rada); i
- 13) druga pitanja od značaja za rad Instituta.

Na Statut Instituta (u daljem tekstu: Statut) prethodnu saglasnost daje Osnivač.

Statut Instituta objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore”.

Djelatnost Instituta

Član 9

Institut:

- 1) donosi Godišnji plan, Program rada i finansijski plan za narednu godinu (u daljem tekstu: Finansijski plan);
- 2) priprema, donosi, preispituje i povlači crnogorske standarde i srodne dokumente;
- 3) obrazuje i ukida tehničke komitete, stručne savjete i srodna tijela;
- 4) obezbjeđuje usaglašenost crnogorskih standarda i srodnih dokumenata sa međunarodnim i evropskim standardima;
- 5) vodi registar crnogorskih standarda i srodnih dokumenata u svim fazama razvoja;
- 6) učestvuje u izradi i preispitivanju standarda i srodnih dokumenata koje donose međunarodne i evropske organizacije za standardizaciju;
- 7) saraduje sa međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju i nacionalnim tijelima za standardizaciju zemalja potpisnica odgovarajućih sporazuma iz oblasti standardizacije i obavlja druge poslove u skladu sa obavezama iz međunarodnih ugovora u oblasti standardizacije koji obavezuju Crnu Goru;
- 8) dostavlja obavještenje, na zahtjev organa državne uprave, o tome da li je u oblasti koja se uređuje tehničkim propisom donijet odgovarajući crnogorski standard ili predstoji njegovo donošenje, odnosno da li postoji odgovarajući međunarodni ili evropski standard;
- 9) obezbjeđuje dostupnost javnosti informacija o crnogorskim standardima, srodnim dokumentima, publikacijama, kao i o standardima i publikacijama odgovarajućih međunarodnih i evropskih organizacija i drugih zemalja i vrši njihovu prodaju;
- 10) djeluje kao informacioni centar za standarde i srodne dokumente, u skladu sa zahtjevima predviđenim odgovarajućim međunarodnim sporazumima i obavezama koje proizilaze iz članstva u odgovarajućim međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;
- 11) zastupa interese Crne Gore u oblasti standardizacije u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;

12) odobrava upotrebu znaka usaglašenosti sa crnogorskim standardima i srodnim dokumentima, u skladu sa pravilima Instituta;

13) promoviše primjenu crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;

14) donosi pravila na osnovu kojih se donose, objavljuju, preispituju i povlače crnogorski standardi i srodni dokumenti, a koja se zasnivaju na odgovarajućim međunarodnim, evropskim i crnogorskim standardima i dokumentima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju;

15) priprema, prihvata i izdaje crnogorske standarde za primjenu tehničkog zakonodavstva;

16) uspostavlja i održava bazu podataka o crnogorskim standardima povezanim s tehničkim zakonodavstvom;

17) organizuje obuke korisnicima standarda i srodnih dokumenata ili pruža stručnu pomoć za primjenu odnosno ispunjavanje zahtjeva crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;

18) obezbjeđuje jedinstvene tehničke osnove;

19) pruža usluge i obavlja izdavačku djelatnost iz oblasti standardizacije;

20) obavlja druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i Statutom.

Članovi Instituta

Član 10

Članovi Instituta mogu da budu privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnici, koji su osnovani u Crnoj Gori, odnosno fizička lica koja su državljani Crne Gore.

Članstvo u Institutu je dobrovoljno.

Član Instituta može da učestvuje u radu organa Instituta, kao i da ostvaruje pravo na povoljnosti u odnosu na visinu cijene standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija i plaćanja za usluge koje Institut pruža u obavljanju poslova standardizacije, kao i na druge pogodnosti u skladu sa Statutom.

Član Instituta ima obavezu da plaća članarinu, učestvuje u ostvarivanju ciljeva, Programa rada i Godišnjeg plana, promoviše primjenu crnogorskih standarda i srodnih dokumenata, u skladu sa Statutom.

Organi Instituta

Član 11

Organi Instituta su: Skupština, Upravni odbor i Direktor.

Skupština Instituta

Član 12

Skupštinu Instituta (u daljem tekstu: Skupština) čine predstavnici Osnivača i članovi Instituta koji u radu Skupštine učestvuju neposredno ili preko ovlašćenih predstavnika.

Skupštinu čini 11 članova, od kojih se šest članova Skupštine biraju iz reda članova Instituta, dok pet članova Skupštine imenuje Osnivač.

Nadležnost Skupštine

Član 13

Skupština:

1) donosi Statut;

2) donosi Program rada kao i njegove izmjene i dopune;

3) donosi Godišnji plan;

4) donosi Finansijski plan;

5) bira i razrješava predsjednika Skupštine;

- 6) predlaže dva člana Upravnog odbora;
- 7) predlaže članove Stručnih savjeta iz reda članova Instituta;
- 8) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i Statutom.

Akte iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana, Skupština donosi na predlog Upravnog odbora uz prethodno pribavljenu saglasnost Osnivača.

Mandat predsjednika i članova Skupštine

Član 14

Skupština ima predsjednika, koji za svoj rad odgovara Skupštini.

Mandat predsjednika i članova Skupštine traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Na predlog Ministarstva Osnivač svoje predstavnike u Skupštini bira iz redova organa državne uprave zainteresovanih za oblast standardizacije.

Ako članu Instituta prestane članstvo u Institutu, istovremeno njegovom predstavniku u Skupštini prestaje svojstvo člana Skupštine.

Mandat novoimenovanog, odnosno novoizabranog člana Skupštine, traje do isteka mandata na koji je bio imenovan odnosno biran član iz stava 2 ovog člana, kome je prestalo članstvo.

Upravni odbor Instituta

Član 15

Upravni odbor Instituta (u daljem tekstu: Upravni odbor) ima predsjednika i četiri člana.

Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Osnivač.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Predsjednika i dva člana Upravnog odbora predlaže Ministarstvo, a preostala dva člana Upravnog odbora predlaže Skupština.

Prilikom predlaganja članova Upravnog odbora vodi se računa o zastupljenosti svih zainteresovanih strana.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora za svoj rad odgovaraju Osnivaču.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 16

Upravni odbor:

- 1) predlaže Skupštini Program rada, kao i njegove izmjene i dopune;
- 2) predlaže Skupštini Godišnji plan;
- 3) predlaže Skupštini Finansijski plan;
- 4) utvrđuje izvještaj o realizaciji Programa rada, Izvještaj o realizaciji Godišnjeg plana i Finansijski izvještaj za prethodnu godinu i dostavlja ih Osnivaču na razmatranje i usvajanje;
- 5) predlaže Skupštini Statut, uz prethodno pribavljenu saglasnost Osnivača;
- 6) donosi pravila Instituta na osnovu kojih se donose, objavljuju, preispituju, održavaju i povlače crnogorski standardi i srodni dokumenti, na predlog Direktora Instituta;
- 7) zaključuje ugovor o radu sa Direktorom Instituta, na osnovu odluke o imenovanju od strane Osnivača;
- 8) donosi odluke o raspolaganju imovinom Instituta koja predstavlja vrijednost veću od 20% knjigovodstvene imovine Instituta, na predlog Direktora Instituta;
- 9) donosi odluku kojom se utvrđuje visina članarine za svaku godinu, na predlog Direktora Instituta;

10) donosi odluku o visini naknada za standarde, srodne dokumente, druge publikacije i usluge Instituta, na predlog Direktora Instituta;

11) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Institutu, na predlog Direktora Instituta;

12) donosi akt o zaradama zaposlenih, na predlog Direktora Instituta, u skladu sa zakonom;

13) odlučuje o članstvu i promjeni statusa Instituta u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;

14) donosi pravilnik o članstvu u Institutu;

15) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom.

Akte iz stava 1 tač. 10 i 12 ovog člana, Upravni odbor donosi uz prethodnu saglasnost Osnivača.

Odluka o visini naknada za standarde, srodne dokumente i druge publikacije, i visini naknada za usluge koje vrši Institut u obavljanju poslova u oblasti standardizacije objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

Program rada i Godišnji plan se objavljuju na internet stranici Instituta.

Direktor Instituta

Član 17

Direktora Instituta (u daljem tekstu: Direktor) imenuje i razrješava Osnivač, na predlog Upravnog odbora.

Upravni odbor predlaže kandidata za Direktora na osnovu sprovedenog javnog konkursa.

Mandat Direktora traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja na još jedan mandat.

Direktor ne može biti član Upravnog odbora, kao ni član Instituta.

Direktor rukovodi radom Instituta i odgovara za zakonitost rada i poslovanja.

Za svoj rad Direktor je odgovoran Upravnom odboru.

Direktor može imati jednog ili više pomoćnika.

U slučaju prestanka mandata Direktora, može se odrediti vršilac dužnosti Direktora do imenovanja Direktora, a najduže do šest mjeseci.

Vršioca dužnosti Direktora imenuje i razrješava Osnivač, na predlog Upravnog odbora.

Za vršioca dužnosti Direktora određuje se lice koje ispunjava uslove propisane za Direktora.

Za vrijeme vršenja dužnosti, vršilac dužnosti Direktora ima ovlašćenja, prava, obaveze i odgovornosti Direktora.

Nadležnost Direktora

Član 18

Direktor:

1) izvršava odluke Upravnog odbora;

2) rukovodi radom Instituta;

3) stara se o zakonitosti i odgovara za zakonitost rada Instituta;

4) stara se o izvršavanju odluka Skupštine;

5) predstavlja i zastupa Institut;

6) priprema i dostavlja Upravnom odboru:

- Program rada kao i njegove izmjene i dopune, Godišnji plan i Finansijski plan;

- Izvještaj o realizaciji Programa rada, Izvještaj o realizaciji Godišnjeg plana i Finansijski izvještaj za prethodnu godinu;

- 7) donosi rješenje o donošenju odnosno povlačenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- 8) predlaže Upravnom odboru akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Institutu;
- 9) predlaže Upravnom odboru akt o zaradama zaposlenih;
- 10) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih u Institutu, u skladu sa zakonom;
- 11) predlaže Upravnom odboru odluku o visini članarine za svaku godinu;
- 12) predlaže Upravnom odboru odluku o visini naknada za standarde, srodne dokumente, druge publikacije i ostale usluge Instituta;
- 13) stara se o pripremi materijala za sjednice Skupštine i Upravnog odbora;
- 14) obavještava Osnivača o tome da su se stekli uslovi za imenovanje ili razrješenje članova Skupštine i Upravnog odbora, koje imenuje Osnivač;
- 15) stara se o pravima i obavezama Instituta kao člana međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju;
- 16) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom.

Tehnički komiteti, srodna tijela i stručni savjeti

Član 19

Institut obrazuje tehničke komitete, srodna tijela i stručne savjete na dobrovoljnoj osnovi.

Tehnički komiteti i srodna tijela obrazuju se radi donošenja standarda i srodnih dokumenata, u skladu sa pravilima Instituta.

Stručni savjeti obrazuju se po potrebi, radi usmjeravanja stručnog rada Instituta u pojedinim oblastima standardizacije u skladu sa Statutom i pravilima Instituta.

Finansiranje Instituta

Član 20

Sredstva za rad Instituta obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Prihodi koji se ostvare naplatom članarina u Institutu, prodajom crnogorskih standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija, pružanjem usluga od strane Instituta i drugi prihodi ostvareni u skladu sa zakonom su prihodi budžeta Crne Gore.

Sredstva iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se za sprovođenje aktivnosti utvrđenih Programom rada i Godišnjim planom, plaćanje članarine međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju i sprovođenje međunarodne saradnje u ime Crne Gore u oblasti standardizacije.

Institut je dužan da svoje poslovanje organizuje i vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje način i organizacija vođenja računovodstva u javnom sektoru.

Na finansijsko izvještavanje Instituta primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje budžet i fiskalna odgovornost.

Finansijski izvještaji Instituta podliježu reviziji od strane Državne revizorske institucije.

Program rada i Finansijski plan Instituta

Član 21

Institut, donosi Program rada, najkasnije do 1. novembra tekuće za narednu godinu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Osnivača.

Iznos sredstava za rad Instituta koji se obezbjeđuje iz budžeta Crne Gore određuje se na osnovu Programa rada i Godišnjeg plana uzimajući u obzir predviđeni prihod od članarina, prodaje crnogorskih standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija, prodaje usluga, kao i predviđeni prihod iz drugih izvora.

Sredstva za rad Instituta utvrđuju se Finansijskim planom, kojim se utvrđuju ukupni prihodi i rashodi Instituta.

III. DONOŠENJE, POVLAČENJE, OBJAVLJIVANJE I OZNAČAVANJE CRNOGORSKIH STANDARDA I SRODNIH DOKUMENATA

Crnogorski standardi i srodni dokumenti

Član 22

Crnogorski standardi i srodni dokumenti se donose, objavljuju i povlače u skladu sa ovim zakonom i pravilima Instituta.

Pravila Instituta iz stava 1 ovog člana usklađuju se sa pravilima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i Kodeksom dobre prakse za izradu, donošenje i primjenu standarda iz Sporazuma o tehničkim preprekama trgovini Svjetske trgovinske organizacije.

Godišnji plan

Član 23

Crnogorski standardi i srodni dokumenti donose se na osnovu Godišnjeg plana koji se utvrđuje najmanje jedanput godišnje, do 1. septembra tekuće za narednu godinu.

Godišnji plan Institut objavljuje na svojoj internet stranici.

Godišnji plan sadrži informaciju o standardima i srodnim dokumentima koje Institut planira da donese ili mijenja, koje je donio ili izmijenio na osnovu prethodnog plana donošenja crnogorskih standarda i na kojima trenutno radi, a koji nijesu nastali identičnim ili ekvivalentnim preuzimanjem međunarodnih ili evropskih standarda.

Godišnji plan sadrži i informaciju o broju međunarodnih i evropskih standarda koje će Institut preuzeti u sistem nacionalne standardizacije.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Institut može da predloži i nacrt standarda koji nije dio godišnjeg plana ako je neka od zainteresovanih strana predložila i obrazložila potrebu donošenja ovakvog standarda.

Postupak donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata

Član 24

Donošenje crnogorskog standarda ili srodnog dokumenta je skup aktivnosti koje započinju usvajanjem predloga za donošenje standarda ili srodnog dokumenta, a završavaju se donošenjem akta kojim se proglašava da je standard ili srodni dokument donijet.

Kao osnov za donošenje crnogorskog standarda ili srodnog dokumenta koriste se međunarodni, odnosno evropski standardi i srodni dokumenti.

Ako u određenoj oblasti ne postoji međunarodni odnosno evropski standard i/ili srodni dokument ili je važeći međunarodni odnosno evropski standard neodgovarajući, kao osnov za donošenje crnogorskih standarda se koriste nacionalni standardi i/ili srodni dokumenti drugih država.

Ako u određenoj oblasti ne postoje standardi ili srodni dokumenti iz stava 3 ovog člana može se donijeti izvorni crnogorski standard i/ili srodni dokument.

Obavještenje o pokretanju postupka za donošenje crnogorskog standarda, a kada je potrebno i za donošenje srodnog dokumenta, kao i obavještenje o stavljanju nacrta crnogorskog standarda ili srodnog dokumenta na javnu raspravu, Institut objavljuje na svojoj internet stranici.

Uključivanje zainteresovanih strana u predmet standardizacije

Član 25

Institut obezbjeđuje mogućnost učešća svim zainteresovanim stranama u postupku donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata, kao i pristup nacrtima i donesenim crnogorskim standardima i srodnim dokumentima.

Institut je dužan da prije donošenja standarda i srodnih dokumenata zainteresovanim stranama omogući javnu raspravu o nacrtu standarda.

Institut je dužan da razmotri sve primjedbe i sugestije dostavljene u toku javne rasprave, i navede razloge za neusvajanje određenih primjedbi i sugestija.

Institut podstiče učešće malih i srednjih preduzeća u aktivnostima standardizacije i u primjeni standarda i promoviše uključivanje nadležnih organa, a naročito organa tržišnog nadzora, u aktivnosti donošenja standarda.

Način učešća zainteresovanih strana u postupku donošenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata i dostupnosti neposrednog uvida u crnogorske standarde i srodne dokumente, kao i podsticaji i olakšice za mala i srednja preduzeća, udruženja potrošača i nevladine organizacije, bliže se uređuju pravilima Instituta.

Donošenje i povlačenje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata

Član 26

Crnogorski standard i srodni dokument se donosi i povlači rješenjem direktora Instituta.

Rješenje iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Instituta ili u glasilu Instituta.

Postupak donošenja odnosno povlačenja crnogorskih standarda i srodnih dokumenata bliže se utvrđuje pravilima Instituta.

Jezik standarda

Član 27

Crnogorski standardi i srodni dokumenti donose se i objavljuju na crnogorskom jeziku.

Izuzetno, kada je osnova za donošenje crnogorskog standarda odnosno srodnog dokumenta međunarodni ili evopski standard, crnogorski standard i srodni dokument mogu biti objavljeni i na jednom od zvaničnih jezika evropskih organizacija za standardizaciju, u skladu sa pravilima Instituta.

Označavanje standarda

Član 28

Crnogorski standardi i srodni dokumenti označavaju se oznakom MEST, u skladu sa pravilima Instituta.

Oznaka MEST ne smije se upotrebljavati za označavanje drugih dokumenata.

Oznaka MEST je intelektualna svojina Instituta.

Objavljivanje crnogorskih standarda i srodnih dokumenta

Član 29

Crnogorske standarde i srodne dokumente Institut objavljuje u štampanom i elektronskom obliku.

Autorsko pravo na crnogorskim standardima i srodnim dokumentima ima Institut, u skladu sa zakonom kojim se uređuju autorska i srodna prava.

Umnožavanje, u cjelini ili djelimično, kao i distribucija crnogorskih standarda i srodnih dokumenata dozvoljeni su samo uz saglasnost Instituta i u skladu sa pravilima Instituta.

Primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata

Član 30

Primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata je dobrovoljna.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, propis koji sadrži tehničke zahtjeve može se pozvati na crnogorski standard i/ili djelove crnogorskog standarda samo kada takvi propisi primjenjuju pravnu tekovinu EU.

U slučaju iz stava 2 ovog člana crnogorski standard je obavezan i primjenjuje se kao tehnički propis.

Organi državne uprave koji razvijaju propise koji sadrže referentne oznake crnogorskih standarda i/ili djelove crnogorskih standarda dužni su da usaglase nacrt propisa sa Institutom.

Institut će notifikovati standarde iz stava 3 ovog člana u skladu sa obavezama prema međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju.

Ukoliko nema objavljenog crnogorskog standarda u odgovarajućoj oblasti, u tehničkom ili drugom propisu Crne Gore može se vršiti pozivanje na međunarodni, evropski ili nacionalni standard drugih država.

Prevođenje evropskih i međunarodnih standarda, na koje se pozivaju propisi koji sadrže tehničke zahtjeve, finansiraće državni organi zaduženi za razvoj i primjenu propisa.

Izveštavanje

Član 31

Institut objavljuje, najmanje jednom godišnje, listu standarda koji se nalaze u pripremi i standarde koji su donijeti u prethodnom periodu, kao i informacije o svim aktivnostima vezanim za učešće zainteresovanih strana, a naročito malih i srednjih preduzeća u svim aktivnostima standardizacije.

Izveštaj i informacije iz stava 1 ovog člana objavljuju se na internet stranici Instituta.

IV. NADZOR

Član 32

Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Instituta vrši Ministarstvo.

Nadzor iz stava 1 ovog člana obuhvata:

1) kontrolu zakonitosti rada i postupanja u sprovođenju zakona, drugih propisa i opštih akata;

2) kontrolu i ocjenu efikasnosti i ekonomičnosti rada i organizacije poslova;

U vršenju nadzora iz stava 1 ovog člana Ministarstvo:

1) zahtijeva izvještaje i podatke o radu;

2) upozorava na uočene nepravilnosti, određuje mjere i rok za njihovo otklanjanje i nalaže izvršavanje utvrđenih obaveza;

3) pokreće postupak za utvrđivanje odgovornosti;

4) predlaže Vladi preduzimanje odgovarajućih mjera, i

5) preduzima druge mjere propisane posebnim zakonom.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje Odluke i Statuta

Član 33

Institut osnovan Odlukom o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore („Službeni list RCG”, broj 21/07), nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Odluka o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore („Službeni list RCG”, broj 21/07), uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Statut Instituta za standardizaciju Crne Gore, uskladiće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do stupanja na snagu Statuta iz stava 3 ovog člana primjenjivaće se Statut Instituta za standardizaciju Crne Gore („Službeni list CG”, br. 29/08 i 57/19).

Rok za imenovanje odnosno izbor članova Skupštine, predsjednika i članova Upravnog odbora

Član 34

Članovi Skupštine u skladu sa ovim zakonom imenovaće odnosno izabraće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Statuta.

Predsjednik i članovi Skupštine koji su imenovani, odnosno birani u skladu sa Odlukom o osnivanju Instituta za standardizaciju Crne Gore („Službeni list RCG”, broj 21/07) nastavlja sa radom do imenovanja, odnosno izbora članova Skupštine iz stava 1 ovog člana.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora u skladu sa ovim zakonom imenovaće se u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu Statuta.

Predsjednik i članovi Upravnog odbora koji su imenovani u skladu sa Odlukom o osnivanju Instituta za standardizaciju („Službeni list RCG”, broj 21/07) nastavlja sa radom do imenovanja predsjednika i članova Upravnog odbora iz stava 3 ovog člana.

Imenovanje Direktora

Član 35

Imenovanje Direktora u skladu sa ovim zakonom, izvršiće se u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu Statuta.

Direktor koji je izabran u skladu sa Zakonom o standardizaciji („Službeni list CG”, broj 13/08), nastavlja sa radom do imenovanja Direktora iz stava 1 ovog člana.

Obavještanje

Član 36

Odredba člana 7 stav 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 37

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o standardizaciji („Službeni list CG”, broj 13/08).

Stupanje na snagu

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01-1/21-2/ 4

EPA 304 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1922.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEDICINSKI
POTPOMOGNUTOJ OPLODNJI**

Proglašavam **Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1353/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O MEDICINSKI POTPOMOGNUTOJ OPLODNJI***

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom propisuju se uslovi i način obavljanja postupaka medicinski potpomognute oplodnje (u daljem tekstu: postupak MPO), vrste postupaka MPO, dobijanje ljudskih polnih ćelija, polnih tkiva i embriona za primjenu postupaka MPO, kao i druga pitanja od značaja za ove postupke.

Član 2

Postupak davanja polnih ćelija, polnih tkiva i embriona vrši se primjenom načela:

- 1) pristanka, odnosno saglasnosti davaoca i lica kod koga se primjenjuje postupak MPO;
- 2) davanja u cilju liječenja;
- 3) nekomercijalnog davanja;
- 4) anonimnosti davaoca i lica kod koga se primjenjuje postupak MPO; i
- 5) anonimnosti djeteta rođenog primjenom postupka MPO.

Član 3

Svako lice ima pravo na liječenje neplodnosti primjenom postupka MPO pod jednakim uslovima i slobodno izraženom voljom, u skladu sa ovim zakonom i savremenim standardima medicinske nauke i prakse.

U primjeni biomedicinskih dostignuća u liječenju neplodnosti primjenom postupka MPO, jemči se pravo na dostojanstvo, zaštitu identiteta, poštovanje ličnog integriteta, pravičnosti, jednakosti i ostalih ličnih prava i sloboda, u skladu sa zakonom.

Postupci propisani ovim zakonom sprovode se radi postizanja začeca, trudnoće i rađanja zdravoga djeteta, u skladu sa zahtjevima savremene medicinske nauke i iskustva, s posebnom brigom o zaštiti zdravlja žene, umanjevanja rizika liječenja i dobrobiti potomstva.

Član 4

Svi podaci koji se odnose na postupak MPO, posebno lični podaci o ženi kod koje se primjenjuje postupak, njenom bračnom, odnosno vanbračnom supružniku, djetetu začetom i rođenom primjenom postupka MPO i davaocu polnih ćelija i embriona, kao i genetički podaci čuvaju se kao lični podaci, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Član 5

Sredstva za liječenje primjenom postupka MPO i naknada troškova u vezi ovog postupka obezbjeđuju se u skladu sa propisima iz zdravstvenog osiguranja.

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **postupak MPO** je postupak kojim se, primjenom savremenih naučno potvrđenih biomedicinskih dostignuća biomedicinske nauke, omogućava spajanje muške i ženske polne ćelije u ili van tijela žene, radi postizanja trudnoće, u slučaju neplodnosti i postojanja medicinskih indikacija za očuvanje plodnosti;

2) **polne ćelije** su jajne i sjemene ćelije namijenjene za primjenu u postupku MPO;

3) **jajna ćelija** je polna ćelija žene u svim stadijumima diferencijacije do oplodnje;

4) **sjemena ćelija** (spermatozoid) je polna ćelija muškarca u svim stadijumima diferencijacije do oplodnje;

5) **polna tkiva** su djelovi jajnika i testisa u kojima se nalaze polne ćelije;

6) **zigot** (oplođena jajna ćelija) je diploidna ćelija nastala nakon oplodnje jajne ćelije spermatozoidom koja daljom diobom postiže višećelijski stadijum do nivoa blastociste (5 – 6 dana od oplodnje);

7) **embrion** je oplođena jajna ćelija sposobna za dalji razvoj od trenutka nastanka zigota do kraja embrionalne faze razvoja - osme nedjelje nakon oplodnje;

8) **"in vitro" embrion** je embrion nastao van tijela žene;

9) **rani embrion** je zigot koji dijeljenjem postiže višećeličnost i može dostići stadijum blastociste i obuhvata period do 14 dana razvoja ili do pojave primitivne pruge (preembrionalni period razvoja);

10) **preimplantaciona genetička dijagnostika - PGD** je genetičko ispitivanje ranih embriona prije transfera u matericu žene, radi dijagnostikovanja određenih specifičnih genetičkih oboljenja;

11) **preimplantacioni genetički skrining - PGS** je genetičko ispitivanje jajnih ćelija prije postupka MPO ili embriona prije transfera u matericu žene, kako bi se oplodile jajne ćelije i izvršio transfer u matericu žene ili skladištenje embriona, bez rizika od ispitivanih genetičkih oboljenja;

12) **homologna oplodnja** je postupak u kome se upotrebljavaju sopstvene polne ćelije bračnih, odnosno vanbračnih supružnika;

13) **heterologna oplodnja** je postupak u kome se upotrebljavaju polne ćelije jednog bračnog, odnosno vanbračnog supružnika i polne ćelije davaoca;

14) **davalac polnih ćelija** je lice koje dobrovoljno i bez materijalne koristi daje svoje polne ćelije (jajne ćelije, odnosno spermatozoide), radi upotrebe u postupku MPO kod drugog lica (alogeno primjena);

15) **davaoci "in vitro" embriona** su bračni, odnosno vanbračni supružnici koji, dobrovoljno i bez materijalne koristi neupotrijebljene embrione koji su nastali u toku postupka MPO daju drugom paru bračnih, odnosno vanbračnih supružnika, ili ženi iz člana 17

ovog zakona, radi postizanja trudnoće, nakon utvrđivanja da se trudnoća nije postigla drugim načinima liječenja;

16) **dobijanje polnih ćelija**, polnih tkiva i embriona obuhvata organizacione i stručne postupke kojima se dolazi do polnih ćelija, polnih tkiva i embriona datih u skladu sa ovim zakonom;

17) **uzimanje polnih ćelija** i polnih tkiva je medicinski postupak koji se sprovodi u cilju dobijanja polnih ćelija i polnih tkiva;

18) **testiranje** je testiranje davaoca na krvlju prenosive bolesti i ostala testiranja koja su potrebna za utvrđivanje podobnosti i odabir davaoca polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, kao i imunološka i genetička ispitivanja, ako su potrebna, u skladu sa ličnom i porodičnom anamnezom;

19) **obrada** je svaka radnja koja se obavlja tokom pripreme, rukovanja, očuvanja i pakovanja polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;

20) **očuvanje** je postupak korišćenja hemijskih sredstava, promjene uslova sredine ili drugih sredstava i postupaka u obradi kako bi se spriječilo ili usporilo biološko ili fizičko propadanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;

21) **skladištenje** je čuvanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona u odgovarajućim kontrolisanim uslovima, kojima se obezbjeđuje njihov kvalitet i bezbjednost do distribucije;

22) **distribucija** je transport i isporuka polnih ćelija, polnih tkiva i embriona za upotrebu u postupku MPO;

23) **ozbiljna neželjena pojava** je svaka nepovoljna pojava koja nastaje u vezi uzimanja, dobijanja, testiranja, obrade, skladištenja i distribucije polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, koja može da izazove stanja opasna po život, nemoć ili nesposobnost davaoca, žene kod koje se primjenjuje postupak MPO ili djeteta začetog doniranom polnom ćelijom, koja može da dovede do prenosa zarazne bolesti, da prouzrokuje obolijevanje i hospitalizaciju, produžavanje takvih stanja ili smrt;

24) **ozbiljna neželjena reakcija** je svaka nepovoljna reakcija, uključujući zaraznu bolest davaoca, žene ili djeteta začetog doniranom polnom ćelijom, koja je povezana sa dobijanjem ili upotrebom polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, koja može da izazove stanja opasna po život, nemoć ili nesposobnost davaoca, žene kod koje se primjenjuje postupak MPO ili djeteta začetog doniranom polnom ćelijom, da prouzrokuje obolijevanje i hospitalizaciju, produžavanje takvih stanja ili smrt;

25) **zamrzavanje** je primjena odgovarajućih procedura kojima se polne ćelije, polna tkiva i embrioni održavaju na veoma niskim temperaturama, u cilju sprječavanja njihovog biološkog i fizičkog propadanja;

26) **odmrzavanje** je postupak kojim se polne ćelije, polna tkiva i embrioni iz zamrznutog stanja vraćaju u stanje podobno za upotrebu u postupku MPO; i

27) **transfer** je postupak kojim se sjemene ćelije ili embrioni unose u matericu žene.

II. ZDRAVSTVENE USTANOVE ZA OBAVLJANJE POSTUPAKA MPO

Član 8

Postupke MPO mogu da obavljaju zdravstvene ustanove i djelovi zdravstvenih ustanova koje ispunjavaju propisane uslove i imaju rješenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja za obavljanje ovih postupaka (u daljem tekstu: ovlašćene zdravstvene ustanove).

Ovlašćene zdravstvene ustanove mogu da obavljaju i postupke dobijanja, uzimanja, testiranja, obrade, očuvanja, skladištenja i distribucije polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, ako ispunjavaju propisane uslove i imaju rješenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo) za obavljanje ovih postupaka.

Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana donosi se za svaku vrstu postupka.

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da u slučaju promjene djelatnosti iz st. 1 i 2 ovog člana, imaju rješenje Ministarstva kojim se odobrava promjena djelatnosti.

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da uspostave i održavaju sistem kvaliteta koji se zasniva na standardima, specifikacijama i principima Dobre proizvođačke prakse i Dobre laboratorijske prakse i pisanim uputstvima koja opisuju procedure tokom svih faza u određenom postupku, uključujući materijale i metode koje se koriste, kao i očekivani krajnji ishod (standardne operativne procedure).

Bliže uslove u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju ovlašćene zdravstvene ustanove za obavljanje postupaka iz st. 1 i 2 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Član 9

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da obrazuju medicinski savjet, kao stručno savjetodavno tijelo koje, u skladu sa medicinskim i psihosocijalnim standardima daje nalaz o sposobnosti bračnih, odnosno vanbračnih supružnika i žene iz člana 17 ovog zakona o sposobnosti za primjenu heterologne oplodnje.

Jedan primjerak nalaza iz stava 1 ovog člana ovlašćena zdravstvena ustanova čuva u medicinskoj dokumentaciji, a jedan dostavlja Ministarstvu.

Na nalaz medicinskog savjeta može se uložiti prigovor direktoru ovlašćene zdravstvene ustanove, u roku od tri dana od dana donošenja nalaza.

Protiv rješenja direktora ovlašćene zdravstvene ustanove može se izjaviti žalba Ministarstvu, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Postupak po žalbi sprovodi se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Član 10

Medicinski savjet čine:

1) doktor medicine specijalista ginekologije i akušerstva, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije;

2) biolog/molekularni biolog, koji ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije;

3) psiholog ili doktor medicine specijalista psihijatrije; i

4) pravnik koji ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti zdravstva, socijalne i dječje zaštite ili u oblasti ljudskih prava i sloboda.

Član 11

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da uspostave efikasan sistem sljedljivosti kojim se obezbjeđuje jedinstvena identifikacija svakog davaoca polne ćelije, polnog tkiva ili embriona, dobijene polne ćelije, polnog tkiva ili embriona, kao i embriona nastalih upotrebom doniranih polnih ćelija u postupku MPO, identifikacija svakog postupka MPO, lica kod koga se primjenjuje, kao i djeteta rođenog primjenom postupka MPO.

Sve dobijene, obrađene, skladištene, distribuirane i upotrijebljene polne ćelije, polna tkiva i embrioni, kao i materijali koji dolaze u kontakt sa njima i utiču na njihov kvalitet i bezbjednost moraju da budu obilježeni na ambalaži, na način da su jasno vidljivi i neizbrisivi, evidentirani i praćeni od davaoca do lica kod koga se upotrebljavaju u postupku MPO, kao i do djeteta rođenog primjenom ovog postupka i obrnuto (sljedljivost).

Podaci za obezbjeđivanje sljedljivosti čuvaju se 50 godina.

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da uspostave sistem za analizu, praćenje, evidentiranje i međusobno obavještanje o svim ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama, kao i sistem za efikasno, precizno i provjerljivo povlačenje za dalju upotrebu polnih ćelija, polnih tkiva i/ili embriona koji se mogu dovesti u vezu sa ozbiljnom neželjenom pojavom ili ozbiljnom neželjenom reakcijom.

Član 12

Postupak MPO obavlja tim ili više timova koji čine stručnjaci iz oblasti biomedicine, edukovani i obučeni za obavljanje ovih postupaka, koje imenuje direktor ovlašćene zdravstvene ustanove i kojima ovlašćena zdravstvena ustanova u kojoj su zaposleni obezbjeđuje kontinuiranu edukaciju i obuku.

Timom iz stava 1 ovog člana rukovodi doktor medicine specijalista ginekologije i akušerstva, sa najmanje tri godine radnog iskustva u obavljanju postupaka MPO (u daljem tekstu: ovlašćeni doktor).

Ovlašćeni doktor je odgovoran za upravljanje sistemom kvaliteta, obavještanje Ministarstva o svim ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama i pripremu i dostavljanje analize uzroka i posljedica njihovog nastupanja, vođenje evidencija i dostavljanje izvještaja iz člana 43 stav 4 ovog zakona, obuke tima iz stava 1 ovog člana, kao i za druga pitanja u vezi postupaka MPO, u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćeni doktor daje pisanu saglasnost za primjenu svakog (prvog i ponovljenog) postupka MPO.

O ličnim podacima ovlašćenog doktora, kao i podacima lica koje ga zamjenjuje u slučaju njegove spriječenosti za rad, ovlašćena zdravstvena ustanova odmah obavještava Ministarstvo.

Član 13

Ministarstvo obrazuje komisiju za MPO, kao posebno stručno savjetodavno tijelo za praćenje i kontrolu postupaka MPO (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju čine:

- 1) predstavnik Ministarstva;
- 2) dva doktora medicine specijalisti ginekologije i akušerstva, sa najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti liječenja neplodnosti i planiranja porodice, a koji nijesu neposredno uključeni u vršenje postupaka MPO;
- 3) dva doktora medicine specijalisti ginekologije i akušerstva, predstavnik ovlašćenih zdravstvenih ustanova koji obavlja postupke MPO;
- 4) biolog/molekularni biolog, koji ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja, predstavnika ovlašćenih zdravstvenih ustanova koji obavljaju postupke MPO, sa najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije;
- 5) doktor medicine specijalista urologije sa najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije;
- 6) doktor medicine specijalista kliničke/medicinske genetike;
- 7) doktor medicine specijalista endokrinologije;
- 8) psiholog ili doktor medicine specijalista psihijatrije, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti zdravstva, socijalne i dječje zaštite ili u oblasti ljudskih prava i sloboda;
- 9) predstavnik Etičkog komiteta Ljekarske komore Crne Gore;
- 10) predstavnik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore;
- 11) predstavnik Udruženja pacijenata sa infertilitetom;
- 12) predstavnik Društva za humanu reprodukciju; i
- 13) pravnik, koji ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja.

Člana Komisije iz stava 2 tač. 3, 4 i 11 ovog člana, Udruženja pacijenata sa infertilitetom predlažu primjenom principa rotacije, u skladu sa njihovim posebnim sporazumom.

Pored lica iz stava 2 ovog člana, starješina organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja može, po potrebi, da angažuje i druge stručnjake iz ove oblasti.

Član 14

Zadatak Komisije je da:

1) daje mišljenje o ispunjenosti, odnosno prestanku ispunjenosti uslova ovlaštenih zdravstvenih ustanova za primjenu postupaka MPO, kao i postupaka dobijanja, davanja, testiranja, obrade, očuvanja, skladištenja, distribucije i transporta polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;

2) daje mišljenje o uvozu i izvozu polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;

3) učestvuje u eksternoj provjeri kvaliteta stručnog rada ovlaštenih zdravstvenih ustanova, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita;

4) razmatra izvještaje ovlaštenih zdravstvenih ustanova o primjeni postupaka MPO;

5) učestvuje u izradi propisa koji se donose na osnovu ovog zakona i inicira njihovu izmjenu, u skladu sa razvojem biomedicinske nauke i prakse;

6) daje stručne savjete i mišljenja ovlaštenim zdravstvenim ustanovama u vezi postupaka MPO;

7) priprema protokole i smjernice ispitivanja i liječenja neplodnosti;

8) obavlja i druge poslove od značaja za primjenu postupaka MPO, utvrđene aktom o obrazovanju Komisije.

Član 15

Na osnivanje, rad, provjeru kontrole rada i druga pitanja od značaja za rad ovlaštenih zdravstvenih ustanova, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zdravstvena zaštita i zakona kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

III. PRIMJENA I VRSTE POSTUPAKA MPO

Član 16

Postupak MPO primjenjuje se radi:

1) otklanjanja neplodnosti ili umanjene plodnosti nakon utvrđivanja da se trudnoća nije postigla drugim načinima liječenja;

2) sprječavanja prenosa teške nasljedne bolesti na dijete;

3) davanja i skladištenja polnih ćelija i polnih tkiva, u slučaju kada, prema saznanjima i iskustvima medicinske nauke i prakse, postoji rizik da može doći do neplodnosti.

Postupak iz stava 1 tač. 1 i 3 ovog člana primjenjuje se na predlog doktora medicine specijaliste ginekologije, odnosno urologije, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije, nakon utvrđivanja da se trudnoća ne može postići drugim načinima liječenja, a u slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, na predlog doktora medicine specijaliste kliničke/medicinske genetike nakon sprovođenja postupka genetičkog ispitivanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje genetičko ispitivanje.

Član 17

Pravo na liječenje neplodnosti primjenom postupka MPO imaju muškarac i žena koji žive u bračnoj ili vanbračnoj zajednici i koji, s obzirom na iskustva medicinske nauke i preduzete načine liječenja, ne mogu očekivati da će doći do trudnoće prirodnim putem i drugim postupcima liječenja neplodnosti, kao i u slučaju kada se ovim postupkom može spriječiti prenos teške nasljedne bolesti na dijete.

Bračna, odnosno vanbračna zajednica mora postojati u vrijeme primjene postupka MPO.

Postojanje bračne zajednice dokazuje se odgovarajućom javnom ispravom, a vanbračne zajednice izjavom oba vanbračna supružnika ovjerenom od strane notara.

Pravo na liječenje neplodnosti primjenom postupka MPO ima i žena koja ne živi u bračnoj, odnosno vanbračnoj zajednici i koja je, u odnosu na godine života i zdravstveno stanje, sposobna za ostvarivanje roditeljskih prava i obaveza.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, saglasnost za primjenu postupka MPO daje Ministarstvo, na osnovu mišljenja Komisije.

Bliže uslove, postupak i sadržinu medicinske dokumentacije za ostvarivanje prava na liječenje neplodnosti primjenom postupaka MPO iz stava 4 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Član 18

Pravo na liječenje neplodnosti primjenom postupka MPO imaju lica iz člana 17 ovog zakona koja su punoljetna i u starosnoj dobi koja omogućava ostvarivanje roditeljskih prava i obaveza i koja su u takvom psihosocijalnom stanju, na osnovu kojeg se može očekivati da će djetetu obezbijediti uslove za pravilan i potpun razvoj.

Postupak MPO primjenjuje se u skladu sa zdravstvenim stanjem i reproduktivnim mogućnostima lica iz stava 1 ovog člana.

Procjenu zdravstvenog stanja i reproduktivnih mogućnosti žene za primjenu postupka MPO, na osnovu ljekarskog pregleda i rezultata medicinskih i laboratorijskih testiranja, vrši doktor medicine specijalista ginekologije i akušerstva, sa najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti humane reprodukcije.

Ako je žena starija od 42 godine života ili su joj testovi ovarijalne rezerve jajnika nepovoljni, doktor iz stava 3 ovog člana dužan je da lica iz stava 1 ovog člana upozna o neizvjesnom ishodu i rizicima postupka MPO, trudnoće, kao i rizicima za dijete.

Nakon upoznavanja sa činjenicama iz stava 4 ovog člana, lica iz stava 1 ovog člana potpisuju saglasnost za primjenu postupka MPO, u kojoj doktor iz stava 3 ovog člana unosi činjenice sa kojima ih je upoznao.

Saglasnost iz stava 5 ovog člana, potpisuje i ovjerava fakslimilom doktor iz stava 3 ovog člana, koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji.

Član 19

Postupci MPO su:

- 1) homologna ili heterologna intrauterina inseminacija (IUI)– unos sjemenih ćelija u matericu žene;
- 2) homologna ili heterologna vantjelesna oplodnja (IVF);
- 3) homologna ili heterologna intracitoplazmatska injekcija spermatozoida (ICSI) i;
- 4) primjena novih zdravstvenih tehnologija, koje se odobravaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita (liječenje muške neplodnosti metodom „micro tese” i dr.).

Postupak MPO može da se vrši:

- 1) direktnom upotrebom polnih ćelija (upotreba polnih ćelija bračnih, odnosno vanbračnih supružnika ili doniranih polnih ćelija odmah nakon doniranja, bez zamrzavanja i skladištenja);
- 2) kada se prethodno zamrznuti embrioni, nakon odmrzavanja, transferišu u matericu žene u stimulisanoj ili spontanom ciklusu (FET); i
- 3) upotrebom polnih ćelija ili polnih tkiva, nakon odmrzavanja.

Član 20

Homologna oplodnja vrši se na osnovu pisane saglasnosti bračnih, odnosno vanbračnih supružnika, kao slobodno izražene volje za primjenu ovog postupka.

Heterologna oplodnja vrši se na osnovu pisane saglasnosti bračnih, odnosno vanbračnih supružnika i žene iz člana 17 ovog zakona, kao slobodno izražene volje za primjenu ovog postupka.

Pisana saglasnost je slobodno izražena volja lica iz st. 1 i 2 ovog člana, koja se daje u zdravstvenoj ustanovi u kojoj se vrši postupak MPO i čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Pisana saglasnost za obavljanje homologne oplodnje može se opozvati i odustati od homologne oplodnje u svakom trenutku do unosa sjemenih ćelija, odnosno embriona u matericu žene, a za obavljanje heterologne oplodnje do momenta formiranja zigota.

Pisana saglasnost iz stava 1 ovog člana, odnosno izjava o njenom opozivu sačinjava se u dva primjerka, od kojih se jedan predaje davaocu saglasnosti, a drugi se čuva u medicinskoj dokumentaciji ovlaštene zdravstvene ustanove.

U slučaju opoziva pisane saglasnosti i odustanka od postupka MPO, polne ćelije i embrioni se uništavaju, osim ako je data saglasnost za davanje, u skladu sa ovim zakonom.

Obrazac i sadržinu pisane saglasnosti iz st. 1 i 2 ovog člana, kao i opoziv saglasnosti, propisuje Ministarstvo.

Član 21

Prije davanja pisane saglasnosti za primjenu postupka MPO, ovlašćeni doktor dužan je da lica kod kojih se primjenjuje postupak MPO upozna o: toku postupka, mogućnostima na uspjeh, mogućim posljedicama i riziku postupka po ženu, muškarca i dijete začeto postupkom MPO, pravilima čuvanja i skladištenja polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, pravu na izjašnjenje u vezi roka čuvanja i postupanju sa mogućim neupotrijebljenim embrionima, svrsi prikupljanja, obradi i zaštiti ličnih podataka, kao i o tome da su svi podaci do kojih se dođe u toku postupka profesionalna tajna i da se čuvaju kao lični podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, pravu na drugo stručno mišljenje, potrebnim uputstvima i savjetima, a po procjeni, može da ih uputi i u drugu zdravstvenu ustanovu, radi dodatnih medicinskih ispitivanja ili drugog stručnog mišljenja.

Član 22

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da obezbijedi pravno, psihološko i genetičko savjetovanje bračnim, odnosno vanbračnim supružnicima i ženi iz člana 17 ovog zakona, za primjenu heterologne oplodnje i da ih upozna o:

1) pravnim posljedicama primjene postupka MPO u odnosu na prava i obaveze roditelja djeteta rođenog primjenom ovog postupka i davaoca polnih ćelija ili embriona i drugim pravima, u skladu sa zakonom; i

2) mogućim psihičkim posljedicama postupka MPO po supružnika, ženu i dijete začeto primjenom ovog postupka.

Doktor specijalista kliničke/medicinske genetike dužan je da, za lica iz stava 1 ovog člana, uradi rodoslov kroz četiri generacije i da izvrši procjenu rizika od konsangvinosti između davaoca polnih ćelija i bračnih, odnosno vanbračnih supružnika kojima se donira polna ćelija i procjenu rizika od nasljednih oboljenja, kao i da ih upozna o isključenim ili prepoznatim rizicima i mogućnostima prevencije, u postupku genetičkog savjetovanja koje je uređeno posebnim zakonom.

O radnjama iz st. 1 i 2 ovog člana mora da se sačini pisani izvještaj, a o radnjama iz stava 2 ovog člana i pisana genetička informacija sa rodoslovom, koji se čuvaju u medicinskoj dokumentaciji.

Član 23

Prije početka postupka heterologne oplodnje, ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da pribavi podatke o broju postupaka, kao i podatke o davaocu i dosadašnjoj upotrebi njegovih polnih ćelija, odnosno embriona, rađanju djece začete upotrebom njegovih polnih ćelija, odnosno embriona nastalih od polnih ćelija tog davaoca, iz jedinstvenog registra o postupcima MPO.

Član 24

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da svakom postupku MPO dodijele jedinstveni identifikacioni broj na početku stimulacije.

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da svaki postupak MPO prijavi Ministarstvu, najkasnije mjesec dana od početka stimulacije ili zamrzavanja polnih ćelija, polnih tkiva, odnosno embriona.

Obrazac i sadržinu prijave iz stava 2 ovog člana, kao i sadržinu jedinstvenog identifikacionog broja propisuje Ministarstvo.

Član 25

U postupku homologne oplodnje može da se koristi kontrolisana stimulacija ovulacije, radi dobijanja jajnih ćelija koje mogu da se oplode izvan tijela žene, u skladu sa savremenim biomedicinskim saznanjima.

U matericu žene mogu da se unesu najviše dva embriona.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, u matericu žene mogu se unijeti tri embriona, i to:

- 1) ženi starijoj od 38 godina;
- 2) ženi koja je imala dva neuspješna postupka MPO;
- 3) ženi koja ima lošu rezervu raspoloživih jajnih ćelija;
- 4) u slučaju težeg oblika muške neplodnosti.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, prije početka primjene postupka MPO, lica iz člana 17 ovog zakona, nakon što ih doktor upozna o svim rizicima i mogućnostima za uspješnost postupka MPO, prije unošenja u matericu žene daju pisanu izjavu o broju embriona koji se mogu unijeti u matericu žene.

Neupotrijebljeni embrioni i/ili jajne ćelije, ako postupak MPO ne uspije, mogu da se zamrznu i skladište u banci tkiva i ćelija i da ih kasnije upotrijebi ista žena, ili da se, na osnovu pisane saglasnosti daju za postupak MPO licima iz člana 17 ovog zakona, da se unište ili da se upotrijebe za naučno istraživanje na osnovu pisane saglasnosti.

Član 26

Dozvoljen je naučno-istraživački rad na:

- 1) embrionima koji prema biomedicinskim dostignućima i iskustvima biomedicinske nauke nijesu prikladni za unos u matericu žene, koje treba uništiti i koje lica od kojih potiču ne žele da koriste za sopstveni postupak MPO niti da ih doniraju;
- 2) na polnim tkivima i polnim ćelijama.

Naučno-istraživački rad iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu pisane saglasnosti lica od kojih potiču embrioni, odnosno polna tkiva i ćelije, mišljenja komisije, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje zdravstvena zaštita i naučno-istraživački rad.

Član 27

U genetičkoj osnovi polnih ćelija ili zametaka ne smiju se praviti zahvati sa ciljem da se promijeni nasljedna osnova djeteta, osim u medicinski indikovanim slučajevima.

Preimplantaciona genetička dijagnostika i preimplantacioni genetički skrining embriona dozvoljen je samo u slučaju postojanja medicinske indikacije za navedeno ispitivanje, na osnovu mišljenja doktora medicine specijaliste kliničke/medicinske genetike.

Ne smije se oploditi jajna ćelija sjemenom ćelijom koja je posebno izabrana radi određivanja pola djeteta, kao ni primijeniti postupak MPO, preimplantacionu genetičku dijagnostiku i preimplantacioni genetički skrining u svrhu odabira pola djeteta, osim ako se na taj način sprječava teška nasljedna bolest povezana sa polom, u slučaju medicinskih indikacija, na osnovu mišljenja doktora medicine specijaliste kliničke/medicinske genetike.

Medicinske indikacije za slučaj iz st. 2 i 3 ovog člana, odobrava Ministarstvo, na osnovu mišljenja Komisije.

Član 28

Skladištenje neupotrijebljenih polnih ćelija, polnih tkiva i embriona može da se vrši u zdravstvenoj ustanovi ili dijelu zdravstvene ustanove ili drugom pravnom licu, koje je ovlašćeno za postupke obrade, očuvanja, skladištenja i distribucije polnih ćelija, polnih tkiva i embriona (u daljem tekstu: banka tkiva i ćelija) na period do pet godina, na osnovu pisane saglasnosti davaoca, odnosno bračnih ili vanbračnih supružnika.

Skladištenje neupotrijebljenih polnih ćelija, polnih tkiva i embriona može da se vrši u banci tkiva i ćelija i van Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, skladištenje polnih ćelija i polnih tkiva uzetih od lica kod kojih postoji rizik od nastupanja kasnije neplodnosti zbog upotrebe medikamentne i radio terapije kod malignih bolesti, može da se vrši na neodređeno vrijeme za sopstvenu reprodukciju, na osnovu pisane saglasnosti punoljetnog lica, odnosno zakonskog zastupnika ili staraoca, ako je to lice maloljetno.

Upotreba polnih ćelija, polnih tkiva i embriona iz st. 2 i 3 ovog člana za postupak MPO može da se vrši u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi u Crnoj Gori ili van Crne Gore, na osnovu pisane saglasnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Pisana saglasnost iz st. 1, 3 i 4 ovog člana može da se opozove u svakom momentu.

O isteku roka skladištenja neupotrijebljenih polnih ćelija, polnih tkiva i embriona iz stava 1 ovog člana, banka tkiva i ćelija obavještava njihove davaoce i upoznaje ih o mogućnosti i uslovima za produženje roka skladištenja, na osnovu njihove saglasnosti.

Ako u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja, lica iz stava 6 ovog člana ne daju saglasnost za produženje roka za skladištenje iz stava 1 ovog člana, polne ćelije, polna tkiva i embrioni se uništavaju.

O radnjama iz st. 6 i 7 ovog člana sačinjava se zabilješka, koja se čuva zajedno sa pisanom saglasnošću, a jedan primjerak se uručuje davaocu polnih ćelija i embriona.

Sadržinu i obrazac pisane saglasnosti i opoziva saglasnosti iz st. 1, 3, 4 i 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 29

Period skladištenja iz člana 28 stav 1 ovog zakona, na zahtjev davaoca i uz saglasnost Ministarstva, može da se produži iz medicinskih razloga, najviše na period od dodatnih deset godina.

Ako se period skladištenja iz člana 28 stav 1 ovog zakona ne produži ili se ne da pisana saglasnost za korišćenje neupotrijebljenih polnih ćelija, polnih tkiva i embriona za postupak MPO kod lica iz člana 17 ovog zakona ili njihov davalac umre, neupotrijebljene polne ćelije, polna tkiva i embrioni se uništavaju.

Ako se bračni, odnosno vanbračni supružnici ne mogu sporazumjeti o periodu skladištenja neupotrijebljenih embriona ili jedan od njih naknadno opozove saglasnost, spor se rješava u sudskom postupku, a neupotrijebljeni embrioni se čuvaju do okončanja postupka.

Član 30

Uvid u podatke o davaocu polnih ćelija, odnosno embriona dozvoljava se zakonskom zastupniku ili izabranom doktoru lica iz stava 1 ovog člana, uz saglasnost Komisije, zbog medicinski opravdanih razloga i dobiti djeteta.

Zakonski zastupnik djeteta, koje nije navršilo 15 godina života, kao i doktor koji liječi dijete, kada to nalažu njegovi zdravstveni razlozi, može da traži od ovlašćene zdravstvene ustanove da ga upozna sa podacima o zdravstvenom stanju davaoca polne ćelije kojom je dijete začeto, odnosno davaoca embriona.

IV. DAVANJE (DONACIJA) POLNIH ĆELIJA I EMBRIONA

Član 31

Davanje polnih ćelija i embriona za primjenu heterologne oplodnje, kao i za oplodnju žene iz člana 17 ovog zakona, je dobrovoljno davanje polnih ćelija punoljetnog, zdravog i poslovno sposobnog davaoca, odnosno davanje embriona bračnih ili vanbračnih supružnika koji su nastali u postupku njihove homologne oplodnje, a koje ne žele da upotrijebe za ponovni postupak MPO.

Podaci o identitetu davaoca polnih ćelija i embriona su zaštićeni i sva davanja su anonimna.

Polne ćelije se mogu dati samo u jednoj ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi.

Polne ćelije i embrioni se ne mogu upotrijebiti za postupke MPO nakon smrti davaoca.

Prije upotrebe polnih ćelija i embriona u postupku MPO, ovlašćeni doktor dužan je da utvrdi iz jedinstvenog registra o postupcima MPO da li je davalac živ, osim u slučaju uvoza polnih ćelija, polnih tkiva i embriona.

Član 32

Davanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona vrši se na osnovu pisane saglasnosti koja se daje u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj se vrši davanje i može se opozvati do upotrebe polnih ćelija i embriona.

Pisana saglasnost iz stava 1 ovog člana i njen opoziv čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Prije davanja polnih tkiva, polnih ćelija i embriona doktor medicine koji učestvuje u postupku njihovog dobijanja, jednostavnim govorom i na razumljiv način davaoca upoznae o svrsi, toku postupka, posljedicama davanja polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, odnosu sa djetetom rođenim primjenom postupka MPO i drugim činjenicama, u skladu sa zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja.

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da istog dana, a najkasnije prvog narednog radnog dana, nakon opoziva saglasnosti iz stava 1 ovog člana, o tome obavijesti Ministarstvo u pisanom i/ili elektronskom obliku.

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da, u slučaju opoziva pisane saglasnosti donirane polne ćelije, tkiva i embrione uništi, u roku od tri dana od dana opoziva pisane saglasnosti.

Uništavanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona vrši komisija od tri člana, koju obrazuje direktor ovlašćene zdravstvene ustanove.

O izvršenom uništavanju polnih ćelija, polnih tkiva i embriona komisija iz stava 6 ovog člana dužna je da sačini zabilješku u dovoljnom broju primjeraka, tako da se jedan primjerak zabilješke čuva u medicinskoj dokumentaciji, a po jedan se uručuje davaocima polnih ćelija, polnih tkiva, odnosno embriona i obavještava Ministarstvo.

Sadržinu pisane saglasnosti i opoziva, kao i način identifikacije davaoca pisane saglasnosti i izjave o opozivu, propisuje Ministarstvo.

Član 33

Prije uzimanja polnih ćelija i polnih tkiva, odnosno davanja embriona vrši se procjena podobnosti i odabir davalaca, radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti vršenja postupka MPO.

Procjenu iz stava 1 ovog člana vrši doktor medicine na osnovu ljekarskog pregleda, odgovarajućih medicinskih pregleda i rezultata laboratorijskih testiranja, koja se evidentiraju i čuvaju u medicinskoj dokumentaciji.

Testiranje davalaca na krvlju prenosive bolesti i ostala testiranja koja su potrebna za utvrđivanje podobnosti i odabir, kao i imunološka i genetička ispitivanja, u skladu sa ličnom i porodičnom anamnezom, vrše ovlašćene zdravstvene ustanove (laboratorije), po nalogu ovlašćenog doktora.

Rezultate do kojih se dođe tokom pregleda i laboratorijskih testiranja iz st. 2 i 3 ovog člana, koji su od značaja za zdravlje davaoca, saopštavaju se davaocu.

Donirane polne ćelije, polna tkiva i embrioni mogu da se upotrijebe samo ako se, u skladu sa biomedicinskim dostignućima i iskustvima, može očekivati da su podobni za primjenu postupka MPO, da zadovoljavaju propisane standarde bezbjednosti i kvaliteta i da njihova upotreba neće da prouzrokuje opasnost po zdravlje žene ili djeteta.

Način i uslove za procjenu podobnosti i odabir davaoca polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, vrstu laboratorijskih testiranja, kao i druga pitanja koja su od značaja za procjenu podobnosti i odabir davaoca, propisuje Ministarstvo.

Član 34

Polne ćelije jednog davaoca i donirani embrioni jednog para bračnih, odnosno vanbračnih supružnika mogu da se upotrijebe za postupak MPO za oplodnju jednog para bračnih, odnosno vanbračnih supružnika ili jedne žene iz člana 17 ovog zakona.

Ako nakon postupka MPO ne dođe do rođenja djeteta, donirane polne ćelije i embrioni iz stava 1 ovog člana, mogu da se upotrijebe za postupke MPO sljedećeg para bračnih, odnosno vanbračnih supružnika ili sljedeće žene iz člana 17 ovog zakona.

U slučaju da dođe do rađanja djeteta, odnosno djece doniranim polnim ćelijama, odnosno embrionima, preostale donirane polne ćelije i embrioni istog davaoca mogu da se upotrijebe samo za ponovljeni postupak MPO kod istog para bračnih, odnosno vanbračnih supružnika ili iste žene iz člana 17 ovog zakona.

Član 35

Davalac polnih ćelija mora da bude u odgovarajućoj reproduktivnoj dobi, i to žena od navršene 21 do navršene 33 godine života, a muškarac do navršenih 40 godina života.

Stimulisanje ovulacije radi davanja jajnih ćelija dozvoljeno je najviše dva puta.

Prije početka stimulacije ovulacije za davanje jajnih ćelija, ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da pribavi informaciju o tome da li su jajne ćelije date u drugoj zdravstvenoj ustanovi i ako jesu, da li su sve jajne ćelije, odnosno embrioni nastali upotrebom te jajne ćelije iskorišćeni, kao i kakav je ishod postupka MPO (da li ima živorođene djece ili trudnoća koje su u toku).

Informacije iz stava 3 ovog člana Ministarstvo dostavlja ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi, u roku od pet radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da istog dana, a najkasnije prvog narednog radnog dana, nakon davanja polnih ćelija i embriona o tome obavijesti Ministarstvo, u pisanom i/ili elektronskom obliku.

Izuzetno, ako na raspolaganju nema polnih ćelija dobijenih od lica starosti iz stava 1 ovog člana, bračnim, odnosno vanbračnim supružnicima može se, na osnovu njihove pisane saglasnosti, izvršiti postupak MPO polnim ćelijama lica starijih od 33, odnosno 40 godina života.

Prije početka primjene postupka MPO iz stava 6 ovog člana, doktor medicine specijalista kliničke/medicinske genetike mora da izvrši genetičko savjetovanje i da sačini pisanu genetičku informaciju o potencijalnim rizicima primjene postupka MPO i mogućnostima prevencije.

Član 36

Zabranjeno je davanje ili primanje naknade ili bilo koje koristi za davanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona.

Zabranjeno je posredovanje u davanju polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, kao i oglašavanje ponude i potrebe u medijima ili na bilo kojem drugom nosiocu oglasne poruke, osim u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi u okviru informisanja o mogućnosti primjene postupka MPO, u okviru pravila medicinske struke, u skladu sa zakonom.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na naknadu i plaćanje troškova zdravstvenih usluga u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi, troškove davanja, obrade, skladištenja, distribucije i transporta polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, kao i na naknadu troškova dolaska i odlaska i izgubljene dobiti davaoca u vezi postupka MPO.

Član 37

Zabranjena je primjena postupka MPO ženi koja namjerava da dijete poslije rođenja uz naknadu ili bez naknade preda drugom licu (surogatno/zamjensko materinstvo).

Zabranjeno je posredovanje u ponudi usluge rađanja djeteta za drugog (surogatno/zamjensko materinstvo), oglašavanje ponude i potrebe za rađanjem djeteta za drugog (surogatno/zamjensko materinstvo).

Zabranjeno je zaključivanje ugovora ili drugih pravnih poslova o rađanju djeteta za drugog (surogatno/zamjensko materinstvo) i o predaji djeteta rođenog primjenom postupka MPO, uz novčanu naknadu ili bez naknade.

Član 38

Ako se polna tkiva, polne ćelije i embrioni ne mogu obezbijediti u Crnoj Gori, dozvoljava se njihov uvoz.

Uvoz polnih tkiva, polnih ćelija i embriona vrši banka tkiva i ćelija koju organizuje Klinički centar Crne Gore, na osnovu odobrenja Ministarstva i vrši njihovu distribuciju ovlašćenim zdravstvenim ustanovama.

U postupku uvoza polnih tkiva, polnih ćelija i embriona, mora se obezbijediti sljedivost od davaoca do primaoca i obrnuto.

Dozvoljen je uvoz polnih tkiva, polnih ćelija i embriona iz banke koja ispunjava uslove kvaliteta i bezbjednosti u skladu s ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje tkiva i ćelija.

Ministarstvo izdaje dozvolu za svaki pojedinačni slučaj uvoza, polnih tkiva, polnih ćelija i embriona, po zahtjevu ovlašćene zdravstvene ustanove, na osnovu mišljenja Komisije za postupke MPO.

Bliže uslove za uvoz i način provjere ispunjenosti uslova polnih tkiva, polnih ćelija i embriona iz stava 4 ovog člana i distribucije propisuje Ministarstvo.

Član 39

U postupku MPO zabranjeno je:

- 1) omogućavanje vantjelesnog razvoja embriona starijeg od 14 dana, odnosno nakon što se razvije primitivna pruga;
- 2) stvaranje embriona za naučnoistraživačke svrhe i svaki naučnoistraživački rad na embrionu;
- 3) stvaranje embriona sa istom nasljednom osnovom ili embriona koji su po nasljednoj osnovi istovjetni sa drugim živim ili umrlim licem u svrhu reproduktivnog kloniranja;
- 4) vršenje postupaka koji su namijenjeni ili koji bi mogli dovesti do stvaranja ljudskog bića ili dijela ljudskog bića genetički istovjetnog drugom ljudskom biću (živom ili umrlom);
- 5) oploditi jajnu ćeliju ljudskog bića sa sjemenim ćelijama životinja ili životinjsku jajnu ćeliju sa sjemenom ćelijom ljudskog bića ili mijenjanje embriona presađivanjem djelova drugih ljudskih ili životinjskih embriona;
- 6) embrion koji je nastao postupkom iz tač. 3 i 4 ovog stava unijeti u matericu žene ili životinje;
- 7) polne ćelije ili embrion ljudskog bića unijeti u matericu životinje;
- 8) životinjske polne ćelije ili embrion unijeti u matericu žene;
- 9) mijenjati nasljednu osnovu ćelija koje su dio embriona, osim u medicinski indikovanim slučajevima u okviru terapije nasljednih oboljenja;
- 10) upotreba embrionalnog materijala za izradu biološkog oružja;
- 11) stvaranje embriona od ćelije ili dijela ćelije uzetog od embriona ili fetusa, kao i presađivanje tako stvorenog embriona u matericu žene;
- 12) stvaranje ljudskog bića van materice, odnosno ektogeneza;
- 13) stvaranje identičnih blizanaca;

- 14) korišćenje terapije genima primitivne pruge;
- 15) primjena postupka MPO sa istovremenom upotrebom doniranih sjemenih i jajnih ćelija;
- 16) upotreba doniranih polnih ćelija i polnih tkiva između lica za koje postoje smetnje za zaključivanje braka zbog srodstva, u smislu odredaba zakona kojim se uređuju porodični odnosi;
- 17) upotreba mješavine sjemenih ćelija dvojice ili više muškaraca, odnosno jajnih ćelija dvije ili više žena; i
- 18) vršenje drugih aktivnosti suprotno ovom zakonu.

Član 40

Davalac polnih ćelija i embriona, nema prava ni obaveza prema djetetu koje je začeto primjenom postupka MPO i ne smije da sazna njegov identitet.

Član 41

Majka djeteta začetog u postupku MPO je žena koja ga je rodila.

Majci djeteta začetog u skladu sa ovim zakonom ne može se osporavati materinstvo.

Ako je dijete začeto primjenom postupaka MPO sa doniranom jajnom ćelijom, nije dozvoljeno utvrđivati materinstvo.

Član 42

Otac djeteta začetog u postupku MPO je majčin bračni ili vanbračni supružnik, ako je postupak sproveden u skladu sa ovim zakonom.

Očinstvo lica iz stava 1 ovog člana ne može se osporavati, osim ako se utvrdi da dijete nije začeto primjenom postupaka MPO.

U slučaju iz stava 2 ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju porodični odnosi i zakona kojim se uređuje parnični postupak.

V. EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

Član 43

Za svaki postupak MPO ovlašćena zdravstvena ustanova vodi evidencije o:

- 1) ličnim podacima lica kod koga se primjenjuje postupak MPO (ime, prezime, ime roditelja, datum rođenja, adresa);
- 2) identifikacionom broju lica kod kojih se primjenjuje postupak MPO;
- 3) identifikacionom broju postupka MPO;
- 4) vrsti postupka MPO;
- 5) podacima o lijekovima i medicinskim sredstvima koja se koriste u postupcima MPO;
- 6) ličnim podacima (ime, prezime, ime roditelja, datum rođenja, adresa) i zdravstvenim podacima davaoca polnih ćelija, polnih tkiva i embriona koji su upotrijebljeni u postupku MPO;
- 7) identifikacionom broju davaoca polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;
- 8) datumu davanja, obrade, skladištenja, uvoza, izvoza i upotrebe polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;
- 9) rezultatima laboratorijskih testiranja i analiza davaoca, polnih ćelija i polnih tkiva;
- 10) genetičkim podacima dobijenim u postupku MPO;
- 11) podacima o porodičnoj anamnezi i rođenju djece začete postupkom MPO;
- 12) neuspjelim trudnoćama;
- 13) broju i kvalitetu dobijenih, odnosno oplodjenih jajnih ćelija, ukupnom broju stvorenih embriona, broju unijetih embriona u matericu žene, broju neupotrijebljenih embriona, broju uskladištenih embriona i broju uništenih embriona, broju trudnoća ostvarenih postupkom MPO, broju uskladištenih polnih ćelija;

- 14) savjetovanju lica kod kojih se primjenjuje postupak MPO;
- 15) pisanim saglasnostima za primjenu postupka MPO i njihovom opozivu;
- 16) podacima o toku postupka MPO;
- 17) podacima o praćenju trudnoće;
- 18) podacima koji se odnose na porođaj;
- 19) podacima o zdravlju djeteta i njegovom razvoju do navršene prve godine života, a u slučaju potrebe i do navršenih 18 godina života, uz pisanu saglasnost roditelja;
- 20) pisanim saglasnostima za čuvanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;
- 21) broju i rezultatima genetičkih analiza i ispitivanja;
- 22) saglasnostima za distribuciju polnih ćelija, polnih tkiva i embriona radi upotrebe u postupku MPO;
- 23) uvezenim i izvezenim polnim ćelijama, polnim tkivima i embrionima;
- 24) uništenim polnim ćelijama, polnim tkivima i embrionima;
- 25) ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama; i
- 26) drugim podacima koji su od značaja za sprovođenje postupka MPO i kvalitetu i bezbjednosti polnih ćelija, polnih tkiva i embriona.

Za rješavanje neusklađenosti podataka iz stava 1 ovog člana, ovlašćena zdravstvena ustanova dužna je da obezbijedi odgovarajuće procedure.

Podatke iz stava 1 ovog člana, ovlašćena zdravstvena ustanova čuva na način i pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana, ovlašćena zdravstvena ustanova sačinjava mjesečni izvještaj i dostavlja ga Ministarstvu do 10-og u tekućem mjesecu, za prethodni mjesec, u elektronskom i/ili pisanom obliku.

Član 44

Na osnovu podataka iz člana 43 stav 4 ovog zakona Ministarstvo sačinjava i vodi jedinstveni registar o postupcima MPO.

Jedinstveni registar o postupcima MPO sadrži podatke o:

- 1) ovlašćenim zdravstvenim ustanovama i vrstama postupaka koje obavljaju;
- 2) broju, vrsti i uspješnosti postupaka MPO;
- 3) davaocima polnih ćelija, polnih tkiva i embriona (ime, prezime, ime roditelja, datum rođenja i adresa);
- 4) licima kod kojih je primijenjen postupak MPO (ime, prezime, ime roditelja, datum rođenja i adresa);
- 5) rođenju djece primjenom postupka MPO (ime, prezime, ime roditelja, datum rođenja i adresa);
- 6) davanju, obradi, skladištenju, uvozu, izvozu i upotrebi polnih ćelija, polnih tkiva i embriona;
- 7) zamrznutim sjemenim ćelijama, neoplođenim jajnim ćelijama, polnim tkivima i embrionima;
- 8) uništenim polnim ćelijama, polnim tkivima i embrionima;
- 9) ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama; i
- 10) druge podatke koji su od značaja za ove postupke.

Jedinstveni registar iz stava 1 ovog člana sadrži i identifikacioni broj na osnovu kog se prati i obezbjeđuje sljedljivost.

Sva lica koja su, u obavljanju službenih aktivnosti, došla do saznanja o podacima iz jedinstvenog registra o postupcima MPO, kao i o podacima iz člana 43 ovog zakona, dužna su da ih čuvaju kao profesionalnu tajnu i lične podatke, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Evidencije iz člana 43 stav 1 ovog zakona i registar iz stava 1 ovog člana čuvaju se trajno.

Član 45

Odredbe zakona kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja primjenjuju se na: mjere i aktivnosti za uspostavljanje i održavanje sistema kvaliteta, obezbjeđivanje sljedljivosti i identifikacije, kao i na praćenje, prijavljivanje i izvještavanje o ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama i na obradu, očuvanje, prijem u ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi, skladištenje, transport, distribuciju, obilježavanje, dokumentaciju, pakovanje polnih ćelija, polnih tkiva i neupotrijebljenih embriona, kao i zaključivanje pisanih ugovora sa pravnim licima i zdravstvenim ustanovama i dostavljanje izvještaja Evropskoj komisiji, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

VI. NADZOR

Član 46

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrše zdravstveni inspektori, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, zakonom kojim se uređuje zdravstvena inspekcija, kao i zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Inspekcijski nadzor nad radom ovlašćenih zdravstvenih ustanova obavlja se kontinuirano, a najmanje jedanput u dvije godine.

U slučaju pojave ozbiljnih neželjenih pojava ili ozbiljnih neželjenih reakcija, odnosno rizika za njihovu pojavu i u drugim sličnim situacijama, inspekcijski nadzor može da se vrši i češće.

Inspekcijski nadzor može da se vrši i po zahtjevu druge države članice Evropske unije, u slučaju uvoza polnih ćelija, polnih tkiva i embriona.

Član 47

U vršenju inspekcijskog nadzora zdravstveni inspektor, pored ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, zakonom kojim se uređuje zdravstvena inspekcija, kao i zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja ovlašćen je, da:

- 1) pregleda opšte i pojedinačne akte, dokumentaciju i evidencije ovlašćenih zdravstvenih ustanova koje se odnose na obavljanje postupaka propisanih ovim zakonom;
- 2) naredi povlačenje za dalju upotrebu polnih ćelija, polnih tkiva i embriona koji ne ispunjavaju propisane standarde kvaliteta i bezbjednosti; i
- 3) vrši provjeru postupaka iz člana 1 ovog zakona koje vrši zdravstvena ustanova koja ima sjedište u državi koja nije članica Evropske unije (treća zemlja).

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 48

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) promijeni djelatnost iz člana 8 st. 1 i 2 ovog zakona bez rješenja Ministarstva (član 8 stav 4);
- 2) ne obrazuje medicinski savjet u skladu sa članom 9 stav 1 ovog zakona;
- 3) ne uspostavi efikasan sistem sljedljivosti kojim se obezbjeđuje jedinstvena identifikacija svakog davaoca polne ćelije, polnog tkiva ili embriona, dobijene polne ćelije, polnog tkiva ili embriona, kao i embriona nastalih upotrebom doniranih polnih ćelija u postupku MPO, identifikacija svakog postupka MPO, lica kod koga se primjenjuje, kao i djeteta rođenog primjenom postupaka MPO (član 11 stav 1);

4) ne uspostavi sistem za analizu, praćenje, evidentiranje i međusobno obavještanje o svim ozbiljnim neželjenim pojavama i ozbiljnim neželjenim reakcijama, kao i sistem za efikasno, precizno i provjerljivo povlačenje za dalju upotrebu polnih ćelija, polnih tkiva i/ili embriona koji se mogu dovesti u vezu sa ozbiljnom neželjenom pojavom ili ozbiljnom neželjenom reakcijom (član 11 stav 4);

5) ženu stariju od 42 godine života i ženu čiji su testovi ovarijalne rezerve jajnika nepovoljni, doktor iz člana 18 stav 3 ovog zakona ne upozna o neizvjesnom ishodu i rizicima postupka MPO, trudnoće, kao i rizicima za dijete (član 18 stav 4);

6) prije davanja pisane saglasnosti za primjenu postupka MPO ovlašćeni doktor lica kod kojih se primjenjuje postupak MPO ne upozna o: toku postupka, ili mogućnostima na uspjeh, ili mogućim posljedicama i riziku postupka po ženu, muškarca i dijete začeto postupkom MPO, ili pravilima čuvanja i skladištenja polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, ili pravu na izjašnjenje u vezi roka čuvanja i postupanju sa mogućim neupotrijebljenim embrionima, ili svrsi prikupljanja, obradi i zaštiti ličnih podataka, ili i o tome da su svi podaci do kojih se dođe u toku postupka profesionalna tajna i da se čuvaju kao lični podaci u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita podataka o ličnosti, ili pravu na drugo stručno mišljenje, ili potrebnim uputstvima i savjetima (član 21);

7) ne obezbijedi pravno, psihološko i genetičko savjetovanje bračnim, odnosno vanbračnim spruznicima i ženi iz člana 17 ovog zakona, za primjenu heterologne oplodnje i ne upozna ih o pravnim posljedicama primjene postupka MPO u odnosu na prava i obaveze roditelja djeteta rođenog primjenom ovog postupka i davaoca polnih ćelija ili embriona i drugim pravima, u skladu sa zakonom ili ih ne upozna o mogućim psihičkim posljedicama postupka MPO po supružnika, ženu i dijete začeto primjenom ovog postupka (član 22 stav 1);

8) doktor specijalista kliničke/medicinske genetike za lica iz člana 22 stav 1 ovog zakona ne uradi rodoslov kroz četiri generacije i ne izvrši procjenu rizika od konsangvinosti između davaoca polnih ćelija i bračnih, odnosno vanbračnih supružnika kojima se donira polna ćelija i procjenu rizika od nasljednih oboljenja ili ih ne upozna o isključenim ili prepoznatim rizicima i mogućnostima prevencije, u postupku genetičkog savjetovanja koje je uređeno posebnim zakonom (član 22 stav 2);

9) prije početka postupka heterologne oplodnje ne pribavi podatke o broju postupaka, kao i podatke o davaocu i dosadašnjoj upotrebi njegovih polnih ćelija, odnosno embriona, rađanju djece začete upotrebom njegovih polnih ćelija, odnosno embriona nastalih od polnih ćelija tog davaoca (član 23);

10) svakom postupku MPO ne dodijele jedinstveni identifikacioni broj na početku stimulacije (član 24 stav 1);

11) svaki postupak MPO ne prijavi Ministarstvu, najkasnije mjesec dana od početka stimulacije ili zamrzavanja polnih ćelija, polnih tkiva, odnosno embriona (član 24 stav 2);

12) izvrši preimplantacionu genetičku dijagnostiku i preimplantacioni genetički skrining embriona bez postojanja medicinske indikacije za navedeno ispitivanje i bez mišljenja doktora medicine specijaliste kliničke/medicinske genetike (član 27 stav 2);

13) oplodi jajnu ćeliju sjemenom ćelijom koja je posebno izabrana radi određivanja pola djeteta, ili primijeni postupak MPO, preimplantacionu genetičku dijagnostiku i preimplantacioni genetički skrining u svrhu odabira pola djeteta, osim ako se na taj način sprječava teška nasljedna bolest povezana sa polom, u slučaju medicinskih indikacija, na osnovu mišljenja doktora medicine specijaliste kliničke/medicinske genetike (član 27 stav 3);

14) prije upotrebe polnih ćelija i embriona u postupku MPO, ovlašćeni doktor ne utvrdi da li je davalac živ u skladu sa članom 31 stav 5 ovog zakona;

15) istog dana, a najkasnije prvog narednog radnog dana, nakon opoziva saglasnosti iz člana 32 stav 1 ovog zakona, o tome ne obavjesti Ministarstvo u pisanom i/ili elektronskom obliku (član 32 stav 4);

16) u slučaju opoziva pisane saglasnosti, donirane polne ćelije, tkiva i embrione ne uništi u roku od tri dana od dana opoziva pisane saglasnosti (član 32 stav 5);

17) izvrši stimulisanje ovulacije radi davanja jajnih ćelija više od dva puta (član 35 stav 2);

18) prije početka stimulacije ovulacije za davanje jajnih ćelija ne pribavi informacije o tome da li su jajne ćelije date u drugoj zdravstvenoj ustanovi i ako jesu, da li su sve jajne ćelije, odnosno embrioni nastali upotrebom te jajne ćelije iskorišćeni, kao i kakav je ishod postupka MPO (da li ima živorođene djece ili trudnoća koje su u toku) (član 35 stav 3);

19) istog dana, a najkasnije prvog narednog radnog dana, nakon davanja polnih ćelija i embriona o tome ne obavijesti Ministarstvo, u pisanom i/ili elektronskom obliku (član 35 stav 5);

20) prije početka primjene postupka MPO iz člana 35 stav 6 ovog zakona, doktor medicine specijalista kliničke/medicinske genetike ne izvrši genetičko savjetovanje i ne sačini pisanu genetičku informaciju o potencijalnim rizicima primjene postupka MPO i mogućnostima prevencije (član 35 stav 7);

21) posreduje u davanju polnih ćelija, polnih tkiva i embriona i oglašava ponude i potrebe u medijima ili na bilo kojem drugom nosiocu oglasne poruke, osim u ovlašćenoj zdravstvenoj ustanovi u okviru informisanja o mogućnosti primjene postupka MPO, u okviru pravila medicinsku struke, u skladu sa zakonom (član 36 stav 2);

22) za rješavanje neusklađenosti podataka iz člana 43 stav 1 ovog zakona, ne obezbijedi odgovarajuće procedure (član 43 stav 2).

23) podatke iz člana 43 stav 1 ovog zakona ne čuva na način i pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje uzimanje i presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja (član 43 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 5, 6, 8, 13 i 19 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 49

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama („Službeni list CG“, broj 74/09).

Član 50

Postupci MPO započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, završiće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona, osim ako je ovaj zakon povoljniji za lica koja učestvuju u postupku MPO.

Član 51

Zdravstvene ustanove koje obavljaju postupak liječenja neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama, dužne su da usklade svoj rad, organizaciju i opšta akta sa odredbama ovog zakona u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 52

Klinički centar Crne Gore dužan je da organizuje banku tkiva i ćelija u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 53

Do organizovanja banke tkiva i ćelija u Kliničkom centru Crne Gore, postupke iz člana 38 stav 2 ovog zakona vršiće ovlašćene zdravstvene ustanove, a prijem uvezenih polnih tkiva, ćelija i embriona, pod nadzorom zdravstvenog inspektora.

Član 54

Odredba člana 47 stav 1 tačka 3 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 55

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama („Službeni list CG“, broj 74/09).

Član 56

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

* U ovaj zakon prenesena je Direktiva 2004/23/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 31. marta 2004. o određivanju standarda kvaliteta i bezbjednosti za postupke davanja, dobijanja, testiranja, obrade, očuvanja, skladištenja i distribucije tkiva i ćelija ljudskog porijekla

Broj: 28-2/21-3/9

EPA 307 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1923.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA
O ZAŠTITI POSLOVNE TAJNE**

Proglašavam **Zakon o zaštiti poslovne tajne**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1368/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O ZAŠTITI POSLOVNE TAJNE**

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se građanskopravna zaštita poslovne tajne od nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja.

Poslovna tajna

Član 2

Poslovna tajna je informacija:

- koja u potpunosti ili u precizno definisanoj konfiguraciji ili zbiru njenih komponenti nije opšte poznata ili lako dostupna licima koja u okviru svojih djelatnosti koriste ovu informaciju;
- koja ima komercijalnu vrijednost zbog toga što je tajna, i
- za koju je fizičko ili pravno lice koje zakonito kontrolira poslovnu tajnu (u daljem tekstu: nosilac poslovne tajne) preduzelo odgovarajuće mjere, radi očuvanja njene tajnosti.

Primjena

Član 3

Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, a odnose se na postupak i troškove vođenja postupka shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak, odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi i postupak izvršenja i obezbjeđenja.

Zakonito pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne

Član 4

Pribavljanje poslovne tajne smatra se zakonitim kada je poslovna tajna pribavljena na jedan od sljedećih načina:

- 1) nezavisnim otkrićem ili stvaranjem;
- 2) opažanjem, proučavanjem, rastavljanjem ili testiranjem proizvoda ili predmeta koji je učinjen dostupnim javnosti ili je zakonito u posjedu lica koje je pribavilo informacije i koje nije vezano nikakvom pravno valjanom obavezom da ograniči pribavljanje poslovne tajne;
- 3) ostvarivanjem prava radnika ili predstavnika radnika na informisanje i savjetovanje u skladu sa pravom Evropske unije;
- 4) u skladu sa dobrim poslovnim običajima.

Pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se zakonitim kada se takvo pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje zahtijeva ili je dopušteno u skladu sa zakonom.

Pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se zakonitim u onoj mjeri u kojoj se takvo pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje zahtijeva ili je dopušteno pravom Evropske unije.

Nezakonito pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovnih tajni

Član 5

Pribavljanje poslovne tajne bez pristanka nosioca poslovne tajne smatra se nezakonitim kada je poslovna tajna pribavljena:

- 1) neovlašćenim pristupom, prisvajanjem ili umnožavanjem dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih spisa, koje zakonito kontroliše nosilac poslovne tajne i koji sadrže poslovnu tajnu ili se poslovna tajna iz njih može izvesti, ili
- 2) u suprotnosti sa dobrim poslovnim običajima.

Korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim kada ga bez pristanka nosioca poslovne tajne izvrši lice za koje se utvrdi da:

- 1) je nezakonito pribavilo poslovnu tajnu,
- 2) ne postupa u skladu sa sporazumom o povjerljivosti,
- 3) ne postupa u skladu sa ugovornom obavezom kojom se predviđa korišćenje poslovne tajne,
- 4) postupa u suprotnosti sa obavezom neotkrivanja poslovne tajne.

Nezakonitim korišćenjem poslovne tajne smatraju se i proizvodnja, nuđenje ili stavljanje na tržište robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoz, izvoz ili skladištenje robe kojom je počinjena povreda u te svrhe, ako je lice koje je preduzelo takve aktivnosti znalo ili je s obzirom na okolnosti moralo da zna da je poslovna tajna korišćena nezakonito.

Roba iz stava 3 ovog člana je roba čijim se dizajnom, karakteristikama, funkcionisanjem, procesom proizvodnje ili stavljanjem na tržište ostvaruje značajna korist od poslovnih tajni koje su nezakonito pribavljene, korišćene ili otkrivene.

Nezakonitim pribavljanjem, korišćenjem ili otkrivanjem poslovne tajne smatra se i kada je lice u trenutku pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja znalo, ili je moralo znati, da je poslovna tajna pribavljena direktno ili indirektno od drugog lica koje je nezakonito pribavilo, koristilo ili otkrilo tu poslovnu tajnu.

Odbijanje zahtjeva

Član 6

Nadležni sud odbiće zahtjev za određivanje mjera iz člana 7 ovog zakona, odnosno odbiće tužbeni zahtjev iz člana 11 ovog zakona, ako je navodno pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne učinjeno radi:

1) otkrivanja propusta, nepravilnosti ili nezakonitih aktivnosti, pod uslovom da je navodni počinilac povrede postupao radi zaštite opšteg javnog interesa;

2) otkrivanja poslovne tajne od strane zaposlenih svojim predstavnicima u okviru legitimnog izvršavanja funkcija tih predstavnika, u skladu sa zakonom, pod uslovom da je takvo otkrivanje potrebno radi legitimnog izvršavanja funkcija tih predstavnika;

3) zaštite legitimnih interesa u skladu sa zakonom;

4) ostvarivanja prava na pristup informacijama u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravo na pristup informacijama u posjedu organa vlasti i ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i informisanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje medijsko izražavanje i informisanje, uključujući poštovanje slobode i pluralizma medija;

5) ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i informisanja u skladu sa Poveljom Evropske unije o osnovnim pravima, uključujući poštovanje slobode i pluralizma medija;

6) otkrivanja poslovne tajne od strane zaposlenih svojim predstavnicima u okviru zakonitog izvršavanja funkcija tih predstavnika, u skladu sa pravom Evropske unije, pod uslovom da je takvo otkrivanje potrebno za to izvršavanje;

7) zaštite legitimnih interesa u skladu sa pravom Evropske unije.

Privremene mjere zbog nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne

Član 7

Radi sprječavanja nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne nosilac poslovne tajne, odnosno sticalac licence u mjeri u kojoj je na to ovlašćen na osnovu zaključenog ugovora ili zakona (u daljem tekstu: sticalac licence) može tražiti izricanje privremenih mjera i prije podnošenja tužbe.

Nadležni sud može, na zahtjev nosioca poslovne tajne odnosno sticaoca licence, protiv navodnog počinioaca odrediti sljedeće privremene mjere:

1) privremenu mjeru prestanak ili zabranu korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne;

2) zabranu proizvodnje, nuđenja ili stavljanja na tržište ili korišćenje robe kojom je počinjena povreda, odnosno zabranu uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda;

3) privremeno oduzimanje ili predaju robe za koju se sumnja da je sa njom počinjena povreda, uključujući uvezenu robu, radi sprječavanja stavljanja u promet na tržištu ili promet te robe na tržištu.

Nadležni sud može naložiti mjere iz stava 2 ovog člana pod uslovom da podnosilac zahtjeva položi odgovarajuće jemstvo ili obezbjeđenje u istoj vrijednosti, radi osiguranja naknade za štetu koju bi pretrpio navodni počinilac povrede ili treće lice na koje su mjere uticale.

Jemstvo

Član 8

Nadležni sud može, na zahtjev nosioca poslovne tajne odnosno sticaoca licence umjesto mjera iz člana 7 stav 2 ovog zakona, da dozvoli navodnom počinioocu povrede nastavak navodnog nezakonitog korišćenja poslovne tajne polaganjem jemstva namijenjenog za obezbjeđenje naknade štete koju može pretrpjeti nosilac poslovne tajne.

Polaganje jemstva u zamjenu za otkrivanje poslovne tajne nije dozvoljeno.

Dostavljanje dokaza radi određivanja privremenih mjera

Član 9

Nadležni sud će, radi određivanja mjera iz člana 7 ovog zakona, zahtijevati od podnosioca zahtjeva da dostavi dokaze kako bi učinio vjerovatnim da je poslovna tajna nezakonito pribavljena, korišćena ili otkrivena, ili da prijeti opasnost da se poslovna tajna nezakonito pribavi, a kako bi se uvjerio da:

- 1) poslovna tajna postoji;
- 2) je podnositelj zahtjeva nosilac poslovne tajne odnosno sticalac licence, i
- 3) je poslovna tajna nezakonito pribavljena, da se nezakonito koristi ili je nezakonito otkrivena, odnosno da nezakonito pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne neposredno predstoji.

Nadležni sud je dužan da prilikom odlučivanja o privremenim mjerama uzme u obzir:

- 1) vrijednost i specifičnost poslovne tajne;
- 2) mjere preduzete radi zaštite poslovne tajne;
- 3) ponašanje navodnog počinioca prilikom pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- 4) uticaj nezakonitog korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- 5) legitimne interese stranaka i mogući uticaj prihvatanja ili odbijanja mjera na stranke;
- 6) legitimne interese trećih lica;
- 7) javni interes, i
- 8) zaštitu osnovnih ljudskih prava.

Ukidanje privremenih mjera

Član 10

Nadležni sud će ukinuti mjere iz člana 7 ovog zakona ako:

1) podnositelj zahtjeva pred nadležnim sudom ne podnese tužbu u roku koji ne može biti duži od 20 radnih dana ili 31 kalendarskog dana od dana dostavljanja rješenja o određivanju privremene mjere nosiocu poslovne tajne odnosno sticalocu licence, u zavisnosti od toga koji rok kasnije ističe, ili

2) predmetne informacije nijesu u skladu sa članom 2 ovog zakona zbog razloga za koje navodni počinitelj povrede nije odgovoran.

Na zahtjev navodnog počinioca ili oštećenog trećeg lica nadležni sud može da podnosiocu zahtjeva naloži da tim licima obezbijedi odgovarajuću naknadu za štetu prouzrokovanu mjerama iz člana 7 ovog zakona, ako su te mjere:

- ukinute u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana; ili
- su prestale da proizvode pravno dejstvo zbog radnje ili propusta podnosioca zahtjeva; ili
- ako se naknadno utvrdi da nije bilo nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne, ili opasnosti od nastupanja takvog ponašanja.

Tužba

Član 11

Radi sprječavanja nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne nosilac poslovne tajne odnosno sticalac licence, može podnijeti tužbu u roku od tri godine, od dana kada je saznao za povredu i počinioca, a najkasnije u roku od pet godina od dana kad je ta povreda učinjena u skladu sa zakonom.

Protiv počinioca povrede nosilac poslovne tajne odnosno sticalac licence može tužbom kod nadležnog suda zahtijevati:

- 1) prestanak ili, u zavisnosti od slučaja, zabranu korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne; i/ili

2) zabranu proizvodnje, nuđenja, stavljanja na tržište ili korišćenja robe kojom je počinjena povreda odnosno zabranu uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe; i/ili

3) preduzimanje određenih radnji u odnosu na robu kojom je počinjena povreda; i/ili

4) uništenje u cjelini ili djelimično svih dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih spisa koji sadrže poslovnu tajnu ili koji su sami po sebi poslovna tajna ili se, prema potrebi, predaju podnosiocu zahtjeva tih dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih spisa u cjelini ili djelimično.

Radnje iz stava 2 tačka 3 ovog člana su:

1) opoziv sa tržišta robe kojom je počinjena povreda;

2) uklanjanje sa robe kojom je počinjena povreda svojstva kojim je povreda počinjena;

3) uništenje robe kojom je počinjena povreda ili, po potrebi, njeno povlačenje sa tržišta, pod uslovom da se povlačenjem ne ugrožava zaštita predmetne poslovne tajne.

Nadležni sud može, u slučaju povlačenja sa tržišta robe kojom je počinjena povreda, na zahtjev nosioca poslovne tajne odnosno sticaoca licence, da naloži da se ta roba preda nosiocu poslovne tajne odnosno sticaocu licence ili dobrotvornim organizacijama.

Nadležni sud će naložiti da se radnje iz stava 2 tač. 3 i 4 ovog člana sprovedu o trošku počinioca povrede, osim ako postoje opravdani razlozi da se to ne učini.

Nadležni sud je dužan da, prilikom razmatranja zahtjeva iz st. 2, 3 i 4 ovog člana i procjene da li su oni srazmjerni prirodi i intenzitetu povrede, uzme u obzir posebne okolnosti slučaja uključujući, prema potrebi:

1) vrijednost i druga posebna svojstva poslovne tajne;

2) mjere preduzete radi zaštite poslovne tajne;

3) ponašanje počinioca povrede prilikom pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne;

4) uticaj nezakonitog korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne;

5) legitimne interese stranaka i mogući uticaj prihvatanja ili odbijanja tužbenog zahtjeva na stranke;

6) legitimne interese trećih lica;

7) javni interes, i

8) zaštitu osnovnih prava.

Ograničavanje i ukidanje radnji

Član 12

Ako nadležni sud ograniči trajanje radnji iz člana 11 ovog zakona, to trajanje mora biti dovoljno za uklanjanje svake komercijalne ili ekonomske prednosti koju bi počinitelj povrede mogao ostvariti nezakonitim pribavljanjem, korišćenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.

Radnje iz člana 11 ovog zakona nadležni sud će ukinuti na zahtjev počinioca povrede ako predmetne informacije nisu u skladu sa članom 2 ovog zakona, zbog razloga za koje počinitelj povrede nije direktno ili indirektno odgovoran.

Nadležni sud može, na zahtjev počinioca povrede kojem prijete izricanje radnji iz člana 11 ovog zakona, umjesto tih radnji naložiti plaćanje novčane naknade ako:

1) to lice u trenutku korišćenja ili otkrivanja nije znalo niti je u tim okolnostima trebalo da zna da je poslovna tajna pribavljena od drugog lica koje je poslovnu tajnu nezakonito koristilo ili otkrilo;

2) bi se sprovođenjem tih radnji nanijela nesrazmjerna šteta tom licu, i

3) se naknada prema procjeni nadležnog suda čini primjerenom.

Novčana naknada iz stava 3 ovog člana ne može biti veća od iznosa naknade koju bi trebao da plati počinitelj povrede u slučaju da je tražio odobrenje za korišćenje poslovne tajne, tokom perioda u kojem se to korišćenje poslovne tajne moglo zabraniti.

Naknada štete

Član 13

Nadležni sud može, na zahtjev lica iz člana 11 stav 1 ovog zakona, počiniocu povrede koji je znao ili je trebao da zna da učestvuje u nezakonitom pribavljanju, korišćenju ili otkrivanju poslovne tajne, da naloži da nosiocu poslovne tajne odnosno sticaocu licence naknadi štetu koja odgovara šteti nastaloj zbog nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne.

Prilikom određivanja naknade štete iz stava 1 ovog člana, nadležni sud je dužan da uzme u obzir:

- negativne ekonomske posljedice, uključujući izgublenu dobit, koju je pretrpjelo lice iz člana 11 stav 1 ovog zakona;
- nepoštenu dobit koju je ostvario počinitelj povrede;
- nematerijalnu štetu koja je nosiocu poslovne tajne nanijeta nezakonitim pribavljanjem, korišćenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, nadležni sud može da odredi visinu naknade štete kao paušalni iznos na osnovu najmanje iznosa naknada koje bi se trebale platiti da je počinitelj povrede tražio odobrenje za korišćenje predmetne poslovne tajne.

Nadležni sud može da odredi naknadu štete koju bi nosiocu poslovne tajne trebalo naknaditi, zbog nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne, iako je donio odluku o sprovođenju radnji iz člana 11 stav 2 tač. 3 i 4 ovog zakona.

Objavlјivanje sudskih odluka u sredstvima javnog informisanja

Član 14

Nosilac poslovne tajne odnosno sticalac licence može tražiti da pravosnažna presuda kojom je, u cjelini ili djelimično, usvojen zahtjev za zaštitu poslovne tajne u slučaju nezakonitog pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne, bude objavljena u štampanom ili elektronskom mediju o trošku počinioca povrede.

Prilikom odlučivanja o određivanju radnje iz stava 1 ovog člana i procjenjivanja njene srazmjernosti, nadležni sud uzima u obzir, prema potrebi, vrijednost poslovne tajne, ponašanje počinioca povrede prilikom pribavljanja, korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne, uticaj nezakonitog korišćenja ili otkrivanja poslovne tajne i vjerovatnoću da će počinitelj povrede ponovo nezakonito koristiti ili otkriti poslovnu tajnu, kao i da li su informacije o počiniocu povrede takve da bi mogle dovesti do identifikovanja određenog fizičkog lica i, ako je tako, da li bi objava takvih informacija bila opravdana, naročito s obzirom na moguću štetu koju bi takva mjera mogla prouzrokovati za privatnost i ugled počinioca povrede.

Čuvanje povjerljivosti poslovnih tajni tokom sudskog postupka

Član 15

Lica koja učestvuju u sudskom postupku koji se vodi u vezi sa nezakonitim pribavljanjem, korišćenjem ili otkrivanjem poslovne tajne, ili koja imaju pristup dokumentima koji su sastavni dio tog sudskog postupka, ne mogu koristiti ili otkriti poslovnu tajnu ili navodnu poslovnu tajnu koju je nadležni sud, na odgovarajuće obrazložen zahtjev zainteresovane stranke, utvrdio kao povjerljivu i za koju su saznala učestvovanjem u postupku ili pristupom dokumentima.

Lica iz stava 1 ovog člana su dužna da čuvaju poslovnu tajnu za koju su saznala učestvovanjem u postupku ili pristupom dokumentima i nakon završetka sudskog postupka.

Obaveza čuvanja poslovne tajne prestaje ako:

1) nadležni sud pravosnažnom odlukom utvrdi da navodna poslovna tajna nije u skladu sa članom 2 ovog zakona, ili

2) predmetne informacije tokom vremena postanu opšte poznate licima koja u okviru svojih djelatnosti koriste ovu informaciju.

Nadležni sud je dužan da na obrazloženi zahtjev stranke, preduzme posebne mjere potrebne za očuvanje povjerljivosti poslovne tajne ili navodne poslovne tajne koja se koristi ili na koju se stranka poziva tokom sudskog postupka koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korišćenje ili otkrivanje poslovne tajne.

Mjere iz stava 4 ovog člana su:

1) ograničavanje pristupa dokumentima koje su dostavila lica iz stava 1 ovog člana, koji sadrže poslovne tajne ili navodne poslovne tajne, u cjelini ili djelimično, na ograničeni broj lica;

2) ograničavanje pristupa ročištima na kojima bi se poslovne tajne ili navodne poslovne tajne mogle otkriti, kao i pristupa zapisniku ili transkriptu sa tih ročišta, na ograničeni broj lica;

3) stavljanje na raspolaganje sudske odluke koja je povjerljiva samo ograničenom broju lica iz tač. 1 i 2 ovog stava, a svim drugim licima samo sudske odluke koja nije povjerljiva, u kojoj su pasusi koji sadrže poslovne tajne uklonjeni ili prerađeni;

4) isključivanje javnosti iz cijelog postupka ili dijela postupka.

Broj lica iz stava 5 tač. 1 i 2 ovog člana ne može biti veći od broja koji je potreban kako bi se osiguralo poštovanje prava stranaka u sudskom postupku na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje i uključuje najmanje tužioca i tuženog i njihove punomoćnike ili druge zastupnike tih stranaka u sudskom postupku.

Prilikom odlučivanja o mjerama iz st. 1 do 6 ovog člana i procjene njihove srazmjernosti, nadležni sud uzima u obzir pravo stranaka na pravni lijek i pošteno suđenje, legitimne interese stranaka i, s obzirom na okolnosti slučaja, trećih lica, i štetu koja prihvatanjem ili odbijanjem tih mjera može nastati za bilo koju od stranaka ili za treća lica.

Postupanje sa ličnim podacima iz st. 1 do 7 ovog člana vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Odložena primjena

Član 16

Odredbe člana 4 stav 1 tačka 3 i stava 3 i člana 6 stav 1 tač. 5, 6 i 7 ovog zakona primjenjivaće se od dana stupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Započeti postupci

Član 17

Postupci koji do dana stupanja na snagu ovog zakona nijesu pravosnažno okončani, okončaće se po odredbama Zakona o zaštiti neobjavljenih podataka („Službeni list CG”, br. 16/07 i 73/08).

Prestanak važenja

Član 18

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti neobjavljenih podataka („Službeni list CG”, br. 16/07 i 73/08).

Stupanje na snagu

Član 19

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3/21-3/8

EPA 368 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1924.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEĐUBANKARSKIM NAKNADAMA I POSEBNIM PRAVILIMA POSLOVANJA U VEZI SA PLATNIM KARTICAMA

Proglašavam **Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1366/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON

O MEĐUBANKARSKIM NAKNADAMA I POSEBNIM PRAVILIMA POSLOVANJA U VEZI SA PLATNIM KARTICAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se međubankarske naknade koje se naplaćuju prilikom izvršavanja platnih transakcija u Crnoj Gori na osnovu platnih kartica izdatih potrošačima, kod kojih pružalac platnih usluga platioca i pružalac platnih usluga primaoca plaćanja imaju sjedište u Crnoj Gori, kao i posebna pravila poslovanja u vezi sa izdavanjem platnih kartica ili izvršavanjem platnih transakcija na osnovu platnih kartica.

Izuzeci

Član 2

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na usluge koje se pružaju na osnovu posebnih platnih instrumenata koji se mogu koristiti samo ograničeno i ispunjavaju najmanje jedan od sljedećih uslova:

1) da platni instrumenti omogućavaju imaoocu platnog instrumenta sticanje robe ili usluga isključivo u prostorijama izdavaoca ili unutar ograničene mreže pružaoca usluga u skladu sa ugovorom koji je zaključen sa izdavaocem tih instrumenata; ili

2) da se platni instrumenti mogu koristiti samo za sticanje vrlo ograničenog izbora robe ili usluga, ili

3) da platni instrumenti važe samo u Crnoj Gori i da su dostupni na zahtjev privrednog društva, preduzetnika ili subjekta javnog sektora i uređeni aktom nadležnog organa, da bi se ostvarili određeni socijalni ili fiskalni ciljevi, za sticanje određene robe ili usluga od dobavljača koji su sa izdavaocem tih instrumenata zaključili komercijalni ugovor.

Primjena drugog zakona

Član 3

Na međubankarske naknade i posebna pravila poslovanja u vezi sa pitanjima izdavanja platnih kartica, odnosno izvršavanja platnih transakcija na osnovu platnih kartica koji nijesu uređeni ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje platni promet.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **prihvatilac** je pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori koji sa primaocem plaćanja ugovara prihvatanje i obradu platnih transakcija na osnovu platnih kartica radi prenosa novčanih sredstva primaocu plaćanja;

2) **izdavalac** je pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori koji se ugovorom obavezuje da platiocu pruža platne usluge izdavanja platnog instrumenta za iniciranje platnih transakcija na osnovu platnih kartica i izvršavanje tih platnih transakcija;

3) **potrošač** je fizičko lice koje zaključuje ugovor o platnim uslugama u svrhe koje nijesu namijenjene obavljanju njegove djelatnosti;

4) **transakcija debitnom karticom** je platna transakcija na osnovu platnih kartica, uključujući transakcije platnom karticom sa unaprijed uplaćenim sredstvima, koja nije transakcija kreditnom karticom;

5) **transakcija kreditnom karticom** je platna transakcija na osnovu platnih kartica za koju se platilac zadužuje u cjelosti ili djelimično na prethodno dogovoreni kalendarski dan, u skladu sa uslovima utvrđenim ugovorom o izdavanju kreditne kartice, bez obzira na to da li se obračunava i plaća kamata;

6) **poslovna kartica** je platna kartica izdata privrednim društvima, preduzetnicima i subjektima iz javnog sektora, koja je ograničena za upotrebu samo u poslovne svrhe, a plaćanja izvršena njenom upotrebom naplaćuju se sa računa za plaćanje tih subjekata;

7) **platna transakcija na osnovu platnih kartica** je usluga koja se zasniva na infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne šeme za izvršavanje platne transakcije bilo kojom karticom, telekomunikacionim, digitalnim ili informaciono-tehnološkim uređajem ili softverom, ako je njen rezultat izvršenje transakcije debitnom ili kreditnom karticom, osim transakcije na osnovu drugih platnih usluga;

8) **neto nadoknada** je ukupan neto iznos plaćanja, popusta (olakšica) ili podsticaja koje izdavalac prima od kartičnih platnih šema, prihvatioca ili drugog posrednika u vezi sa platnim transakcijama na osnovu platnih kartica ili povezanim aktivnostima;

9) **trgovačka naknada** je naknada koju primalac plaćanja plaća prihvatocu u vezi sa platnom transakcijom na osnovu platne kartice;

10) **primalac plaćanja** je fizičko ili pravno lice koje je određeno kao primalac novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije na osnovu platne kartice (trgovac i drugi);

11) **platilac** je fizičko ili pravno lice koje ima račun za plaćanje i koje daje saglasnost za izvršavanje naloga za plaćanje sa tog računa, odnosno za izvršavanje platne transakcije na osnovu platne kartice, a ako račun za plaćanje ne postoji platilac je fizičko ili pravno lice koje daje nalog za plaćanje;

12) **platna kartica** je vrsta platnog instrumenta koja platiocu omogućava iniciranje transakcije debitnom ili kreditnom karticom;

13) **kartična platna šema** je jedinstven skup pravila, praksi, standarda i/ili smjernica za izvršavanje platnih transakcija na osnovu platnih kartica, koja je odvojena od infrastrukture ili platnog sistema koji podržava njeno funkcionisanje i uključuje posebno tijelo koje donosi odluke, organizaciju ili subjekte koji su odgovorni za funkcionisanje te šeme;

14) **čtetvorostrana kartična platna šema** je kartična platna šema u kojoj se platne transakcije na osnovu platnih kartica izvršavaju sa računa za plaćanje platioca na račun za plaćanje primaoca plaćanja uz posredovanje šeme, izdavaoca (na strani platioca) i prihvatioca (na strani primaoca plaćanja);

15) **trostrana kartična platna šema** je kartična platna šema u kojoj sama šema pruža usluge prihvatanja i izdavanja platne kartice, a platne transakcije na osnovu platnih kartica izvršavaju se sa računa za plaćanje platioca u korist računa za plaćanje primaoca plaćanja unutar te šeme, pri čemu se trostrana kartična platna šema, koja ovlasti druge pružaoce platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na osnovu platnih kartica ili prihvatanje platnih transakcija na osnovu kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na osnovu kartica sa kobrendingom (co-branding) partnerom ili preko zastupnika, smatra četvorostranom kartičnom platnom šemom;

16) **platni instrument** je personalizovani uređaj i/ili skup postupaka dogovorenih između korisnika platnih usluga i pružaoce platnih usluga koji se koriste za iniciranje naloga za plaćanje;

17) **platni instrument na osnovu platne kartice** je platni instrument, uključujući karticu, mobilni telefon, računar ili bilo koji drugi tehnološki uređaj sa odgovarajućom aplikacijom za plaćanje, koji platiocu omogućava iniciranje platne transakcije na osnovu platne kartice, a koja nije kreditni transfer ili direktno zaduženje u smislu zakona kojim se uređuje platni promet;

18) **aplikacija za plaćanje** je računarski softver ili drugi odgovarajući instrument učitani na uređaju kojim se omogućava iniciranje platne transakcije na osnovu platne kartice i koji platiocu omogućava izdavanje naloga za plaćanje;

19) **račun za plaćanje** je račun koji se vodi u ime jednog ili više korisnika platnih usluga i koristi za izvršavanje platnih transakcija, uključujući račun za plaćanje na kojem se vodi elektronski novac;

20) **nalog za plaćanje** je instrukcija koju platilac podnosi svom pružaoce platnih usluga kojom se traži izvršavanje platne transakcije;

21) **pružalac platnih usluga** je lice koje pruža platne usluge ili izdaje elektronski novac na osnovu odobrenja izdatog u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;

22) **korisnik platnih usluga** je fizičko ili pravno lice koje koristi platnu uslugu u svojstvu platioca i/ili primaoca plaćanja;

23) **platna transakcija** je prenos novčanih sredstava koje je inicirao platilac, odnosno drugo lice u njegovo ime ili primalac plaćanja, bez obzira na obaveze između platioca i primaoca plaćanja;

24) **obrada** je usluga tehničke obrade platnih transakcija u smislu aktivnosti potrebnih za postupanje sa nalogom za plaćanje između prihvatioca i izdavaoca;

25) **izvršilac obrade** je fizičko ili pravno lice koje pruža usluge obrade platnih transakcija;

26) **prodajno mjesto** je poslovni prostor trgovca u kojem je inicirana platna transakcija, pri čemu je prodajno mjesto:

a) stalna poslovna jedinica u kojoj trgovac posluje nezavisno od mjesta na kojem je smještena internetska stranica ili server preko kojih je platna transakcija inicirana ako se prodaja obavlja na daljinu ili preko ugovora na daljinu (tj. e-trgovine);

b) mjesto na kojem trgovac posluje i preko kojeg je platna transakcija inicirana, ako trgovac nema stalnu poslovnu jedinicu;

c) adresa za korespondenciju kojom se koristi za plaćanje poreza koji se odnose na njegovu poslovnu aktivnost i sa koje je platna transakcija inicirana, ako trgovac nema stalnu poslovnu jedinicu niti mjesto na kojem posluje;

27) **platni brend** je materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojima se označava kartična platna šema u okviru koje se izvršavaju platne transakcije na osnovu platne kartice;

28) **kobedžing (co-badging)** je uključivanje dva ili više platnih brendova ili aplikacija za plaćanje istog brenda na isti platni instrument na osnovu platne kartice;

29) **kobrending (co-branding)** je uključivanje najmanje jednog platnog brenda i najmanje jednog neplatnog brenda ili aplikacije za plaćanje na isti platni instrument na osnovu platne kartice;

30) **debitna kartica** je vrsta platnog instrumenta koja platiocu omogućava iniciranje platne transakcije debitnom karticom koja nije transakcija karticama sa unaprijed uplaćenim sredstvima;

31) **kreditna kartica** je vrsta platnog instrumenta koja platiocu omogućava iniciranje platne transakcije kreditnom karticom;

32) **kartica sa unaprijed** uplaćenim sredstvima je vrsta platnog instrumenta na kojem je pohranjen elektronski novac.

II. OGRANIČENJE VISINE MEĐUBANKARSKIH NAKNADA

Međubankarska naknada

Član 6

Međubankarska naknada je naknada koja se neposredno ili posredno (preko treće strane) plaća za platnu transakciju na osnovu platne kartice između izdavaoca i prihvatioca koji učestvuju u izvršavanju te platne transakcije, a koja uključuje neto nadoknadu i drugi ugovoreni iznos novčanih sredstava koji ima isti predmet i/ili efekat kao međubankarska naknada, a koji izdavalac prima od kartičnih platnih šema, prihvatioca ili bilo kog drugog posrednika u vezi sa platnim transakcijama na osnovu platnih kartica ili povezanim aktivnostima.

Međubankarske naknade za transakcije debitnom i kreditnom karticom izdatom potrošaču

Član 7

Pružaoци platnih usluga za transakciju debitnom karticom izdatom potrošaču ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankarsku naknadu po transakciji koja je veća od 0,2 % vrijednosti transakcije.

Pružaoци platnih usluga za transakciju kreditnom karticom izdatom potrošaču ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankarsku naknadu po transakciji koja je veća od 0,3 % vrijednosti transakcije.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na:

- 1) transakcije poslovnim karticama;
- 2) podizanje gotovog novca sa bankomata ili na šalteru pružaoca platnih usluga, i
- 3) transakcije platnim karticama koje su izdale trostrane kartične platne šeme.

Pružaoци platnih usluga dužni su da Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) dostavljaju podatke o naknadama iz st. 1 i 2 ovog člana.

Podatke iz stava 4 ovog člana pružaoци platnih usluga dostavljaju na način i u rokovima koje propisuje Centralna banka.

III. PRAVILA POSLOVANJA

Razdvajanje kartične platne šeme i izvršilaca obrade

Član 8

Posebno tijelo kartične platne šeme i izvršioци obrade:

- 1) moraju imati odvojeno računovodstvo, organizaciju i postupke donošenja odluka;
- 2) ne smiju prikazivati zbirno cijene za aktivnosti kartične platne šeme i aktivnosti obrade i ne smiju sprovesti međusobno subvencioniranje tih aktivnosti;
- 3) ne smiju praviti razliku između svojih zavisnih društava ili akcionara, sa jedne strane, i korisnika kartičnih platnih šema i drugih ugovornih partnera, sa druge strane, a naročito ne smiju uslovljavati pružanje usluge ugovornom partneru prihvatanjem neke druge usluge koju nude.

Centralna banka može od posebnog tijela kartične platne šeme zahtijevati dostavljanje izvještaja o poslovanju u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Kartične platne šeme mogu predvidjeti da poruka o autorizaciji i poruka o obračunu pojedinačne platne transakcije na osnovu platnih kartica budu razdvojene, kao i da ih obrađuju različiti izvršioци obrade.

Odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana ne primjenjuju se na trostrane kartične platne šeme.

Kobedžing (co-badging) i izbor platnog brenda ili aplikacije za plaćanje

Član 9

Izdavalac ima pravo da, kroz kobedžing (co-badging), uključi dva ili više različitih platnih brendova ili aplikacija za plaćanje na platnom instrumentu na osnovu platne kartice.

Pravilima kartičnih platnih šema i ugovorima u vezi sa ovlašćenjima o kobedžingu (co-badgingu) ili drugim odgovarajućim mjerama ne može se sprječavati, niti ograničavati izdavalac da postupi u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Prilikom zaključivanja ugovora sa pružaoцем platnih usluga, potrošač može zahtijevati da mu se izda dva ili više platnih brendova na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici, ako pružalac platnih usluga nudi takvu uslugu.

Pružalac platnih usluga dužan je da, u primjerenom roku prije zaključenja ugovora o pružanju platne usluge, potrošaču dostavi jasne i objektivne informacije o platnim brendovima sa kojima je ta usluga povezana, kao i o njihovim karakteristikama, uključujući njihovu funkcionalnost, troškove i sigurnost.

Razlike u tretmanu izdavalaca ili prihvatilaca sadržane u pravilima kartične platne šeme ili ugovorima u vezi sa ovlašćenjima o kobedžingu (co-badgingu) različitih platnih brendova ili aplikacija za plaćanje na platnom instrumentu na osnovu platnih kartica, moraju biti zasnovane na objektivnim razlozima i nediskriminatorske.

Posebno tijelo kartične platne šeme ne može izdavaocu i prihvatioцу nametnuti obavezu izvještavanja, obavezu plaćanja naknada ili druge slične obaveze sa istim ciljem ili efektom, za platne transakcije izvršene upotrebom uređaja na kojem postoji njen platni brend u vezi sa platnim transakcijama koje se ne izvršavaju korišćenjem te šeme.

Načela usmjeravanja ili ekvivalentne mjere namijenjene usmjeravanju platnih transakcija kroz posebni kanal ili postupak, kao i drugi tehnički i sigurnosni standardi i zahtjevi u vezi sa

upotrebom dva ili više platnih brendova i aplikacija za plaćanje na platnim instrumentima na osnovu platnih kartica, moraju biti nediskriminatorski.

Kartične platne šeme, izdavaoci, prihvatilci, izvršioci obrade i pružaoci tehničkih usluga ne smiju, na platnim instrumentima na osnovu platnih kartica ili na opremi koja se primjenjuje na prodajnom mjestu, uspostaviti automatske mehanizme, softver ili druge uređaje kojima bi se platiocu ili primaocu plaćanja ograničio izbor platnog brenda i/ili aplikacije za plaćanje, prilikom upotrebe platnog instrumenta sa povezanim platnim brendovima.

Primalac plaćanja može na opremi koja se koristi na prodajnom mjestu da instalira automatski mehanizam koji izvršava prioritetni izbor pojedinog platnog brenda ili aplikacije za plaćanje, ali ne smije sprječavati platioca da, za kategorije platnih kartica ili povezanih platnih instrumenata koje primalac plaćanja prihvata, izabere platni brend ili aplikaciju za plaćanje koja je različita od onih odabranih instaliranim automatskim mehanizmom.

Razdvajanje naknada

Član 10

Prihvatilac je dužan da primaocu plaćanja nudi i obračunava pojedinačno trgovačke naknade za različite vrste platnih kartica i različite platne brendove za čiju se upotrebu plaćaju različite međubankarske naknade, osim ako primalac plaćanja prihvatilcu dostavi pisani zahtjev za drugačiji obračun ovih naknada.

U ugovoru o platnoj usluzi koji zaključuje sa primaocem plaćanja prihvatilac je dužan da pojedinačno prikaže informacije o iznosu trgovačke naknade, međubankarske naknade i naknade kartične platne šeme koje se primjenjuju za svaku vrstu platnih kartica i platnih brendova, osim ako primalac plaćanja dostavi prihvatilcu pisani zahtjev za dostavljanje informacija u drugačijem obliku.

Pravilo u vezi sa prihvatanjem svih kartica

Član 11

Kartične platne šeme i pružaoci platnih usluga ne smiju obavezivati primaoce plaćanja, koji prihvataju platni instrument na osnovu platnih kartica koji je izdao jedan izdavalac, da prihvate i druge platne instrumente na osnovu platnih kartica koji su izdati u okviru iste kartične platne šeme.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na platne instrumente izdate potrošačima koji su zasnovani na platnim karticama istog platnog brenda i iste kategorije platne kartice sa unaprijed uplaćenim sredstvima, debitnim ili kreditnim karticama koje podliježu međubankarskim naknadama iz člana 7 ovog zakona.

Odredba stava 1 ovog člana ne utiče na mogućnost da kartična platna šema i pružalac platnih usluga predvide da platne kartice ne mogu biti odbijene po osnovu identiteta izdavaoca ili korisnika platne kartice.

Primalac plaćanja koji odluči da ne prihvati sve kartice ili druge platne instrumente određene kartične platne šeme, dužan je da o tome jasno i nedvosmisleno obavijesti potrošača, istovremeno sa davanjem obavještenja o prihvatanju drugih kartica i platnih instrumenata te kartične platne šeme.

Primalac plaćanja dužan je da obavještenje iz stava 4 ovog člana vidno istakne na ulazu u prodajni objekat i na naplatnom mjestu.

Prilikom korišćenja sredstava komunikacije na daljinu (elektronska trgovina i drugo), primalac plaćanja je dužan da informacije iz stava 4 ovog člana objavi na svojoj internet stranici ili na drugom odgovarajućem elektronskom ili mobilnom mediju, pri čemu ove

informacije moraju biti date platiocu u primjerenom roku prije nego što zaključi ugovor sa primaocem plaćanja.

Izdavalac je dužan da obezbijedi elektronsku prepoznatljivost svojih platnih instrumenata, a u slučaju novoizdatih platnih instrumenata na osnovu platnih kartica i njihovu vizuelnu prepoznatljivost, na način koji omogućava primaocu plaćanja i platiocu da nedvosmisleno identifikuju platni brend i vrstu kartice sa unaprijed uplaćenim sredstvima, debitne, kreditne ili poslovne kartice koju je platilac izabrao.

Pravila o usmjeravanju

Član 12

Zabranjena su pravila kojima se u ugovorima u vezi sa davanjem ovlašćenja, pravilima kartičnih platnih šema i ugovorima između prihvatilaca i primalaca plaćanja primaoci plaćanja sprječavaju da:

- 1) usmjere potrošača na upotrebu određenog platnog instrumenta;
- 2) daju prednost platnim instrumentima na osnovu platnih kartica određene kartične platne šeme;

- 3) obavijeste platioca o međubankarskim naknadama i trgovačkim naknadama koje plaća.

Odredbe stava 1 ovog člana ne utiču na primjenu odredbi o naknadama, popustima ili drugim mehanizmima usmjeravanja koje su uređene zakonima kojima se uređuje platni promet i zaštita potrošača.

Informisanje primaoca plaćanja o pojedinačnim platnim transakcijama na osnovu platne kartice

Član 13

Nakon izvršenja pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice, prihvatilac je dužan da primaocu plaćanja dostavi sljedeće informacije:

- 1) referentnu oznaku koja primaocu plaćanja omogućava identifikaciju pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice;

- 2) iznos pojedinačne platne transakcije u valuti u kojoj je izvršeno plaćanje u korist računa za plaćanje primaoca plaćanja, i

- 3) iznos svih naknada koje se odnose na pojedinačnu platnu transakciju na osnovu platne kartice, sa posebno naznačenim iznosom trgovačke naknade i međubankarske naknade.

Informacije iz stava 1 ovog člana mogu biti zbirno prikazane po platnom brendu, platnoj aplikaciji, vrsti platnog instrumenta i iznosu međubankarskih naknada koje se primjenjuju na platnu transakciju, ako je primalac plaćanja za to prethodno dao izričitu saglasnost.

Ugovorom između prihvatioca i primaoca plaćanja može se utvrditi da se informacije iz stava 1 ovog člana dostavljaju ili čine dostupnim periodično, a najmanje jednom mjesečno, i na način koji omogućava primaocu plaćanja da ih čuva i reprodukuje u neizmijenjenom obliku.

IV. NADLEŽNI ORGANI I VANSUDSKO RJEŠAVANJE SPOROVA

Nadležni organi

Član 14

Kontrolu poslovanja kreditnih institucija, platnih institucija i institucija elektronskog novca u skladu sa ovim zakonom vrši Centralna banka, na način i po postupku koji je propisan zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i zakonom kojim se uređuje platni promet.

Ako se u postupku kontrole iz stava 1 ovog člana utvrdi da je subjekt kontrole iz tog stava postupao suprotno ovom zakonu ili propisima donijetim na osnovu ovog zakona, Centralna banka preduzima prema ovom subjektu mjere koje prema tom subjektu može preduzeti u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i platni promet.

Centralna banka vrši kontrolu poslovanja u skladu sa ovim zakonom i kartičnih platnih šema, izvršilaca obrade i drugih pružalaca tehničkih usluga kojima se podržava izvršavanje platnih transakcija koje su predmet ovog zakona, odnosno lica koja su odgovorna za poslovanje ovih subjekata, shodnom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje platni promet koje se odnose na kontrolu platnih institucija.

U postupku kontrole iz stava 3 ovog člana, Centralna banka može izreći sljedeće mjere:

- 1) naložiti usklađivanje poslovanja sa ovim zakonom;
- 2) privremeno zabraniti pružanje jedne ili više usluga, u trajanju od najviše godinu dana, i
- 3) naložiti preduzimanje konkretnih aktivnosti neophodnih za usklađivanje poslovanja sa ovim zakonom.

Vansudsko rješavanje sporova

Član 15

U slučaju da se izdavalac ili prihvatilac ne pridržavaju obaveza prema korisniku platnih usluga utvrđenih u skladu sa odredbama ovog zakona ili propisa donijetih na osnovu ovog zakona, korisnik platnih usluga ima pravo na prigovor izdavaocu ili prihvatiocu.

Korisnik platnih usluga iz stava 1 ovog člana ima pravo na zaštitu svojih prava i interesa i putem vansudskog rješavanja sporova, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, zakonom kojim se uređuje platni promet i zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača koji koriste finansijske usluge.

Nadzor

Član 16

Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i inspekcijski nadzor koji se odnose na trgovce kao primaocce plaćanja vrše nadležni organi određeni zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

V. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 17

Novčanom kaznom od 5.000 do 20.000 eura kazniće se pružalac platnih usluga – pravno lice ako:

- 1) nudi ili zahtijeva međubankarsku naknadu suprotno članu 7 st. 1 i 2 ovog zakona;
- 2) na zahtjev potrošača odbije da izda dva ili više platnih brendova na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici, a pri zaključivanju ugovora potrošaču je nudio takvu uslugu (član 9 stav 3)
- 3) prije zaključenja ugovora o pružanju platne usluge, potrošaču ne dostavi jasne i objektivne informacije o platnim brendovima sa kojima je ta usluga povezana, kao i o njihovim karakteristikama, uključujući njihovu funkcionalnost, troškove i sigurnost (član 9 stav 4);
- 4) na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici ili na opremi koja se primenjuje na prodajnom mjestu uspostavi automatske mehanizme, softver ili druge uređaje kojima bi se platiocu ili primaocu plaćanja ograničio izbor platnog brenda i/ili aplikacije za plaćanje, prilikom upotrebe platnog instrumenta sa povezanim platnim brendovima (član 9 stav 8);

5) ne nudi i ne obračunava pojedinačno trgovačke naknade za različite vrste platnih kartica i različite platne brendove za čiju se upotrebu plaćaju različite međubankarske naknade, osim u slučaju kada primalac plaćanja prihvatiocu dostavi pisani zahtjev za drugačiji obračun ovih naknada (član 10 stav 1);

6) u ugovoru o platnoj usluzi koji zaključuje sa primaocem plaćanja ne prikaže pojedinačno informacije o iznosu trgovačke naknade, međubankarske naknade i naknade kartične platne šeme koje se primjenjuju za svaku vrstu platnih kartica i platnih brendova, osim u slučaju kada primalac plaćanja dostavi pisani zahtjev za dostavljanje informacija u drugačijem obliku (član 10 stav 2);

7) primaoca plaćanja koji prihvata platni instrument na osnovu platne kartice jednog izdavaoca obaveže da prihvati i druge platne instrumente na osnovu platnih kartica koji su izdati u okviru iste kartične platne šeme (član 11 stav 1);

8) ne obezbijedi elektronsku prepoznatljivost svojih platnih instrumenata, a u slučaju novoizdatih platnih instrumenata na osnovu platnih kartica i njihovu vizuelnu prepoznatljivost, na način koji omogućava primaocu plaćanja i platiocu da nedvosmisleno identifikuju platni brend i vrstu kartice (član 11 stav 7);

9) primaoca plaćanja spriječi da usmjeri potrošača na upotrebu bilo kog platnog instrumenta, da daje prednost platnim instrumentima na osnovu platnih kartica određene kartične platne šeme ili da obavijesti platioca o međubankarskim naknadama i trgovačkim naknadama koje plaća (član 12 stav 1);

10) nakon izvršenja pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice, primaocu plaćanja ne dostavi informacije iz člana 13 stav 1 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu pružaoca platnih usluga iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 eura.

Član 18

Novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 eura kazniće se primalac plaćanja - pravno lice ako:

1) spriječi platioca da, za kategorije platnih kartica ili povezanih platnih instrumenata koje primalac plaćanja prihvata, izabere platni brend ili aplikaciju za plaćanje koja je različita od onih odabranih instaliranim automatskim mehanizmom (član 9 stav 9);

2) jasno i nedvosmisleno ne obavijesti potrošača da ne prihvata sve platne instrumente određene kartične platne šeme, istovremeno sa davanjem obavještenja o prihvatanju drugih kartica i platnih instrumenata te kartične platne šeme (član 11 stav 4);

3) informacije iz člana 11 stav 4 ovog zakona ne istakne vidno na ulazu u prodajni objekat i na naplatnom mjestu (član 11 stav 5);

4) u slučaju trgovine korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu, informacije iz člana 11 stav 4 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici ili na drugom odgovarajućem elektronskom ili mobilnom mediju ili ne pruži ih platiocu u primjerenom roku prije zaključenja ugovora (član 11 stav 6).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom 200 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se za prekršaj primalac plaćanja - preduzetnik novčanom kaznom od 500 do 3.000 eura.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenja propisa

Član 19

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje platnih instrumenata na osnovu platnih kartica

Član 20

Platni instrumenti na osnovu platnih kartica, izdati do dana početka primjene ovog zakona, važiće do isteka roka važenja koji je označen na tim platnim instrumentima.

Usklađivanje poslovanja

Član 21

Pružaooci platnih usluga dužni su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona do dana početka primjene ovog zakona.

Prestanak primjene

Član 22

Odredbe ovog zakona primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 23

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon isteka dvije godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Broj: 09-1/21-2/4

EPA 276 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1925.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O UPOREDIVOSTI
NAKNADA POVEZANIH SA RAČUNOM ZA PLAĆANJE POTROŠAČA,
PREBACIVANJU RAČUNA ZA PLAĆANJE
POTROŠAČA I RAČUNU ZA PLAĆANJE SA OSNOVNIM USLUGAMA

Proglašavam **Zakona o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računu za plaćanje sa osnovnim uslugama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1373/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O UPOREDIVOSTI NAKNADA POVEZANIH SA RAČUNOM ZA PLAĆANJE
POTROŠAČA, PREBACIVANJU RAČUNA ZA PLAĆANJE POTROŠAČA I
RAČUNU ZA PLAĆANJE SA OSNOVNIM USLUGAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se transparentnost i uporedivost naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanje računa za plaćanje potrošača i ostvarivanje prava na otvaranje i korišćenje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama.

Primjena

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na račune za plaćanje koji potrošačima omogućavaju korišćenje najmanje sljedećih platnih usluga:

- 1) uplatu gotovog novca na račun za plaćanje;
- 2) isplatu gotovog novca sa računa za plaćanje, i
- 3) izvršavanje i primanje platnih transakcija, uključujući kreditne transfere u korist drugog lica ili od drugog lica.

Zabrana diskriminacije

Član 3

Prilikom otvaranja računa za plaćanje potrošaču koji ima zakonit boravak u Crnoj Gori, uključujući i pristup računu za plaćanje sa osnovnim uslugama, zabranjena je svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, a naročito po osnovu rase, pola, genetskih osobina, nacionalne pripadnosti, socijalnog porijekla, rođenja, vjeroispovijesti, političkog ili drugog uvjerenja, imovinskog stanja, mjesta boravka, kulture, jezika, starosti, seksualnog opredjeljenja i psihičkog ili fizičkog invaliditeta.

Primjena drugog zakona

Član 4

Na prava i obaveze pružalaca platnih usluga i potrošača u vezi sa pitanjima koja se odnose na račun za plaćanje, a koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje platni promet.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **naknade** su naknade i troškovi koje potrošač plaća pružaocu platnih usluga za usluge povezane sa računom za plaćanje ili u vezi sa tim uslugama, ako postoje;

2) **pasivna kamatna stopa** je kamatna stopa po kojoj pružalac platnih usluga plaća kamate potrošaču na novčana sredstva na računu za plaćanje;

3) **trajni nalog** je instrukcija koju platilac daje pružaocu platnih usluga koji mu vodi račun za plaćanje, za izvršavanje kreditnih transfera u redovnim vremenskim razmacima ili na unaprijed utvrđene datume;

4) **ugovor o prekoračenju** je poseban ugovor kojim pružalac platnih usluga potrošaču stavlja na raspolaganje novčana sredstva koja prelaze raspoloživi iznos novčanih sredstava na računu za plaćanje potrošača;

5) **prećutno prekoračenje** je iznos novčanih sredstava koji pružalac platnih usluga prećutno stavlja na raspolaganje potrošaču, a koji prelazi raspoloživo stanje novčanih sredstava na računu za plaćanje potrošača ili iznos ugovorenog prekoračenja;

6) **usluge povezane sa računom za plaćanje** su usluge u vezi sa otvaranjem, vođenjem i ukidanjem računa za plaćanje, uključujući platne usluge i platne transakcije na osnovu čekova i mjenica u skladu sa Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o čekovima od 19. marta 1931. godine i Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o trasiranim i sopstvenim mjenicama od 7. juna 1930. godine i sličnim čekovima i mjenicama uređenim pravom država koje nijesu učesnice tih konvencija, papirnih potvrda, putničkih čekova i poštanskih novčanih uputnica prema definiciji Svjetske poštanske unije, kao i ugovoreno i prećutno prekoračenje;

7) **prebacivanja računa za plaćanje** je:

a) prenos informacija sa jednog pružaoca platnih usluga na drugog o svim ili pojedinim trajnim nalogima za kreditne transfere, ponavljajućim direktnim zaduženjima i ponavljajućim dolaznim kreditnim transferima koji se izvršavaju na računu za plaćanje,

b) prenos raspoloživih novčanih sredstava sa računa za plaćanje kod jednog pružaoca platnih usluga na račun za plaćanje kod drugog pružaoca platnih usluga, ili

c) prenos informacija i prenos raspoloživih novčanih sredstava u skladu sa podtač. a) i b) ove tačke, uz ukidanje ili bez ukidanja prethodnog računa za plaćanje;

8) **zakonit boravak u Crnoj Gori** je boravak fizičkog lica u Crnoj Gori u skladu sa propisima kojima se uređuje prebivalište i boravište građana, odnosno boravak stranaca u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava stranaca, uključujući i stranca koji boravi u Crnoj Gori u skladu sa zakonima kojima se uređuje međunarodna i privremena zaštita stranca ili na osnovu međunarodnog ugovora;

9) **nadležni organ** je organ koji je imenovala država članica kao nadležni.

II. TRANSPARENTNOST I UPOREDIVOST NAKNADA POVEZANIH SA RAČUNOM ZA PLAĆANJE

Lista najreprezentativnijih usluga povezanih sa računom za plaćanje

Član 7

Listu najreprezentativnijih usluga sadrži pojmove i definicije za svaku pojedinačnu uslugu povezanu sa računom za plaćanje od najmanje deset, a najviše 20 najreprezentativnijih usluga povezanih sa računom za plaćanje (u daljem tekstu: lista najreprezentativnijih usluga) za koje potrošači plaćaju naknade, a koje nudi najmanje jedan pružalac platnih usluga u Crnoj Gori, i objavljuje je na svojoj internet stranici.

Prilikom utvrđivanja liste najreprezentativnijih usluga, uzimaju se u obzir:

- usluge koje potrošači najčešće koriste u vezi sa računom za plaćanje, i
- usluge koje potrošače izlažu najvećem trošku.

Listu najreprezentativnijih usluga utvrđuje i po potrebi ažurira Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka).

Informativni dokument o naknadama

Član 8

Pružalac platnih usluga dužan je da, u primjerenom roku prije zaključenja sa potrošačem okvirnog ugovora o računu za plaćanje, dostavi potrošaču, u papirnoj formi ili drugom trajnom mediju, informativni dokument o naknadama za najreprezentativnije usluge povezane sa računom za plaćanje (u daljem tekstu: informativni dokument o naknadama), koji sadrži spisak usluga sa liste najreprezentativnijih usluga koje pružalac platnih usluga ima u ponudi i podatke o pojedinačnoj naknadi i kamati za svaku uslugu.

Pružalac platnih usluga dužan je da potrošaču, uz informativni dokument o naknadama, pruži i prethodne informacije za zaključenje okvirnog ugovora u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje platni promet.

Informativni dokument o naknadama mora:

1) da sadrži nazive svih usluga sa liste najreprezentativnijih usluga i naknade za usluge sa te liste koje pruža, a ako ne pruža pojedinu od tih usluga, oznaku da tu uslugu ne pruža;

2) da bude kratak i samostalan dokument;

3) da bude napisan jasno, lako razumljivim riječima i slovima veličine koja omogućava čitljivost;

4) da bude jednako razumljiv kada je kucan ili fotokopiran u crno-bijeloj verziji, ako je izvorna verzija bila u boji;

5) da bude tačan i ne smije biti obmanjujući;

6) da sadrži naknade u eurima, a u drugoj valuti samo ako je tako ugovoreno između pružaoca platnih usluga i potrošača;

7) da ima naziv „Informativni dokument o naknadama“ na vrhu prve stranice, pored logotipa pružaoca platnih usluga, kako bi se razlikovao od drugih dokumenata;

8) da ima izjavu o tome da sadrži naknade za najreprezentativnije usluge sa liste najreprezentativnijih usluga i da su detaljne predugovorne i ugovorne informacije o svim uslugama, uključujući i naknade za usluge koje nijesu na toj listi, sadržane u drugim dokumentima, i

9) da bude napisan na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku dogovorenom između pružaoca platnih usluga i potrošača.

Ako se jedna ili više usluga nudi kao dio paketa usluga povezanih sa računom za plaćanje, informativni dokument o naknadama mora da sadrži naknadu za cijeli paket, usluge uključene u paket i njihov obim, kao i dodatnu naknadu za bilo koju uslugu koja prelazi obim usluga obuhvaćen naknadom za paket.

Pružalac platnih usluga dužan je da Centralnoj banci dostavi informativni dokument o naknadama i njegove izmjene i dopune, najkasnije u roku od tri dana od dana njihove izrade.

Izgled i format informativnog dokumenta o naknadama može propisati Centralna banka.

Pojmovnik platnih usluga

Član 9

Pružalac platnih usluga dužan je da učini dostupnim potrošaču pojmovnik platnih usluga koji mora obuhvatiti pojmove i definicije usluga iz liste najreprezentativnijih usluga, kao i druge definicije ako postoje.

Pojmovnik platnih usluga mora biti napisan:

- 1) jasno, nedvosmisleno, lako razumljivim riječima i ne smije biti obmanjujući, i
- 2) na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku dogovorenom između pružaoca platnih usluga i potrošača.

Dostupnost informativnog dokumenta i pojmovnika platnih usluga

Član 10

Pružalac platnih usluga dužan je da informativni dokument o naknadama i pojmovnik platnih usluga u svakom trenutku učini lako dostupnim potrošaču, uključujući i potrošača koji nije korisnik platnih usluga tog pružaoca platnih usluga, i to u:

- 1) elektronskom obliku na svojoj internet stranici, i
- 2) prostorijama pružaoca platnih usluga kojima potrošač ima pristup.

Na zahtjev potrošača, pružalac platnih usluga dužan je da potrošaču bez naknade učini dostupnim informativni dokument o naknadama i pojmovnik platnih usluga u papirnoj formi ili na drugom trajnom mediju koji pružalac platnih usluga uobičajeno koristi u tu svrhu.

Izveštaj o naknadama

Član 11

Pružalac platnih usluga je dužan da za izvršene usluge povezane sa računom za plaćanje potrošaču učini dostupnim bez naknade, najmanje jednom godišnje, izvještaj o svim naknadama i kamatama (u daljem tekstu: izvještaj o naknadama).

Odredbe stava 1 ovog člana ne utiču na primjenu odredbi zakona kojim se uređuje platni promet koje se odnose na obavezu informisanja o izvršenim platnim transakcijama i zakona kojim su uređeni potrošački krediti koje se odnose na obaveze po ugovoru o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja na računu za plaćanje.

Pružalac platnih usluga dužan je da, na zahtjev potrošača, dostavi izvještaj o naknadama u papirnoj formi.

Način dostavljanja izvještaja o naknadama utvrđuje se okvirnim ugovorom o računu za plaćanje.

Sadržaj izvještaja o naknadama

Član 12

Izvještaj o naknadama sadrži naročito:

1) pojedinačnu naknadu obračunatu za svaku uslugu i informaciju o tome koliko je puta ta usluga korišćena tokom izvještajnog perioda, a ako je više usluga obuhvaćeno paketom - naknadu koja je obračunata za cijeli paket, informaciju o tome koliko je puta naknada za paket obračunata u izvještajnom periodu, kao i dodatnu naknadu koja je obračunata za bilo koju uslugu koja prelazi obim obuhvaćen naknadom za paket;

2) ukupne iznose naknada nastalih tokom izvještajnog perioda za svaku uslugu, za svaki pruženi paket usluga i za usluge koje prelaze obim obuhvaćen naknadom za paket;

3) visinu kamatne stope na prekoračenje na računu za plaćanje, ako je pružalac platnih usluga pružio ovu uslugu u izvještajnom periodu, kao i ukupan iznos obračunatih kamata na prekoračenje u ovom periodu;

4) visinu pasivne kamatne stope koja se primjenjuje na račun za plaćanje i ukupni iznos kamata po ovom osnovu koje je potrošač ostvario u izvještajnom periodu, i

5) ukupni iznos svih naplaćenih naknada za sve usluge pružene tokom izvještajnog perioda.

Izvještaj o naknadama mora:

1) da bude napisan jasno, lako razumljivim riječima i slovima veličine koja omogućava čitljivost;

2) da se koristi, u mjeri u kojoj je to moguće, pojmovima određenim u listi najreprezentativnijih usluga;

3) da bude tačan i ne smije biti obmanjujući;

4) da sadrži naknade u eurima, a u drugoj valuti samo ako je tako ugovoreno između pružaoca platnih usluga i potrošača;

5) da bude poseban dokument sa nazivom „Izvještaj o naknadama“ na vrhu prve stranice, pored logotipa pružaoca platnih usluga, kako bi se razlikovao od drugih dokumenata, i

6) da bude napisan na crnogorskom jeziku ili drugom jeziku dogovorenom između pružaoca platnih usluga i potrošača.

Pružalac platnih usluga dužan je da potrošaču, uz izvještaj o naknadama, pruži i informacije u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje platni promet.

Izgled i format izvještaja o naknadama može propisati Centralna banka.

Informacije za potrošače

Član 13

Pružalac platnih usluga dužan je da u svojim predugovornim i reklamnim informacijama namijenjenim potrošačima, kao i u ugovorima koje zaključuje sa potrošačem, koristi pojmove iz liste najreprezentativnijih usluga.

Pružalac platnih usluga može u informativnom dokumentu o naknadama i u izvještaju o naknadama, pored pojmova iz liste najreprezentativnijih usluga, dodatno koristiti nazive određenih proizvoda (brendova), kao sekundarne oznake tih usluga.

Pružaoци platnih usluga mogu, prilikom oglašavanja i ugovaranja usluga utvrđenih u listi najreprezentativnijih usluga, koristiti nazive određenih proizvoda (brendova), pod uslovom da se na osnovu tih naziva jasno mogu prepoznati usluge definisane u toj listi.

Internet stranica za objavljivanje uporedivih podataka o naknadama

Član 14

Centralna banka na svojoj internet stranici besplatno objavljuje uporedive podatke o naknadama koje pružaoci platnih usluga naplaćuju potrošačima najmanje za usluge navedene u listi najreprezentativnijih usluga.

Internet stranica iz stava 1 ovog člana treba da:

- 1) je operativno nezavisna, kako bi se obezbijedilo da su svi pružaoci platnih usluga jednako zastupljeni u rezultatima pretraživanja;
- 2) sadrži jasnu oznaku da je njen vlasnik Centralna banka;
- 3) određuje jasne i objektivne kriterijume na kojima se zasniva upoređivanje podataka o naknadama;
- 4) koristi jednostavan i nedvosmislen jezik i, po pravilu, pojmove iz liste najreprezentativnijih usluga;
- 5) pruža tačne i ažurirane informacije i oznaku vremena njihovog posljednjeg ažuriranja;
- 6) obuhvata širok obim ponuda vezanih za račun za plaćanje koji obuhvata znatan dio tržišta i, ako informacije koje su navedene ne predstavljaju sveobuhvatan pregled tržišta, sadrži jasnu oznaku da se ne radi o sveobuhvatnom pregledu prije prikazivanja rezultata o upoređivanju naknada, i
- 7) uputstvo o načinu prijave netačnih informacija o objavljenim naknadama.

Pružalac platnih usluga je dužan da na svojoj internet stranici obezbijedi link sa internet stranicom iz stava 1 ovog člana.

Pružalac platnih usluga je dužan da, na zahtjev Centralne banke, dostavi, pored podataka iz informativnog dokumenta o naknadama, i druge podatke potrebne za objavljivanje uporedivih podataka o naknadama, na način i u roku koji Centralna banka odredi za dostavljanje tih podataka.

Račun za plaćanje u paketu sa drugim proizvodom ili uslugom

Član 15

Ako se usluga otvaranja i vođenja računa za plaćanje nudi u paketu sa drugim proizvodom ili uslugom koji nijesu povezani sa tim računom, pružalac platnih usluga dužan je da obavijesti potrošača o mogućnosti otvaranja računa za plaćanje odvojeno od tih proizvoda ili usluga i da potrošaču pruži odvojene informacije u vezi sa troškovima i naknadama povezanim sa svakim od drugih proizvoda i usluga ponuđenih u tom paketu koji se mogu kupiti odvojeno.

III. PREBACIVANJE RAČUNA ZA PLAĆANJE

Pružanje usluge prebacivanja računa za plaćanje

Član 16

Pružaoци platnih usluga dužni su da pružaju uslugu prebacivanja računa za plaćanje u istoj valuti svakom potrošaču koji otvori ili ima račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga koji se nalazi na teritoriji Crne Gore.

Usluga prebacivanja računa za plaćanje

Član 17

Radi prebacivanja računa za plaćanje, potrošač podnosi zahtjev pružaocu platnih usluga (u daljem tekstu: pružalac platnih usluga - primalac).

Prilikom prebacivanja računa za plaćanje, pružalac platnih usluga kod koga potrošač otvori ili ima račun za plaćanje koji želi da prebaci (u daljem tekstu: pružalac platnih usluga - prenosilac) dužan je da pružaocu platnih usluga - primaocu:

1) prenese informacije o svim ili pojedinim trajnim nalogima za kreditne transfere, ponavljajućim direktnim zaduženjima i ponavljajućim dolaznim kreditnim transferima koji se izvršavaju na računu za plaćanje, i/ili

2) prenese raspoloživa novčana sredstva sa računa za plaćanje koji potrošač ima kod pružaoca platnih usluga - prenosioca na račun za plaćanje koji potrošač otvori ili ima kod pružaoca platnih usluga - primaoca, uz ukidanje ili bez ukidanja računa za plaćanje kod pružaoca platnih usluga - prenosioca.

Prilikom prebacivanja računa za plaćanje ne prenosi se broj računa za plaćanje koji je potrošač imao kod pružaoca platnih usluga - prenosioca na račun za plaćanje koji potrošač otvori ili ima kod pružaoca platnih usluga - primaoca.

Ovlašćenje potrošača za prebacivanje računa za plaćanje

Član 18

Pružalac platnih usluga - primalac dužan je da započne sa preduzimanjem radnji koje se odnose na prebacivanje računa za plaćanje po prijemu ovlašćenja potrošača za prebacivanje računa za plaćanje (u daljem tekstu: ovlašćenje).

U slučaju zajedničkog računa za plaćanje, prebacivanje računa za plaćanje započinje po prijemu ovlašćenja svih imalaca tog računa.

Ovlašćenje se sastavlja u pisanoj formi, na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku o kojem se strane dogovore, pri čemu je pružalac platnih usluga - primalac dužan da, odmah nakon prijema tog ovlašćenja, potrošaču dostavi njegov primjerak ili kopiju.

Ovlašćenjem potrošač daje saglasnost pružaocu platnih usluga - prenosiocu i pružaocu platnih usluga - primaocu za preduzimanje svih ili pojedinih radnji kod prebacivanja računa za plaćanje koje su ti pružaoci dužni da sprovedu u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćenjem se određuju:

- trajni nalog, saglasnost za direktna zaduženja, dolazeći kreditni transferi i druge platne usluge čije se izvršenje prenosi na račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga - primaoca, i
- dan početka izvršavanja trajnih naloga i direktnih zaduženja sa računa za plaćanje kod pružaoca platnih usluga - primaoca, pri čemu ovaj rok ne može biti kraći od šest radnih dana od dana kada pružalac platnih usluga - primalac primi dokumentaciju od pružaoca platnih usluga - prenosioca.

Inicijalne obaveze pružaoca platnih usluga - primaoca

Član 19

Pružalac platnih usluga - primalac dužan je da, u roku od dva radna dana od dana prijema ovlašćenja, podnese zahtjev pružaocu platnih usluga - prenosiocu da, u skladu sa tim ovlašćenjem izvrši sljedeće radnje:

1) dostavi pružaocu platnih usluga - primaocu i potrošaču, ako je on to izričito zatražio, popis postojećih trajnih naloga za kreditne transfere i dostupne informacije o ovlašćenju za direktna zaduženja, koji se prebacuju;

2) dostavi pružaocu platnih usluga - primaocu i potrošaču, ako je on to izričito zatražio, dostupne informacije o ponavljajućim dolaznim kreditnim transferima i direktnim zaduženjima kojima upravlja povjerilac koja su izvršena na računu za plaćanje u prethodnih 13 mjeseci;

3) ako pružalac platnih usluga - prenosilac nema uspostavljen sistem za automatsko preusmjeravanje dolaznih kreditnih transfera i direktnih zaduženja na račun za plaćanje koji je

potrošač otvorio ili ima kod pružaoca platnih usluga - primaoca, prestane da prima direktna zaduženja i dolazne kreditne transfere od dana navedenog u ovlašćenju;

4) obustavi izvršavanje trajnih naloga od dana navedenog u ovlašćenju;

5) prenese raspoloživa novčana sredstva sa računa za plaćanje koji je potrošač otvorio ili koji ima kod pružaoca platnih usluga - primaoca, na dan koji je potrošač odredio, i

6) zatraži ukidanje računa za plaćanje kod pružaoca platnih usluga - prenosioca na dan koji je potrošač odredio.

Obaveze pružaoca platnih usluga - prenosioca

Član 20

Nakon prijema zahtjeva iz člana 19 ovog zakona od pružaoca platnih usluga - primaoca, pružalac platnih usluga - prenosilac dužan je da, u skladu sa ovlašćenjem izvrši sljedeće radnje:

1) pošalje pružaoču platnih usluga - primaocu informacije iz člana 19 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, u roku od pet radnih dana od dana prijema zahtjeva pružaoca platnih usluga - primaoca;

2) ako pružalac platnih usluga - prenosilac nema uspostavljen sistem za automatsko preusmjeravanje dolaznih kreditnih transfera i direktnih zaduženja na račun za plaćanje koji je potrošač otvorio ili ima kod pružaoca platnih usluga - primaoca, prestane da prihvata dolazne kreditne transfere i direktna zaduženja na računu za plaćanje od dana navedenog u ovlašćenju, o čemu obavještava platioce i primaoce plaćanja koji učestvuju u tim transakcijama;

3) obustavi trajne naloge od dana navedenog u ovlašćenju;

4) prenese raspoloživa novčana sredstva sa računa za plaćanje na račun za plaćanje koji je potrošač otvorio ili koji posjeduje kod pružaoca platnih usluga - primaoca na dan određen u ovlašćenju, i

5) ne dovodeći u pitanje odredbe zakona kojim se uređuje platni promet koje se odnose na otkazni rok potrošača, ukine račun za plaćanje na dan određen u ovlašćenju ako potrošač nema neizmirenih obaveza na tom računu za plaćanje i pod uslovom da su izvršene radnje iz tač. 1, 2 i 4 ovog stava i odmah obavijesti potrošača ukoliko neizmirene obaveze sprječavaju ukidanje njegovog računa za plaćanje.

Pružalac platnih usluga - prenosilac ne može blokirati platni instrument prije dana utvrđenog u ovlašćenju potrošača, kako pružanje tih platnih usluga potrošaču ne bi bilo prekinuto tokom prebacivanja računa za plaćanje.

Odredbe stava 2 ovog člana ne utiču na primjenu odredbi zakona kojim se uređuje platni promet koje se odnose na ograničenje korišćenja platnog instrumenta.

Obaveze pružaoca platnih usluga - primaoca nakon prijema zatraženih informacija

Član 21

U roku od pet radnih dana, od dana prijema informacija zatraženih od pružaoca platnih usluga - prenosioca, pružalac platnih usluga - primalac dužan je da, u skladu sa ovlašćenjem izvrši sljedeće radnje:

1) aktivira trajne naloge koje je potrošač odredio u ovlašćenju i izvršava ih počev od dana utvrđenog u ovlašćenju;

2) obezbijedi uslove za izvršavanje direktnih zaduženja koje je korisnik platnih usluga odredio u ovlašćenju počev od dana utvrđenog u ovlašćenju;

3) obavijesti potrošača i o drugim pravima u vezi sa izvršavanjem direktnih zaduženja koja su ugovorena (npr. pravo da se umanji iznos direktnih zaduženja, da se saglasi sa svakim pojedinačnim direktnim zaduženjem, da blokira direktno zaduženje);

4) obavijesti platioce koji iniciraju izvršenje ponavljajućih dolazećih kreditnih transfera, koji su utvrđeni u ovlaštenju, o računu za plaćanje potrošača otvorenom kod pružaoca platnih usluga - primaoca i dostavlja platiocima kopiju ili primjerak ovlaštenja potrošača, a ako pružalac platnih usluga - primalac nema sve informacije koje su mu potrebne da obavijesti platioce, nedostajuće informacije traži od potrošača ili pružaoca platnih usluga – prenosioca, i

5) obavijesti primaocce plaćanja koji iniciraju platnu transakciju za direktno zaduženje računa za plaćanje potrošača, a koji su utvrđeni u ovlaštenju, o računu za plaćanje kod pružaoca platnih usluga - primaoca i o danu od kada će se direktna zaduženja izvršavati sa tog računa za plaćanje i dostavi primaocima plaćanja kopiju ili primjerak ovlaštenja potrošača, a ako pružalac platnih usluga - primalac nema sve informacije koje su mu potrebne da obavijesti primaocce plaćanja, nedostajuće informacije traži od potrošača ili pružaoca platnih usluga - prenosioca.

U slučaju da potrošač odluči da sam da platiocima i/ili primaocima plaćanja podatke iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana, pružalac platnih usluga - primalac dužan je da tom potrošaču, u roku iz stava 1 ovog člana, dostavi obavještenje u pisanoj formi, koje mora sadržati podatke o računu za plaćanje i danu utvrđenom u ovlaštenju potrošača od kada će pružalac platnih usluga - primalac otpočeti izvršavanje ponavljajućih dolaznih kreditnih transfera i direktnih zaduženja.

Naknade povezane sa prebacivanjem računa za plaćanje

Član 22

Pružalac platnih usluga - prenosilac i pružalac platnih usluga - primalac dužni su da obezbijede potrošaču bez naknade pristup svim raspoloživim podacima o postojećim trajnim nalogima i direktnim zaduženjima koje ima kod tih pružalaca platnih usluga.

Pružalac platnih usluga - prenosilac ne smije naplatiti naknadu potrošaču ili pružaocu platnih usluga - primaocu za davanje podataka koje od njega, u skladu sa članom 19 ovog zakona, zatraži pružalac platnih usluga - primalac.

Na naknadu za ukidanje računa za plaćanje primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje platni promet.

Za usluge iz čl. 20 i 21 ovog zakona, osim za usluge iz st. 1 do 3 ovog člana, pružalac platnih usluga - prenosilac i pružalac platnih usluga - primalac mogu naplatiti korisniku platnih usluga naknade koje moraju biti razumne i u skladu sa stvarnim troškovima tog pružaoca platnih usluga.

Odgovornost pružaoca platnih usluga

Član 23

Pružalac platnih usluga koji je uključen u postupak prebacivanja računa za plaćanje dužan je da, bez odlaganja, nadoknadi potrošaču imovinsku štetu, uključujući naknade i kamate, koju je potrošač pretrpio zbog toga što taj pružalac platnih usluga nije u cjelosti ili djelimično ispunio svoje obaveze iz čl. 19, 20 i 21 ovog zakona.

Odgovornost pružaoca platnih usluga isključena je u slučaju izuzetnih i nepredviđenih okolnosti na koje pružalac platnih usluga, koji se poziva na te okolnosti, nije mogao uticati i čije se posljedice ne bi mogle izbjeći uprkos postupanju sa potrebnom pažnjom, kao i u slučaju kada je pružalac platnih usluga bio dužan da primijeni drugi propis.

Odgovornost pružaoca platnih usluga utvrđuje se u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Informacije o prebacivanju računa za plaćanje

Član 24

Pružalac platnih usluga dužan je da potrošaču učini dostupnim sljedeće informacije o prebacivanju računa za plaćanje:

- 1) obavezama i odgovornostima pružaoca platnih usluga - prenosioca i pružaoca platnih usluga - primaoca, u svakoj pojedinačnoj fazi postupka prebacivanja računa za plaćanje iz čl. 18 do 22 ovog zakona;
- 2) rokovima za izvršenje svake pojedine radnje u postupku prebacivanja računa za plaćanje;
- 3) naknadama koje se naplaćuju u postupku prebacivanja, ukoliko se naplaćuju;
- 4) informacije o tome koje podatke potrošač treba da dostavi, i
- 5) pravu na vansudsko rješavanje sporova u skladu sa zakonom.

Pružalac platnih usluga dužan je da potrošaču stavi na raspolaganje i druge informacije, uključujući i informacije o sistemu zaštite depozita čiji je pružalac platnih usluga član, ako je to primjenljivo.

Informacije iz stava 1 ovog člana moraju potrošaču biti dostupne bez naknade u papirnoj formi ili na drugom trajnom mediju u svim prostorijama pružaoca platnih usluga kojima potrošači imaju pristup, moraju uvijek biti dostupne u elektronskom obliku na njegovoj internet stranici i moraju se pružiti potrošačima na njihov zahtjev.

IV. RAČUN ZA PLAĆANJE SA OSNOVNIM USLUGAMA

Kreditne institucije koje otvaraju račun za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 25

Račune za plaćanje sa osnovnim uslugama dužne su da otvaraju i vode kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koje ispunjavaju kriterijume utvrđene propisom Centralne banke.

Kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koje ne ispunjavaju kriterijume iz stava 1 ovog člana mogu odlučiti da nude potrošačima račune za plaćanje sa osnovnim uslugama, pod uslovom da postupaju u skladu sa čl. 26 do 31 ovog zakona.

Kreditna institucija iz st. 1 i 2 ovog člana (u daljem tekstu: kreditna institucija) nudi potrošačima račune za plaćanje sa osnovnim uslugama u cilju garantovanja dostupnosti ovih računa za sve potrošače na teritoriji Crne Gore i sprječavanja narušavanja konkurencije na tržištu Crne Gore.

Pravo na račun za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 26

Potrošač koji ima zakonit boravak u Crnoj Gori, uključujući i potrošača koji nema stalnu adresu i tražioca azila, kao i potrošača koji nije dobio dozvolu za boravak a čije protjerivanje nije moguće iz pravnih ili činjeničnih razloga, ima pravo da otvori i koristi račun za plaćanje sa osnovnim uslugama kod kreditne institucije, bez obzira na mjesto boravka u Crnoj Gori.

Otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 27

Kreditna institucija je dužna da, na zahtjev potrošača, otvori račun za plaćanje sa osnovnim uslugama ili odbije taj zahtjev, bez odlaganja, a najkasnije u roku od deset radnih dana, od dana prijema urednog zahtjeva.

Kreditna institucija je dužna da odbije zahtjev potrošača iz stava 1 ovog člana ako bi otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama bilo u suprotnosti sa propisima kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

U slučaju odbijanja zahtjeva iz razloga datih u stavu 2 ovog člana, kreditna institucija je dužna da o tome obavijesti organ nadležan za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i sprovede druge postupke u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Kreditna institucija može da odbije zahtjev potrošača za otvaranje tog računa ako potrošač na teritoriji Crne Gore već ima otvoren račun za plaćanje koji mu omogućava korišćenje usluga iz člana 28 stav 1 ovog zakona.

Prije otvaranja računa za plaćanje sa osnovnim uslugama, kreditna institucija može provjeriti da li potrošač ima otvoren račun za plaćanje kod druge kreditne institucije koji mu omogućava korišćenje usluga iz člana 28 stav 1 ovog zakona, a može i prihvatiti pisanu izjavu potrošača o tome da nema otvoren račun za plaćanje u Crnoj Gori ili da će račun za plaćanje biti ukinut.

Kreditne institucije su dužne da međusobno sarađuju u postupku provjere iz stava 5 ovog člana.

Kreditna institucija je dužna da, u slučaju odbijanja zahtjeva potrošača za otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama, bez odlaganja dostavi potrošaču, u pisanoj formi i bez naknade, obavještenje o odbijanju i razlozima odbijanja, osim ako bi otkrivanje razloga bilo suprotno ciljevima nacionalne bezbjednosti, javnom interesu ili propisima kojima je uređeno sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Kreditna institucija je dužna da, u slučaju odbijanja zahtjeva potrošača za otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama, dostavi potrošaču informacije o pravu na vansudsko rješavanje sporova, u skladu sa zakonom.

Kreditna institucija ne smije otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama uslovljavati ugovaranjem dodatnih usluga.

Obilježja računa za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 28

Račun za plaćanje sa osnovnim uslugama obuhvata:

- 1) usluge koje omogućavaju otvaranje, vođenje i ukidanje računa za plaćanje;
- 2) usluge koje omogućavaju uplatu gotovog novca na račun za plaćanje;
- 3) usluge koje omogućavaju isplatu gotovog novca sa računa za plaćanje, na šalteru ili bankomatu tokom ili van radnog vremena kreditne institucije, i
- 4) izvršavanje sljedećih platnih transakcija:
 - direktnih zaduženja;
 - platnih transakcija putem platne kartice, uključujući plaćanja putem interneta, i
 - kreditnih transfera, uključujući trajne naloge, na terminalima, šalterima i putem interneta, ako su dostupni.

Kreditna institucija ne smije potrošaču nuditi usluge iz stava 1 ovog člana u okviru računa za plaćanje sa osnovnim uslugama u obimu koji je manji od onog u kome ih inače nudi u okviru računa za plaćanje koji nije račun za plaćanje sa osnovnim uslugama.

Račun za plaćanje sa osnovnim uslugama mora biti u valuti koja je sredstvo plaćanja u Crnoj Gori.

Račun za plaćanje sa osnovnim uslugama mora omogućiti potrošaču izvršavanje neograničenog broja platnih transakcija i drugih radnji u vezi sa uslugama iz stava 1 ovog člana.

Račun za plaćanje sa osnovnim uslugama mora omogućiti potrošaču iniciranje i izvršavanje platnih transakcija u prostorijama kreditne institucije i/ili putem interneta ako ga kreditne institucije nude.

Kreditna institucija ne smije omogućiti raspolaganje novčanim sredstvima u iznosu koji prelazi raspoloživa novčana sredstva na računu za plaćanje sa osnovnim uslugama, odnosno ne smije zaključivati ugovor o prekoračenju koji bi se odnosio na taj račun.

Naknade povezane sa računom za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 29

Za usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona kreditna institucija smije potrošaču naplatiti naknade koje naplaćuje prema svojoj uobičajenoj politici određivanja cijena i najviše do iznosa koji naplaćuje imaocima drugih računa za plaćanje.

Usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona kreditna institucija pruža bez naknade ili uz razumnu naknadu, osim usluga platnih transakcija putem kreditnih kartica za koje može naplatiti naknade prema svojoj uobičajenoj politici određivanja cijena.

Razumnu naknadu iz stava 2 ovog člana određuje kreditna institucija uzimajući u obzir najmanje sljedeće kriterijume:

1) prosječnu neto-zaradu u Crnoj Gori, po podacima organa državne uprave nadležnog za statistiku, i

2) prosječnu naknadu koju kreditne institucije u Crnoj Gori naplaćuju potrošačima za tu uslugu u vezi sa drugim računima za plaćanje.

Kreditne institucije su dužne da potrošaču naplate razumne naknade i u slučaju nepoštovanja obaveza iz okvirnog ugovora od strane potrošača.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, potrošačima koji pripadaju osjetljivoj grupi, kreditna institucija je dužna da usluge iz člana 28 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona i prvih deset nacionalnih platnih transakcija u mjesecu pruža bez naknade, a za ostale usluge iz člana 28 stav 1 tačka 4 ovog zakona kreditna institucija smije naplatiti naknadu najviše u visini od 70% naknade koju naplaćuje drugim imaocima računa za plaćanje sa osnovnim uslugama.

Potrošači koji pripadaju osjetljivoj grupi su: korisnici minimalne zarade, materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i novčane naknade po osnovu osiguranja od nezaposlenosti, koji ta prava ostvaruju u skladu sa zakonima kojima se uređuju rad, posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti i socijalna i dječja zaštita.

Kreditna institucija je dužna da, u poslovnim prostorijama namijenjenim za rad sa potrošačima i na svojoj internet stranici, objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknade za usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona.

Kreditne institucije su dužne da Centralnoj banci dostavljaju podatke o naknadama povezanim sa računom za plaćanje sa osnovnim uslugama, najkasnije u roku od tri radna dana od dana utvrđivanja tarife za te usluge.

U slučaju kada kreditna institucija odbije da izvrši autorizovanu platnu transakciju zbog toga što na računu za plaćanje sa osnovnim uslugama nema dovoljno raspoloživih sredstava, ne smije potrošaču za odbijanje izvršavanja te transakcije naplatiti naknadu.

Raskid okvirnog ugovora o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 30

Kreditna institucija može jednostrano raskinuti okvirni ugovor o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama, ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

1) potrošač je namjerno koristio ovaj račun u protivpravne svrhe;

2) na računu nije izvršena nijedna transakcija duže od 24 uzastopna mjeseca;

- 3) potrošač je pravo na ovaj račun ostvario na osnovu netačnih informacija;
- 4) potrošač više nema zakonit boravak u Crnoj Gori, i
- 5) potrošač je naknadno otvorio drugi račun za plaćanje koji mu omogućava da koristi usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona.

Ako kreditna institucija raskine okvirni ugovor o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama u skladu sa stavom 1 tač. 2, 4 i 5 ovog člana, kreditna institucija je dužna da potrošaču, najkasnije dva mjeseca prije stupanja na snagu raskida ugovora, dostavi obavještenje, bez naknade i u pisanoj formi, o razlozima za raskid tog ugovora, osim ako bi navođenje razloga bilo suprotno ciljevima nacionalne bezbjednosti ili javnom interesu.

Ako kreditna institucija raskine okvirni ugovor o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama u skladu sa stavom 1 tač. 1 i 3 ovog člana, raskid tog ugovora proizvodi pravno dejstvo dostavljanjem obavještenja potrošaču o raskidu tog ugovora.

Kreditna institucija je dužna da u obavještenju o raskidu okvirnog ugovora o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama navede informacije o pravu potrošača na vansudsko rješavanje sporova, u skladu sa zakonom.

Opšte informacije o računima za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 31

Kreditne institucije su dužne da obavijeste Centralnu banku da nude potrošačima račune za plaćanje sa osnovnim uslugama.

Centralna banka objavljuje na svojoj internet stranici informacije o nazivu kreditnih institucija koje nude potrošačima račune za plaćanje sa osnovnim uslugama, uslovima i načinu ostvarivanja prava na račun za plaćanje sa osnovnim uslugama, naknadama u vezi sa tim računima i pravu potrošača na vansudsko rješavanje sporova, u skladu sa zakonom.

Kreditna institucija je dužna da potrošaču, bez naknade, učini lako dostupnim informacije i pruži objašnjenja u vezi sa obilježjima računa za plaćanje sa osnovnim uslugama, uslovima korišćenja tog računa i naknadama u vezi sa tim računom, i to u elektronskom obliku na svojoj internet stranici i u prostorijama kojima potrošač ima pristup.

Kreditna institucija je dužna da informacije iz stava 3 ovog člana daje na način da potrošaču bude jasno da ga otvaranje i vođenje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama ne obavezuje na ugovaranje bilo koje dodatne usluge.

V. NADLEŽNI ORGANI I VANSUDSKO RJEŠAVANJE SPOROVA

Nadležni organ

Član 32

Kontrolu poslovanja pružalaca platnih usluga u skladu sa ovim zakonom, uključujući i kontrolu postupanja u skladu sa zahtjevima o tajnosti, vrši Centralna banka, na način i u postupku koji je propisan zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i platni promet.

Ako se u postupku kontrole iz stava 1 ovog člana utvrdi da je subjekt kontrole postupao suprotno ovom zakonu, Centralna banka preduzima prema tom subjektu mjere u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i platni promet.

Izvještavanje Centralne banke

Član 33

Centralna banka može, u statističke svrhe i/ili za potrebe kontrole, propisati obavezu izvještavanja o aktivnostima pružaoca platnih usluga prema ovom zakonu, kao i sadržaj, rokove i način dostavljanja tih izvještaja.

Pružaoци platnih usluga dužni su da izvještavaju Centralnu banku u skladu sa propisom iz stava 1 ovog člana.

Vansudsko rješavanje sporova

Član 34

Ako potrošač smatra da pružalac platnih usluga postupa suprotno odredbama ovog zakona, ima pravo na prigovor pružaocu platnih usluga.

Potrošač iz stava 1 ovog člana ima pravo na zaštitu svojih prava i interesa i putem vansudskog rješavanja sporova, koje obuhvata pravo na prigovor Centralnoj banci i na alternativno rješavanje sporova, u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, platni promet i zaštita potrošača.

VI. PRAVA I OBAVEZE NAKON PRISTUPANJA CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI

Lista najreprezentativnijih usluga povezanih sa računom za plaćanje

Član 35

Listu najreprezentativnijih usluga, usklađenu sa standardizovanom terminologijom koju utvrđuje Evropska komisija na predlog Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo (u daljem tekstu: EBA), utvrđuje Centralna banka i objavljuje je na svojoj internet stranici.

Centralna banka svake četiri godine procjenjuje i, po potrebi, ažurira listu najreprezentativnijih usluga.

Centralna banka o rezultatu svoje procjene i ažuriranoj listi najreprezentativnijih usluga izvještava Evropsku komisiju i EBA-u.

Obrazac informativnog dokumenta o naknadama

Član 36

Pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori dužan je da potrošaču dostavi informativni dokument o naknadama na obrascu koji utvrđuje Evropska komisija, na predlog EBA-e.

Olakšavanje prekograničnog otvaranja računa za plaćanje

Član 37

Ako potrošač odluči da otvori račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga sa sjedištem u drugoj državi članici Evropske unije, pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori kod kojeg taj potrošač ima otvoren račun za plaćanje dužan je da, na zahtjev potrošača, preduzme sljedeće radnje:

1) da potrošaču bez naknade dostavi listu postojećih trajnih naloga za kreditne transfere i saglasnosti za direktna zaduženja datim tom pružaocu platnih usluga i raspoložive informacije o ponavljajućim dolaznim kreditnim transferima i direktnim zaduženjima kojima upravlja povjerilac, a na osnovu kojih je odobren, odnosno zadužen račun za plaćanje potrošača u prethodnih 13 mjeseci, s tim da pružalac platnih usluga sa sjedištem u drugoj državi članici nema obavezu pružanja onih usluga sa liste koje nema u svojoj ponudi;

2) da prenese raspoloživa novčana sredstva sa prethodnog računa za plaćanje na račun za plaćanje koji potrošač otvori kod pružaoca platnih usluga sa sjedištem u drugoj državi članici, pod uslovom da zahtjev sadrži sve neophodne informacije koje omogućavaju identifikaciju tog pružaoca platnih usluga i računa za plaćanje potrošača kog tog pružaoca platnih usluga;

3) da ukine račun za plaćanje potrošača.

Pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori kod kojeg potrošač ima otvoren račun za plaćanje, ako potrošač nema neizmirenih obaveza po računu za plaćanje, preduzima radnje iz stava 1 ovog člana na dan koji potrošač odredi, a najranije šestog radnog dana od dana prijema zahtjeva od potrošača, osim ako nije u konkretnom slučaju dogovoren drugačiji rok ili ako je okvirnim ugovorom na osnovu kojeg je otvoren račun za plaćanje utvrđen duži rok u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet.

Pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori kod kojeg potrošač ima otvoren račun za plaćanje, bez odlaganja, obavještava potrošača u slučaju da potrošač ima neizmirene obaveze po računu za plaćanje prema tom pružaocu koje sprječavaju ukidanje tog računa.

Obrazac izvještaja o naknadama

Član 38

Pružalac platnih usluga sa sjedištem u Crnoj Gori dužan je da potrošaču dostavi izvještaj o naknadama na obrascu koji utvrđuje Evropska komisija, na predlog EBA-e.

Pravo na račun za plaćanje sa osnovnim uslugama

Član 39

Potrošač koji ima zakonit boravak na teritoriji Evropske unije, uključujući potrošača bez stalne adrese i tražioca azila, kao i potrošača kojem nije odobren boravak ali čije protjerivanje nije moguće iz pravnih ili činjeničnih razloga, ima pravo da otvori i koristi račun za plaćanje sa osnovnim uslugama kod kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, bez obzira na mjesto njegovog boravka na teritoriji Evropske unije.

Zakonit boravak u Evropskoj uniji, u smislu stava 1 ovog člana, predstavlja pravo fizičkog lica da boravi u državi članici Evropske unije na osnovu propisa Evropske unije ili nacionalnog zakonodavstva, uključujući i fizičko lice koje nema stalnu adresu i tražioca azila na osnovu Ženevske konvencije od 28. jula 1951. godine o statusu izbjeglica i njenog Protokola od 31. januara 1967. godine i ostalim relevantnim međunarodnim ugovorima.

Odredba člana 3 ovog zakona primjenjuje se kod otvaranja i vođenja računa iz stava 1 ovog člana.

Na raskid okvirnog ugovora o otvaranju i vođenju računa iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 30 ovog zakona, s tim što je dovoljan uslov za raskid ugovora i to što potrošač iz stava 1 ovog člana više nema zakonit boravak na teritoriji Evropske unije.

Saradnja sa nadležnim organima Evropske unije i drugih država članica

Član 40

Centralna banka saraduje sa Evropskom komisijom, Evropskom centralnom bankom, nacionalnim centralnim bankama drugih država članica i organima drugih država članica nadležnim za vršenje kontrole, odnosno nadzora kod pružalaca platnih usluga u vezi sa obavezama koje se odnose na transparentnost i uporedivost naknada koje naplaćuju potrošačima u vezi sa računima za plaćanje, poštovanjem prava potrošača kod prebacivanja računa za plaćanje i načinom ostvarivanja njihovog prava na otvaranje i korišćenje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama.

Centralna banka, u ostvarivanju saradnje iz stava 1 ovog člana, ovlašćena je za kontakt sa drugim nadležnim organima iz tog stava, o čemu obavještava Evropsku komisiju i nadležne organe drugih država članica.

Saradnja sa nadležnim organima iz stava 1 ovog člana sastoji se u međusobnom pružanju pomoći, a posebno u razmjeni podataka i informacija i sprovođenju kontrolnih, odnosno nadzornih aktivnosti.

Razmjena podataka i informacija iz stava 3 ovog člana između Centralne banke i nadležnih organa drugih država članica određenih za kontakt sprovodi se bez neopravdanog odlaganja.

Centralna banka pri davanju podataka nadležnom organu druge države članice može naznačiti da se podaci i informacije iz stava 3 ovog člana mogu razmjenjivati sa trećim licima samo uz njenu izričitu saglasnost i u svrhu za koju je Centralna banka dala saglasnost.

Centralna banka ne može razmjenjivati sa trećim licima podatke i informacije koje je dobila u okviru saradnje iz stava 3 ovog člana, bez izričite saglasnosti nadležnih organa koji su podatke i informacije dostavili i može ih razmjenjivati samo u svrhu za koju su ti organi dali saglasnost, osim u opravdanim okolnostima, o čemu Centralna banka odmah obavještava nadležni organ koji je dostavio podatke i informacije.

Centralna banka može pribavljati podatke i informacije iz stava 3 ovog člana radi vršenja i unapređenja kontrole, odnosno nadzora, odlučivanja u upravnim postupcima i obavljanja drugih poslova utvrđenih zakonom.

Centralna banka može odbiti zahtjev za saradnju iz stava 3 ovog člana, odnosno razmjenu podataka i informacija samo:

1) ako bi kontrolna, odnosno nadzorna aktivnost ili razmjena informacija mogla negativno uticati na suverenitet, bezbjednost ili javni poredak Crne Gore;

2) ako su već pokrenuti sudski postupci protiv istih lica i za iste radnje pred drugim nadležnim organima Crne Gore;

3) ako je već donešena pravnosnažna presuda protiv istih lica i za iste radnje u Crnoj Gori.

O odbijanju i razlozima odbijanja saradnje iz stava 8 ovog člana Centralna banka obavještava nadležni organ druge države članice koji je zatražio saradnju.

U slučaju da nadležni organ druge države članice odbije zahtjev Centralne banke za saradnju ili ne postupi po takvom zahtjevu u razumnom roku, Centralna banka može zatražiti posredovanje EBA-e.

VII. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 41

Novčanom kaznom od 5.000 do 30.000 eura kazniće se kreditna institucija – pravno lice ako:

1) na zahtjev potrošača, ne otvori račun za plaćanje sa osnovnim uslugama ili ne odbije taj zahtjev, najkasnije u roku od 10 radnih dana od dana prijema urednog zahtjeva (član 27 stav 1);

2) otvaranje računa za plaćanje sa osnovnim uslugama uslovi ugovaranjem dodatnih usluga (član 27 stav 9);

3) omogućiti raspolaganje novčanim sredstvima u iznosu koji prelazi raspoloživa novčana sredstva na računu za plaćanje sa osnovnim uslugama i/ili zaključi ugovor o prekoračenju koji bi se odnosio na taj račun (član 28 stav 6);

4) za usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona potrošaču naplati naknadu koju inače ne naplaćuje prema svojoj uobičajenoj politici određivanja cijena i/ili mu naplati naknadu koja je viša od naknade koju naplaćuje imaocima drugih računa za plaćanje (član 29 stav 1);

5) potrošaču naplati naknade suprotno članu 29 st. 2, 4 i 5 ovog zakona;

6) u poslovnim prostorijama namijenjenim za rad sa potrošačima i na svojoj internet stranici, ne objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknade za usluge iz člana 28 stav 1 ovog zakona (član 29 stav 7);

7) Centralnoj banci ne dostavi podatke o naknadama povezanim sa računom za plaćanje sa osnovnim uslugama, najkasnije u roku od tri radna dana od dana utvrđivanja tarife za te usluge (član 29 stav 8);

8) u slučaju kada odbije da izvrši autorizovanu platnu transakciju zbog toga što na računu za plaćanje sa osnovnim uslugama nema dovoljno raspoloživih sredstava, potrošaču naplati naknadu za odbijanje izvršavanja te transakcije (član 29 stav 9);

9) raskine okvirni ugovor o računu za plaćanje sa osnovnim uslugama iz razloga navedenih u članu 30 stav 1 tač. 2, 4 i 5, a potrošaču ne dostavi, bez naknade i u pisanoj formi, obavještenje o razlozima za raskid tog ugovora, najkasnije dva mjeseca prije stupanja na snagu raskida tog ugovora (član 30 stav 2);

10) ne obavijesti Centralnu banku da potrošačima nudi račune za plaćanje sa osnovnim uslugama (član 31 stav 1);

11) potrošaču, bez naknade, ne učini dostupnim informacije i ne pruži objašnjenja u skladu sa članom 31 stav 3 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 2.000 eura.

Član 42

Novčanom kaznom od 2.500 do 30.000 eura kazniće se pružalac platnih usluga - pravno lice ako:

1) potrošaču ne dostavi informativni dokument o naknadama u skladu sa članom 8 stav 1 ovog zakona;

2) potrošaču, uz informativni dokument o naknadama, ne pruži prethodne informacije za zaključenje okvirnog ugovora u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje platni promet (član 8 stav 2);

3) informativni dokument o naknadama nije napisan u skladu sa članom 8 st. 3 i 4 ovog zakona;

4) Centralnoj banci ne dostavi informativni dokument o naknadama i njegove izmjene i dopune, najkasnije u roku od tri dana od dana njihove izrade (član 8 stav 5);

5) pojmovnik platnih usluga ne obuhvata pojmove i definicije usluga iz liste najreprezentativnijih usluga, kao i drugih definicija ako postoje (član 9 stav 1);

6) pojmovnik platnih usluga iz člana 9 stav 1 ovog zakona nije napisan u skladu sa članom 9 stav 2 ovog zakona;

7) potrošaču platnih usluga ne učini dostupnim informativni dokument o naknadama i pojmovnik platnih usluga u skladu sa članom 10 ovog zakona;

8) potrošaču ne učini dostupnim izvještaj o naknadama u skladu sa članom 11 ovog zakona;

9) izvještaj o naknadama ne sastavi u skladu sa članom 12 st. 1 i 2 ovog zakona;

10) u svojim predugovornim i reklamnim informacijama namijenjenim potrošačima i u ugovorima koje zaključuje sa potrošačem, ne koristi pojmove iz liste najreprezentativnijih usluga (član 13 stav 1);

11) na svojoj internet stranici ne obezbijedi link sa internet stranicom iz člana 14 stav 1 ovog zakona (član 14 stav 3);

12) na zahtjev Centralne banke, ne dostavi, pored podataka iz informativnog dokumenta o naknadama i druge podatke potrebne za objavljivanje uporedivih podataka o naknadama, na način i u roku koji Centralna banka odredi za dostavljanje tih podataka (član 14 stav 4);

13) potrošača ne obavijesti o mogućnosti otvaranja računa za plaćanje odvojeno od drugih proizvoda ili usluga i ne pruži mu odvojene informacije u vezi sa troškovima i naknadama povezanim sa svakim od drugih proizvoda i usluga ponuđenih u tom paketu koji se mogu kupiti odvojeno (član 15);

14) odbije da pruži uslugu prebacivanja računa za plaćanje u istoj valuti potrošaču koji otvori ili ima račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga koji se nalazi na teritoriji Crne Gore (član 16);

15) kao pružalac platnih usluga - prenosilac, ne prenese pružaocu platnih usluga - primaocu informacije i novčana sredstva u skladu sa članom 17 stav 2 ovog zakona;

16) kao pružalac platnih usluga - primalac, ne započne sa preduzimanjem radnji koje se odnose na prebacivanje računa za plaćanje po prijemu ovlašćenja potrošača za prebacivanje računa za plaćanje (član 18 stav 1);

17) kao pružalac platnih usluga - primalac, u roku od dva radna dana od dana prijema ovlašćenja, ne podnese zahtjev pružaocu platnih usluga – prenosiocu da u skladu sa tim ovlašćenjem izvrši radnje u skladu sa članom 19 ovog zakona;

18) kao pružalac platnih usluga - prenosilac, po prijemu zahtjeva u skladu sa članom 19 ovog zakona od pružaoca platnih usluga - primaoca, ne izvrši radnje u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;

19) kao pružalac platnih usluga - prenosilac blokira platni instrument prije dana utvrđenog u ovlašćenju potrošača (član 20 stav 2);

20) kao pružalac platnih usluga - primalac, u roku od pet radnih dana od dana prijema informacija zatraženih od pružaoca platnih usluga – prenosioca, a u skladu sa ovlašćenjem potrošača, ne izvrši radnje u skladu sa članom 21 ovog zakona;

21) bez naknade ne obezbijedi potrošaču pristup svim raspoloživim podacima o postojećim trajnim naložima i direktnim zaduženjima koje potrošač ima kod njega (član 22 stav 1);

22) kao pružalac platnih usluga - prenosilac, naplati naknadu potrošaču ili pružaocu platnih usluga - primaocu za davanje podataka koje od njega, u skladu sa članom 19 ovog zakona, zatraži pružalac platnih usluga - primalac (član 22 stav 2);

23) naplati potrošaču naknade suprotno članu 22 stav 4 ovog zakona;

24) bez odlaganja, ne nadoknadi potrošaču imovinsku štetu, uključujući i naknade i kamate, koju je potrošač pretrpio zbog toga što nije u cjelosti ili djelimično ispunio svoje obaveze iz čl. 19, 20 i 21 ovog zakona (član 23 stav 1);

25) potrošaču ne učini dostupnim informacije o usluzi prebacivanja računa za plaćanje u skladu sa članom 24 ovog zakona;

26) ne izvještava Centralnu banku u skladu sa propisom iz člana 33 stav 1 ovog zakona (član 33 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pružaocu platnih usluga - pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 eura.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 43

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje važećih okvirnih ugovora

Član 44

Pružaoци platnih usluga dužni su da okvirne ugovore, zaključene sa potrošačima do početka primjene ovog zakona, usklade sa odredbama ovog zakona, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

Izuzetno, smatraće se da su pružaoци platnih usluga izvršili usklađivanje iz stava 1 ovog člana, ako u roku od 30 dana, od dana početka primjene ovog zakona, izvrše usklađivanje svojih opštih uslova poslovanja sa ovim zakonom i učine ih dostupnim na svojoj internet stranici i/ili u prostorijama kojima potrošač ima pristup.

Početak primjene

Član 45

Odredbe čl. 35 do 40 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja pojedinih odredaba ovog zakona

Član 46

Danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji prestaju da važe odredbe čl. 7, 8, 11 i 12 ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 47

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon isteka jedne godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Broj: 09-1/21-3/4

EPA 277 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1926.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O KONTROLI IZVOZA ROBA DVOSTRUKE
NAMJENE**

Proglašavam **Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1372/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O KONTROLI IZVOZA ROBE DVOSTRUKE NAMJENE**

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način pod kojima se može vršiti izvoz, tranzit robe dvostruke namjene, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namjene, kao i druga pitanja od značaja za izvoz, tranzit, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći za robu dvostruke namjene.

Roba dvostruke namjene

Član 2

Roba dvostruke namjene, u smislu ovog zakona, je roba, uključujući softver i tehnologiju koja može da se koristi u civilne i vojne svrhe, i to:

1) roba koja može da se koristi za dizajniranje, razvoj, proizvodnju ili upotrebu nuklearnog, hemijskog i biološkog oružja i sredstava za njihovu isporuku, uključujući i robu koja se može koristiti za neeksplozivne svrhe i koja može pomoći u proizvodnji nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava;

2) tehnologija za sajber-nadzor koja može da se koristi za vršenje ozbiljnih povreda ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava ili koja može predstavljati prijetnju međunarodnoj bezbjednosti ili bezbjednosnim interesima Crne Gore.

Tehnologija za sajber-nadzor iz stava 1 tačka 2 ovog člana je roba projektovana za omogućavanje prikrivenog neovlašćenog ulaska u informatičke i telekomunikacione sisteme radi nadgledanja, preuzimanja, sakupljanja i analize podataka i/ili onemogućavanja ili oštećenja izabranog sistema, koja obuhvata:

1) opremu za presretanje elektronske komunikacije;

- 2) softver za neovlašćeni unos;
- 3) centre za monitoring;
- 4) sistem za presrijetanje i sistem za zadržavanje podataka;
- 5) digitalnu forenziku.

Izvoz

Član 3

Izvoz robe dvostruke namjene je:

- 1) iznošenje, slanje odnosno isporuka robe sa teritorije Crne Gore u skladu sa carinskim propisima;
- 2) ponovni izvoz robe u skladu sa carinskim propisima, osim robe u tranzitu;
- 3) postupak pasivnog oplemenjivanja u skladu sa carinskim propisima; ili
- 4) prenos softvera ili tehnologije putem elektronskih medija, faksa, telefona, elektronske pošte ili drugim elektronskim sredstvima van Crne Gore, koji obuhvata stavljanje na raspolaganje u elektronskom obliku tog softvera i tehnologije van Crne Gore, odnosno direktnim prenosom tehnologije preko elektronskih sredstva komunikacije.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **nekomercijalni izvoz** je privremeni izvoz sajamskih, muzejskih i izložbenih eksponata robe dvostruke namjene, radi učestvovanja na međunarodnim manifestacijama, sportskim aktivnostima i drugim posebnim aktivnostima (obuke, testiranja, demonstracije, popravke robe kod proizvođača), kao i izvoz robe dvostruke namjene po osnovu nasljeđa, poklona ili svojine;

2) **izvoznik** je:

a) pravno ili fizičko lice u čije se ime podnosi izvozna carinska deklaracija ili deklaracija za ponovni izvoz, odnosno lice koje u vrijeme prihvatanja deklaracije, ima zaključen ugovor sa primaocem robe dvostruke namjene u drugoj državi i ovlašćenje da odluči o slanju robe izvan Crne Gore, odnosno ako ugovor o izvozu robe dvostruke namjene nije zaključen, ima ovlašćenje da odluči o slanju robe izvan Crne Gore;

b) pravno ili fizičko lice koje odluči da prenese ili na odredištu izvan Crne Gore učini raspoloživim softver ili tehnologiju putem elektronskih medija, faksa, telefona, elektronske pošte ili drugim elektronskim sredstvima;

c) fizičko lice koje prenosi robu koja se izvozi u ličnom prtljagu;

d) pravno ili fizičko lice koje je ugovorna strana sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori kada izvozi robu u ime i za račun lica sa sjedištem, odnosno prebivalištem izvan Crne Gore;

3) **tranzit** je prevoz robe dvostruke namjene kopnenim, vodenim ili vazdušnim putem, preko teritorije Crne Gore na teritoriju druge države, uključujući robu koja:

a) je u spoljnom tranzitnom postupku i koja prolazi preko teritorije Crne Gore;

b) se sa ili bez pretovara iznosi iz slobodne zone van carinskog područja;

c) se privremeno skladišti i ponovo izvozi iz carinskog područja;

d) je unijeta u Crnu Goru plovilom ili vazduhoplovom u kojem će i izaći iz Crne Gore, bez istovara;

4) **pružalac tehničke pomoći** je:

a) fizičko lice koje ima crnogorsko državljanstvo, sa prebivalištem u Crnoj Gori, koje pruža tehničku pomoć iz Crne Gore;

b) pravno lice sa sjedištem na teritoriji Crne Gore, koje pruža tehničku pomoć iz Crne Gore;

c) fizičko ili pravno lice, sa prebivalištem ili sjedištem na teritoriji Crne Gore koje pruža tehničku pomoć rezidentu druge zemlje koji se privremeno nalazi na teritoriji Crne Gore;

5) **krajnja upotreba u vojne svrhe** je ugradnja djelova ili komponenti u vojnu opremu, upotreba opreme za proizvodnju, ispitivanje ili analizu tih komponenti za razvoj, proizvodnju ili održavanje vojne opreme, kao i upotreba nedovršenih proizvoda u pogonu za proizvodnju vojne opreme, utvrđenih u kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, u skladu sa zakonom.

Nacionalna kontrolna lista robe dvostruke namjene

Član 5

Roba dvostruke namjene utvrđena u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene (u daljem tekstu: Kontrolna lista) izvozi se na osnovu odobrenja.

Kontrolnu listu donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Izvoz, tranzit, pružanje brokerskih usluga i tehnička pomoć

Član 6

Izvoz, tranzit, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći za robu dvostruke namjene može da vrši pravno lice sa sjedištem ili fizičko lice sa prebivalištem na teritoriji Crne Gore na osnovu odobrenja koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove spoljne trgovine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Nekomercijalni izvoz robe dvostruke namjene za sopstvene odnosno lične potrebe, može da vrši pravno odnosno fizičko lice, na osnovu odobrenja izdatog u skladu sa ovim zakonom.

Kontrola roba koje nijesu na listi (Catch-all)

Član 7

Izvoz robe dvostruke namjene koja nije utvrđena u Kontrolnoj listi vrši se na osnovu odobrenja, ako je Ministarstvo obavijestilo izvoznika da je roba namijenjena ili da može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično za:

1) namjene koje su u vezi sa razvojem, proizvodnjom, održavanjem, skladištenjem, detekcijom, identifikacijom ili širenjem hemijskog, biološkog ili nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava, kao i za rukovanje ili upravljanje tim oružjem ili u vezi razvoja, proizvodnje, održavanja ili skladištenja sredstava koja mogu nositi to oružje;

2) krajnju upotrebu za vojne svrhe, ako je država kupac ili država odredišta pod embargom na naoružanje, u skladu sa odlukom donešenom putem zajedničkog stava ili zajedničke mjere koju je usvojio Savjet Evropske unije ili odlukom Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, ili na osnovu odluke Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija;

3) djelove ili komponente vojnih roba, koje su utvrđene u Kontrolnoj listi, a koje su izvezene sa teritorije Crne Gore bez odobrenja ili u suprotnosti sa uslovima iz odobrenja izdatog u skladu sa zakonom;

4) upotrebu povezanu sa terorističkim aktima.

Ako izvoznik, ima podatak da roba dvostruke namjene koju namjerava da izvozi nije utvrđena u Kontrolnoj listi, a namijenjena je ili može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično, za namjene iz stava 1 ovog člana, dužan je da o tome obavijesti Ministarstvo.

Odobrenje za izvoz robe iz stava 1 ovog člana izdaje se za tačno određenu robu i krajnje korisnike.

Radi očuvanja bezbjednosti, odnosno sprječavanja terorističkih krivičnih djela i zaštite ljudskih prava, Ministarstvo može da:

- zabrani izvoz robe dvostruke namjene koja nije utvrđena u Kontrolnoj listi, ili

- traži od izvoznika da podnese zahtjev za izdavanje odobrenja u skladu sa članom 14 ovog zakona.

Kontrola roba za sajber - nadzor

Član 8

Izvoz robe dvostruke namjene koja nije utvrđena u Kontrolnoj listi vrši se na osnovu odobrenja, ako je Ministarstvo obavijestilo izvoznika da je roba namijenjena ili da može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično za vršenje ozbiljnih povreda ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava ili da može predstavljati prijetnju međunarodnoj bezbjednosti ili bezbjednosnim interesima Crne Gore.

Ako izvoznik, ima podatak da roba dvostruke namjene koju namjerava da izvozi nije utvrđena u Kontrolnoj listi, a namijenjena je ili može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično, za namjene iz stava 1 ovog člana, dužan je da o tome obavijesti Ministarstvo.

Odobrenje za izvoz robe iz stava 1 ovog člana izdaje se za tačno određenu robu i krajnje korisnike.

Tranzit robe dvostruke namjene

Član 9

Tranzit robe dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi, kopnenim i vodenim putem, vrši se na osnovu odobrenja organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnih za poslove odbrane, vanjske poslove i Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Tranzit robe dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi, pomorskim i vazдушnim putem, vrši se na osnovu odobrenja organa državne uprave nadležnog za saobraćaj i pomorstvo, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnih za poslove odbrane, vanjske poslove i Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Organi državne uprave nadležni za unutrašnje poslove i za saobraćaj i pomorstvo, dužni su da o odobrenju odluče u roku od pet dana, od dana dobijanja posljednje saglasnosti organa iz st. 1 i 2 ovog člana, odnosno u roku od 20 dana, ako je u postupku odlučivanja o davanju saglasnosti potrebno izvršiti dodatne provjere podnosioca zahtjeva.

Zabrana tranzita

Član 10

Tranzit robe dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi zabraniće se ako nadležni organi iz člana 9 ovog zakona, utvrde da je roba namijenjena ili može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično, za namjene iz člana 7 stav 1 ovog zakona.

Nadležni organi iz člana 9 ovog zakona, mogu za robu koja je namijenjena ili može biti namijenjena, u potpunosti ili djelimično, za namjene iz člana 7 stav 1 ovog zakona da nalože podnošenje zahtjeva za odobrenje određenog tranzita robe dvostruke namjene.

Mjere obezbjeđenja

Član 11

Prilikom tranzita robe dvostruke namjene preduzimaju se mjere obezbjeđenja, u skladu sa zakonom.

Brokerske usluge

Član 12

Za pružanje brokerskih usluga za robu dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi, potrebno je odobrenje Ministarstva ako je Ministarstvo obavijestilo brokera da je roba dvostruke namjene namijenjena ili može biti namijenjena, za namjene iz člana 7 stav 1 ovog zakona.

Brokerske usluge su:

- 1) pregovaranje ili ugovaranje poslova u vezi sa kupovinom, prodajom ili nabavkom robe dvostruke namjene iz jedne u drugu državu; ili
- 2) prodaja, odnosno kupovina robe dvostruke namjene iz jedne države, radi njenog prenosa u drugu državu.

Brokerskim uslugama iz stava 2 ovog člana ne smatraju se usluge: transporta, osiguranja ili re-osiguranja, odnosno reklamiranja ili oglašavanja i finansijske usluge.

Broker može biti pravno ili fizičko lice sa sjedištem, odnosno prebivalištem izvan Crne Gore, fizičko lice koje ima crnogorsko državljanstvo, i pravno lice, bez obzira na sjedište, koje pruža brokerske usluge iz i/ili izvan Crne Gore.

Broker je dužan, da obavijesti Ministarstvo ako ima podatak da je pružanje brokerskih usluga namijenjeno za kupovinu, prodaju ili nabavku robe dvostruke namjene iz člana 7 ovog zakona.

Pružanje tehničke pomoći

Član 13

Za pružanje tehničke pomoći za robu dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi, potrebno je odobrenje ako je pružalac tehničke pomoći obaviješten od Ministarstva da je pružanje usluga tehničke pomoći povezanih sa robom dvostruke namjene, odnosno sa nabavkom, proizvodnjom, održavanjem i upotrebom robe dvostruke namjene, namijenjeno ili može biti namijenjeno, za namjene iz člana 7 stav 1 ovog zakona.

Tehnička pomoć je usluga koja se odnosi na razvoj, proizvodnju, sklapanje, testiranje, savjetovanje, popravku ili održavanje robe dvostruke namjene, kao i druge tehničke usluge, koje mogu biti instrukcija, savjet, obuka, prenos praktičnog znanja i vještina ili konsultantske usluge, uključujući i pomoć koja se pruža usmenim putem, kao i elektronskim sredstvima komunikacije.

Pružalac tehničke pomoći dužan je da obavijesti Ministarstvo, ako ima podatak da je roba dvostruke namjene za koju nudi pružanje usluga tehničke pomoći, u potpunosti ili djelimično namijenjena za upotrebu iz člana 7 ovog zakona.

Odredbe st. 1 i 3 ovog člana se ne primjenjuju ako pružanje tehničke pomoći:

- 1) ima oblik prenošenja informacija u javnom domenu ili su dio osnovnih naučnih istraživanja u smislu Opšte napomene o tehnologiji ili Napomene o nuklearnoj tehnologiji navedene u Kontrolnoj listi;
- 2) pružaju nadležni organi u okviru njihovih nadležnosti;
- 3) se pruža oružanim snagama Crne Gore na osnovu zadataka koji su im dodijeljeni; ili
- 4) predstavlja potreban minimum za ugradnju, rad, održavanje (pregled) ili popravku robe za koju je izdata izvozna dozvola.

Zahtjev za izdavanje odobrenja

Član 14

Za izvoz robe dvostruke namjene, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći pravno ili fizičko lice podnosi zahtjev Ministarstvu na obrascu za izdavanje individualnog ili globalnog izvoznog odobrenja, uz koji prilaže dokumentaciju iz st. 4 i 5 ovog člana.

Za tranzit robe dvostruke namjene, kopnenim i vodenim putem pravno ili fizičko lice podnosi zahtjev na obrascu organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove, uz koji prilaže dokumentaciju iz stava 4 ovog člana.

Za tranzit robe dvostruke namjene pomorskim i vazdušnim putem, pravno ili fizičko lice podnosi zahtjev na obrascu organu državne uprave nadležnom za saobraćaj i pomorstvo, uz koji prilaže propisanu dokumentaciju.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se i:

- originalni kupoprodajni ugovor ili originalna faktura sa ovjerenim prevodima i dokaz o uplati administrativne takse;

- važeća originalna potvrda krajnjeg korisnika o krajnjoj upotrebi robe (End user certificate - EUC) ili međunarodni uvozni sertifikat (International import certificate - IIC) iz države primaoca robe izdatog u skladu sa propisima te države, koji nijesu stariji od šest mjeseci, sa ovjerenim prevodima;

- tehnička specifikacija robe koja omogućava klasifikaciju robe shodno nacionalnoj kontrolnoj listi.

Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana i drugu dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev propisuje Ministarstvo.

Obrazac zahtjeva iz st. 2 i 3 ovog člana za tranzit robe dvostruke namjene, kopnenim i vodenim putem propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, odnosno za tranzit robe dvostruke namjene pomorskim i vazdušnim putem propisuje organ državne uprave nadležan za saobraćaj i pomorstvo, odnosno organi nadležni za državno vazduhoplovstvo.

Dokumentacija koja se podnosi na zahtjev nadležnog organa

Član 15

Podnosilac zahtjeva za izdavanje individualnog ili globalnog izvoznog odobrenja, odnosno odobrenja za tranzit robe dvostruke namjene, dužan je da na zahtjev Ministarstva, odnosno organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove ili organa državne uprave nadležnog za saobraćaj i pomorstvo, pored dokumentacije iz člana 14 st. 2, 3 i 4 ovog zakona, dostavi i drugu dokumentaciju.

Provjeru potvrde krajnjeg korisnika o krajnjoj upotrebi robe (End User Certificate - EUC) ili međunarodnog uvoznog sertifikata (International Import Certificat - IIC) vrši organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, na zahtjev Ministarstva.

U slučaju da je roba dvostruke namjene namijenjena za stavljanje na tržište Crne Gore Ministarstvo može izdati potvrdu krajnjeg korisnika o krajnjoj upotrebi robe (End User Certificate - EUC) ili međunarodno uvozni sertifikat (International Import Certificat-IIC), ako to traži država izvoznica.

Obrasce dokumenata iz stava 3 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Program unutrašnje usklađenosti

Član 16

Imaoci globalnih i opštih odobrenja, pružaoci brokerskih usluga i tehničke pomoći, dužni su da uspostave Program unutrašnje usklađenosti (u daljem tekstu: program).

Programom se utvrđuju efikasni i odgovarajući postupci, uključujući razvoj, implementaciju, poštovanje standardizovanih politika operativne usklađenosti i zaštitnih mjera, razvijenih od strane izvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći radi usklađivanja sa uslovima za izdavanje odobrenja za izvoz propisanih ovim zakonom.

Ministarstvo je dužno da vrši reviziju usklađenosti programa sa ovim zakonom i može da naloži eventualne izmjene.

Smjernice za izradu programa, bliži sadržaj i metodologiju izrade programa propisuje Ministarstvo.

Saglasnost države porijekla i krajnjeg korisnika robe

Član 17

U slučaju izvoza ranije uvezene robe dvostruke namjene, Ministarstvo može da naloži podnosiocu zahtjeva, da uz zahtjev za izvoz robe dvostruke namjene, priloži i saglasnost o promjeni krajnjeg korisnika robe, izdatu od države iz koje je ta roba uvezena.

Odbijanje zahtjeva

Član 18

Ministarstvo će, odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja, ako:

- 1) se utvrdi da je roba za koju se traži odobrenje predmet sudskog spora;
- 2) podnositelj zahtjeva navede netačne podatke u zahtjevu za izdavanje odobrenja;
- 3) podnositelj zahtjeva nije dostavio traženu dokumentaciju, u skladu sa ovim zakonom; i
- 4) roba dvostruke namjene za koju se traži odobrenje ne podliježe režimu kontrole.

U slučaju odbijanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo će obavijestiti podnosioca zahtjeva o razlozima zbog kojih je odbilo da izda odobrenje, bez navođenja podataka koji se smatraju tajnim, u skladu sa zakonom.

Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje odobrenja

Član 19

Prije odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za izvoz robe dvostruke namjene, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, Ministarstvo pribavlja saglasnost organa državne uprave nadležnih za vanjske poslove, poslove odbrane, unutrašnje poslove i Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Ministarstvo može, zavisno od vrste i namjene robe dvostruke namjene, da zahtijeva saglasnost i drugih nadležnih organa.

Ako nadležni organi iz st. 1, 2, 5 i 6 ovog člana, ne daju saglasnost, Ministarstvo neće izdati odobrenje.

Ministarstvo uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, dostavlja podnijetu dokumentaciju nadležnim organima.

O zahtjevima za izdavanje odobrenja za robu dvostruke namjene na koju se primjenjuje Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja i o njegovom uništavanju, odlučuje Ministarstvo uz prethodno pribavljenu saglasnost organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

O zahtjevima za izdavanje odobrenja za robu dvostruke namjene na koju se primjenjuje Ugovor o neširenju nuklearnog oružja, odnosno Sporazum o zaštitnim mjerama, Dodatni protokol i Protokol o malim količinama, odlučuje Ministarstvo uz prethodno pribavljenu saglasnost organa državne uprave nadležnog za ekologiju i organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Kriterijumi za izvoz, tranzit, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći

Član 20

U postupku davanja saglasnosti:

- 1) organ državne uprave nadležan za vanjske poslove razmatra:
 - međunarodne dužnosti i obaveze Crne Gore, koje proizilaze iz članstva u Ujedinjenim nacijama, naročito u odnosu na sankcije usvojene od strane Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih

nacija, Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, Evropske unije, kao i sporazuma o neširenju naoružanja za masovno uništenje, Konvencije o zabrani usavršavanja, proizvodnje i stavljanja zaliha bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njihovom uništavanju, Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja i o njegovom uništavanju, Konvencije o zabrani upotrebe, stvaranju zaliha, proizvodnje i prenosa protivpješadijskih mina i o njihovom uništenju, međunarodnim obavezama u skladu s Konvencijom o određenom konvencionalnom oružju i relevantnim protokolima, te međunarodnim obavezama Crne Gore u skladu sa Ugovorom o trgovini oružjem i drugih međunarodnih dužnosti i obaveza;

- poštovanje ljudskih prava i poštovanje međunarodnog humanitarnog prava u državi krajnjeg odredišta;

- unutrašnje stanje u državi krajnjeg korisnika u smislu postojanja tenzija ili oružanih sukoba;

- očuvanje regionalnog mira, bezbjednosti i stabilnosti;

- ponašanje države kupca u odnosu na međunarodnu zajednicu, posebno njen stav prema terorizmu, prirodu njenih savezništava i poštovanje međunarodnog prava;

- postojanje rizika da će roba dvostruke namjene koja se izvozi biti preusmjerena unutar države krajnjeg odredišta ili ponovo izvezena za nedopuštene namjene;

2) organ državne uprave nadležan za poslove odbrane razmatra:

- kompatibilnost izvoza robe sa tehničkom i ekonomskom sposobnošću države primaoca, uzimajući u obzir potrebe države da realizuje svoje legitimne bezbjednosne i odbrambene aktivnosti uz najmanju moguću mjeru preusmjeravanja ljudskih i ekonomskih resursa za nabavku oružja;

- mogućnost da se roba dvostruke namjene može upotrijebiti za vojne namjene;

3) organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove cijeni uticaj na bezbjednost saobraćaja i na zaštitu života, ličnu i imovinsku bezbjednost građana.

4) Agencija za nacionalnu bezbjednost razmatra kriterijum koji se odnosi na nacionalnu bezbjednost Crne Gore i bezbjednost država sa kojima je Crna Gora u partnerskim odnosima.

5) Organ državne uprave nadležan za ekologiju i organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine razmatraju međunarodne dužnosti i obaveze Crne Gore, koje proizilaze iz članstva u međunarodno-pravnim instrumentima iz oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i odgovornosti u slučaju nuklearne štete, uključujući Ugovor o neširenju nuklearnog oružja, odnosno Sporazum o zaštitnim mjerama, Dodatni protokol i Protokol o malim količinama.

6) Organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine razmatra međunarodne dužnosti i obaveze Crne Gore, koje proizilaze iz članstva u međunarodno-pravnim instrumentima iz oblasti hemikalija, uključujući i Konvenciju o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja i o njegovom uništavanju.

Saglasnosti nadležnih organa za izvoz robe dvostruke namjene

Član 21

Nadležni organi iz člana 19 st. 1, 2, 5 i 6 ovog zakona, dužni su da odluče o davanju saglasnosti u roku od:

- 15 dana, od dana prijema zahtjeva i kompletne dokumentacije za izdavanje individualnog izvoznog odobrenja, a najkasnije u roku od 60 dana, ako je u postupku odlučivanja o davanju saglasnosti potrebno izvršiti dodatne provjere;

- 20 dana, od dana prijema zahtjeva i kompletne dokumentacije za izdavanje globalno izvoznog odobrenja, a najkasnije u roku od 60 dana, ako je u postupku odlučivanja o davanju saglasnosti potrebno izvršiti dodatne provjere.

Ako nadležni organ iz člana 19 st. 1, 2, 5 i 6 ovog zakona ne izda saglasnost, dužan je da odluku obrazloži u skladu sa kriterijumima iz člana 19 ovog zakona.

Vrste odobrenja

Član 22

Izvoz robe dvostruke namjene, može da se vrši na osnovu odobrenja kojim se utvrđuje da pravno ili fizičko lice ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom za obavljanje izvoza robe dvostruke namjene.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana, može biti:

- 1) individualno odobrenje;
- 2) globalno odobrenje;
- 3) odobrenje za veliki projekat; i
- 4) opšte odobrenje.

Odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene

Član 23

Odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene izdaje se izvozniku, za obavljanje izvoza robe dvostruke namjene u skladu sa ugovorom o obavljanju tog posla, za krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi i obuhvata robu dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi.

Odobrenje za pružanje brokerskih usluga ili pružanje tehničke pomoći za robu dvostruke namjene izdaje se brokeru ili pružaocu tehničke pomoći za krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj državi i obuhvata jedan ili više vrsta proizvoda sa Kontrolne liste, odnosno vrste usluga.

Odobrenje iz st. 1 i 2 ovog člana, naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište pravnog lica, odnosno ime i adresu preduzetnika, poreski identifikacioni broj (PIB), a za fizičko lice ime i prezime, broj lične karte ili pasoša i prebivalište;
- 2) tarifnu oznaku, trgovački naziv robe, opis, broj iz Kontrolne liste i količinu kontrolisane robe;
- 3) ukupnu vrijednost i paritet isporuke kontrolisane robe koja je predmet spoljne trgovine;
- 4) naziv i adresu proizvođača, odnosno vlasnika i krajnjeg korisnika kontrolisane robe;
- 5) namjeravanu krajnju upotrebu robe dvostruke namjene;
- 6) način naplate, odnosno plaćanja robe;
- 7) period na koji se odobrenje izdaje;
- 8) broj, datum izdavanja, pečat i potpis ovlašćenog lica.

Individualno odobrenje

Član 24

Individualno odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene, brokerske usluge i tehničku pomoć izdaje se na period do godinu dana, određenom izvozniku za jednog krajnjeg korisnika ili primaoca u drugoj zemlji, koja obuhvata jednu ili više roba dvostruke namjene.

Ministarstvo može na zahtjev izvoznika, period važenja odobrenja iz stava 1 ovog člana da produži do okončanja posla, a najduže godinu dana.

Ministarstvo je dužno da o zahtjevu iz stava 2 ovog člana, odluči u roku od deset dana od dana dobijanja posljednje saglasnosti, iz člana 21 ovog zakona.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne smije da se prenese na drugo lice.

Globalno odobrenje

Član 25

Na zahtjev izvoznika, lica koje pruža brokerske usluge, odnosno tehničku pomoć Ministarstvo može izdati globalno odobrenje određenom izvozniku za jednu vrstu ili kategoriju robe dvostruke namjene, koja može biti namijenjena:

- 1) jednom ili više određenih krajnjih korisnika u jednoj ili više stranih država;
- 2) jednom ili više određenih distributera u jednoj ili više stranih država, ako je izvoznik proizvođač robe dvostruke namjene;
- 3) pružaocu brokerskih usluga u vezi sa prenosom robe koja se nalazi u stranoj državi, jednom ili više određenih krajnjih korisnika u jednoj ili više stranih država; i
- 4) pružaocu brokerskih usluga povezanih sa prenosom robe koja se nalazi u stranoj državi, jednom ili više određenih distributera u jednoj ili više stranih država, ako je broker proizvođač robe dvostruke namjene.

Izvoznik je dužan da najmanje jedanput godišnje obavijesti Ministarstvo o korišćenju globalnog odobrenja.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana, sadrži naročito sljedeće podatke:

- 1) opis robe dvostruke namjene, uključujući vrstu robe dvostruke namjene iz Kontrolne liste;
- 2) količinu i vrijednost robe dvostruke namjene;
- 3) ime i adresu, odnosno naziv i sjedište primaoca;
- 4) krajnju upotrebu i krajnjeg korisnika robe dvostruke namjene.

Globalno odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene, brokerske usluge i tehničku pomoć izdaje se na period do godinu dana.

Ministarstvo, može na zahtjev izvoznika, lica koje pruža brokerske usluge, odnosno tehničku pomoć, period važenja odobrenja iz stava 4 ovog člana da produži do okončanja posla, a najduže godinu dana.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne smije da se prenese na drugo lice.

Odobrenje za veliki projekat

Član 26

Odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene za veliki projekat znači individualno ili globalno izvozno odobrenje dodijeljeno jednom specifičnom izvozniku za jednu vrstu ili kategoriju robe dvostruke namjene koja može biti važeća za izvoz jednom ili više navedenih krajnjih korisnika u jednoj ili više navedenih drugih zemalja, za potrebe određenog velikog projekta.

Period važenja dozvola za velike projekte ne može biti duži od četiri godine, osim u opravdanim okolnostima zasnovanim na trajanju projekta.

Opšte odobrenje

Član 27

Opštim odobrenjem za izvoz robe dvostruke namjene utvrđene Kontrolnom listom, omogućava se:

- izvoz jedne vrste ili kategorije robe dvostruke namjene;
- određene robe dvostruke namjene u određene destinacije, i
- pružanje tehničke pomoći krajnjem korisniku u mjeri u kojoj je pomoć potrebna za ugradnju, rukovanje, održavanje ili popravku robe.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana, izvoznik koji ima uspostavljen program, preuzima sa internet stranice Ministarstva.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana važi tri godine, od dana preuzimanja sa internet stranice Ministarstva.

Izvoznik koji ima opšte odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene dužan je da jedanput godišnje, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu dostavi Ministarstvu izvještaj o korišćenju tog odobrenja.

Izvještaj iz stava 4 ovog člana, sadrži naročito sljedeće podatke:

- 1) broj opšteg odobrenja za izvoz robe dvostruke namjene;
- 2) opis robe dvostruke namjene iz opšteg odobrenja za izvoz robe dvostruke namjene;
- 3) količinu i vrijednost robe dvostruke namjene, i
- 4) državu krajnje upotrebe.

Listu roba iz stava 1 alineja 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izuzeca

Član 28

Ministarstvo može bez pribavljanja saglasnosti iz člana 19 st. 1, 2, 5 i 6 ovog zakona, izdati individualno ili globalno izvozno odobrenje za izvoz robe dvostruke namjene, ako se:

1) izvozi roba koja pripada bezbjednosnim ili odbrambenim snagama druge države, odnosno bezbjednosnim ili odbrambenim snagama Crne Gore, koja izlazi sa ili se prevozi preko teritorije Crne Gore, radi:

- izvršavanja obaveza iz međunarodnih sporazuma ili članstva u međunarodnim organizacijama;

- učešća u međunarodnim operacijama;

- učešća na međunarodnim vježbama, koje se izvode izvan Crne Gore;

2) izvozi roba radi pružanja pomoći ili donacija u humanitarne svrhe;

3) obavlja nekomercijalni izvoz robe dvostruke namjene.

Uz zahtjev za izdavanje individualnog odobrenja za izvoz robe iz stava 1 ovog člana, podnosilac zahtjeva je dužan da dostavi potvrdu krajnjeg korisnika kojom se potvrđuje namjena robe, odnosno odluku nadležnog organa o prijemu ili pružanju humanitarne pomoći ili donacije.

U slučajevima iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, Ministarstvo izdaje odobrenja u roku od 48 sati od dana prijema potvrde o krajnjem korisniku, odnosno potvrde krajnjeg korisnika kojom se potvrđuje namjena robe dvostruke namjene i o tome obavještava nadležne organe iz člana 19 st. 1, 2, 5 i 6 ovog zakona i organ uprave nadležan za poslove carina (u daljem tekstu: nadležni carinski organ).

Rok iz stava 3 ovog člana može da se produži za deset dana od dana prijema dokumentacije, za izdavanje individualnog, odnosno globalnog izvoznog odobrenja iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Privremeno obustavljanje odobrenja

Član 29

Ministarstvo može privremeno da obustavi odobrenje ako:

1) je nosilac odobrenja upozoren da ne postupa u skladu sa uslovima utvrđenim odobrenjem, dok ne ispuni, odnosno dokaže da je ispunio uslove utvrđene odobrenjem; i

2) postoji sumnja da se izvoz, tranzit, ili pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći vrši ili će se vršiti u suprotnosti sa uslovima utvrđenim odobrenjem.

Ministarstvo može da naloži da se:

1) pošiljka robe dvostruke namjene ili pružanje brokerske usluge, odnosno tehničke pomoći zaustavi, radi provjere usklađenosti sa odobrenjem;

2) pošiljka na putu ka odredištu, vrati ili istovari u bilo kojoj luci.

Ministarstvo je dužno da privremeno obustavi odobrenje za države u kojima je došlo do naglog narušavanja bezbjednosti ili stabilnosti ili odobrenja za pošiljke ili pružanje usluga tehničke pomoći određenom krajnjem korisniku.

Ministarstvo je dužno da o privremenoj obustavi, početku obustave i produženju privremene obustave pisanim putem obavijesti imaoca odobrenja, nadležni carinski organ i druge nadležne organe.

Oduzimanje odobrenja

Član 30

Ministarstvo će oduzeti odobrenje ako:

- 1) se utvrde okolnosti ili dokazi koji bi sami ili u vezi sa izvedenim dokazima, predstavljali razlog za odbijanje zahtjeva;
- 2) se utvrdi da je došlo do neispunjavanja kriterijuma iz člana 20 ovog zakona;
- 3) se utvrdi da je odobrenje izdato na osnovu nepotpunih ili netačnih podataka;
- 4) se nosilac odobrenja ne pridržava uslova navedenih u odobrenju;
- 5) je nosilac odobrenja prenio odobrenje na drugo lice suprotno članu 24 stav 4 i članu 25 stav 6 ovog zakona;
- 6) se na osnovu saznanja ili informacija dobijenih od nadležnih organa utvrdi da je potrebno izvršiti dodatne provjere podataka iz odobrenja.

Poništenje odobrenja

Član 31

Ministarstvo će obavezno poništiti odobrenje ako je pribavljeno na osnovu lažnih iskaza, obmanjujućih izjava ili prikriivanja bitnih činjenica.

Ispravka odobrenja

Član 32

Ministarstvo može, po sopstvenoj inicijativi ili na zahtjev izvoznika, brokera i pružaoca tehničke pomoći rješenjem ispraviti podatke iz izdatih odobrenja u kojima su uočene očigledne greške.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako podnosilac zahtjeva zatraži promjenu podataka iz člana 23 stav 3 ovog zakona, Ministarstvo je dužno da obavijesti nadležne organe iz člana 19 ovog zakona radi davanja saglasnosti.

Pokretanje upravnog spora

Član 33

Protiv rješenja i odluka Ministarstva koje se donose u skladu sa ovim zakonom može se pokrenuti upravni spor.

Obaveze lica koja vrše izvoz, pružanje brokerskih usluga i usluga tehničke pomoći

Član 34

Pravno ili fizičko lice koje vrši izvoz robe dvostruke namjene, pruža brokerske usluge i tehničku pomoć, naročito je dužno da:

- 1) se pridržava uslova navedenih u odobrenju;
- 2) vodi evidenciju u pisanom i elektronskom obliku o izvozu robe, brokerskim uslugama i tehničkoj pomoći i čuva dokumentaciju najmanje deset godina od završenog izvoza robe dvostruke namjene, pružanja brokerske usluge ili tehničke pomoći;

3) pisanim putem obavijesti Ministarstvo o nastaloj promjeni u vezi sa izvozom robe, pružanjem brokerskih usluga i tehničke pomoći, najkasnije u roku od 15 dana, od dana nastale promjene;

4) najkasnije u roku od 15 dana, nakon izvršenog izvoza robe dvostruke namjene, pružanja brokerske usluge ili tehničke pomoći, pisanim putem obavijesti Ministarstvo i dostavi dokumentaciju o izvršenom poslu, a u slučajevima sukcesivnog izvoza robe, da dostavi dokaz za svaki pojedinačni transfer;

5) vrati odobrenje Ministarstvu, ako po odobrenju nije obavljen izvoz, pružanje brokerskih usluga i tehnička pomoć, najkasnije u roku od 15 dana, od dana isteka perioda važenja odobrenja;

6) na zahtjev Ministarstva, u roku od 120 dana, od dana izvoza robe dvostruke namjene dostavi izdatu potvrdu o prijemu robe (Delivery verification certificate - DVC);

7) ako nakon izdavanja odobrenja, dođe do promjene poslovnih partnera, krajnjih korisnika, namjeravane krajnje upotrebe, obavijesti Ministarstvo pisanim putem, u roku od 15 dana, od dana nastanka ili saznanja za nastupanje te promjene;

8) prilikom izvoza iz Crne Gore robe dvostruke namjene utvrđene u Kontrolnoj listi, dostavi kupoprodajni ugovor, potvrdu narudžbine, fakturu ili otpremnicu;

9) u roku od 30 dana od dana preuzimanja opšteg odobrenja obavijesti Ministarstvo o prvom korišćenju odobrenja.

Uz evidenciju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, prilažu se fakture, manifesti i drugi otpremni dokumenti koji sadrže:

- 1) opis robe dvostruke namjene;
- 2) količinu robe dvostruke namjene;
- 3) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu izvoznika i primaoca robe;
- 4) krajnju upotrebu i krajnjeg korisnika robe dvostruke namjene.

Dokumentacija iz stava 1 tačka 4 ovog člana, naročito sadrži:

1) kopiju odobrenja na osnovu kojeg je izvršen posao izvoza, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći, koje je ovjerio nadležni carinski organ;

2) kopiju odgovarajućih carinskih isprava; i

3) drugu dokumentaciju, u zavisnosti od vrste robe čiji je transfer izvršen.

Lica koja pružaju brokerske usluge, odnosno tehničku pomoć, dužna su da vode evidencije u pisanom i elektronskom obliku za brokerske usluge ili tehničku pomoć, koje naročito sadrže:

1) opis robe dvostruke namjene koja je bila predmet brokerskih usluga ili usluga tehničke pomoći;

2) period u kojem je roba bila predmet brokerskih usluga ili usluga tehničke pomoći; i

3) odredište robe koja je bila predmet brokerskih usluga ili usluga tehničke pomoći.

Bliži sadržaj evidencije za izvoz robe dvostruke namjene, brokerske usluge i pružanje tehničke pomoći propisuje Ministarstvo.

Postupanje nadležnih organa

Član 35

Nadležni carinski organ, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 20 dana, od dana ograničenja ili zaustavljanja izvoza i tranzita robe dvostruke namjene, obavještava Ministarstvo ili nadležne organe iz člana 19 st. 1, 2, 5 i 6 ovog zakona.

Obavještanje

Član 36

Ako Ministarstvo odbije zahtjev za izdavanje odobrenja ili oduzme, izmijeni, poništi ili privremeno obustavi odobrenje, dužno je da obavijesti organ državne uprave nadležan za vanjske poslove, koji u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore, obavještava druge države.

Ministarstvo o odbijenom zahtjevu, odnosno privremenom obustavljanju, oduzimanju ili poništenju odobrenja obavještava nadležni carinski organ.

Evidencija Ministarstva

Član 37

Ministarstvo u pisanom i elektronskom obliku vodi evidenciju o:

- izdatim, realizovanim, oduzetim, odbijenim, privremeno obustavljenim, izmijenjenim i poništenim odobrenjima;
- revidiranim internim programima usklađenosti ; i
- izdatim potvrdama krajnjeg korisnika o krajnjoj upotrebi robe (End user certificate - EUC), međunarodnim uvoznim sertifikatima (International import certificate - IIC) i potvrdama o prijemu robe (Delivery verification certificate - DVC).

Evidenciju iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo čuva najmanje deset godina, od isteka roka važenja odobrenja.

Evidencija organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove i organa nadležnog za civilno vazduhoplovstvo

Član 38

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove i organ nadležan za civilno vazduhoplovstvo vode evidenciju u pisanom i/ili elektronskom obliku o zahtjevima za izdavanje tranzitnih odobrenja, izdatim, realizovanim i oduzetim tranzitnim odobrenjima, kao i o odbijenim, privremeno obustavljenim, izmijenjenim i poništenim odobrenjima.

Evidenciju iz stava 1 ovog člana, nadležni organi čuvaju najmanje pet godina od isteka roka važenja tranzitnog odobrenja.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama

Član 39

Ministarstvo može da učestvuje u razmjeni informacija o izvozu robe dvostruke namjene sa drugim državama, u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Sprovođenje nadzora

Član 40

Nadzor nad sprovođenjem zakona i propisa donešenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Nadzor iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo može da vrši u saradnji sa organima državne uprave nadležnim za poslove odbrane, unutrašnje i vanjske poslove, a po potrebi i u zavisnosti od vrste i namjene robe dvostruke namjene, sa drugim nadležnim organima.

Sprovođenje nadzora na osnovu zakona uključuje nadzor prije, tokom i nakon izdavanja odobrenja.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti, Ministarstvo će o tome obavijestiti nadležne državne organe, radi daljeg postupanja.

Nadzor iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo vrši preko ovlašćenih službenika, u skladu sa zakonom.

Ako se u postupku nadzora utvrdi da program ne ispunjava kriterijume utvrđene propisom ili smjernicama koje utvrdi Vlada, Ministarstvo preduzima odgovarajuće mjere, a takve mjere mogu, između ostalog, uključivati privremenu obustavu ili oduzimanje globalnih odobrenja ili korišćenja opštih odobrenja.

Novčane kazne

Član 41

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) vrši izvoz, tranzit, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći robe dvostruke namjene, bez odobrenja Ministarstva (član 6);

2) bez odobrenja Ministarstva vrši izvoz robe iz člana 7 stav 1 ovog zakona;

3) ne postupi u skladu sa članom 7 stav 2 ovog zakona;

4) ne postupi u skladu sa članom 10 ovog zakona;

5) ne postupi u skladu sa članom 12 stav 1 ovog zakona;

6) bez odobrenja Ministarstva pruža tehničku pomoć za robu dvostruke namjene koja je utvrđena u Kontrolnoj listi, a bio je obaviješten od Ministarstva da je pružanje usluga tehničke pomoći povezanih sa robom dvostruke namjene, odnosno sa nabavkom, proizvodnjom, održavanjem i upotrebom robe dvostruke namjene, namijenjeno ili može biti namijenjeno, za namjene iz člana 7 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 1);

7) izvoz robe dvostruke namjene vrši bez odobrenja kojim se utvrđuje da pravno ili fizičko lice ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom za obavljanje izvoza robe dvostruke namjene (član 22 stav 1);

8) ne koristi individualno odobrenje u skladu sa članom 24 ovog zakona;

9) ne koristi globalno odobrenje u skladu sa članom 25 ovog zakona;

10) ne koristi opšte odobrenje u skladu sa članom 27 ovog zakona;

11) ne vodi evidenciju u pisanom i elektronskom obliku o izvozu robe dvostruke namjene, brokerskim uslugama i tehničkoj pomoći i čuva dokumentaciju najmanje deset godina od završenog posla (član 34 stav 1 tačka 2);

12) prilikom izvoza iz Crne Gore robe dvostruke namjene utvrđene u Kontrolnoj listi, ne dostavi kupoprodajni ugovor, potvrdu narudžbine, fakturu ili otpremnicu (član 34 stav 1 tačka 8).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.500 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od 500 eura do 1.500 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, uz novčanu kaznu, može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja djelatnosti ili dužnosti u trajanju do šest mjeseci.

Novčane kazne za lakše prekršaje

Član 42

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) se ne pridržava uslova navedenih u odobrenju (član 34 stav 1 tačka 1);

2) pisanim putem ne obavijesti Ministarstvo o nastaloj promjeni u vezi sa izvozom robe, brokerskim uslugama i tehničkom pomoći, najkasnije u roku od 15 dana, od dana nastale promjene (član 34 stav 1 tačka 3);

3) najkasnije u roku od 15 dana, nakon izvršenog posla izvoza robe dvostruke namjene, pružanja brokerskih usluga ili tehničke pomoći, pisanim putem ne obavijesti Ministarstvo i ne dostavi mu dokumentaciju o izvršenom poslu, a u slučajevima više uzastopnih pošiljki izvoza, ne dostavi mu i dokaz za svaki pojedinačni transfer (član 34 stav 1 tačka 4);

4) ne vrati odobrenje Ministarstvu, ako po odobrenju, nije vršen izvoz, pružanje brokerskih usluga i tehnička pomoć, najkasnije u roku od 15 dana, od dana isteka perioda važenja odobrenja (član 34 stav 1 tačka 5);

5) na zahtjev Ministarstva, u roku od 120 dana od izvoza robe dvostruke namjene ne dostavi izdatu potvrdu o prijemu robe (Delivery verification certificate - DVC) (član 34 stav 1 tačka 6);

6) nakon izdavanja odobrenja ne obavijesti Ministarstvo, da je došlo do promjene poslovnih partnera, krajnjih korisnika, namjeravane krajnje upotrebe, pisanim putem, u roku od 15 dana od dana nastanka ili saznanja za nastupanje te promjene (član 34 stav 1 tačka 7).

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom u iznosu od 20 eura do 200 eura.

Rok za donošenje propisa

Član 43

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primjene propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene („Službeni list CG“, broj 30/12).

Započeti postupci

Član 44

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se u skladu sa ovim zakonom.

Odložena primjena

Član 45

Odredbe čl. 25 i 27 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 46

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene („Službeni list CG“, broj 30/12).

Stupanje na snagu

Član 47

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 31-3/21-1/4

EPA 318 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1927.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O OBEŠTEĆENJU BIVŠIH KORISNICA NAKNADA
PO OSNOVU ROĐENJA TROJE ILI VIŠE DJECE

Proglašavam **Zakon o obeštećenju bivših korisnica naknada po osnovu rođenja troje ili više djece**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1349/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O OBEŠTEĆENJU BIVŠIH KORISNICA NAKNADA PO OSNOVU ROĐENJA
TROJE ILI VIŠE DJECE

Osnovne odredbe

Član 1

Ovim zakonom se uspostavlja narušena pravna sigurnost i otklanjaju posljedice nastale ukidanjem zakonskog prava na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece.

Član 2

Ovim zakonom uređuju se uslovi, način, postupak i dinamika obeštećenja bivših korisnica zakonskog prava na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece.

Član 3

Ukidanjem zakonskog prava na doživotnu mjesečnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, kao stečenog prava, pričinjena je šteta licima koja su, shodno zakonu, stekla ovo pravo.

Član 4

Država je dužna nadoknaditi nastalu štetu licima iz člana 3 ovog zakona.

Pravo na obeštećenje

Član 5

Pravo na obeštećenje, u skladu sa ovim zakonom, imaju korisnice mjesečne naknade po osnovu rođenja troje ili više djece, kojima je to pravo pripadalo u periodu od 1. januara 2016. do 30. juna 2017. godine, u skladu sa članom 4 (čl. 54a i 54b) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, broj 42/15), ukoliko im je ovo pravo ukinuto.

Pravo na obeštećenje pripada i korisnicama čiji je pravni status uređen članom 2 Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine

(„Službeni list CG”, br. 42/17, 92/17, 3/18, 28/18 i 55/18), nakon isteka vremena korišćenja naknade koje je propisano tim zakonom.

Član 6

Korisnice iz člana 5 ovog zakona mogu podnijeti zahtjev za obeštećenje nadležnom centru za socijalni rad, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, korisnice naknade po osnovu rođenja troje ili više djece, kojima je pravni status uređen članom 2 Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine, a kojima će obustava prava na naknadu prestati nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana, zahtjev za obeštećenje nadležnom centru za socijalni rad mogu podnijeti u roku od 30 dana od dana prestanka prava na naknadu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se: dokaz o obustavi prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, dokaz da nije obveznik osiguranja kod organa državne uprave nadležnog za poreske poslove i dokaz da nije korisnik prava na penziju.

Nadležni centar za socijalni rad, dužan je da donese i dostavi rješenje o zahtjevu za ostvarivanje prava na obeštećenje u roku od 15 dana, a ako je potrebno sprovoditi poseban ispitni postupak, u roku od 30 dana od dana prijema uredno podnesenog zahtjeva.

Na rješenje centra za socijalni rad iz stava 4 ovog člana, korisnica ima pravo na žalbu o kojoj rješava državni organ uprave nadležan za poslove finansija i socijalnog staranja.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Način izmirivanja obeštećenja

Član 7

Obeštećenje se izmiruje u novcu, u jednakim mjesečnim iznosima do kraja života korisnice obeštećenja, u skladu sa zakonom.

Član 8

Mjesečni iznos obeštećenja iz člana 7 ovog zakona iznosi:

1) 70% prosječne neto zarade u Crnoj Gori, ostvarene u godini koja prethodi godini sticanja prava na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, za žene koje su ostvarile to pravo po osnovu rođenja troje djece i ostvarivanjem najmanje 25 godina radnog staža, odnosno, za žene koje su ostvarile to pravo po osnovu rođenja četvoro i više djece i ostvarivanjem najmanje 15 godina radnog staža, u skladu sa članom 4 (član 54a) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, broj 42/15);

2) 40% prosječne neto zarade u Crnoj Gori, ostvarene u godini koja prethodi godini sticanja prava na doživotnu naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece, za žene koje su ostvarile to pravo po osnovu rođenja troje ili više djece i koje su bile na evidenciji Zavoda za zapošljavanje najmanje 15 godina, u skladu sa članom 4 (član 54b) Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, broj 42/15).

Član 9

Pravo na obeštećenje prestaje ako korisnica tog prava zasnuje radni odnos, registruje se za obavljanje preduzetničke ili poljoprivredne djelatnosti ili ostvari pravo na penziju u skladu sa zakonom.

Korisnice prava na obeštećenje su dužne da nadležnom centru za socijalni rad prijave svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje prava na obeštećenje, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Član 10

Sredstva za obeštećenje obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.

Član 11

O sprovođenju ovog zakona staraće se organ državne uprave nadležan za poslove finansija i socijalnog staranja.

Prelazne i završne odredbe

Član 12

Odredba člana 7 ovog zakona primjenjivaće se od 1. aprila 2022. godine.

Član 13

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 19-6/21-7/9

EPA 317 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1928.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI ZAPOSLENIH GRAĐANA CRNE GORE
KOJI SE UPUĆUJU NA
RAD U INOSTRANSTVO

Proglašavam **Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1352/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O ZAŠTITI ZAPOSLENIH GRAĐANA CRNE GORE KOJI SE UPUĆUJU NA RAD U
INOSTRANSTVO

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se prava zaposlenih građana Crne Gore (u daljem tekstu: zaposleni) koji se upućuju na rad u inostranstvo, kao i po osnovu međunarodne, naučne, tehničke i prosvjetno - kulturne i druge saradnje, uslovi i obaveze poslodavca u vezi sa upućivanjem zaposlenih i evidencije o zaposlenima koji se upućuju na rad u inostranstvo.

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na poslodavca sa sjedištem u Crnoj Gori koji upućuje na rad u inostranstvo zaposlene:

- 1) za svoj račun i pod svojim nadzorom, na osnovu ugovora zaključenog sa primaocem usluge koji posluje u inostranstvu;
- 2) u poslovne jedinice ili privredna društva koje osniva u inostranstvu, radi rada ili stručnog osposobljavanja i usavršavanja;
- 3) kod poslodavca u inostranstvu, radi stručnog osposobljavanja i usavršavanja, na osnovu ugovora zaključenog sa tim poslodavcem;
- 4) kao poslodavac koji ustupa zaposlene poslodavcu u inostranstvu (korisniku) preko agencije za privremeno ustupanje zaposlenih registrovane u skladu sa propisima o radu (u daljem tekstu: agencija); i
- 5) kao poslodavac koji upućuje zaposlene u inostranstvo po osnovu međunarodne, naučne, tehničke i prosvjetno - kulturne saradnje.

Ovaj zakon primjenjuje se i na poslodavce koji upućuju nastavnike u inostranstvo radi dopunskog osnovnog obrazovanja djece građana Crne Gore, koji su na privremenom boravku u inostranstvu, u skladu sa posebnim zakonom.

U slučaju da agencija, u skladu sa stavom 1 tačka 4 ovog člana, poslodavcu u inostranstvu (korisniku) uputi zaposlenog radi rada, stručnog osposobljavanja i usavršavanja, odnosno saradnje iz stava 1 tač. 1, 2, 3 i 5 ovog člana u državu članicu Evropske unije u kojoj taj poslodavac obavlja djelatnost, a ta država nije država članica Evropske unije u kojoj zaposleni uobičajeno radi na osnovu upućivanja preko agencije, poslodavcem zaposlenog koji je upućen smatra se agencija.

Član 3

Upućivanje zaposlenih na rad u inostranstvo podrazumijeva upućivanje na rad u inostranstvo od strane poslodavca radi obavljanja privrednih i drugih djelatnosti i upućivanje na stručno osposobljavanje i usavršavanje za potrebe poslodavca.

Na rad u inostranstvo poslodavac može da uputi zaposlene koji imaju zaključen ugovor o radu na neodređeno ili određeno vrijeme.

Upućivanje zaposlenih na rad u inostranstvo, koji imaju sa poslodavcem zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme, ne može da traje duže od vremena na koje je zaključen ugovor o radu.

Član 4

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na poslodavce koji upućuju zaposlene na rad u inostranstvo u skladu sa posebnim propisima.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na posadu brodova trgovačke mornarice.

Ovaj zakon ne primjenjuje se u slučaju upućivanja zaposlenih na rad u inostranstvo radi obavljanja poslova iskopavanja, zemljanih radova, građevinskih radova, sastavljanja i rastavljanja montažnih elemenata, namještanja ili opremanja, izmjena i renoviranja, popravke, rastavljanja, rušenja, održavanja, farbanja i čišćenja, ako period upućivanja nije duži od osam dana.

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) poslodavac je domaće ili strano pravno lice, odnosno dio stranog pravnog lica i fizičko lice koje se bavi privrednom djelatnošću, kod kojeg zaposleni ima zaključen ugovor o radu i koji upućuje zaposlenog na rad u inostranstvo;

2) zaposleni je fizičko lice koje ima zaključen ugovor o radu kod poslodavca;

3) zaposleni koji se upućuje na rad je zaposleni koji ima zaključen ugovor o radu kod poslodavca koji ga upućuje na rad u inostranstvo na ograničeni vremenski period nakon čega se vraća na rad kod tog poslodavca; i

4) primalac usluge je fizičko lice koje se bavi privrednom djelatnošću ili pravno lice u inostranstvu kod kojeg se zaposleni upućuje na rad.

II. USLOVI I POSTUPAK UPUĆIVANJA ZAPOSLENIH

Član 7

Zaposleni može da bude upućen na rad u inostranstvo samo uz njegovu prethodnu pisanu saglasnost.

Član 8

Poslodavac je dužan da, prije upućivanja zaposlenog na rad u inostranstvo, sa zaposlenim zaključi aneks ugovora o radu koji obavezno sadrži:

- 1) državu, mjesto rada i period na koji se zaposleni upućuje;
- 2) naziv i opis poslova koje će zaposleni da obavlja u inostranstvu, ako se ti poslovi mijenjaju;
- 3) iznos zarade i valutu u kojoj će zarada biti isplaćivana;
- 4) elemente za utvrđivanje zarade, druga novčana i nenovčana davanja koja su povezana sa boravkom u inostranstvu; i
- 5) radno vrijeme i odmore.

Poslodavac je dužan da aneks ugovora o radu iz stava 1 ovog člana čuva, u skladu sa propisima o radu, u mjestu rada iz kojeg je zaposleni upućen na rad u inostranstvo.

Poslovi iz stava 1 tačka 2 ovog člana koje će zaposleni da obavlja u inostranstvu, smatraju se odgovarajućim, ako se za njihovo obavljanje zahtijeva ista kvalifikacija nivoa obrazovanja, odnosno stručna kvalifikacija, kao za poslove koje zaposleni obavlja kod poslodavca sa kojim ima zaključen ugovor o radu.

Član 9

Poslodavac koji upućuje zaposlenog na rad u inostranstvo, dužan je da mu obezbijedi ostvarivanje prava iz rada u obimu koji ne može da bude manji od prava zaposlenih u skladu sa propisima države u koju je upućen.

Prava iz stava 1 ovog člana odnose se na:

- 1) maksimalno radno vrijeme i minimalno trajanje odmora;
- 2) minimalno plaćeni godišnji odmor;
- 3) zaradu, uključujući uvećanje zarade za prekovremeni rad;
- 4) uslove ustupanja zaposlenih preko agencija;
- 5) zaštitu zdravlja i higijenu na radu;
- 6) prevoz za dolazak i odlazak sa rada ili naknadu troškova za te svrhe;
- 7) smještaj i ishranu po standardima važećim u državi u koju se zaposleni upućuje na rad;
- 8) zaštitne mjere za trudnice, žene koje se nalaze na porodiljskom, odnosno roditeljskom odsustvu, djece i mladih; i
- 9) jednako postupanje prema muškarcima i ženama i zabranu diskriminacije po svim osnovima.

Zaštitu prava iz stava 2 ovog člana zaposleni ostvaruje kod poslodavca koji ga upućuje na rad u inostranstvo.

Danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji zaposleni koji se upućuje na rad u inostranstvo zaštitu prava iz stava 2 ovog člana ostvarivaće u državi u koju je bio ili je upućen na rad.

Član 10

Poslodavac je dužan da, o svom trošku, organizuje pripremu zaposlenog za upućivanje na rad u inostranstvo, a naročito da:

- 1) ga informiše o uslovima života u državi i mjestu u koje se zaposleni upućuje;
- 2) mu obezbijedi potrebne zdravstvene preglede i preventivne zdravstvene mjere;
- 3) mu obezbijedi prevoz do mjesta rada u inostranstvu i povratak u Crnu Goru; i
- 4) mu pruži stručnu pomoć i snosi troškove obezbjeđivanja dozvole za boravak i rad u inostranstvu.

Informisanje u smislu stava 1 tačka 1 ovog člana vrši se prije davanja saglasnosti iz člana 7 ovog zakona i potpisivanja aneksa ugovora o radu iz člana 8 ovog zakona, na način koji odredi poslodavac i obavezno obuhvata davanje obavještenja o:

1) uslovima života u mjestu u koje se zaposleni upućuje (klimatski uslovi, valuta, bezbjednosni uslovi, specifične zdravstvene i druge okolnosti);

2) uslovima smještaja i ishrane koji se zaposlenom obezbjeđuju za vrijeme boravka i rada u inostranstvu, udaljenosti od mjesta boravka do mjesta rada i dr; i

3) licu za kontakt u mjestu rada u inostranstvu.

Lice za kontakt iz stava 2 tačka 3 ovog člana, ovlašćeno je za davanje informacija državnim i drugim organima o upućivanju zaposlenih i za pružanje dodatnih informacija i obavještenja zaposlenima koji se nalaze na radu u inostranstvu.

Član 11

Poslodavac koji upućuje zaposlenog na rad u inostranstvo, obezbjeđuje zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, isključujući dvostruko osiguranje.

Član 12

Uslovi pod kojima zaposleni ima pravo na povratak u Crnu Goru prije isteka roka na koji je upućen, o trošku poslodavca uređuju se kolektivnim ugovorom kod poslodavca, odnosno ugovorom o radu.

Član 13

Poslodavac koji upućuje zaposlenog na rad u inostranstvo, dužan je da, najkasnije deset dana prije upućivanja, obavijesti organ državne uprave nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo) da su ispunjeni uslovi za upućivanje zaposlenog na rad u inostranstvo.

Uz obavještenje iz stava 1 ovog člana, poslodavac prilaže: ugovor o poslovnoj saradnji, ugovor o radu i aneks ugovora o radu sa zaposlenim i spisak zaposlenih koji se upućuju na rad u inostranstvo.

Ugovor o poslovnoj saradnji je svaki ugovor zaključen između poslodavca i primaoca usluge, odnosno poslodavaca u inostranstvu, radi rada ili stručnog usavršavanja i osposobljavanja zaposlenih koji se upućuju u inostranstvo.

Ministarstvo može da zahtijeva od poslodavca iz stava 1 ovog člana, dopunu dokaza o ispunjavanju uslova iz čl. 8 i 9 ovog zakona, ako iz ugovora o poslovnoj saradnji, ugovora o radu i aneksa ugovora o radu ne može da se utvrdi da su ispunjeni svi uslovi.

III. UPUĆIVANJE NA RAD U INOSTRANSTVO RADI NAUČNE, TEHNIČKE I PROSVJETNO - KULTURNE SARADNJE

Član 14

Radi ostvarivanja naučne, tehničke i prosvjetno - kulturne saradnje Crne Gore sa drugim državama, kao i sa međunarodnim organizacijama, zaposleni mogu da se upućuju na rad u inostranstvo kao pojedinci ili u okviru naučne ili stručne ekipe.

Član 15

Upućivanje zaposlenih na rad u inostranstvo po osnovu člana 14 ovog zakona vrši se ako je obezbijeđena zaštita prava iz člana 9 ovog zakona.

Organ, odnosno organizacija nadležna za sprovođenje međunarodnog ugovora o naučnoj, tehničkoj i prosvjetno - kulturnoj saradnji zaključuje sa zaposlenim ugovor o upućivanju na rad u svojstvu stručnjaka.

Ugovorom iz stava 2 ovog člana utvrđuje se: vrsta posla, period angažovanja, međusobna prava i obaveze, uključujući i prava iz socijalnog osiguranja, način ostvarivanja i zaštita tih prava, u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorom.

IV. EVIDENCIJA

Član 16

Poslodavac je dužan da vodi evidenciju o zaposlenima koje upućuje na rad u inostranstvo. Evidencija iz stava 1 ovog člana, sadrži:

- 1) prezime i ime zaposlenog;
- 2) JMB zaposlenog;
- 3) PIB i matični broj poslodavca koji upućuje zaposlenog;
- 4) pol zaposlenog;
- 5) datum i mjesto rođenja (mjesto, opština);
- 6) naziv radnog mjesta na koje je zaposleni upućen;
- 7) kvalifikacija nivoa obrazovanja, odnosno stručna kvalifikacija;
- 8) državljanstvo;
- 9) posljednje prebivalište, odnosno boravište u Crnoj Gori (mjesto, ulica, broj i opština);
- 10) osnov upućivanja na rad u inostranstvo;
- 11) prebivalište, odnosno boravište u inostranstvu (mjesto, ulica i broj, država);
- 12) vrijeme na koje je zaključen ugovor o radu sa zaposlenim koji se upućuje, kao i aneks ugovora o radu;
- 13) naziv i adresu poslodavca u inostranstvu kod koga se zaposleni upućuje;
- 14) datum odlaska na rad u inostranstvo;
- 15) datum povratka sa rada iz inostranstva; i
- 16) vrijeme provedeno na radu u inostranstvu.

Evidencija o zaposlenima koji se upućuju na rad u inostranstvo počinje da se vodi danom njegovog odlaska u inostranstvo, a prestaje danom prijavljivanja povratka sa rada iz inostranstva.

Izveštaje sa podacima iz stava 2 ovog člana, poslodavci dostavljaju Ministarstvu.

Član 17

Evidenciju o zaposlenima koji se upućuju na rad u inostranstvo, na nivou Crne Gore, koja sadrži podatke iz izveštaja iz člana 16 stav 4 ovog zakona, vodi Ministarstvo.

Poslodavac je dužan da o svakoj promjeni podataka iz člana 16 stav 2 ovog zakona, obavijesti Ministarstvo, u roku od pet dana od dana nastale promjene.

Član 18

Organi državne uprave koji vrše poslove nadzora nad ostvarivanjem prava zaposlenih koji se upućuju na rad u inostranstvo, u skladu sa ovim i posebnim zakonom, dužni su da međusobno sarađuju i razmjenjuju informacije u cilju zaštite njihovih prava.

O zaštiti zaposlenih za vrijeme rada i boravka u inostranstvo staraju se diplomatska, odnosno konzularna predstavništva Crne Gore u okviru djelokruga svoga rada.

V. NADZOR

Član 19

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši ogran državne uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora rada u skladu sa zakonom.

VI. KAZNENE ODREDBE

Član 20

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne uputi zaposlenog na rad u inostranstvo u skladu sa članom 3 ovog zakona;
- 2) uputi zaposlenog u inostranstvo bez njegove prethodne pisane saglasnosti (član 7);
- 3) ne zaključi aneks ugovora o radu u skladu sa članom 8 ovog zakona;
- 4) ne obezbijedi ostvarivanje prava iz rada u obimu koji nije manji od prava zaposlenih u skladu sa propisima države u koju je upućen (član 9 stav 1);
- 5) ne organizuje, o svom trošku, pripremu zaposlenog za upućivanje na rad u inostranstvo u skladu sa članom 10 ovog zakona;
- 6) zaposlenom koji je upućen na rad u inostranstvo ne obezbijedi zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, isključujući dvostruko osiguranje (član 11);
- 7) ne obavijesti Ministarstvo u roku od deset dana, prije upućivanja zaposlenog na rad u inostranstvo, da su ispunjeni uslovi za upućivanje na rad u inostranstvo (član 13 stav 1);
- 8) ne vodi evidenciju o zaposlenima koji se upućuju na rad u inostranstvo (član 16 stav 1);
- i
- 9) ne dostavlja Ministarstvu izvještaje sa podacima iz člana 16 stav 2 ovog zakona (član 16 stav 4).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 6.000 eura.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21

Zaposleni koji su upućeni na rad u inostranstvo po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, zaštitu prava po osnovu rada u inostranstvu, ostvarivaće po tim propisima, do povratka sa rada iz inostranstva.

Član 22

Odredba člana 2 stav 1 tačka 4 i stav 3 i člana 9 stav 2 tačka 4 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu („Službeni list RCG, broj 11/04 i „Službeni list CG“, br. 73/10 i 35/13).

Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 19-5/21-1/4

EPA 282 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1929.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O ULAGANJU U
KONSOLIDACIJU I RAZVOJ DRUŠTVA ZA TRANSPORT PUTNIKA I ROBE U
VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU
„MONTENEGRO AIRLINES” A.D. PODGORICA

Prolašavam **Zakon o prestanku važenja Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „MONTENEGRO AIRLINES” A.D. Podgorica**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1336/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O ULAGANJU U KONSOLIDACIJU I
RAZVOJ DRUŠTVA ZA TRANSPORT PUTNIKA I ROBE U VAZDUŠNOM
SAOBRAĆAJU
„MONTENEGRO AIRLINES” A.D. PODGORICA

Član 1

Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines” A.D. Podgorica („Službeni list CG“, broj 74/19), prestaje da važi.

Član 2

Danom stupanja na snagu ovog zakona obustavljaju se postupci pokrenuti na osnovu Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju „Montenegro Airlines” A.D. Podgorica („Službeni list CG“, broj 74/19).

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 14-5/21-2/4

EPA 232 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

1930.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I OPUNAMA ZAKONA O
PORESKOJ ADMINISTRACIJI

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1337/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PORESKOJ ADMINISTRACIJI

Član 1

U Zakonu o poreskoj administraciji („Službeni list RCG“, br. 65/01 i 80/04 i „Službeni list CG“, br. 20/11, 28/12, 8/15, 47/17 i 52/19) član 4 mijenja se i glasi:

„Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **Poreski organ** je organ državne uprave ili organ jedinice lokalne samouprave u čijoj nadležnosti su poslovi utvrđivanja, naplate i kontrole poreza;

2) **Porez i druge dažbine** su porezi, doprinosi, takse, naknade i druga novčana davanja utvrđena zakonom;

3) **Poreski obveznik** je lice koje, u skladu sa poreskim i drugim zakonima, podliježe obavezi plaćanja poreza;

4) **Poreski dužnik** je poreski obveznik koji je dužan da plati porez, poreski jemac i poreski isplatilac odnosno posrednik;

5) **Poreski jemac** je lice koje je odgovorno za plaćanje poreskog duga poreskog obveznika, ako poreski obveznik nije izmirio taj dug po dospelosti;

6) **Poreski isplatilac odnosno posrednik** je lice koje je, u skladu sa poreskim propisima, dužno da od drugog lica obustavom ili na neki drugi način naplati porez i da ga uplati na odgovarajući uplatni račun;

7) **Poreski zastupnik** je lice koje je u skladu sa zakonom ovlašćeno da vodi dio ili sve poslove poreskog obveznika u vezi sa ispunjavanjem poreskih obaveza;

8) **Poreski punomoćnik** je lice koje poreski obveznik pismeno ovlasti da u njegovo ime i za njegov račun vodi poslove u vezi sa izvršavanjem poreskih obaveza u skladu sa poreskim propisima;

9) **Knjige i evidencije** predstavljaju dokumentaciju propisanu posebnim zakonom koju je poreski obveznik dužan da vodi o svom poslovanju, a služe u svrhu utvrđivanja poreske obaveze;

10) **Lice je:** pravno lice, dio pravnog lica, organizacija, preduzetnik i fizičko lice koje je dužno da postupa po ovom zakonu;

11) **Nalog za prenos** je dokument kojim se vrši prenos sredstava sa računa poreskog obveznika na račune za plaćanje poreza;

12) **Finansijska institucija** je institucija koja pruža finansijske usluge u skladu sa zakonom i potvrđenim međunarodnim sporazumom;

13) **Poreska obaveza** obuhvata: porez, kamatu i troškove postupka.“

Član 2

U članu 6 stav 1 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) vrši registraciju privrednih društava, poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika za obavezno socijalno osiguranje i vodi registar privrednih društava, poreski registar i registar obveznika i osiguranika za obavezno socijalno osiguranje i registar stvarnih vlasnika;“.

U tački 5 poslije riječi „pravni“ dodaju se riječi: „i fizičkih“.

Poslije tačke 21 dodaje se nova tačka koja glasi:

„21a) razmjenjuje informacije sa nadležnim organima država članica Evropske unije (u daljem tekstu: EU), drugih država odnosno teritorija država u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima;“.

U tački 23 riječi: „Ministarstvu finansija“ zamjenjuju se riječima: „organu državne uprave nadležnom za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo)“.

U stavu 2 riječ „finansija“ briše se.

Član 3

U članu 6a poslije riječi: „vanbračnih supružnika“ dodaju se zarez i riječi: „životnih partnera lica istog pola“.

Član 4

Poslije člana 14c dodaju se tri nova člana koji glase:

„Obaveza lica i organa za dostavljanje informacija

Član 14d

Fizička i pravna lica, organizacije, preduzetnici, poreski isplatioci, odnosno posrednici, druga lica, državni i organi jedinica lokalne samouprave, dužni su da poreskom organu dostave podatke, izvještaje i dokumentaciju sa kojima raspolažu, a koja su od značaja za oporezivanje, u skladu sa zakonom.

Izveštavanje o računima radi razmjene informacija

Član 14e

(1) Finansijska institucija je dužna da, identifikuje račune koje posjeduje ili kontroliše rezident države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, prikuplja informacije o stanju, izvršenim transakcijama sa tih računa i ostvarenim prihodima tih lica po osnovu određenih vrsta dohotka i kapitala i preduzima mjere produbljene provjere, u skladu sa zakonom.

(2) Finansijska institucija, informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumima.

(3) Lice iz stava 1 ovog člana, dužno je da dostavi izjavu, odnosno potvrdu o rezidentnosti finansijskoj instituciji kod koje ima otvoren račun.

(4) Finansijska institucija dužna je da, prije dostavljanja poreskom organu informacije o računima lica iz stava 1 ovog člana, o kojima izvještava, obavijesti lice, čije informacije će

prikupljati i dostavljati poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države.

(5) Finansijska institucija, dužna je da informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja poreskom organu, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

(6) Bliži način izvještavanja iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izvještavanje o poslovanju povezanih lica radi razmjene informacija

Član 14f

(1) Pravno lice, rezident Crne Gore za potrebe oporezivanja, član međunarodne grupe povezanih pravnih lica (u daljem tekstu: međunarodna grupa) koji obavljaju djelatnost u državi članici EU ili drugoj državi odnosno teritoriji države, dužno je da dostavi poreskom organu objedinjene podatke, prema navedenim državama, odnosno teritorijama država o ostvarenim prihodima, dobiti/gubitku prije oporezivanja, obračunatom i plaćenom porezu na dobit, prijavljenom kapitalu, akumuliranoj dobiti, broju zaposlenih i materijalnoj imovini za svakog člana međunarodne grupe.

(2) Pravno lice iz stava 1 ovog člana, dužno je da, pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostavi poreskom organu i podatke o identifikaciji svakog člana međunarodne grupe utvrđujući državu, odnosno teritoriju države rezidentnosti i državu, odnosno teritoriju države u kojoj podliježe oporezivanju po osnovu poslovanja preko stalne poslovne jedinice ako se razlikuje od države, odnosno teritorije države rezidentnosti, kao i vrstama djelatnosti koje obavlja.

(3) Pravno lice, podatke iz st. 1 i 2 ovog člana, dostavlja poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, u roku od 12 mjeseci, nakon isteka fiskalne godine za koju se podaci dostavljaju.

(4) Bliži način izvještavanja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.”

Član 5

U članu 15 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Povezanim licem iz stava 1 ovog člana, smatra se i član porodice poreskog obveznika, kao i treće lice povezano sa članom porodice poreskog obveznika na način propisan st. 1 i 2 ovog člana.”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Članom porodice smatra se srodnik u krvnom srodstvu u pravoj liniji, kao i u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva, bračni ili vanbračni supružnik, životni partner lica istog pola, ili tazbinskom srodstvu do drugog stepena srodstva, bez obzira da li je bračna zajednica prestala, kao i usvojenici i potomci usvojenika.”

Član 6

U članu 16 stav 1 tačka 4 riječi: „glavnom mjestu poslovanja” zamjenjuju se riječima: „adresi sjedišta”.

Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) o registraciji obveznika doprinosa, odnosno osiguranika za obavezno socijalno osiguranje;”.

Stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Podaci koji predstavljaju poresku tajnu mogu se na zahtjev nadležnog organa Crne Gore, države članice EU, druge države odnosno teritorije države, učiniti dostupnim tom organu, u skladu sa zakonom ili potvrđenim međunarodnim sporazumom.”

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Informacije, koje poreskom organu dostavljaju nadležni organi države članice EU ili druge države odnosno teritorije države u skladu sa propisima EU i međunarodnim sporazumima, predstavljaju poresku tajnu, pod istim uslovima, kao i informacije koje se razmjenjuju između nadležnih organa u državi.”

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 7

Poslije člana 16a dodaju se dva nova člana koji glase:

„Razmjena informacija sa nadležnim organima država članica EU, drugih država, odnosno teritorija država

Član 16b

(1) Poreski organ dostavlja informacije, kojima raspolaže, nadležnom organu države članice EU ili drugoj državi odnosno teritoriji države, u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumom:

1) na zahtjev tog organa;

2) automatskom razmjenom o:

a) ostvarenim prihodima rezidenata države članice EU ili druge države odnosno teritorije države po osnovu određenih vrsta dohotka i kapitala, najmanje jednom godišnje, u roku od šest mjeseci nakon isteka poreskog perioda tokom kojeg su informacije postale dostupne;

b) računima rezidenata države članice EU ili druge države odnosno teritorije države do 30. septembra tekuće za prethodnu godinu;

c) poslovanju svakog člana međunarodne grupe povezanih pravnih lica, prema državi članici EU ili drugoj državi odnosno teritoriji države, u roku od 15 mjeseci od isteka godine za koju se izvještaj podnosi;

3) ako dođe do saznanja da informacije mogu biti od koristi za nadležni organ druge države, odnosno teritorije države u bilo kom trenutku i bez prethodnog zahtjeva.

(2) Ako poreski organ smatra da informacije koje je dobio od nadležnog organa država iz stava 1 ovog člana, mogu biti od koristi nadležnom organu treće države, može da ih proslijedi tom organu samo uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležnog organa države, odnosno teritorije države iz koje potiču informacije.

(3) Poreski organ dostavlja informacije, nadležnom organu države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, pod uslovom da je taj organ iskoristio sve raspoložive izvore informacija vodeći računa o ostvarivanju sopstvenih ciljeva.

(4) Poreski organ ne može da odbije da pribavi informacije isključivo zato što te informacije nijesu od nacionalnog interesa, niti da odbije da dostavi informacije nadležnom organu države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, samo zato što te informacije posjeduje banka, druga finansijska institucija, ovlašćeno lice, zastupnik ili fiducijar ili zato što se te informacije odnose na vlasničke interese fizičkog lica.

(5) Poreski organ može da preduzima istražne radnje ili da dostavlja informacije koje zahtjeva nadležni organ države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, ako je preduzimanje takvih istražnih radnji ili prikupljanje tih informacija u skladu sa zakonom.

(6) Poreski organ može da odbije da dostavi informacije nadležnom organu države članice EU ili druge države odnosno teritorije države ako bi to dovelo do objelodanivanja komercijalne, industrijske ili poslovne tajne ili komercijalnog postupka ili ako je otkrivanje tih informacija u suprotnosti sa javnim interesom.

(7) Poreski organ obavještava nadležni organ države članice EU ili druge države odnosno teritorije države o razlozima za odbijanje zahtjeva za dostavljanje informacija.

(8) Bliži način razmjene informacija iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Saradnja sa drugim zemljama

Član 16c

Ako se, u skladu sa potvrđenim bilateralnim ili multilateralnim međunarodnim sporazumima, drugoj državi odnosno teritoriji države omogući šira saradnja u vezi razmjene informacija koji su od značaja za oporezivanje, poreski organ će državi članici Evropske unije, na zahtjev, omogućiti saradnju koja je ekvivalentna saradnji sa državom, odnosno teritorijom države sa kojom je zaključen sporazum. “

Član 8

U članu 22a stav 4 riječi: „adresu njegovog glavnog mjesta stanovanja“ zamjenjuju se riječima: „njegovu adresu sjedišta“.

Član 9

U članu 26 stav 1 tačka 3 riječi: „glavnog mjesta poslovanja” zamjenjuju se riječima: „adrese sjedišta”.

Član 10

U članu 27 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Prijavu za registraciju dužni su da podnesu:

1) pravno lice ili organizacija koja obavlja djelatnost ili ostvaruje prihode u ili van Crne Gore;

2) fizičko lice koje obavlja djelatnost, ostvaruje prihode ili posjeduje imovinu u ili van Crne Gore;

3) strano pravno lice ili organizacija koja obavlja djelatnost ili ostvaruje prihode u Crnoj Gori;

4) strano fizičko lice koje obavlja djelatnost, ostvaruje prihode ili posjeduje imovinu u Crnoj Gori.”

U stavu 3 riječi: „15 dana” zamjenjuju se riječima: „osam dana”.

Stav 6 briše se.

U stavu 7 riječ „finansija” briše se.

Dosadašnji st. 7, 8 i 9 postaju st. 6, 7 i 8.

Član 11

U članu 28 stav 3 briše se.

Član 12

U članu 29 stav 1 riječi: „glavnom mjestu poslovanja” zamjenjuju se riječima: „adresi sjedišta”.

U stavu 3 riječi: „u sjedištu poreskog organa” zamjenjuju se riječima: „poreskom organu, prema mjestu ostvarivanja prihoda, odnosno posjedovanja imovine tog lica”.

Stav 4 briše se.

U stavu 5 poslije riječi „velikih“ dodaju se riječi: „srednjih, malih i mikro“, a riječ „finansija” briše se.

Dosadašnji stav 5 postaje stav 4.

Član 13

Član 30 briše se.

Član 14

U članu 35 stav 1 riječi: „člana 34” zamjenjuju se riječima: „čl. 33 i 34”.

Član 15

U članu 36 stav 6 mijenja se i glasi:

„(6) Poreski obveznik poresku prijavu može podnijeti elektronski, neposredno ili putem pošte, u skladu sa zakonom.”

Stav 7 briše se.

U stavu 9 riječ „finansija” briše se.

Dosadašnji st. 8 i 9 postaju st. 7 i 8.

Član 16

U članu 38 stav 1 riječi: „do isteka roka zastarjelosti propisanog ovim zakonom” zamjenjuju se riječima: „u roku od pet godina od isteka roka za podnošenje poreske prijave, u skladu sa zakonom”.

Član 17

U članu 40 stav 2 poslije riječi „prijava” dodaje se zarez i riječi: „odnosno izvještaj”.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Izvještaj iz stava 2 ovog člana podnosi se do 15. u mjesecu za isplate izvršene u prethodnom mjesecu.”

U stavu 7 riječ „finansija” briše se.

Član 18

U članu 50 stav 4 riječ „finansija” briše se.

Član 19

U članu 51 stav 3 na kraju tačke 2 tačka-zarez se zamjenjuje tačkom, a tačka 3 briše se.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Troškovi postupka uplaćuju se na poseban račun, u skladu sa propisom kojim se uređuju računi na koje se vrši uplata javnih prihoda.”

Član 20

U članu 52 stav 2 poslije riječi: „netačno obračuna porez” dodaju se zarez i riječi: „odnosno ne prijavi ostvareni prihod”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Neprijavljeni prihod iz stava 2 ovog člana, je ostvareni prihod koji je utvrđen na osnovu razlike između vrijednosti imovine na kraju i početku kalendarske godine umanjene za iznos prijavljenog dohotka.”

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 21

Član 53 mijenja se i glasi:

„(1) Poresko rješenje iz člana 52 stav 4 ovog zakona, poreski organ donosi na osnovu poslovnih knjiga i evidencija poreskog obveznika.

(2) Ako poreski organ rješenje iz stava 1 ovog člana ne može da donese na osnovu poslovnih knjiga i evidencija poreskog obveznika, rješenje će se donijeti na osnovu procjene poreske osnovice.

(3) Procjenu poreske osnovice iz stava 2 ovog člana poreski organ vrši, po slobodnoj ocjeni, na osnovu:

1) raspoložive uredne poslovne dokumentacije koja nije proknjižena;

2) raspoložive uredne poslovne dokumentacije o poslovanju u određenom periodu koji je kraći od perioda oporezivanja (dnevnom, nedjeljnom ili mjesečnom);

3) podataka i činjenica o ostvarenom prometu (dnevnom, nedjeljnom ili mjesečnom) dobijenih u postupku inspekcijiskog nadzora;

4) podataka dobijenih upoređivanjem sa drugim poreskim obveznicima koji obavljaju istu ili sličnu djelatnost na istoj ili sličnoj lokaciji, pod približno jednakim uslovima ili upoređivanjem sa prosječnim prihodom više poreskih obveznika koji obavljaju istu ili sličnu

djelatnost, na istoj ili sličnoj lokaciji pod približno jednakim uslovima (broj zaposlenih, sredstva rada, veličina i tehnička opremljenost poslovnih prostorija, asortiman proizvoda odnosno usluga, obim proizvodnje odnosno usluga, kvalitet, vrijeme rada i ukupno ostvareni promet);

5) podataka o mogućnostima prodaje proizvoda odnosno obavljanja usluga utvrđenih u postupku inspekcijskog nadzora na osnovu instaliranih kapaciteta poreskog obveznika;

6) podataka o troškovima poreskog obveznika nastalih za privatne potrebe i podataka o stečenoj imovini (nepokretnosti, akcije i udjeli u pravnom licu, oprema za obavljanje samostalne djelatnosti, motorna vozila, plovni objekti, vazduhoplovi, štedni ulozi, gotov novac i druga imovinska prava);

7) podataka iz poreskih prijava podnijetih za prethodne poreske periode.

(4) Poreski organ, prilikom utvrđivanja poreske osnovice putem procjene, ima pravo da vrši uvid i pribavlja podatke iz evidencija koje vode nadležni organi, pravna lica i službe koje vrše javna ovlašćenja o nepokretnim i pokretnim stvarima i podatke iz kojih se može utvrditi imovina fizičkog lica, finansijskih instrumenata, štednim ulozima i računima kod poslovnih banaka.

(5) Nadležni organi, pravna lica i službe koje vrše javna ovlašćenja iz stava 4 ovog člana, dužni su da, na zahtjev poreskog organa, dostave podatke kojima raspolažu, odnosno omogućće uvid u te podatke, radi utvrđivanja imovine fizičkog lica.

(6) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako poreski organ, do isteka roka za donošenje poreskog rješenja utvrđenog zakonom, ne može da utvrdi porez na osnovu potpuno utvrđenog činjeničnog stanja donijeće privremeno poresko rješenje, na osnovu do tada utvrđenog činjeničnog stanja.

(7) Poreski organ je dužan da u roku od tri godine, od dana donošenja privremenog rješenja donese rješenje o utvrđivanju poreza, kojim se ukida privremeno rješenje.”

Član 22

U članu 70 st. 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„(2) Poreski organ koji je sproveo postupak plenidbe pokretne imovine, odnosno ustanovio založno pravo na nepokretnoj imovini objavljuje oglas o prodaji imovine na oglasnoj tabli i na internet stranici poreskog organa.

(3) Na javnom nadmetanju ne mogu učestvovati, direktno ili indirektno službenici poreskog organa, bračni i vanbračni supružnik, odnosno životni partner lica istog pola, preci i potomci službenika, te preci i potomci njegovog bračnog ili vanbračnog supružnika, odnosno životnog partnera lica istog pola.”

U stavu 7 riječ „finansija” briše se.

Član 23

U članu 75 stav 2 riječ „mora” zamjenjuje se riječju „može”.

Član 24

U članu 82a stav 1 poslije riječi: „nelegalnog poslovanja,” dodaju se riječi: „odnosno, nije prijavio prihod iz člana 52 stav 3 ovog zakona,”.

U stavu 2 poslije riječi: „odnosno nelegalnu djelatnost,” dodaju se riječi: „odnosno da nije prijavilo prihod iz člana 52 stav 3 ovog zakona”, a riječi: „sa licima koja obavljaju istu ili sličnu djelatnost“ brišu se.

Član 25

U članu 91b stav 2 riječ „finansija” briše se.

Član 26

U članu 91c stav 3 riječ „finansija” briše se.

Član 27

Član 100 mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na utvrđivanje poreske obaveze zastarijeva u roku od pet godina od isteka godine u kojoj je tu obavezu trebalo utvrditi.

(2) Rok zastarijelosti prava na utvrđivanje poreza prekida se bilo kojom službenom radnjom, u cilju utvrđivanja poreske obaveze, preduzetom od strane poreskog organa.”

Član 28

Član 102 mijenja se i glasi:

„Pravo na povraćaj više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita zastarijeva u roku od pet godina, od isteka godine u kojoj je izvršena preplata, odnosno nastao poreski kredit.”

Član 29

Član 102a briše se.

Član 30

Član 103 mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na utvrđivanje, naplatu i povraćaj poreza uvijek zastarijeva u roku od 10 godina od isteka godine u kojoj je porez trebalo utvrditi, naplatiti, odnosno u kojoj je izvršena preplata.

(2) Poreski organ, nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o prestanku poreske obaveze zbog zastarijelosti.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo na utvrđivanje i naplatu poreza ne zastarijeva za potraživanja koja su obezbijedena zalogom ili hipotekom, osim u dijelu naplate kamate i drugih novčanih davanja.”

Član 31

Čl. 105 i 105a mijenjaju se i glase:

„Član 105

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 15.000 eura kazniće se pravno lice, ako:

1) ne identifikuje račune koje posjeduje ili kontroliše rezident države članice EU, druge države ili teritorije države, ne prikuplja informacije o stanju, izvršenim transakcijama sa tih računa i ostvarenim prihodima tih lica po osnovu određenih vrsta dohotka i kapitala i ne preduzima mjere produbljene provjere (član 14e stav 1);

2) ne dostavi poreskom organu, informacije i podatke o računima lica o kojim se izvještava, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, jednom godišnje, do 30 juna tekuće za prethodnu godinu (član 14e stav 5).

3) ne dostavi poreskom organu, objedinjene podatke za svakog člana međunarodne grupe povezanih pravnih lica, prema državama članicama EU ili drugim državama, odnosno teritorijima država, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, u roku od 12 mjeseci, nakon isteka fiskalne godine za koju se podaci dostavljaju (član 14f stav 3).

4) ne imenuje poreskog punomoćnika i o tome ne obavijesti nadležni poreski organ u roku od deset dana od dana početka ostvarivanja prihoda, odnosno sticanja imovine u Crnoj Gori (član 26 stav 2);

5) ne podnese poreskom organu prijavu za registraciju u roku od pet radnih dana od dana upisa u odgovarajući registar (član 32 stav 1);

6) ne obavijesti poreski organ o promjenama koje se odnose na podatke upisane u poreski registar u roku od 15 dana od dana nastanka promjene (član 33).

7) ne podnese poreskom organu zbirnu poresku prijavu, odnosno izvještaj do 15. u mjesecu, za sve isplate izvršene u prethodnom mjesecu (član 40 stav 4);

8) ne podnese poreskom organu pojedinačnu poresku prijavu, najkasnije do 31. januara tekuće, za prethodnu godinu (član 40 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.

Član 105a

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 6.000 eura kazniće se za prekršaj poreski obveznik - preduzetnik, ako:

1) ne imenuje poreskog punomoćnika i o tome ne obavijesti nadležni poreski organ u roku od deset dana od dana početka ostvarivanja prihoda, odnosno sticanja imovine u Crnoj Gori (član 26 stav 2).

2) ne podnese poreskom organu prijavu za registraciju u roku od pet radnih dana od dana ostvarivanja oporezivog prihoda, upisa u odgovarajući registar, odnosno sticanja imovine koja podliježe oporezivanju (član 32 stav 3);

3) ne obavijesti poreski organ o svim promjenama koje nastanu u toku poslovanja, a odnose se na podatke upisane u poreski registar u roku od 15 dana od dana nastanka promjene (član 33).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i poreski obveznik-fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1.000 eura.”

Član 32

Član 105b briše se.

Član 33

Poslije člana 113c dodaje se novi član koji glasi:

„Član 113d

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.”

Član 34

Poslije člana 114 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 114a

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Pravilnik o načinu utvrđivanja poreske osnovice putem procjene („Službeni list RCG”, broj 36/05).”

Član 35

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 16-5/21-1/4

EPA 199 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1931.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O OBJEDINJENOJ
REGISTRACIJI I SISTEMU IZVJEŠTAVANJA O OBRAČUNU I NAPLATI
POREZA
I DOPRINOSA**

Proglašavam **Zakon o izmjeni Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1338/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

**Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.**

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA O OBJEDINJENOJ REGISTRACIJI I SISTEMU
IZVJEŠTAVANJA O OBRAČUNU I NAPLATI POREZA I DOPRINOSA**

Član 1

U Zakonu o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa („Službeni list RCG”, broj 29/05 i „Službeni list CG”, broj 75/10) u članu 4 stav 1 tač. 2 i 4 poslije riječi: „invalidsko osiguranje“ zarez i riječi: „zdravstveno osiguranje” brišu se.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2022. godine.

Broj: 16-1/21-3/4

EPA 340 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

**Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.**

1932.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
RAČUNOVODSTVU U JAVNOM SEKTORU

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu u javnom sektoru**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1342/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RAČUNOVODSTVU U JAVNOM
SEKTORU

Član 1

U Zakonu o računovodstvu u javnom sektoru („Službeni list CG”, broj 66/19) u članu 41 stav 4 poslije riječi: „Program“ dodaju se riječi: „i način sprovođenja programa“.

U stavu 6 poslije riječi „Način“ dodaju se riječi: „sprovođenja obuke i“, a poslije riječi: „naknade za“ dodaju se riječi: „pohađanje obuke i“.

Član 2

U nazivu člana 42 i st. 1 i 2 riječi: „polaganje ispita“ zamjenjuju se riječima: „pohađanje obuke i polaganje ispita“.

Član 3

Poslije člana 51 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 51a

Odredbe čl. 41 do 44 ovog zakona primjenjivaće se od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 4

U članu 53 riječi: „1. januara 2022. godine“ zamjenjuju se riječima: „1. januara 2024. godine“.

Član 5

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 06-2/21-1/5

EPA 303 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1933.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA CRNE GORE

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1344/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA CRNE GORE

Član 1

U Krivičnom zakoniku Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 70/03 i 47/06 i „Službeni list CG”, br. 40/08, 25/10, 32/11, 40/13, 14/15, 42/15, 44/17, 49/18 i 3/20) u članu 142 poslije stava 31 dodaje se novi stav koji glasi:

„(32) Poslom od javnog značaja smatra se obavljanje profesije ili dužnosti koje je povezano sa povećanim rizikom za bezbjednost lica koje ga obavlja u oblasti javnog informisanja, zdravstvene zaštite i pravne pomoći pred sudskim i drugim državnim organima.”

Dosadašnji st. 32 i 33. postaju st. 33 i 34.

Član 2

U članu 144 stav 1 poslije tačke 8 dodaje se nova tačka koja glasi:

„10) ko liši života lice koje obavlja poslove od javnog značaja u vezi sa obavljanjem tih poslova.”

Član 3

U članu 151 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Ko djelo iz st. 1, 2 i 3 ovog člana izvrši prema licu koje vrši poslove od javnog značaja u vezi sa obavljanjem tih poslova,

kazniće se za djelo iz stava 1 ovog člana zatvorom od jedne do osam godina, za djelo iz stava 2 ovog člana zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3 ovog člana zatvorom od pet do petnaest godina.”

Član 4

Član 165 mijenja se i glasi:

„(1) Ko drugog silom ili prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi,

kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini na svirep način ili prijetnjom ubistvom ili teškom tjelesnom povredom ili otmicom,

kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2 ovog člana kazniće se ko djelo učini prema licu koje obavlja poslove od javnog značaja u vezi sa obavljanjem tih poslova.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2 i 3 ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili druge teške posljedice,

učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2 i 3 ovog člana nastupila smrt prinuđenog lica ili je djelo izvršeno od strane više lica na organizovan način,

učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanaest godina.“

Član 5

U članu 168 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema licu koje obavlja poslove od javnog značaja u vezi sa obavljanjem tih poslova,

kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.”

Član 6

Član 179 mijenja se i glasi:

„(1) Ko neovlašćeno spriječi ili ometa štampanje, snimanje, prodaju ili rasturanje knjiga, časopisa, novina ili drugih sličnih štampanih ili snimljenih stvari ili neovlašćeno spriječi ili ometa emitovanje radio ili televizijskog programa,

kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1 ovog člana kazniće se i ko neovlašćeno spriječi ili ometa objavljivanje putem medija informacija od javnog značaja.

(3) Ako djelo iz st. 1 i 2 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe,

kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.”

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 23-1/21-6/13

EPA 327 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1934.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM I DRUGIM PRAZNICIMA

Prolašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnim i drugim praznicima, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1343/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM I DRUGIM PRAZNICIMA

Član 1

U Zakonu o državnim i drugim praznicima („Službeni list RCG“, broj 27/07 i „Službeni list CG“, broj 36/13), u članu 1 stav 1 riječ „i“ zamjenjuje se zarezom, a poslije riječi: „Dan državnosti“ briše se tačka i dodaju riječi: „i 20. septembar - Dan Ekološke države.“

U stavu 2 poslije riječi: „Nova godina“ riječ „i“ zamjenjuje se zarezom, a poslije riječi: „Praznik rada“ briše se tačka i dodaju riječi: „i 13. novembar - Njegošev dan, crnogorski praznik kulture.“

Član 2

Poslije člana 3 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 3a

Izuzetno od čl. 2 i 3 ovog zakona, praznik 20. septembar - Dan Ekološke države praznuje se radno.

Član 3b

Izuzetno od člana 2 i člana 3 st. 2 i 3 ovog zakona, praznik 13. novembar - Njegošev dan, crnogorski praznik kulture, praznuje se jedan dan i to na dan praznika.“

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 00-36/21-2/10

EPA 236 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1935.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1351/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU

Član 1

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG”, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG”, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20) u članu 17 stav 3 mijenja se i glasi:

„Osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navršši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima u sektorima metaloprerađivačke i rudarske industrije na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.”.

Stav 4 briše se.

Član 2

U članu 58 stav 1 poslije riječi: „1. januara“ dodaju se zarez i riječi: „1. maja i 1. septembra” a riječi: „u prethodnoj godini u odnosu na godinu koja joj prethodi” zamjenjuju se riječima: „u prethodnom kvartalu u odnosu na kvartal koji mu prethodi.”.

Član 3

Poslije člana 197lj dodaje se novi član koji glasi:

„Član 197m

Izuzetno od člana 17 ovog zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja ili ima najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2022. godine.“.

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 09-2/21-4/23

EPA 322 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1936.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1350/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI

Član 1

U Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17 i 59/21) član 42 mijenja se i glasi:

„Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete:

- 1) do navršene 18. godine života;
- 2) koje je korisnik materijalnog obezbjeđenja;
- 3) koje je korisnik dodatka za njegu i pomoć;
- 4) koje je korisnik lične invalidnine;
- 5) bez roditeljskog staranja;

6) čiji je roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije.

Pravo na dodatak za djecu imaju petoro djece u porodici.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dodatak za djecu obezbjeđuje se i djeci koja su rođena kao dvojke, trojke i sl. nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana.

Dijete iz stava 1 tač. 3, 4 i 5 ovog člana ostvaruje pravo na dodatak za djecu nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana.“

Član 2

Član 44 mijenja se i glasi:

„Visina dodatka za djecu iznosi mjesečno, za dijete:

- 1) do navršene 18. godine života 30.00 eura;
- 2) korisnika materijalnog obezbjeđenja 44.00 eura;
- 3) čiji je roditelj, usvojlac, staralac ili hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu individualnog plana aktivacije 44.00 eura;

- 4) korisnika dodatka za njegu i pomoć 52.00 eura;
- 5) korisnika lične invalidnine 60.00 eura;
- 6) bez roditeljskog staranja 60.00 eura.

Dijete koje ispunjava uslove na dodatak za djecu po više osnova ostvaruje to pravo po povoljnijem osnovu.”.

Član 3

U članu 154 stav 5 poslije riječi „zakona” dodaju se riječi: „osim za troškove funkcionisanja dnevnih boravaka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju, čije će troškove usluga država sufinansirati u svakoj opštini.”.

Član 4

U članu 158 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana sredstva za usluge dnevnog boravka u ustanovi za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u potpunosti obezbjeđuju država i lokalna samouprava.”.

Član 5

Poslije člana 169b dodaje se novi član koji glasi:

„Član 169c

Propisi koji su doneseni prije stupanja na snagu ovog zakona, uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.”.

Član 6

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. oktobra 2022. godine.

Broj: 19-6/21-6/15

EPA 316 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1937.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O
DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1341/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO
SOCIJALNO OSIGURANJE

Član 1

U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni list CG”, br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19 i 59/21) u članu 2 stav 1 tačka 2 briše se. Dosadašnja tačka 3 postaje tačka 2.

Član 2

U članu 3 stav 2 briše se.

U stavu 3 riječi: „tačka 3” zamijenjuju se riječima: „tačka 2”.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

Član 3

U poglavlju II naziv potpoglavlja 2 i član 6 brišu se.

Član 4

U poglavlju III naziv potpoglavlja 2 i član 10 brišu se.

Član 5

U poglavlju IV naziv potpoglavlja 3 i član 17 brišu se.

Član 6

U članu 21 stav 1 mijenja se i glasi:

„ (1) Doprinos za obveznike iz člana 5 stav 1 tač. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 i 10, člana 7 stav 1 tač. 1 do 8 i čl. 12, 13 i 16 ovog zakona obračunava i uplaćuje poslodavac, odnosno isplatilac prihoda do 15-og u tekućem za prethodni mjesec.”

U stavu 2 riječi: „i člana 6 stav 1 tač. 15, 16 i 22” brišu se.

U stavu 3 riječi: „i člana 6 stav 1 tačka 11” brišu se.

U stavu 4 riječi: „člana 6 stav 1 tačka 9,” brišu se.

U stavu 5 riječi: „i člana 6 stav 1 tačka 19” brišu se, a riječi: „prilikom njene isplate.” zamjenjuju se riječima: „do 15-og u tekućem za prethodni mjesec.”.

U stavu 6 riječi: „i člana 6 stav 1 tačka 18” brišu se.

St. 7 i 8 brišu se.

U stavu 10 riječi: „i zdravstveno osiguranje” brišu se.

St. 11 i 12 brišu se.

U stavu 13 poslije riječi „finansija” zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „a doprinosa iz stava 11 ovog člana, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede.”, brišu se.

Dosadašnji st. 9 i 10 postaju st. 7 i 8, a dosadašnji stav 13 postaje stav 9.

Član 7

U članu 26 stav 1 riječi: „prilikom svake isplate prihoda” (član 21 st. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8)” zamjenjuju se riječima: „do 15-og u tekućem za prethodni mjesec (član 21 stav 1 i st. 3 do 6)”.

Član 8

U članu 27 stav 1 riječi: „(član 21 st. 2, 9, 10 i 11).” zamjenjuju se riječima: „(član 21 st. 2, 8 i 9).”

Član 9

Poslije člana 29 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 29a

Obveznik obračunavanja, odnosno plaćanja doprinosa koji do dana stupanja na snagu ovog zakona, nije obračunao i uplatio doprinose za zdravstveno osiguranje, dužan je da u roku od 45 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona, obračuna i uplati doprinose prema stopama koje su važile na dan obračuna tog doprinosa.“

Član 10

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2022. godine.

Broj: 19-6/21-9/4

EPA 337 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1938.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O IZVRŠENJU KAZNI
ZATVORA, NOVČANE KAZNE I MJERA BEZBJEDNOSTI

Proglašavam **Zakon o dopuni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1354/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O DOPUNI ZAKONA O IZVRŠENJU KAZNI ZATVORA, NOVČANE KAZNE I
MJERA BEZBJEDNOSTI

Član 1

U Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG“, br. 36/15 i 18/19), poslije člana 190 dodaje se novi član koji glasi:

„Prestanak radnog odnosa na lični zahtjev

Član 190a

Izuzetno od uslova propisanih zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, službenik obezbjeđenja i drugi zaposleni u Upravi kojem na lični zahtjev i uz saglasnost direktora Uprave prestane radni odnos, ima pravo na penziju, ukoliko navrší najmanje 53 godine života i 30 godina staža osiguranja od kojih najmanje 15 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Službeniku obezbjeđenja i drugom zaposlenom iz stava 1 ovog člana penzija se određuje na način propisan zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje, s tim što se prilikom određivanja ličnog koeficijenta, ako je za njega povoljnije, lični koeficijent utvrđuje na osnovu zarade, odnosno naknade zarade ostvarene u kalendarskoj godini koja prethodi godini ostvarivanja prava na penziju.

Iznos penzije određen prema stavu 2 ovog člana uvećava se za 20%, s tim što iznos te penzije ne može biti veći od najvišeg iznosa starosne penzije utvrđene u skladu sa zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

U pogledu ostvarivanja, korišćenja i usklađivanja penzije koja pripada prema ovom članu, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Pravo na penziju primjenom ovog člana može se ostvariti od 1. januara 2022. godine do 31. decembra 2022. godine.”

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 23-1/21-9/4

EPA 354 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1939.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1331/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA**

Član 1

U Zakonu o autorskom i srodnim pravima („Službeni list CG“, br. 37/11 i 53/16) u članu 37 st. 4 i 5, članu 73 stav 2, članu 146 stav 3 i članu 167 stav 2 riječi: „autorskog i srodnih“ brišu se.

Član 2

U glavi II odjeljak D poslije člana 47 dodaje se novi odsjek koji glasi:

„Odsjek 2.

SLOBODNO KORIŠĆENJE“.

Član 3

U članu 48 stav 1 u uvodnoj rečenici riječi: „prava, a uz obavezu“ zamjenjuju se riječima: „prava i bez“.

U tački 2 riječi: „posebne potrebe“ zamjenjuju se riječima: „invaliditet tih“.

U tački 3 riječi: „posebnih potreba“ zamjenjuju se riječima: „potreban za određeni invaliditet“.

Član 4

U glavi II odjeljak D poslije člana 48 brišu se riječi:

„Odsjek 2.

Slobodno korišćenje“.

Član 5

Poslije člana 53 dodaje se novi član koji glasi:

„Proslave

Član 53a

Dozvoljeno je korišćenje djela u toku proslava, koje organizuje državni organ ili nadležni organ Glavnog grada, Prijestonice ili jedinice lokalne samouprave, odnosno organ lokalne uprave povodom praznika utvrđenih zakonom kojim se uređuju državni i drugi praznici, bez sticanja odgovarajućeg imovinskog prava i bez plaćanja naknade, ako se korišćenjem tih djela ne ostvaruje neposredna ili posredna imovinska korist.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na događaje koji su pridruženi odnosno slijede nakon proslava iz stava 1 ovog člana.“

Član 6

U članu 69e stav 2 riječ „Ministarstvo“ zamjenjuje se riječima: „organ državne uprave nadležan za poslove autorskog i srodnih prava (u daljem tekstu: Ministarstvo)“.

Član 7

U članu 69f st. 1 i 3 i članu 151 st. 1 i 2 riječi: „nadležni organ“ u različitom padežu zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“ u odgovarajućem padežu.

U članu 69f stav 4 riječi: „Nadležni organ dužan je“ zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo je dužno“.

Član 8

U članu 73 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Nosilac prava, u smislu kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, je fizičko, pravno ili drugo lice, osim organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, koje je nosilac autorskog ili srodnog prava, ili koje u skladu sa sporazumom o korišćenju prava ili zakonom ima pravo na dio prihoda od prava.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 9

Poslije člana 145a dodaje se novi član koji glasi:

„Shodna primjena

Član 145b

Odredbe ovog zakona kojima se uređuju elementi autorskog djela, pretpostavka autorstva, koautori i autori spojenih djela, sadržaj i ograničenja moralnih prava, imovinska i druga prava autora, sadržajna ograničenja autorskog prava, računanje rokova autorskog prava, odnos između autorskog prava i prava svojine, autorska prava u pravnom prometu, autorska djela iz radnog odnosa, evidencija predmeta zaštite, zaštiti prava, odnosi sa stranim elementima i nadzor, shodno se primjenjuju i na prava proizvođača baza podataka.“

Član 10

U članu 146 stav 1 riječi: „individualno ili kolektivno“ zamjenjuju se riječima: „individualno, kolektivno ili preko organizacija iz člana 180l stav 1 ovog zakona“.

Član 11

U glavi VI naziv odjeljka A mijenja se i glasi:

„ODJELJAK A ORGANIZACIJE ZA KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE PRAVA“.

Član 12

Član 147 mijenja se i glasi:

„Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je svaka organizacija koja je u skladu sa zakonom ili prenosom prava, odobrenjem ili ugovorom ovlašćena da upravlja autorskim ili srodnim pravima u ime više od jednog nosioca prava, radi zajedničke koristi tih nosioca prava, kao isključivom ili glavnom djelatnošću i koja je:

- 1) u svojini svojih članova ili pod njihovim nadzorom i/ili;
- 2) organizovana na neprofitnoj osnovi.

Član organizacije za kolektivno ostvarivanje prava je nosilac prava, lice koje zastupa nosioce prava, uključujući i druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i udruženja nosilaca prava, koje ispunjava uslove za članstvo u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava i koje je primljeno u članstvo.

Organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava osnivaju autori i nosioci srodnih prava ugovorom, kao neprofitnu nevladinu organizaciju, sa svojstvom pravnog lica.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da se registruje u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju oblici obavljanja djelatnosti, nakon dobijanja dozvole iz člana 150 stav 1 ovog zakona.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u svoje ime, a za račun svojih članova ostvaruje autorska i druga prava na njihovim objavljenim autorskim djelima, odnosno predmetima srodnih prava (u daljem tekstu: predmeti zaštite).

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da djeluje u najboljem interesu nosilaca prava čija prava zastupa i ne smije da im nameće obaveze koje nijesu neophodne za zaštitu njihovih prava i interesa ili za efikasno upravljanje tim pravima.

Djelatnost kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava može da se obavlja samo na osnovu dozvole Ministarstva.“

Član 13

Član 148 mijenja se i glasi:

„Uz zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti iz člana 147 stav 7 ovog zakona, podnosi se osnivački akt, statut, predugovor o zastupanju članova, podaci o broju autora, odnosno nosilaca prava koji su ovlastili organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da ostvaruje prava na njihovim djelima, odnosno predmetima srodnih prava, popis djela, odnosno predmeta srodnih prava koji će činiti repertoar organizacije, dokaz o uplati propisane administrativne takse i drugi dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 149 ovog zakona.

Ministarstvo je dužno da o zahtjevu pravnog lica odluči u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.“

Član 14

U članu 148a st. 1 i 2, članu 150 st. 2 do 5, članu 151 st. 1 i 2, članu 167 st. 1 do 6 i članu 169 st. 1 i 2 poslije riječi „organizaciji“ u različitom padežu, dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“ u odgovarajućem padežu.

Član 15

U članu 149 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) ima statut i druga opšta akta u skladu sa ovim zakonom;“

U tački 2 riječ „koje“ briše se.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) ima zaposleno najmanje jedno lice sa završenim VIII nivoom kvalifikacije obrazovanja iz oblasti prava i najmanje jedno lice sa završenim VIII nivoom kvalifikacije obrazovanja iz oblasti ekonomije;“.

Tačka 6 briše se.

Član 16

U članu 150 naziv člana mijenja se i glasi: „Dozvola za obavljanje djelatnosti“.

U stavu 1 riječi: „stav 6“ zamjenjuju se riječima: „stav 7“.

Član 17

Član 152 briše se.

Član 18

Član 153 mijenja se i glasi:

„Protiv dozvole Ministarstva iz člana 147 stav 7 i odluke o oduzimanju dozvole iz člana 151 ovog zakona može se pokrenuti upravni spor.

Rješenje o izdavanju i oduzimanju dozvole Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

Na osnivanje, registraciju, rad i prestanak rada organizacije za kolektivno ostvarivanje prava primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju nevladine organizacije, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.“

Član 19

U glavi VI odjeljak B mijenja se i glasi:

„ODJELJAK B

ODNOS PREMA NOSIOCIMA PRAVA“.

Član 20

Član 154 mijenja se i glasi:

„Prava nosioca prava

Član 154

Nosilac prava može da ovlasti organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da upravlja njegovim pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima po njegovom izboru, za područja država po izboru.

Nosilac prava može da ovlasti organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da upravlja njegovim pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima po njegovom izboru, za područja država po izboru, nezavisno od države članice Evropske unije čiju nacionalnost ili boravište ima nosilac prava ili sjedišta organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da upravlja pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima iz stava 1 ovog člana ako to upravljanje spada u njenu djelatnost, osim ako postoje opravdani razlozi za odbijanje tog upravljanja.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da upravlja pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima iz stava 2 ovog člana ako to upravljanje spada u njenu djelatnost, osim ako postoje opravdani razlozi za odbijanje tog upravljanja.

Nosilac prava može da prenese ovlašćenje za nekomercijalno korišćenje prava, vrste prava, vrsta djela, kao i drugih sadržaja po njegovom izboru, a organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da u pisanoj formi informiše nosioca prava čija prava ostvaruje o uslovima pod kojima nosilac prava može da prenese ovlašćenje za nekomercijalno korišćenje

svojih prava, vrsta prava, vrsta djela ili drugih sadržaja čije upravljanje je povjereno toj organizaciji.

Nekomercijalnim korišćenjem iz stava 5 ovog člana, smatra se korišćenje u kojem se ne ostvaruje ekonomska korist.

Nosilac prava ovlašćivanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava da upravlja njegovim pravima, daje saglasnost posebno za svako pravo ili vrstu prava, vrstu djela ili drugi sadržaj za koji daje ovlašćenje za upravljanje, a takva saglasnost mora biti zavedena u pisanom obliku.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da informaciju o pravima koja nosioci prava imaju u skladu sa st. 1 do 7 ovog člana i članom 154a ovog zakona objavi na svojoj internet stranici.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da obavijesti nosioce prava o pravima iz st. 1 do 7 ovog člana i člana 154a ovog zakona, kao i o uslovima za ostvarivanje prava iz stava 5 ovog člana, prije davanja ovlašćenja za upravljanje tim pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima.“

Član 21

Poslije člana 154 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Otkazivanje ovlašćenja za upravljanje pravima

Član 154a

Nosilac prava može da otkáže ovlašćenje iz člana 154 st. 1 i 2 ovog zakona za upravljanje pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima koje je povjerio organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u cjelini ili u pogledu ili bilo kojeg prava, vrste prava, vrste djela ili drugih sadržaja po izboru, za područja država po izboru, nakon otkaznog roka koji ne može biti duži od šest mjeseci.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava može da odluči da otkazivanje proizvodi pravno dejstvo od kraja finansijske godine.

Ako je pravo na potraživanje određenih iznosa nastalo prije otkazivanja prava iz stava 1 ovog člana ili u okviru ovlašćenja datog prije stupanja na snagu otkazivanja prava, nosilac prava zadržava prava prema organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava iz čl. 162, 162a, 162b, 162c, 164, 166a, 175 i 180g ovog zakona.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, ne smije da ograničava korišćenje prava iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, isticanjem uslova da za ostvarivanje tih prava zahtijeva da se upravljanje pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima koji su predmet otkazivanja ili povlačenja povjeri drugoj organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava.

Članstvo u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava

Član 154b

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da kao člana prihvati nosioca prava i lice koje zastupa nosioca prava, uključujući i druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i udruženja nosioca prava, ako ispunjavaju uslove za članstvo koji se zasnivaju na objektivnim, transparentnim i nediskriminiranim kriterijumima.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da uslove za članstvo iz stava 1 ovog člana utvrdi statutom ili drugim opštim aktom kojim se utvrđuju uslovi za članstvo i da ih učini javno dostupnim na svojoj internet stranici.

Ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava odbije da prihvati zahtjev za članstvo, dužna je da podnosiocu zahtjeva pruži obrazložene razloge za odbijanje.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da omogući članovima da sa njom komuniciraju posredstvom elektronskih sredstava komunikacije, uključujući i komunikaciju radi ostvarivanja članskih prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da vodi ažurnu evidenciju o svojim članovima.

Prava nosioca prava koji nijesu članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 154c

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da sva prava koja pripadaju njenim članovima shodno primijeni i na nosioce prava koji nijesu njeni članovi, a koje zastupa na osnovu zakona, ustupanja prava ili ugovora, osim prava koja se odnose na upravljanje i odlučivanje u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava.“

Član 22

U članu 155 tačka 3 riječi: „i druge interne“ brišu se.

Član 23

Član 156 briše se.

Član 24

Član 157 mijenja se i glasi:

„Organi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 157

Organi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava su:

- 1) opšta skupština članova;
- 2) upravni odbor;
- 3) izvršni direktor;
- 4) nadzorni odbor.“

Član 25

Član 158 mijenja se i glasi:

„Opšta skupština članova organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 158

Opštu skupštinu članova čine članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Opšta skupština članova saziva se najmanje jednom godišnje.

Opšta skupština članova naročito:

- 1) donosi statut, odlučuje o izmjenama uslova za članstvo u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava ako ti uslovi nijesu uređeni statutom;
- 2) odlučuje o imenovanju ili razrješenju članova upravnog i nadzornog odbora i izvršnog direktora, ocjenjuje njihov rad, odobrava njihove naknade i druge podsticaje kao što su novčani i nenovčani podsticaji, izdvajanja u penzijske fondove, pravo na druge nagrade i otpremninu;
- 3) donosi opšta akta o raspodjeli iznosa koji pripadaju nosiocima prava;
- 4) donosi opšta akta o korišćenju neraspodjeljivih iznosa;
- 5) donosi opšta akta o ulaganju prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava;
- 6) donosi opšta akta o odbicima od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava iz čl. 161 i 162 ovog zakona;

- 7) odlučuje o korišćenju neraspodjeljivih iznosa;
 - 8) donosi opšta akta o upravljanju rizikom;
 - 9) odobrava kupovinu, prodaju ili zalaganje nekretnine;
 - 10) odobrava spajanje i udruživanje, osnivanje ogranaka, preuzimanje drugih subjekata ili akcija ili prava u drugim subjektima;
 - 11) daje saglasnost na uzimanje kredita od strane organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ili osiguranje tih kredita;
 - 12) odlučuje o imenovanju i razrješenju revizora; i
 - 13) odobrava godišnje izvještaje o transparentnosti iz člana 166c ovog zakona.
- Izuzetno od stava 3 tačka 2 ovog člana, opšta skupština članova može, ukoliko to ocijeni opravdanim, ovlastiti nadzorni odbor da odlučuje o imenovanju ili razrješenju članova upravnog odbora i izvršnog direktora, odobravanju njihovih naknada i drugih podsticaja.
- Nadležnosti iz stava 3 tač. 8 do 11 ovog člana, mogu se statutom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ili posebnom odlukom opšte skupštine članova prenijeti na nadzorni odbor.
- Opšta skupština članova je dužna da detaljnije odredi uslove za korišćenja prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze od ulaganja prihoda od prava.“

Član 26

Poslije člana 158 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Pravo glasa

Član 158a

Pravo da učestvuju i glasaju na opštoj skupštini članova imaju svi članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako su takvi kriterijimi utvrđeni i primjenjuju pošteno i srazmjerno, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava može u svom statutu ili pravilima o članstvu koji moraju biti javno dostupni u skladu sa čl. 166 i 166b ovog zakona, ograničiti pravo članovima da učestvuju i pravo da glasaju na opštoj skupštini članova, na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) trajanja članstva i/ili;
- 2) iznosa naknada koje je član primio ili koji mu pripada.

Član organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ima pravo da opunomoći drugo lice da učestvuje i glasa kao njegov punomoćnik na opštoj skupštini članova ako to punomoćje ne može dovesti do sukoba interesa između člana organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i punomoćnika.

Punomoćje mora biti ovjereno u skladu sa zakonom i važi samo za jednu opštu skupštinu članova.

Punomoćnik ima ista prava na opštoj skupštini članova kao i član koji ga je imenovao i dužan je da glasa u skladu sa uputstvima koje je dobio od člana koji ga je opunomoćio.

Skupština predstavnika

Član 158b

Nadležnosti opšte skupštine članova može da vrši skupština predstavnika članova organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Predstavnike članova iz stava 1 ovog člana bira, najmanje jednom u četiri godine, opšta skupština članova, ako je:

- 1) obezbijedeno odgovarajuće i efikasno učestvovanje članova u postupku odlučivanja organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, i

2) obezbijedena srazmjerna zastupljenost različitih kategorija članova u skupštini predstavnika.

Odredbe čl. 158 i 158a ovog zakona primjenjuju se i na skupštinu predstavnika.“.

Član 27

Član 159 mijenja se i glasi:

„Nadzorna funkcija

Član 159

Nadzorni odbor obavlja nadzornu funkciju praćenjem poslova i zadataka lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Različite kategorije članova organizacije za kolektivno ostvarivanje prava moraju biti srazmjerno zastupljene u nadzornom odboru.

Svaki član nadzornog odbora dužan je da opštoj skupštini članova jednom godišnje dostavi izjavu o sukobu interesa koja sadrži informacije iz člana 159a stav 5 ovog zakona.

Nadzorni odbor je dužan da se sastaje po potrebi, a najmanje jednom mjesečno.

Nadzorni odbor dužan je da u obavljanju poslova i zadataka, naročito:

1) izvršava ovlaštenja koje mu je povjerila opšta skupština članova, u skladu sa ovim zakonom;

2) prati izvršavanje poslova i zadataka lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, uključujući sprovođenje odluka opšte skupštine članova i opštih akata iz člana 158 stav 3 tač. 3 do 6 ovog zakona.

Nadzorni odbor je dužan da najmanje jednom godišnje opštoj skupštini članova dostavi izvještaj o svom radu i uočenim nepravilnostima u radu lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.“

Član 28

Poslije člana 159 dodaje se novi član koji glasi:

„Obaveze lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 159a

Lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, dužna su da poslovanjem upravljaju savjesno i sa pažnjom dobrog privrednika i stručnjaka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da poslovanje organizacije za kolektivno ostvarivanje prava vrše na način da interes organizacije ne podrede privatnom interesu, kao i da ne izazovu sukob interesa u vršenju svojih poslova i zadataka.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da u poslovanje uvede i primjenjuje postupke kojima se izbjegava sukob interesa.

Ako se sukob interesa iz stava 3 ovog člana ne može izbjeći, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da utvrdi, upravlja, nadzire i identifikuje stvarne ili moguće sukobe interesa, radi sprečavanja negativnog uticanja na zajedničke interese nosilaca prava koje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava zastupa.

Lice koje upravlja poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, dužno je da opštoj skupštini članova, jednom godišnje dostavi izjavu o:

1) koristi koju ima od organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;

2) naknadama i drugim podsticajima ostvarenim u prethodnoj finansijskoj godini od organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, uključujući druge podsticaje kao što su novčani i nenovčani podsticaji, izdvajanja u penzijske fondove, pravo na druge nagrade i otpremninu;

3) novčanim iznosima koje je kao nosilac prava primio u prethodnoj finansijskoj godini od organizacije za kolektivno upravljanje pravima;

4) stvarnim ili mogućim sukobima interesa između interesa organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i ličnih interesa ili između bilo kakvih obaveza prema organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava i bilo kakvih obaveza prema drugom fizičkom ili pravnom licu.“

Član 29

Član 160 mijenja se i glasi:

„Statut

Član 160

Statut je akt koji sadrži osnove organizacije i funkcionisanja organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Statutom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava naročito se utvrđuje:

- 1) naziv i sjedište organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;
- 2) djelatnost kojom se organizacija za kolektivno ostvarivanje prava bavi;
- 3) vrste i predmeti zaštite prava koja se kolektivno ostvaruju;
- 4) bliže nadležnosti organa organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;
- 5) osnove unutrašnje organizacije i način rada upravnog i nadzornog odbora, kvorum neophodan za odlučivanje, kao i trajanje mandata članova upravnog i nadzornog odbora;
- 6) uslovi za imenovanje i nadležnosti izvršnog direktora i trajanje njegovog mandata;
- 7) obaveze članova u dostavljanju podataka o predmetima zaštite koji se kolektivno ostvaruju, kao i podataka neophodnih za isplatu naknada;
- 8) način i sadržaj obavještanja članova o sjednicama opšte skupštine članova, način glasanja i broj glasova potreban za odlučivanje o pojedinim pitanjima;
- 9) osnovni kriterijumi za utvrđivanje troškova obavljanja djelatnosti organizacije za kolektivno ostvarivanje prava; i
- 10) druga pitanja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju nevladine organizacije.

Statut organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, opšta skupština članova donosi dvotrećinskom većinom od ukupnog broja glasova.

Statut organizacije za kolektivno ostvarivanje prava objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“, nakon dobijanja dozvole iz člana 150 ovog zakona.“

Član 30

Član 161 mijenja se i glasi:

„Naplata i korišćenje prihoda od prava

Član 161

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da sa pažnjom dobrog privrednika naplaćuje i upravlja prihodima od prava.

Prihod od prava iz stava 1 ovog člana je prihod iz isključivog prava ili prava na naknadu koji prikuplja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava za račun nosilaca prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da u poslovnim knjigama odvojeno vodi:

- 1) prihode od prava i prihode koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, i
- 2) sopstvenu imovinu i prihode iz te imovine, naknada za upravljanje ili drugih aktivnosti.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava prihode od prava i prihode koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava dužna je da koristi samo za raspodjelu nosiocima prava, osim ako

je korišćenje prihoda od prava ili prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, odnosno odbijanje ili kompenzacija naknada za upravljanje dozvoljena opštim aktom iz člana 158 stav 3 tač. 3 do 11 ovog zakona.

Prilikom ulaganja prihoda od prava ili prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da ulaganja vrši u najboljem interesu nosilaca prava čija prava zastupa, u skladu sa opštim aktima o ulaganju i upravljanju rizikom iz člana 158 stav 3 tač. 5 i 8 ovog zakona.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da prilikom ulaganja iz stava 5 ovog člana:

1) obezbijedi da je ulaganje u isključivom interesu nosilaca prava, ako postoji bilo kakva mogućnost sukoba interesa;

2) imovinu ulaže na način kojim se obezbijeduje sigurnost, kvalitet, likvidnost i profitabilnost portfelja u cjelini;

3) na adekvatan način rasporedi imovinu kako bi se izbjeglo prekomjerno oslanjanje na neki njen dio i gomilanje rizika u portfelju u cjelini.“

Član 31

Član 162 mijenja se i glasi:

„Odbici

Član 162

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da nosioca prava obavijesti o naknadama za upravljanje i odbicima od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, prije dobijanja njegovog pristanka za upravljanje pravima.

Naknada iz stava 1 ovog člana je iznos koji naplaćuje, odbija ili kompenzuje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava od prihoda od prava ili bilo kojeg drugog prihoda koji proizilazi iz ulaganja prihoda od prava, radi pokrivanja troškova upravljanja autorskim ili srodnim pravima.

Naknade za upravljanje ne smiju da budu veće od stvarnih i opravdanih troškova upravljanja autorskim i srodnim pravima koje snosi organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.

Odbici iz stava 1 ovog člana, moraju biti primjereni uslugama koje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava pruža nosiocima prava, uključujući, po potrebi, usluge iz stava 6 ovog člana i utvrđuju se na osnovu objektivnih kriterijuma u skladu sa članom 158 stav 3 tačka 6 ovog zakona.

Zahtjevi koji se primjenjuju za korišćenje i transparentnost korišćenja odbijenih ili kompenzovanih iznosa za naknade za upravljanje primjenjuju se na bilo koje odbitke učinjene za pokrivanje troškova upravljanja autorskim ili srodnim pravima.

Ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava pruža društvene, kulturne ili obrazovne usluge (novčana socijalna pomoć, stipendije, podsticanje razvoja kulture manjinskih zajednica i drugo) koje se finansiraju odbicima od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, te usluge se moraju pružati na osnovu objektivnih kriterijuma, naročito u odnosu na pristup i obim usluga i ne smiju preći iznos od 10% prihoda od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava.“

Član 32

Poslije člana 162 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Raspodjela iznosa nosiocima prava

Član 162a

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da redovno i tačno raspodjeljuje i isplaćuje iznose koji pripadaju nosiocima prava, u skladu sa opštim aktom iz člana 158 stav 3 tačka 3 ovog zakona.

Opšta akta o raspodjeli iz člana 158 stav 3 tačka 3 ovog zakona sadrže naročito:

1) predmete zaštite i nosioce prava na koje se opšta pravila o raspodjeli iznosa koji pripadaju nosiocima prava odnose;

2) utvrđivanje udjela pojedinog nosioca prava u naplaćenim prihodima od prava;

3) utvrđivanje iznosa za isplatu nakon odbitka troškova iz člana 162 ovog zakona.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ili njeni članovi koji su lica koja zastupaju nosioce prava dužni su da nosiocima prava raspodijele i isplate pripadajuće iznose čim to bude moguće, a najkasnije devet mjeseci od kraja finansijske godine u kojoj je prihod od prava naplaćen, osim ako opravdani razlozi, naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanja prava, nosilaca prava ili povezivanja informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava ili njene članove da raspodjelu izvrše u propisanom roku.

Ako iznosi koji pripadaju nosiocima prava ne mogu da se raspodijele u roku iz stava 3 ovog člana zbog nemogućnosti utvrđivanja ili pronalaženja pojedinih nosilaca prava, a izuzetak u pogledu roka se ne primjenjuje, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava dužne su da te iznose čuvaju odvojeno na svojim računima.

Utvrđivanje i pronalaženje nosilaca prava

Član 162b

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da preduzme sve neophodne mjere, radi utvrđivanja i pronalaženja nosilaca prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava naročito je dužna da najkasnije tri mjeseca od isteka roka iz člana 162a stav 3 ovog zakona, na svojoj internet stranici učini dostupnim informacije o djelima i drugim sadržajima za koje jedan ili više nosilaca prava nijesu utvrđeni ili pronađeni i to:

1) nosiocima prava koje zastupa ili licima koja zastupaju nosioce prava, kada su ti subjekti članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava; i

2) svim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava sa kojima ima zaključene sporazume o zastupanju.

Informacije iz stava 2 ovog člana obuhvataju ako je moguće:

1) naslov djela ili drugog sadržaja;

2) ime nosioca prava;

3) ime, odnosno naziv relevantnog izdavača ili producenta; i

4) drugu dostupnu informaciju koja bi mogla pomoći u utvrđivanju nosioca prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da pored preduzimanja mjera iz st. 1 i 2 ovog člana provjeri i evidenciju iz člana 154b stav 5 ovog zakona i druge dostupne evidencije.

Ako mjere iz st. 1 do 4 ovog člana ne daju rezultate, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da o tome javno objavi informaciju najkasnije godinu dana nakon isteka perioda od tri mjeseca iz stava 2 ovog člana.

Neraspodjeljivi iznosi

Član 162c

Ako se iznosi koji pripadaju nosiocima prava ne mogu raspodijeliti nakon isteka tri godine od kraja finansijske godine u kojoj je naplaćen prihod od prava i pod uslovom da je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava preduzela sve neophodne mjere da utvrdi i pronađe nosioce prava iz člana 162b stav 1 ovog zakona, ti će se iznosi smatrati neraspodjeljivim.

Opšta skupština članova organizacije za kolektivno ostvarivanje prava odlučuje o korišćenju neraspodjeljivih iznosa u skladu sa članom 158 stav 3 tačka 4 ovog zakona.

Odluka iz stava 2 ovog člana, ne utiče na pravo nosilaca prava da potražuju te iznose od organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zastarjelost potraživanja.“

Član 33

U članu 163 stav 1 u uvodnoj rečenici riječ „Prihodi“ zamjenjuje se riječima: „Ako nije drugačije dogovoreno između različitih grupa zainteresovanih nosilaca prava, prihodi“.

Član 34

Član 164 mijenja se i glasi:

„Informisanje nosilaca prava o upravljanju njihovim pravima

Član 164

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da, najmanje jednom godišnje, svakom nosiocu prava kojem je dužna da isplati iznos nastao po osnovu prihoda od prava ili je izvršila plaćanje u periodu na koji se informacije odnose, učini dostupnim naročito sljedeće informacije:

- 1) kontakt podatke za čije korišćenje je nosilac prava ovlastio organizaciju za kolektivno ostvarivanje radi utvrđivanja i pronalaženja nosioca prava;
- 2) iznos prihoda od prava koji pripada nosiocu prava;
- 3) iznose sredstava koje je isplatila nosiocu prava prema vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja;
- 4) period tokom kojeg je korišćen predmet zaštite za koji nosiocu prava pripadaju i za koji su isplaćeni iznosi sredstava, osim ako opravdani razlozi u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da pruži te informacije;
- 5) odbitke po osnovu naknada za upravljanje;
- 6) odbitke učinjene za bilo koju svrhu osim za naknade za upravljanje, uključujući odbitke za društvene, kulturne ili obrazovne usluge;
- 7) sve prihode od prava koji pripadaju nosiocu prava, a koji mu nijesu plaćeni.

Kada organizacija za kolektivno ostvarivanje prava opredijeli prihode od prava i kao članove ima lica koja su odgovorna za raspodjelu prihoda od prava nosiocima prava, dužna je da informacije iz stava 1 ovog člana dostavi tim licima pod uslovom da oni nemaju te informacije.

Subjekti iz stava 2 ovog člana dužni su da informacije iz stava 1 ovog člana, najmanje jednom godišnje, učine dostupnim svakom nosiocu prava kojem pripadaju prihodi od prava ili su mu izvršena plaćanja u periodu na koji se informacije odnose.“

Član 35

Poslije člana 164 dodaje se novi član koji glasi:

„Prava kojima se upravlja, odbici i plaćanja u sporazumima o zastupanju

Član 164a

Sporazum o zastupanju, u smislu ovog zakona, je sporazum organizacija za kolektivno ostvarivanje prava kojim organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ovlašćuje drugu organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da ostvaruje prava koja ona zastupa, uključujući i sporazum zaključen u skladu sa čl. 180h i 180i ovog zakona.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ne smije praviti razliku ili nejednako postupati prema nosiocima prava čijim pravima upravlja u skladu sa sporazumom o zastupanju u odnosu na ostale nosioce prava, naročito u pogledu tarifa, naknada za upravljanje, kao i uslova za naplatu prihoda od prava i raspodjelu iznosa koji pripadaju nosiocima prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ne može drugoj organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava koju zastupa na osnovu sporazuma o zastupanju obračunavati odbitke od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava bez njene izričite saglasnosti, osim naknade za upravljanje.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da redovno, pažljivo i tačno raspodjeljuje i isplaćuje iznose sredstava koji pripadaju organizacijama iz stava 3 ovog člana.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da izvrši raspodjelu organizacijama iz stava 3 ovog člana i isplati im pripadajuće iznose novčanih sredstava bez odlaganja, a najkasnije devet mjeseci od kraja finansijske godine u kojoj je prihod od prava naplaćen, osim ako opravdani razlozi, naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanjem prava, nosilaca prava ili povezivanjem informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da isplatu izvrši u propisanom roku.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ili njeni članovi, ako kao svoje članove ima lica koji zastupaju nosioce prava, dužni su da nosiocima prava raspodijele i isplate pripadajuće iznose bez odlaganja, a najkasnije šest mjeseci od prijema tih iznosa, osim ako opravdani razlozi naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanjem prava, nosilaca prava ili povezivanjem informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava ili, gdje je to primjenjivo, njene članove da ispoštuju taj rok.“

Član 36

U glavi VI odjeljak C mijenja se i glasi:

„ODJELJAK C

ODNOS PREMA KORISNICIMA, TRANSPARENTNOST I IZVJEŠTAVANJE“.

Član 37

Član 165 mijenja se i glasi:

„Izdavanje ovlašćenja

Član 165

Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i korisnici dužni su da vode pregovore u vezi sa izdavanjem ovlašćenja za korišćenje predmeta zaštite u dobroj vjeri.

Korisnik je svako lice ili subjekat koji preduzima radnje za koje je potrebno ovlašćenje nosioca prava ili plaćanje naknade nosiocima prava, a koji ne nastupa kao potrošač.

Prije početka korišćenja predmeta zaštite, korisnik je dužan da podnese zahtjev za izdavanje ovlašćenja za korišćenje određene vrste predmeta zaštite nadležnoj organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava.

Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i korisnici dužni su da u postupku vođenja pregovora pruže sve informacije potrebne za izdavanje ovlašćenja.

Uslovi za izdavanje ovlašćenja uređuju se statutom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i moraju da budu objektivni i nediskriminatorni.

Prilikom izdavanja ovlašćenja, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava nijesu dužne da za druge vrste online usluga koriste uslove za izdavanje ovlašćenja ugovorene sa korisnikom ako korisnik pruža novu vrstu online usluge, koja je javnosti u Crnoj Gori dostupna manje od tri godine.

Prilikom izdavanja ovlašćenja, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava nijesu dužne da za druge vrste online usluga koriste uslove za izdavanje ovlašćenja ugovorene sa korisnikom ako korisnik pruža novu vrstu online usluge, koja je javnosti u Evropskoj uniji dostupna manje od tri godine.

Korisnik ne smije koristiti predmet zaštite bez izdatog ovlašćenja.

Ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ne izda ovlašćenje, traženo pravo se smatra ustupljenim ako korisnik uplati organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava ili deponuje kod notara ili suda u korist organizacije za kolektivno ostvarivanje prava iznos u visini naknade za korišćenje predmeta zaštite utvrđen tarifom.

Nosioci prava imaju pravo na naknadu za korišćenje njihovih prava primjerenu korišćenju.“.

Član 38

Poslije člana 165 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Obaveze organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u postupku izdavanja ovlašćenja

Član 165a

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da bez odlaganja odgovori na zahtjev korisnika za izdavanje ovlašćenja za korišćenje predmeta zaštite, uz navođenje podataka koji su joj potrebni da bi ponudila ovlašćenje.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da, nakon prijema svih relevantnih informacija, bez odlaganja, ponudi ovlašćenje ili korisniku da obrazloženu izjavu koja sadrži razloge zbog kojih ne namjerava da izda ovlašćenje za određenu uslugu.

Ovlašćenje naročito sadrži: vrstu prava na koju se ovlašćenje odnosi, uslove korišćenja u odnosu na način, teritoriju, vrijeme korišćenja, kao i visinu naknade, ako je pravo na korišćenje daje uz naknadu.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da omogući korisnicima da sa njom komuniciraju elektronskim putem, ako je primjenjivo, u svrhu izvještavanja o korišćenju ovlašćenja.

Izdavanje računa

Član 165b

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da korisniku izda račun koji sadrži naročito podatke o:

- 1) iznosu naknade koji treba platiti;
- 2) osnovu za obračun naknade u skladu sa tarifom ili, ako tarifa nije donijeta, sporazumom koji je zaključen sa korisnikom.“

Član 39

Član 166 mijenja se i glasi:

„Informisanje drugih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava o upravljanju pravima prema sporazumu o zastupanju

Član 166

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da najmanje jednom godišnje, elektronskim putem organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, za period na koji se informacije odnose, a koji odrede te organizacije, učini dostupnim naročito informacije o:

1) pripadajućim prihodima od prava, iznosima koje je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava isplatila po vrsti prava i po vrsti korišćenja prava kojima upravlja na osnovu sporazuma o zastupanju, kao i o svim pripadajućim prihodima od prava koji nijesu plaćeni;

2) odbicima izvršenim na ime naknade za upravljanje;

3) odbicima izvršenim za svrhu različitu od naknada za upravljanje iz člana 164a st. 3 do 6 ovog zakona;

4) datim ili odbijenim ovlašćenjima u odnosu na djela i druge sadržaje koji su obuhvaćeni sporazumom o zastupanju;

5) odlukama koje je donijela opšta skupština članova koje su od značaja za upravljanje pravima u okviru sporazuma o zastupanju.“

Član 40

Poslije člana 166 dodaje se pet novih članova koji glase:

„Informisanje nosilaca prava, drugih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnika na njihov zahtjev

Član 166a

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da na osnovu obrazloženog zahtjeva, elektronskim putem i bez odlaganja organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, nosiocu prava i korisniku učini dostupnim naročito informacije o:

1) djelima ili drugim sadržajima koje zastupa, pravima kojima upravlja, direktno ili na osnovu sporazuma o zastupanju, kao i obuhvaćenim područjima država, ili

2) vrstama djela ili drugih sadržaja koje zastupa, pravima kojima upravlja i obuhvaćenim područjima država, ako se zbog obima djelatnosti organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ta djela ili drugi sadržaji ne mogu odrediti.

Podaci koji se javno objavljuju

Član 166b

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da na svojoj internet stranici objavi i u roku od sedam dana od nastanka promjene ažurira naročito:

1) statut;

2) uslove za članstvo u organizaciji i razloge za otkazivanje ovlašćenja za upravljanje pravima ako nijesu obuhvaćeni statutom;

3) obrasce standardnih autorskopравnih ugovora i važeće tarife, uključujući popuste;

4) spisak lica iz čl. 159 i 159a ovog zakona;

5) opšti akt o raspodjeli iznosa koji pripadaju nosiocima prava;

6) opšti akt o naknadama za upravljanje;

7) opšti akt o odbicima od prihoda od prava i drugog prihoda koji proizilazi iz ulaganja prihoda od prava, uključujući odbitke za društvene, kulturne i obrazovne usluge, osim za naknade za upravljanje;

8) listu sporazuma o zastupanju koje je zaključila, kao i nazive organizacija za kolektivno ostvarivanje prava sa kojima su ti sporazumi o zastupanju zaključeni;

9) opšti akt o korišćenju neraspodjeljivih iznosa;

10) informacije o postupcima rješavanja prigovora i sporova iz čl. 175, 176 i 176a ovog zakona.

Godišnji izvještaj o transparentnosti

Član 166c

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da sačini i na svojoj internet stranici objavi godišnji izvještaj o transparentnosti za svaku finansijsku godinu, najkasnije osam mjeseci od kraja finansijske godine.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, mora biti dostupan javnosti na internet stranici najmanje pet godina.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) finansijski izvještaj koji sadrži bilans stanja ili izvještaj o imovini i obavezama, račun prihoda i rashoda za finansijsku godinu i izvještaj o novčanim tokovima;

2) izvještaj o aktivnostima u finansijskoj godini;

3) informacije o odbijanju izdavanja ovlašćenja u skladu sa članom 165a stav 2 ovog zakona;

4) opis organizacione i upravljačke strukture organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;

5) informacije o licima koji su direktno ili indirektno, djelimično ili u cijelini u svojini ili pod kontrolom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;

6) informacije o ukupnom iznosu naknada plaćenih u protekloj godini licima iz člana 159 stav 3 i člana 159a ovog zakona, kao i o drugim povlasticama koje su im dodijeljene;

7) finansijske informacije iz člana 166d ovog zakona;

8) poseban izvještaj o korišćenju iznosa izdvojenih za društvene, kulturne i obrazovne usluge koji sadrži informacije iz člana 166e ovog zakona.

Računovodstvene informacije uključene u godišnji izvještaj o transparentnosti moraju biti revidirane od lica ovlašćenog/ih za reviziju finansijskih izvještaja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Revizorski izvještaj, sa primjedbama i konstatacijama, ukoliko ih ima, u cjelosti se objavljuje uz izvještaj iz stava 1 ovog člana.

Računovodstvene informacije iz stava 4 ovog člana sastoje se od finansijskog izvještaja iz stava 3 tačka 1 ovog člana i finansijskih informacija iz stava 3 tač. 7 i 8 ovog člana i člana 166d ovog zakona.

Finansijske informacije u godišnjem izvještaju o transparentnost

Član 166d

U godišnjem izvještaju o transparentnosti navode se:

1) finansijske informacije o prihodima od prava, po vrsti prava kojima se upravlja i po načinu korišćenja (npr. radio-difuzija, online, javno izvođenje), uključujući informacije o prihodu koji proizilazi iz ulaganja prihoda od prava i o korišćenju tog prihoda (da li je raspodijeljen nosiocima prava ili drugim organizacijama za kolektivno upravljanje pravima, ili je drugačije iskorišćen);

2) finansijske informacije o troškovima upravljanja pravima i drugih usluga koje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava pruža nosiocima prava, sa detaljnim opisom naročito:

a) svih operativnih i finansijskih troškova, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i, ako su troškovi indirektni i ne mogu se pripisati jednoj ili više vrsta prava, sa objašnjenjem metode koja je korišćena za dodjeljivanje takvih indirektnih troškova;

b) operativnih i finansijskih troškova, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i, ako su troškovi indirektni i ne mogu se pripisati jednoj ili više vrsta prava, sa objašnjenjem metode koja je korišćena za dodjeljivanje takvih indirektnih troškova, samo u odnosu na upravljanje pravima, uključujući naknade za upravljanje koje su odbijene ili kompenzovane od prihoda od prava ili prihoda koji proizilazi iz ulaganja prihoda od prava u skladu sa članom 161 stav 3 i članom 162 st. 1, 3, 4 i 5 ovog zakona;

c) operativnih i finansijskih troškova u pogledu usluga, osim usluge upravljanja pravima, uključujući društvene, kulturne i obrazovne usluge;

d) sredstava upotrijebljenih za pokrivanje troškova;

e) odbitaka od prihoda od prava, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i vrsti korišćenja i namjeni odbitaka, kao što su troškovi povezani sa upravljanjem pravima ili sa društvenim, kulturnim ili obrazovnim uslugama;

f) troškova upravljanja pravima i obavljanja drugih usluga koje organizacija za kolektivno ostvarivanje prava pruža nosiocima prava izraženih u procentu u poređenju sa prihodima od prava u relevantnoj finansijskoj godini, po vrsti prava kojima se upravlja i, ako su troškovi indirektni i ne mogu se pripisati jednoj ili više vrsta prava, sa objašnjenjem metode koja je korišćena za dodjeljivanje takvih indirektnih troškova;

3) finansijske informacije o iznosima koji pripadaju nosiocima prava sa detaljnim opisom naročito:

a) ukupnog iznosa koji pripada nosiocima prava, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja;

b) ukupnog iznosa isplaćenog nosiocima prava, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja;

c) učestalosti isplata, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja;

d) ukupnog iznosa koji je prikupljen ali koji još nije opredijeljen nosiocima prava, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja, kao i naznakom finansijske godine u kojoj je taj iznos prikupljen;

e) ukupnog iznosa koji je opredijeljen, ali koji još nije podijeljen nosiocima prava, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja, kao i naznakom finansijske godine u kojoj su ti iznosi prikupljeni;

f) razloga za kašnjenje ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava nije izvršila raspodjelu i isplatu u roku iz člana 162a stav 3 ovog zakona;

g) ukupnih neraspodjeljivih iznosa sa objašnjenjem za koju svrhu su utrošeni;

4) informacije o odnosima sa drugim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava sa opisom naročito:

a) iznosa primljenih od i isplaćenih drugim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava, sa raspodjelom po vrsti prava i po vrsti korišćenja, kao i po organizaciji;

b) naknada za upravljanje i drugih odbitaka od prihoda od prava koji pripadaju drugim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava, sa raspodjelom po vrsti prava i po vrsti korišćenja, kao i po organizaciji;

c) naknada za upravljanje i drugih odbitaka od iznosa koje su isplatile druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, sa raspodjelom po vrsti prava i po organizaciji;

d) iznosa koji su raspodijeljeni direktno nosiocima prava koji potiču iz drugih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, sa raspodjelom po vrsti prava i po organizaciji.

Posebni izvještaj o korišćenju iznosa izdvojenih za društvene, kulturne i obrazovne usluge

Član 166e

U posebnom izvještaju o korišćenju iznosa izdvojenih za društvene, kulturne i obrazovne usluge navode se najmanje sljedeći podaci i informacije:

1) iznosi izdvojeni u svrhu društvenih, kulturnih i obrazovnih usluga u finansijskoj godini, sa raspodjelom po vrsti svrhe i za svaku vrstu svrhe, sa raspodjelom po vrsti prava kojima se upravlja i po vrsti korišćenja;

2) objašnjenje korišćenja iznosa iz tačke 1 ovog stava, sa raspodjelom po vrsti svrhe, uključujući troškove upravljanja iznosima izdvojenim za finansiranje društvenih, kulturnih i obrazovnih usluga, kao i posebnih iznosa koji su korišćeni za društvene, kulturne i obrazovne usluge.“

Član 41

Član 168 mijenja se i glasi:

„Korisnik je dužan da organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u okviru dogovorenog ili prethodno određenog roka i u dogovorenom ili prethodno određenom obliku, dostavi informacije kojima raspolaže o korišćenju prava koja zastupa organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, a koje su potrebne za naplatu prihoda od prava i raspodjelu iznosa koji pripadaju nosiocima prava.

Prilikom odlučivanja o obliku u kom informacije treba da budu dostavljene, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnik uzimaju u obzir, koliko je to moguće, dobrovoljne industrijske standarde.

Korisnik je dužan da ovlašćenom licu organizacije za kolektivno ostvarivanje prava omogući uvid u dokumentaciju i podatke od značaja za obračun naknade koja se plaća prema tarifi.

Pravno ili fizičko lice koje omogući korišćenje prostora nad kojim ima pravo svojine, državine ili korišćenja drugom pravnom ili fizičkom licu, a zna ili mora znati da će se u tom prostoru koristiti predmeti zaštite, dužno je da utvrdi da li to drugo pravno ili fizičko lice ima pribavljeno ovlašćenje iz člana 165 ovog zakona i, ako utvrdi da nema, zabrani mu korišćenje prostora u svrhu korišćenja predmeta zaštite.“

Član 42

U članu 170 stav 1 poslije riječi „organizacijom“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

U stavu 2 poslije riječi: „prema organizaciji“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

Član 43

Poslije člana 170 dodaje se novi član koji glasi:

„Zaštita podataka o ličnosti

Član 170a

Korišćenje i obrada ličnih podataka pribavljenih u sprovođenju odredaba čl. 147 do 180k ovog zakona vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.”.

Član 44

Član 171 mijenja se i glasi:

„Tarifom se utvrđuje primjerena visina naknade za pojedine oblike korišćenja predmeta zaštite.

Tarife za ekskluzivna prava i prava na naknadu moraju biti primjerene, naročito u odnosu na ekonomsku vrijednost korišćenja prava u trgovini imajući u vidu vrstu i obim korišćenja djela i drugih sadržaja, kao i ekonomsku vrijednost usluge pružene od strane organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava dužne su da obavijeste korisnika o kriterijumima na osnovu kojih su određeni iznosi tarifa.

Tarifa iz stava 1 ovog člana utvrđuje se:

1) u procentu od bruto prihoda koji korisnik ostvaruje iz djelatnosti čije obavljanje je uslovljeno korišćenjem predmeta zaštite (organizator koncerata, plesna škola, disko klub);

2) u procentu od bruto prihoda koji korisnik ostvaruje iz djelatnosti čije obavljanje je uslovljeno korišćenjem predmeta zaštite, ako se ne može utvrditi dio prihoda koji se ostvaruje korišćenjem predmeta zaštite (emitovanje radio-difuznih organizacija, kablovska retransmisija);

3) u procentu od troškova za korišćenje predmeta zaštite ako korisnik ne ostvaruje prihode;

4) srazmjerno prihodu ostvarenom korišćenjem predmeta zaštite kada se prihod ostvaruje korišćenjem zaštićenih i nezaštićenih predmeta zaštite;

5) u paušalnom iznosu od broja korišćenja predmeta zaštite ako iskorišćavanje predmeta zaštite nije neophodno za obavljanje djelatnosti korisnika ili ako se prihodi, odnosno troškovi za korišćenje predmeta zaštite ne mogu tačno utvrditi i/ili ako utvrđivanje tih prihoda iziskuje nesrazmjerne troškove.

Za utvrđivanje tarifa iz stava 1 ovog člana, uzimaju se u obzir i sljedeći kriterijumi:

1) trajanje i broj korišćenja predmeta zaštite;

2) broj potencijalnih krajnjih korisnika na određenom području i u određenom vremenskom periodu;

3) svrha korišćenja (komercijalna i nekomercijalna);

4) status korisnika (omladinske ili studentske organizacije, organizacije lica sa invaliditetom, neprofesionalne organizacije, manjine).

Bruto prihod korisnika iz stava 4 tač. 1 i 2 ovog člana obuhvata sve prihode korisnika ostvarene obavljanjem djelatnosti, umanjene za iznos poreza na dodatu vrijednost.“

Član 45

Član 172 mijenja se i glasi:

„Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da sa odgovarajućim reprezentativnim udruženjem korisnika (u daljem tekstu: udruženje korisnika), pregovara o tarifama i ako se dogovore zaključi sporazum o tarifama (u daljem tekstu: zajednički sporazum).

Reprezentativnim udruženjem korisnika iz stava 1 ovog člana smatra se udruženje koje zastupa većinu korisnika koji obavljaju djelatnost u čijem obavljanju se koriste predmeti zaštite na teritoriji Crne Gore, odnosno udruženje kome je reprezentativnost priznata na osnovu drugih propisa.

Zajednički sporazum organizacija za kolektivno ostvarivanje prava može da zaključi i neposredno sa jednim korisnikom predmeta zaštite, ako samo taj korisnik u Crnoj Gori obavlja djelatnost u kojoj se koriste predmeti zaštite.

Zajednički sporazum sadrži naročito: kriterijum/e za utvrđivanje tarife iz člana 171 ovog zakona, podatke, odnosno činjenice kojima se dokazuje reprezentativnost udruženja korisnika, metod obračuna i visinu naknade, način i rokove za izvještavanje o korišćenju predmeta zaštite, uslove za uvećanje ili smanjenje visine naknade utvrđene tarifom i rok i način plaćanja naknade.

Zajednički sporazum iz st. 1 do 4 ovog člana i člana 173 ovog zakona, nakon odobrenja Ministarstva, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da objavi u „Službenom listu Crne Gore“.

Zajednički sporazum stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja.

Zajednički sporazum zaključen za određenu oblast korišćenja primjenjuje se na sve korisnike iz te oblasti koji koriste predmete zaštite, bez obzira da li su članovi udruženja.

Korisnici iz stava 7 ovog člana dužni su da zaključe pojedinačne ugovore sa organizacijom za kolektivno ostvarivanje prava u skladu sa zajedničkim sporazumom.“

Član 46

Član 173 mijenja se i glasi:

„Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava pokreće postupak za zaključivanje zajedničkog sporazuma objavljivanjem poziva u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i na svojoj internet stranici, udruženjima korisnika, individualnim korisnicima i udruženjima privrednika da u roku koji ne može biti duži od 30 dana od dana objavljivanja poziva otpočinu pregovore.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da pripremi i sa pozivom iz stava 1 ovog člana na svojoj internet stranici objavi nacrt zajedničkog sporazuma, sa obrazloženjem, i dostavi ga pisanim putem subjektima iz stava 1 ovog člana.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da zaključeni zajednički sporazum podnese Ministarstvu na odobrenje u roku od pet dana od dana zaključivanja.

Ministarstvo odobrava zajednički sporazum iz stava 3 ovog člana ako utvrdi da ispunjava uslove propisane ovim zakonom.“

Član 47

U članu 174 stav 1 riječi: „šest mjeseci od dana dostavljanja predloga zajedničkog sporazuma licima i udruženjima“ zamjenjuje se riječima: „90 dana od dana objavljivanja poziva iz člana 173 stav 1 ovog zakona“, a riječi: „nadležni organ“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“.

U stavu 2 riječi: „Nadležni organ“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“, a poslije riječi „organizacije“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

U stavu 3 riječi: „Nadležni organ je dužan“ zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo je dužno“, a poslije riječi „organizacije“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

U st. 4 i 8 poslije riječi „Organizacija“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

U stavu 5 riječi: „Nadležni organ nije vezan“ zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo nije vezano“.

U stavu 10 riječi: „stava 6“ zamjenjuju se riječima: „stava 9“.

U stavu 11 riječi: „pravosnažne odluke u kolektivnom sporu o toj tarifi“ zamjenjuju se riječima: „postizanja sporazuma kroz postupak posredovanja u skladu sa članom 176 ovog zakona“.

Član 48

Poslije člana 174 dodaje se novi član koji glasi:

„Izmjena tarifa

Član 174a

Ako se tarifa utvrđena u skladu sa čl. 172 i 173 ovog zakona primjenjuje najmanje godinu dana, udruženje korisnika i organizacija za kolektivno ostvarivanje prava mogu inicirati utvrđivanje nove sporazumne tarife preko Ministarstva, koji može naložiti organizaciji za

kolektivno ostvarivanje prava da pripremi nacrt sporazumne tarife u roku od 30 dana od dana dostavljanja naloga Ministarstva.

U slučaju iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 171 do 173 i člana 174 stav 4 ovog zakona.

Ministarstvo će na zahtjev udruženja korisnika i organizacije za kolektivno ostvarivanje prava pokrenuti postupak preispitivanja privremene tarife i donijeti novu, odnosno izmijeniti postojeću privremenu tarifu ako utvrdi da je privremena tarifa u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Ministarstvo može pokrenuti postupak iz stava 3 ovog člana i po službenoj dužnosti.“

Član 49

Član 175 mijenja se i glasi:

„Rješavanje prigovora

Član 175

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da statutom predvidi mogućnost podnošenja prigovora i efikasne i blagovremene postupke za odlučivanje po prigovorima svojim članovima i organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, kao i da organizuje prijem i odlučivanje po prigovorima u primjerenim rokovima, naročito u odnosu na ovlašćenja za upravljanje pravima, prestanak ili povlačenje prava, uslove za članstvo, naplatu iznosa koji pripadaju nosiocima prava, odbicima i raspodjelama.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da u pisanoj formi odgovori na prigovore članova ili organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, u roku od osam dana od dana prijema prigovora.

Ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava odbije prigovor iz stava 2 ovog člana, razlozi za odbijanje moraju biti obrazloženi.“

Član 50

Član 176 mijenja se i glasi:

„Alternativno rješavanje sporova posredovanjem

Član 176

Postupak posredovanja može se pokrenuti ako se ne postigne sporazum u vezi sa:

- 1) tarifama i zajedničkim sporazumima iz čl. 171, 172, 173 i 174a ovog zakona;
- 2) odobrenjem za korišćenje djela i/ili predmeta srodnih prava za kablovsku retransmisiju emitovanja.

Pokretanjem postupka posredovanja ne dovodi se u pitanje primjena privremene tarife utvrđene u skladu sa članom 174 ovog zakona do konačnog rješenja spora.

Postupak posredovanja može se pokrenuti i u vezi sa:

1) svim drugim sporovima između organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, članova organizacija za kolektivno upravljanje, nosilaca prava ili korisnika u vezi sa primjenom odredbi ovog zakona o kolektivnom ostvarivanju prava;

2) primjenom odredbi čl. 180a do 180k ovog zakona koje se odnose na organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava osnovanu na teritoriji Crne Gore, koja izdaje ili nudi izdavanje ovlašćenje za online prava na muzičkim djelima za područje više država i to u odnosu na sporove sa:

a) postojećim ili potencijalnim pružaocem online usluga u vezi sa primjenom čl. 165 i 165a i čl. 180c do 180f ovog zakona;

b) jednim ili više nosilaca prava u vezi sa primjenom čl. 180c do 180j ovog zakona;

c) drugom organizacijom za kolektivno ostvarivanje prava u vezi sa primjenom čl. 180c do 180i ovog zakona.

Na postupke posredovanja iz st. 1 i 3 ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje posredovanje, osim ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Posrednik može biti lice koje ispunjava opšte uslove za posrednika propisane zakonom kojim se uređuje posredovanje i koje ima iskustvo u oblasti autorskog i srodnih prava.

U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, smatraće se da su stranke prihvatile predlog posrednika za rješenje spora, ako nijedna od njih ne uloži prigovor u roku od tri mjeseca od dana prijema predloga posrednika.“

Član 51

Poslije člana 176 dodaje se novi član koji glasi:

„Sudski postupci

Član 176a

Odredbe čl. 175 i 176 ovog zakona ne utiču na pravo strana u sporu da radi zaštite svojih prava pokrenu postupak pred nadležnim sudom.“

Član 52

U glavi VI odjeljak E mijenja se i glasi:

„ODJELJAK E

KONTROLA RADA ORGANIZACIJE ZA KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE PRAVA“.

Član 53

Član 177 mijenja se i glasi:

„Nadzor nad radom organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 177

Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada organizacije za kolektivno ostvarivanje prava vrši Ministarstvo.

Nadzor iz stava 1 ovog člana može biti redovni i vanredni.

Redovni nadzor je nadzor koji Ministarstvo obavlja u toku godine, bez zahtjeva zainteresovanih lica, uvidom u podatke, akte, isprave, poslovne knjige i drugu dokumentaciju organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Vanredni nadzor može se izvršiti nakon dobijanja inicijative od strane članova organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, nosilaca prava, korisnika, druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ili bilo kog drugog zainteresovanog lica u kojoj se navode radnje i okolnosti koje po njihovom mišljenju predstavljaju povredu odredbi čl. 147 do 180k ovog zakona.

Ministarstvo je dužno da razmotri navode iz inicijative i o preduzetim radnjama obavijesti podnosioca inicijative.

Osim u slučaju iz stava 4 ovog člana, Ministarstvo može izvršiti vanredni nadzor ukoliko na bilo koji drugi način dođe do saznanja o mogućim nepravilnostima u radu organizacije za kolektivno ostvarivanje prava.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da na zahtjev i u roku koji odredi Ministarstvo pripremi tačne i potpune podatke, stavi na uvid isprave, poslovne knjige i drugu dokumentaciju koja je potrebna za vršenje nadzora.

Ministarstvo ima pravo da njegovi predstavnici prisustvuju sjednicama organa organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, postavljaju pitanja, traže objašnjenja i daju preporuke.“.

Član 54

Član 178 mijenja se i glasi:

„Nadzor nad korisnicima

Član 178

Nadzor nad zakonitošću postupanja korisnika u smislu člana 146 i čl. 147 do 180k ovog zakona vrši Ministarstvo, izuzev u slučaju iz čl. 170 i 199 st. 4 i 6 ovog zakona.

Ministarstvo će na zahtjev organizacije za kolektivno ostvarivanje prava zabraniti održavanje muzičkog događaja korisniku koji bez ovlaštenja izdatog u skladu sa članom 165 ovog zakona koristi ili namjerava da koristi predmet zaštite.“.

Član 55

Član 179 mijenja se i glasi:

„Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da Ministarstvu dostavi, u roku od tri dana od dana donošenja i utvrđivanja, odnosno zaključivanja i prijema:

- 1) svoje opšte akte (statut, pravila);
- 2) tarife sa visinama naknada po pojedinim kategorijama korisnika;
- 3) uslove za izdavanje ovlaštenja iz člana 165 stav 5 ovog zakona;
- 4) uslove pod kojima nosioci prava mogu izdavati ovlaštenja za nekomercijalno korišćenje svojih djela ili drugih sadržaja iz člana 154 stav 4 ovog zakona;
- 5) zaključene zajedničke sporazume sa udruženjima korisnika;
- 6) sporazume sa stranim organizacijama;
- 7) odluke opšte skupštine članova i drugih organa organizacije za kolektivno ostvarivanje prava;
- 8) izvještaje iz čl. 166c, 166d i 166e ovog zakona;
- 9) odluke sudova i drugih nadležnih organa u kojima je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava stranka.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da obavijesti Ministarstvo o svakoj promjeni lica ovlašćenih za zastupanje organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u roku od tri dana od dana promjene lica.

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava je dužna da na zahtjev Ministarstva, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva, dostavi tražene informacije i podatke iz okvira svoje djelatnosti.“.

Član 56

U članu 180 stav 1 riječi: „nadležni organ“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“, a poslije riječi „organizacije“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“.

U stavu 2 poslije riječi „organizacije“ dodaju se riječi: „za kolektivno ostvarivanje prava“, a riječi: „nadležni organ“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u određenom roku ne postupi po nalogu Ministarstva, Ministarstvo može naložiti opštoj skupštini članova razrješenje lica odgovornih za izvršenje naloženih mjera.“

Član 57

U članu 180a stav 3 mijenja se i glasi:

„Online prava na muzičkim djelima su bilo koja od prava autora na muzičkom djelu propisana članom 21 i čl. 25 do 31 ovog zakona, koja su potrebna za pružanje online usluge.“.

Član 58

Član 180b mijenja se i glasi:

„Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koja izdaje ovlašćenja iz člana 180a stav 1 ovog zakona mora da ima obezbijeđene administrativne, stručne i tehničke uslove za elektronsku obradu, na efikasan i transparentan način, podataka koji su potrebni za upravljanje takvim ovlašćenjima, uključujući za svrhe utvrđivanja repertoara i praćenja njegovog korišćenja, izdavanja računa korisnicima, prikupljanja prihoda od prava i raspodjele iznosa koji pripadaju nosiocima prava, a naročito uslove da:

1) može tačno da utvrdi muzička djela, djelimično ili u potpunosti, koja je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ovlašćena da zastupa;

2) može tačno da utvrdi, djelimično ili u potpunosti, uzimajući u obzir svako relevantno državno područje, prava i odgovarajuće nosioce prava na svakom muzičkom djelu ili njegovom dijelu koje je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ovlašćena da zastupa;

3) koristi jedinstvene identifikatore za utvrđivanje nosilaca prava i muzičkih djela, uzimajući u obzir, koliko je to moguće, dobrovoljne industrijske standarde i praksu;

4) koristi odgovarajuće načine za utvrđivanje i blagovremeno i efikasno rješavanje nedosljednosti u podacima koje imaju druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koje izdaju ovlašćenja za online prava na muzičkim djelima za područja više država.

Repertoar su autorska djela ili drugi sadržaji za koja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava ostvaruje prava.“

Član 59

Član 180k mijenja se i glasi:

„Odstupanja u slučaju online muzičkih prava za radijske i televizijske programe

Član 180k

Odredbe čl. 180a do 180j ovog zakona ne primjenjuju se na organizacije za kolektivno ostvarivanje prava koje izdaju, na osnovu dobrovoljnog objedinjavanja potrebnih prava i u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije, ovlašćenje za korišćenje online prava na muzičkim djelima za više državnih područja radio-difuznoj organizaciji koja to ovlašćenje traži radi saopštavanja ili stavljanja na raspolaganje javnosti svojih radijskih ili televizijskih programa istovremeno sa njihovim početnim emitovanjem ili nakon početnog emitovanja, kao i drugog online materijala, koji je proizvela ta radio-difuzna organizacija ili za koju je taj materijal proizveden, uključujući najave online materijala, a dodat je u odnosu na početno emitovanje njenog radijskog ili televizijskog programa.“

Član 60

Poslije člana 180k dodaje se novi član koji glasi:

„Shodna primjena

Član 180l

Nezavisna organizacija za upravljanje je organizacija koja je u skladu sa zakonom ili prenosom prava, odobrenjem ili ugovorom ovlašćena da upravlja autorskim ili srodnim pravima u ime više od jednog nosioca prava, radi zajedničke koristi tih nosioca prava, kao isključivom ili glavnom svrhom i koja:

1) nije u vlasništvu ni pod nadzorom, direktno ili indirektno, u cjelini ili djelimično, nosilaca prava, i

2) je organizovana na profitnoj osnovi.

Na organizaciju iz stava 1 ovog člana, koja je osnovana u Crnoj Gori primjenjuju se odredbe člana 164, člana 165 st. 1 i 3, člana 166a, člana 166b tač. 1, 2, 3, 5, 6 i 7 i čl. 170a i 177 ovog zakona.

Na organizaciju iz stava 1 ovog člana, koja je osnovana u Evropskoj uniji primjenjuju se odredbe člana 164, člana 165 st. 1 i 3, člana 166a, člana 166b tač. 1, 2, 3, 5, 6 i 7 i čl. 170a i 177 ovog zakona.“.

Član 61

U članu 181 stav 1 riječi: „nadležnog organa“ zamjenjuju se riječju „Ministarstva“.

U stavu 2 riječi: „Nadležni organ je dužan “ zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo je dužno“.

Član 62

Član 199 mijenja se i glasi:

„Nadzor

Član 199

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše:

- 1) organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora, preko tržišne inspekcije i turističke inspekcije;
- 2) organ uprave nadležan za poslove poreza, preko poreske inspekcije;
- 3) Agencija.

Tržišni inspektor vrši inspeksijski nadzor nad proizvodnjom i prometom robe zaštićene autorskim ili srodnim pravom odnosno robe kojom se povređuju autorska i srodna prava.

Turistički inspektor vrši inspeksijski nadzor nad pružanjem usluga u slučaju korišćenja autorskih i srodnih prava u oblasti turizma i ugostiteljstva bez regulisanja obaveze plaćanja naknade za korišćenje tih prava u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.

Poreski inspektor vrši inspeksijski nadzor nad zakonitošću korišćenja računarskih programa koje u obavljanju poslovnih aktivnosti koriste privredna društva i drugi oblici obavljanja privredne djelatnosti.

Agencija vrši inspeksijski nadzor nad:

- 1) pružaocima audiovizuelnih medijskih usluga i kontroliše da li se u okviru programskog sadržaja neovlašćenim emitovanjem, reemitovanjem i kablovskom retransmisijom autorskih djela ili predmeta srodnih prava povređuje autorsko ili srodno pravo;
- 2) operatorima elektronskih komunikacionih mreža i kontroliše da li neovlašćeno reemituju programski sadržaj pružaoca medijske usluge.

Robom kojom se povređuju autorska i srodna prava u smislu čl. 199 do 199e ovog zakona smatra se primjerak zaštićenog autorskog djela ili predmeta srodnog prava koji je umnožen bez saglasnosti autora ili nosioca srodnog prava u slučajevima kada je ta saglasnost neophodna u skladu sa ovim zakonom, odnosno roba koja sadrži zaštićeno autorsko djelo ili predmet srodnog prava, koja je izrađena bez saglasnosti nosioca prava (piratizovano autorsko djelo), kao i kalup ili matrica koji se koriste za njihovo umnožavanje odnosno izradu.“

Član 63

Poslije člana 199 dodaje se pet novih članova koji glase:

„Postupak inspekcijskog nadzora

Član 199a

Nadležni inspektor, po službenoj dužnosti ili na inicijativu lica iz stava 3 ovog člana, preduzima radnje i donosi akte u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Na pitanja inspekcijskog nadzora koja ovim zakonom nijesu posebno uređena primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Autor ili nosilac srodnog prava, lice koje ima pravni interes, kao i lice koje ima njihovo ovlašćenje na osnovu opštih pravila o zastupanju može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka inspekcijskog nadzora (u daljem tekstu: inicijativa).

Inicijativa može biti:

1) pojedinačna, kada se odnosi na određenu vrstu i količinu robe ili određenu uslugu ili radnju, ili

2) opšta, kada se odnosi na sve količine određene vrste robe, usluge ili radnje za određeni vremenski period.

Inicijativa obavezno sadrži podatke na osnovu kojih se može identifikovati roba, usluga odnosno radnja kojom se vrši povreda autorskog ili srodnog prava, kao i dokaz da je podnosilac inicijative lice iz stava 3 ovog člana, a ako se radi o opštoj inicijativi i vremenski period na koji se inicijativa odnosi.

Podnosilac inicijative može da dostavi i:

1) detalje na osnovu kojih se može identifikovati pošiljka ili pakovanje;

2) podatke o mjestu na kome se roba nalazi, odnosno predviđenom odredištu ili mjestu na kojem se usluga pruža;

3) naziv proizvođača, uvoznika, vlasnika ili držaoca robe, odnosno pružaoca usluge ili lica koje preduzima radnje kojima se povrjeđuje autorsko ili srodno pravo;

4) podatke o predviđenom datumu dopremanja ili otpremanja robe;

5) podatke o prevoznom sredstvu korišćenom za transport;

6) uzorak robe, fotografije i sl.

Nadležni inspektor je dužan da postupi po inicijativi i o izvršenom nadzoru i eventualno preduzetim mjerama obavijesti podnosioca inicijative u pisanoj formi, u roku od osam dana od dana podnošenja inicijative.

Ako se inicijativom predlaže hitno preduzimanje mjera i ako inicijativa sadrži dovoljno podataka o isporukama robe za koju se osnovano sumnja da se robom povrjeđuje autorsko ili srodno pravo, nadležni inspektor je dužan da, u roku od tri dana od dana podnošenja inicijative, obavijesti podnosioca inicijative o izvršenom nadzoru i eventualno preduzetim mjerama.

Preduzimanje mjera i obavještavanje

Član 199b

Kada u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da postoji osnovana sumnja da je došlo do povrede autorskog ili srodnog prava, nadležni inspektor je ovlašćen da:

1) privremeno zabrani proizvodnju robe kojom se povrjeđuje autorsko ili srodno pravo odnosno privremeno zabrani obavljanje djelatnosti;

2) privremeno oduzme robu kojom se povrjeđuje autorsko ili srodno pravo;

3) privremeno zabrani vršenje usluge ili preduzimanje radnji kojima se povrjeđuje autorsko ili srodno pravo.

U slučaju preduzimanja mjera iz stava 1 ovog člana, nadležni inspektor je dužan da odmah, a najkasnije u roku od dva dana od dana preduzimanja mjera, u pisanoj formi

obavijesti podnosioca inicijative o obavezi pokretanja postupka za zaštitu prava pred nadležnim sudom.

Podnosilac inicijative je dužan da, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana, nadležnom inspektoru dostavi dokaz o pokrenutom postupku pred nadležnim sudom ili određenoj privremenoj mjeri od strane nadležnog suda.

Kada utvrdi da postoji osnovana sumnja da je došlo do povrede autorskog ili srodnog prava Agencija je ovlašćena da:

1) pružaocu audiovizuelne medijske usluge privremeno zabrani neovlašćeno emitovanje, reemitovanje i kablovsku retransmisiju određenog programskog sadržaja;

2) operatoru elektronske komunikacione mreže privremeno zabrani neovlašćeno reemitovanje programskog sadržaja određenog pružaoca medijske usluge.

U obavještenju iz stava 2 ovog člana navode se podaci o nazivu ili imenu i sjedištu ili adresi lica kojem je izrečena mjera iz stava 1 ovog člana i vrsti izrečene mjere, kao i o obavezi pokretanja postupka za zaštitu prava pred nadležnim sudom, a po mogućnosti i o imenu i adresi vlasnika, uvoznika i proizvođača predmetne robe, kao i podatke o količini i vrsti robe odnosno usluge i drugo.

Obezbjeđenje, troškovi postupka i naknada štete

Član 199c

Ako ocijeni da je s obzirom na okolnosti slučaja to opravdano, nadležni inspektor može, u postupku pokrenutom po inicijativi, određivanje mjera iz člana 199b stav 1 ovog zakona usloviti davanjem odgovarajućeg obezbjeđenja podnosioca inicijative u svrhu naknade troškova čuvanja privremeno oduzete robe ili štete koja nastane zbog propusta podnosioca inicijative ili neosnovanog oduzimanja.

Troškovi postupka pokrenutog po inicijativi, a koji se povoljno okončao po subjekat nadzora padaju na teret podnosioca inicijative, u suprotnom padaju na teret subjekta nadzora.

Nadležni inspektor nije odgovoran za naknadu štete koja nastane zbog neosnovanog privremenog oduzimanja robe.

Ukoliko se u postupku po inicijativi utvrdi da je roba oduzeta neosnovano, podnosilac inicijative dužan je da vlasniku, odnosno licu od kojeg je roba oduzeta nadoknadi štetu nastalu zbog privremenog oduzimanja.

Vraćanje i uništenje robe

Član 199d

Ako podnosilac inicijative, u roku iz člana 199b stav 3 ovog zakona, ne dostavi nadležnom inspektoru dokaz o pokrenutom postupku pred nadležnim sudom ili određenoj privremenoj mjeri od strane nadležnog suda, privremeno oduzeta roba se vraća licu od koga je oduzeta.

U slučaju kada je pokrenut postupak pred nadležnim sudom, a sud nije odredio privremenu mjeru o zabrani proizvodnje i prometa robe, privremeno oduzeta roba se vraća licu od koga je oduzeta.

Na zahtjev podnosioca inicijative, nadležni inspektor je dužan da omogući uzimanje uzoraka robe u količini koja je potrebna kao dokaz u postupku pred nadležnim sudom.

Nadležni inspektor privremeno oduzetu robu može uništiti, po nalogu suda ili po službenoj dužnosti.

Privremeno oduzetu robu nadležni inspektor može uništiti po službenoj dužnosti u slučaju kada su ispunjena oba od navedenih uslova:

1) ako podnositelj inicijative u roku iz člana 199b stav 3 ovog zakona, nije dostavio nadležnom inspektorima dokaz o pokrenutom postupku pred nadležnim sudom ili određenoj privremenoj mjeri od strane nadležnog suda;

2) vlasnik, odnosno lice od koga je roba privremeno oduzeta, nije dostupan nadležnom inspektorima u roku od 30 dana od dana isteka roka iz člana 199b stav 3 ovog zakona.

Obavještenje o prestanku prava

Član 199e

Podnositelj inicijative je dužan da obavijesti nadležni organ o prestanku trajanja zaštite autorskog odnosno srodnog prava odnosno prestanku pravnog interesa, ukoliko to pravo odnosno pravni interes prestanu u toku postupka po inicijativi.“.

Član 64

Član 200 mijenja se i glasi:

„Prekršaji organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 200

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, ako:

1) ne upravlja pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima iz člana 154 stav 1 ovog zakona, ako to upravljanje spada u njenu djelatnost, osim ako postoje opravdani razlozi za odbijanje tog upravljanja (član 154 stav 3);

2) nosioce prava čija prava ostvaruje ne informiše o uslovima pod kojima nosilac prava može da prenese ovlašćenje za nekomercijalno korišćenje svojih prava, vrsta prava, vrsta djela ili drugih sadržaja čije upravljanje je povjereno toj organizaciji (član 154 stav 5);

3) informaciju o pravima koje nosioci prava imaju u skladu sa članom 154 st. 1 do 7 i članom 154a ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici (član 154 stav 8);

4) u pisanoj formi ne obavijesti nosioce prava o pravima iz člana 154 st. 1 do 7 i člana 154a ovog zakona, kao i o uslovima za ostvarivanje prava iz člana 154 stav 5 ovog zakona, prije davanja ovlašćenja za upravljanje tim pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima (član 154 stav 9);

5) ograničava korišćenje prava iz člana 154a st. 1, 2 i 3 ovog zakona, isticanjem uslova da za ostvarivanje tih prava zahtijeva da se upravljanje pravima, vrstama prava, vrstama djela ili drugim sadržajima koji su predmet otkazivanja ili povlačenja povjeri drugoj organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava (član 154a stav 4);

6) kao člana ne prihvati nosioca prava i lice koje zastupa nosioca prava, uključujući i druge organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i udruženja nosioca prava, ako ispunjavaju uslove za članstvo koji se zasnivaju na objektivnim, transparentnim i nediskriminatorskim kriterijumima (član 154b stav 1);

7) uslove za članstvo iz člana 154b stav 1 ovog zakona ne utvrdi statutom ili drugim opštim aktom kojim se utvrđuju uslovi za članstvo i ne učini ih javno dostupnim na svojoj internet stranici (član 154b stav 2);

8) odbije da prihvati zahtjev za članstvo, a nosiocu prava ne pruži obrazložene razloge za odbijanje (član 154b stav 3);

9) ne omogući članovima da sa njom komuniciraju posredstvom elektronskih sredstava komunikacije, uključujući i komunikaciju radi ostvarivanja članskih prava (član 154b stav 4);

10) ne vodi ažurnu evidenciju o svojim članovima (član 154b stav 5);

11) sva prava koja pripadaju njenim članovima shodno ne primijeni i na nosioce prava koji nijesu njeni članovi, a koje zastupa na osnovu zakona, ustupanja prava ili ugovora, osim prava

koja se odnose na upravljanje i odlučivanje u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava (član 154c);

12) opšta skupština članova detaljnije ne odredi uslove za korišćenja prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze od ulaganja prihoda od prava (član 158 stav 6);

13) u poslovnim knjigama ne vodi odvojeno prihode od prava i prihode koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava (član 161 stav 3 tačka 1);

14) u poslovnim knjigama ne vodi odvojeno sopstvenu imovinu i prihode iz te imovine, naknada za upravljanje ili drugih aktivnosti (član 161 stav 3 tačka 2);

15) prihode od prava i prihode koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava koristi u svrhe različite od raspodjele nosiocima prava, osim ako je korišćenje prihoda od prava ili prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, odnosno odbijanje ili kompenzacija naknada za upravljanje dozvoljena opštim aktom iz člana 158 stav 3 tač. 3 do 11 ovog zakona (član 161 stav 4);

16) nosioca prava ne obavijesti o naknadama za upravljanje i odbicima od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze iz ulaganja prihoda od prava, prije dobijanja njegovog pristanka za upravljanje pravima (član 162 stav 1);

17) iznose koji pripadaju nosiocima prava ne raspodjeljuje i ne isplaćuje redovno i tačno, u skladu s opštim aktom iz člana 158 stav 3 tačka 3 ovog zakona (član 162a stav 1);

18) ne preduzme sve neophodne mjere radi utvrđivanja i pronalaženja nosilaca prava (član 162b stav 1);

19) najkasnije tri mjeseca od isteka roka iz člana 162a stav 3 ovog zakona, na svojoj internet stranici ne učini dostupnim informacije o djelima i drugim sadržajima za koje jedan ili više nosilaca prava nijesu utvrđeni ili pronađeni nosiocima prava koje zastupa ili licima koja zastupaju nosioce prava, kada su ti subjekti članovi organizacije za kolektivno ostvarivanje prava (član 162b stav 2 tačka 1);

20) najkasnije tri mjeseca od isteka roka iz člana 162a stav 3 ovog zakona, na svojoj internet stranici ne učini dostupnim informacije o djelima i drugim sadržajima za koje jedan ili više nosilaca prava nijesu utvrđeni ili pronađeni svim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava sa kojima ima zaključene sporazume o zastupanju (član 162b stav 2 tačka 2);

21) pored preduzimanja mjera iz člana 162b st. 1 i 2 ovog zakona ne provjeri i evidenciju iz člana 154b stav 5 ovog zakona i druge dostupne evidencije (član 162b stav 4);

22) javno ne objavi informaciju o tome da mjere iz člana 162b st. 1 do 4 ovog zakona ne daju rezultate, najkasnije godinu dana nakon isteka perioda od tri mjeseca iz člana 162b stav 2 ovog zakona (član 162b stav 5);

23) najmanje jednom godišnje, svakom nosiocu prava kojem je dužna da isplati iznos nastao po osnovu prihoda od prava ili je izvršila plaćanje u periodu na koje se informacije odnose, ne učini dostupnim informacije iz člana 164 stav 1 ovog zakona;

24) opredijeli prihode od prava i kao članove ima lica koja su odgovorna za raspodjelu prihoda od prava nosiocima prava, a informacije iz člana 164 stav 1 ovog zakona ne dostavi tim licima pod uslovom da oni nemaju te informacije (član 164 stav 2);

25) pravi razliku ili nejednako postupa prema nosiocima prava čijim pravima upravlja u skladu sa sporazumom o zastupanju u odnosu na ostale nosioce prava, naročito u pogledu tarifa, naknada za upravljanje, kao i uslova za naplatu prihoda od prava i raspodjelu iznosa koji pripadaju nosiocima prava (član 164a stav 2);

26) drugoj organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava koju zastupa na osnovu sporazuma o zastupanju obračunava odbitke od prihoda od prava i drugih prihoda koji proizilaze od ulaganja prihoda od prava bez njene izričite saglasnosti, osim naknade za upravljanje (član 164a stav 3);

27) redovno, pažljivo i tačno ne raspodjeljuje i ne isplaćuje iznose sredstava koji pripadaju drugim organizacijama iz člana 164a stav 3 ovog zakona (član 164a stav 4);

28) ne izvrši raspodjelu organizacijama iz člana 164a stav 3 ovog zakona i ne isplati im pripadajuće iznose novčanih sredstava bez odlaganja, a najkasnije devet mjeseci od kraja finansijske godine u kojoj je prihod od prava naplaćen, osim ako opravdani razlozi, naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanjem prava, nosilaca prava ili povezivanjem informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da isplatu izvrši u propisanom roku (član 164a stav 5);

29) nosiocima prava ne raspodijeli i ne isplati pripadajuće iznose bez odlaganja, a najkasnije šest mjeseci od prijema tih iznosa, osim ako opravdani razlozi, naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanjem prava, nosilaca prava ili povezivanjem informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava da ispoštuje taj rok (član 164a stav 6);

30) korisnicima u postupku vođenja pregovora ne pruži sve informacije potrebne za izdavanje ovlašćenja (član 165 stav 4);

31) ne postupi u skladu sa članom 165a stav 1 ovog zakona;

32) ne postupi u skladu sa članom 165a stav 2 ovog zakona;

33) ne omogući korisnicima, gdje je to primjenjivo, da sa njom komuniciraju elektronskim putem u svrhu izvještavanja o korišćenju ovlašćenja (član 165a stav 4);

34) korisniku ne izda račun koji sadrži podatke iz člana 165b ovog zakona;

35) najmanje jednom godišnje, elektronskim putem organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, za period na koji se informacije odnose, a koji odrede te organizacije, ne učini dostupnim informacije iz člana 166 ovog zakona;

36) na osnovu obrazloženog zahtjeva, elektronskim putem i bez odlaganja organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, nosiocu prava i korisniku ne učini dostupnim informacije iz člana 166a ovog zakona;

37) na svojoj internet stranici ne objavi i u roku od sedam dana od nastanka promjene ne ažurira informacije iz člana 166b ovog zakona;

38) ne sačini i na svojoj internet stranici ne objavi godišnji izvještaj o transparentnosti za svaku finansijsku godinu, najkasnije osam mjeseci od kraja te finansijske godine (član 166c stav 1);

39) zajednički sporazum iz člana 172 st. 1 do 4 i člana 173 ovog zakona ne objavi u „Službenom listu Crne Gore“, nakon dobijanja odobrenja zajedničkog sporazuma od strane Ministarstva (član 172 stav 5);

40) ne pripremi i sa pozivom iz člana 173 stav 1 ovog zakona na svojoj internet stranici ne objavi nacrt zajedničkog sporazuma, sa obrazloženjem i ne dostavi ga subjektima iz člana 173 stav 1 ovog zakona (član 173 stav 2);

41) zaključeni zajednički sporazum ne podnese Ministarstvu na odobrenje u roku od pet dana od dana zaključenja (član 173 stav 3);

42) statutom ne predvidi mogućnost podnošenja prigovora i efikasne i blagovremene postupke za odlučivanje po prigovorima svojim članovima i organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju, i ne organizuje prijem i odlučivanje po prigovorima u primjerenim rokovima, naročito u odnosu na ovlašćenja za upravljanje pravima, prestanak ili povlačenje prava, uslove za članstvo, naplatu iznosa koji pripadaju nosiocima prava, odbicima i raspodjelama (član 175 stav 1);

43) u roku od osam dana od dana prijema prigovora u pisanoj formi ne odgovori na prigovore članova ili organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u čije ime upravlja pravima na osnovu sporazuma o zastupanju (član 175 stav 2);

44) odbije prigovor iz člana 175 stav 2 ovog člana, a ne obrazloži razloge za odbijanje prigovora (član 175 stav 3);

45) Ministarstvu ne dostavi, u roku od tri dana od dana donošenja i utvrđivanja, odnosno zaključivanja i prijema akte, tarife, uslove, sporazume, odluke i izvještaje navedene u članu 179 stav 1 ovog zakona;

46) ne obavijesti Ministarstvo o svakoj promjeni lica ovlašćenih za zastupanje organizacije za kolektivno ostvarivanje prava u roku od tri dana od dana promjene lica (član 179 stav 2);

47) na zahtjev Ministarstva, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva, ne dostavi tražene informacije i podatke iz okvira svoje djelatnosti (član 179 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.“.

Član 65

Član 201 mijenja se i glasi:

„Prekršaj člana nadzornog odbora

Član 201

Novčanom kaznom od 250 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj svaki član nadzornog odbora ako opštoj skupštini članova jednom godišnje ne dostavi izjavu o sukobu interesa koja sadrži informacije iz člana 159a stav 5 ovog zakona (član 159 stav 3).“.

Član 66

Član 202 mijenja se i glasi:

„Prekršaj lica koja upravljaju poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 202

Novčanom kaznom od 250 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj lice koje upravlja poslovanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ako opštoj skupštini članova jednom godišnje ne dostavi izjavu koja sadrži informacije iz člana 159a stav 5 ovog zakona.“.

Član 67

Poslije člana 202 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Prekršaji korisnika

Član 202a

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice – korisnik, ako:

1) organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u postupku vođenja pregovora ne pruži sve informacije potrebne za izdavanje ovlašćenja (član 165 stav 4);

2) koristi predmet zaštite bez izdatog ovlašćenja (član 165 stav 8);

3) organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava u okviru dogovorenog ili prethodno određenog roka i u dogovorenom ili prethodno određenom obliku, ne dostavi informacije kojima raspolaže o korišćenju prava koja zastupa organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, a koje su potrebne za naplatu prihoda od prava i raspodjelu iznosa koji pripadaju nosiocima prava (član 168 stav 1);

4) ovlašćenom licu organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ne omogući uvid u dokumentaciju i podatke od značaja za obračun naknade koja se plaća prema tarifi (član 168 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice - korisnik novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu – korisniku novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik – korisnik novčanom kaznom od 500 eura do 5.000 eura.

Prekršaj člana organizacije za kolektivno ostvarivanje prava

Član 202b

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj član organizacije za kolektivno ostvarivanje prava ako:

1) kao odgovorno lice za raspodjelu prihoda od prava nosiocima prava, informacije iz člana 164 stav 1 ovog člana, najmanje jednom godišnje, ne učini dostupnim svakom nosiocu prava kojem pripadaju prihodi od prava ili su mu izvršena plaćanja u periodu na koji se informacije odnose (član 164 stav 3);

2) zastupa nosioce prava a nosiocima prava ne raspodijeli i ne isplati pripadajuće iznose bez odlaganja, a najkasnije šest mjeseci od prijema tih iznosa, osim ako opravdani razlozi, naročito u vezi sa izvještavanjem od strane korisnika, utvrđivanjem prava, nosilaca prava ili povezivanjem informacija o djelima i drugim sadržajima sa nosiocima prava, sprječavaju člana organizacije za kolektivno ostvarivanje prava da ispoštuje taj rok (član 164a stav 6).

Prekršaji drugih lica

Član 202c

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako ne postupi u skladu sa članom 168 stav 4 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 50 eura do 200 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50 eura do 200 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 600 eura.“

Član 68

U članu 206d stav 1 riječi: „člana 69i, člana 142 stav 2 i člana 145a st. 4, 5 i 6“ zamjenjuju se riječima: „člana 142 stav 2, člana 145a st. 4, 5 i 6, člana 154 st. 2 i 4, člana 165 stav 7, člana 178, člana 180i stav 3 i člana 206g“.

Član 69

Poslije člana 206e dodaju se tri nova člana koji glase:

„Obaveza obavještanja

Član 206f

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da o pravima iz čl. 154 i 154a ovog zakona obavijesti nosioce prava koji su je ovlastili za upravljanje, kao i svim uslovima za ostvarivanje prava iz člana 154 stav 5 ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Saradnja sa nadležnim tijelima država članica Evropske unije

Član 206g

Ministarstvo je dužno da bez neopravdanog odlaganja odgovori na zahtjev za dostavljanje informacija u vezi sa primjenom odredbi čl. 147 do 180k ovog zakona, koji je primio od strane organa države članice Evropske unije nadležnog za nadzor nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, a naročito informacija o aktivnostima organizacija za kolektivno ostvarivanje prava sa sjedištem u Crnoj Gori, pod uslovom da je zahtjev propisno obrazložen.

Ako Ministarstvo smatra da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava osnovana u državi članici Evropske unije, koja djeluje na teritoriji Crne Gore, možda nije usklađena sa odredbama nacionalnog zakona države članice Evropske unije u kojoj je ta organizacija za kolektivno ostvarivanje prava osnovana, može dostaviti sve relevantne informacije nadležnom organu države članice Evropske unije u kojoj je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava osnovana, a po potrebi može priložiti i zahtjev tom organu da preduzme odgovarajuće mjere u okviru svoje nadležnosti.

Ako je Ministarstvo primilo zahtjev iz stava 2 ovog člana od strane nadležnog organa države članice Evropske unije, dužno je da odgovori u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva.

Ministarstvo može uputiti zahtjev iz stava 2 ovog člana i ekspertskoj grupi osnovanoj u skladu sa propisom Evropske unije o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

Usaglašavanje poslovanja

Član 206h

Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužna je da svoju organizaciju, poslovanje i djelatnost uskladi sa ovim zakonom najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organizaciji iz stava 1 ovog člana koja ne uskladi svoju organizaciju, poslovanje i djelatnost u roku iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo će oduzeti dozvolu za kolektivno ostvarivanje prava.“

Član 70

Poslije člana 208 dodaje se novi član koji glasi:

„Prestanak važenja

Član 208a

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine („Službeni list RCG“, br. 45/05).“

Član 71

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-1/21-1/9

EPA 252 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1940.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O VASPITANJU I
OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

Proglašavam **Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1326/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

На основу члана 82 тачка 2 Устава Црне Горе и Амандмана IV став 1 на Устав Црне Горе, Скупштина Црне Горе 27. сазива, на Петој сједници Другог редовног (јесењег) засиједања у 2021. години, дана 29. децембра 2021. године, донијела је

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНИ ЗАКОНА О ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ ДЈЕЦЕ
СА ПОСЕБНИМ ОБРАЗОВНИМ ПОТРЕБАМА

Члан 1

У Закону о васпитању и образовању дјеце са посебним образовним потребама („Службени лист РЦГ“, бр. 80/04 и „Службени лист ЦГ“, бр. 45/10 и 47/17) у члану 30а став 3 мијења се и гласи:

„Школа закључује уговор о раду са асистентом у настави на неодређено вријеме.“

Послије става 3 додају се два нова става који гласе:

„Асистент у настави који је запослен на неодређено вријеме, а за чијим је радом престала потреба, може засновати радни однос у другој школи, на основу споразума директора школа.

„Асистент у настави који је запослен на неодређено вријеме у школи може се споразумно преузети у другу школу ако испуњава услове прописане законом и актом о систематизацији радних мјеста, уз сагласност асистента у настави.“

Досадашњи ст. 4, 5, 6 и 7 постају ст. 6, 7, 8 и 9.

Члан 2

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Црне Горе“.

Број: 26-1/21-9/7

ЕПА 324 XXVII

Подгорица, 29. децембар 2021. године

Скупштина Црне Горе 27. сазива

Предсједник,

Алекса Бечић, с.р.

1941.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I
INVALIDSKOM OSIGURANJU

Proglašavam Zakon o dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1374/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I
INVALIDSKOM OSIGURANJU

Član 1

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG”, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG”, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20) u članu 74a poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Osiguraniku se u poseban staž uračunava vrijeme provedeno na odsluženju vojnog roka.

Pravo iz stava 2 ovog člana osiguranik može ostvariti podnošenjem zahtjeva uz odgovarajuću dokumentaciju.“.

Član 2

U članu 193a poslije stava 9 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Najniža penzija iz člana 29 st. 3 i 4 ovog zakona od 1. januara 2022. godine vanredno se usklađuje za 36%.

Opšti akt o usklađivanju, u skladu sa stavom 10 ovog člana, donosi Fond.”.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. septembra 2022. godine.

Broj: 09-2/21-5/23

EPA 364 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

1942.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O
GIMNAZIJI**

Proglašavam **Zakon o izmjeni Zakona o gimnaziji**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1327/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA O GIMNAZIJI**

Član 1

U Zakonu o gimnaziji („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13 i 47/17) član 56 mijenja se i glasi:

„Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode nastavu (norma časova) i to:

- 1) iz crnogorskog ili maternjeg jezika – 16 časova;
- 2) iz matematike – 16 časova;
- 3) iz stranog jezika – 18 časova;
- 4) iz predmeta čija nastava iziskuje pripremanje i izvođenje eksperimenata, izradu, pregled i ocjenjivanje zadataka, programa i projekata za sve učenike jednog odjeljenja – 18 časova;
- 5) iz predmeta za čiju nastavu je neophodno i obavezno pripremati, pregledati i ocjenjivati projekte, programe i druge zadatke, različite za svakog učenika – 18 časova;
- 6) iz ostalih predmeta teorijske nastave – 18 časova.

Čas iz predmeta čija nastava se realizuje na višem nivou iz člana 17 stav 8 ovog zakona, u posebnim odjeljenjima opšte gimnazije iz člana 3 stav 3 ovog zakona, vrednuje se kao 1,5 časova.

Čas iz predmeta čija nastava se realizuje na stranom jeziku, u posebnim odjeljenjima opšte gimnazije iz člana 3 stav 3 ovog zakona, vrednuje se kao 1,5 časova.

Nastavnici su, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnih programa, dužni da, pored norme časova utvrđene stavom 1 ovog člana, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, određuje se statutom gimnazije.“

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 26-1/21-5/16

EPA 284 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

1943.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O RADU**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1333/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU**

Član 1

U Zakonu o radu („Službeni list CG“, br. 74/19, 8/21, 59/21 i 68/21) u članu 88 stav 3 briše se.

Član 2

U članu 101 stav 2 riječi: „od 250,00 eura“ zamjenjuju se riječima: „od 450,00 eura“.

Član 3

U članu 105 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Poslodavac je dužan da u slučaju ukidanja ili umanjenja stope poreza na dohodak fizičkih lica, odnosno doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog, iznos sredstava koji bi u skladu sa zakonom bio obračunat, obustavljen i isplaćen po osnovu tog poreza, odnosno doprinosa u dijelu koji se ukida, odnosno umanjuje isplati zaposlenom kao dio zarade.“

Član 4

U članu 208 stav 1 poslije tačke 15 dodaje se nova tačka koja glasi:

„15a) u slučaju umanjenja ili ukidanja stope poreza na dohodak fizičkih lica, odnosno doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog, iznos sredstava koji bi u skladu sa zakonom bio obračunat, obustavljen i isplaćen po osnovu tog poreza, odnosno doprinosa u dijelu koji se ukida, odnosno umanjuje ne isplati zaposlenom kao dio zarade (član 105 stav 4);“.

Član 5

U članu 216 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Opšti kolektivni ugovor, u skladu sa ovim zakonom, zaključiće se najkasnije do 31. decembra 2022. godine.“

Član 6

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2022. godine.

Broj: 19-1/21-7/16

EPA 341 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021.godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1944.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ
ZAŠTITI**

Proglašavam Zakon o izmjeni Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1334/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI**

Član 1

U Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17 i 59/21) u članu 19 stav 1 tačka 8 mijenja se i glasi:

„8) porodicu čine bračni, odnosno vanbračni supružnici i djeca (bračna, vanbračna, usvojena i pastorčad), partneri u zajednici života lica istog pola i djeca koju partneri izdržavaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje životno partnerstvo lica istog pola, srodnici u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva, srodnici u pobočnoj liniji uključujući i druge srodnike koji zajedno žive, dijete koje ne živi u porodici ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje i bračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola bez obzira gdje živi;“.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 19-6/21-8/5

EPA 325 XXVII

Podgorica, 29. decembra 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

1945.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM
POSTUPKU**

Proglašavam **Zakon o izmjenama Zakonika o krivičnom postupku**, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1346/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU**

Član 1

U Zakoniku o krivičnom postupku („Službeni list CG“, br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18 i 116/20) u članu 159 stav 1 riječi: „stav 1“ zamjenjuju se riječima: „st. 1 i 2“.

U stavu 4 u prvoj rečenici poslije riječi „istragu“ zarez i riječi: „odnosno državnog tužioca“ brišu se.

U stavu 5 riječi: „odnosno državnog tužioca“ brišu se.

Član 2

U članu 160 stav 5 riječi: „državnom tužiocu, odnosno“ i riječi: „državni tužilac, odnosno“ brišu se.

Član 3

U članu 161 stav 1 riječi: „odnosno državnog tužioca,“ brišu se.

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 23-2/21-3/4

EPA 273 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva
Predsjednik,
Aleksa Bečić, s.r.

1946.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O STRUČNOM
OBRAZOVANJU**

Proglašavam Zakon o izmjeni Zakona o stručnom obrazovanju, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1328/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENI ZAKONA O STRUČNOM OBRAZOVANJU**

Član 1

U Zakonu o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13 i 47/17) u članu 107 stav 1 mijenja se i glasi:

„Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode nastavu (norma časova), i to:

- 1) iz crnogorskog ili maternjeg jezika – 16 časova;
- 2) iz stranog jezika – 18 časova;
- 3) iz matematike – 16 časova;
- 4) iz predmeta čija nastava iziskuje pripremanje i izvođenje eksperimenata, izradu, pregled i ocjenjivanje zadataka, programa i projekata za sve učenike jednog odjeljenja – 18 časova;
- 5) iz predmeta za čiju nastavu je obavezno pripremiti, pregledati i ocjenjivati projekte, programe i druge zadatke, različite za svakog učenika – 18 časova;
- 6) iz modula – 18 časova;
- 7) iz ostalih predmeta teorijske nastave – 18 časova.“

U stavu 4 riječi: „ostvare 22 časa praktičnog obrazovanja“ zamjenjuju se riječima: „ostvare 20 časova praktičnog obrazovanja“.

U stavu 5 riječi: „ostvare 20 časova nastave“ zamjenjuju se riječima: „ostvare 18 časova nastave“.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 26-1/21-6/14

EPA 285 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.

1947.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI KONKURENCIJE

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije, koji je donijela Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine.

Broj: 01-1362/2

Podgorica, 30. decembar 2021. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i člana 91 stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 27. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine, donijela je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI KONKURENCIJE

Član 1

U Zakonu o zaštiti konkurencije („Službeni list CG”, br. 44/12 i 13/18) u članu 19 stav 2 poslije tačke 23 dodaje se nova tačka koja glasi:

„23a) donosi godišnji program rada;”.

U stavu 4 poslije riječi: „zamjenik direktora Agencije” zarez i riječi: „pomoćnik direktora Agencije” brišu se.

Član 2

U članu 20c stav 1 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3) uživa lični i profesionalni ugled za poslove koje će obavljati.“

Stav 2 briše se.

Član 3

Član 20f mijenja se i glasi:

„Savjet:

- 1) donosi statut;
- 2) donosi godišnji program rada i finansijski plan;
- 3) podnosi izvještaj o radu za prethodnu godinu i finansijski izvještaj;
- 4) imenuje i razrješava direktora i zamjenika direktora Agencije;
- 5) donosi upravne akte iz nadležnosti Agencije;
- 6) donosi pravila Agencije;
- 7) donosi poslovnik o radu Savjeta;
- 8) utvrđuje godišnji plan rada u oblasti državne pomoći i godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći;
- 9) podnosi Vladi finansijski plan za narednu godinu;

10) daje mišljenja i smjernice o primjeni propisa iz oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći;

11) daje mišljenja na zahtjev organa državne uprave, nadležnog organa lokalne samouprave i pravnog lica koje upravlja i raspolaže sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom u skladu sa zakonom u pripremi propisa i drugih akata kojima se uređuju pitanja vezana za dodjeljivanje državne pomoći, kao i u postupku njihovog donošenja;

12) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Agencije.”.

Član 4

Član 21 mijenja se i glasi:

„Agencijom rukovodi direktor Agencije.

Direktor Agencije ima zamjenika.

Direktora Agencije i zamjenika direktora Agencije imenuje Savjet, na period od pet godina, na osnovu javnog konkursa i mogu biti ponovo imenovani.

Član 5

Član 21a mijenja se i glasi:

„Uslovi za imenovanje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 21a

Direktor Agencije, odnosno zamjenik direktora Agencije, može biti lice koje, pored opštih uslova utvrđenih propisima o radu, ispunjava i sljedeće uslove:

- 1) da je crnogorski državljanin sa prebivalištem u Crnoj Gori;
- 2) da ima najmanje VIII nivo kvalifikacije obrazovanja iz oblasti prava ili ekonomije;
- 3) da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima rukovođenja, ili pet godina radnog iskustva na drugim poslovima, koji će omogućiti obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom.“

Član 6

Član 21b mijenja se i glasi:

„Ograničenja za imenovanje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 21b

Za direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije ne može biti imenovano lice iz člana 20d stav 1 ovog zakona.

Direktor Agencije odnosno zamjenik direktora Agencije ne može da vrši poslaničku niti drugu javnu funkciju ili profesionalno obavlja drugu djelatnost.

Kandidat za direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije je dužan da Savjetu dostavi pisanu izjavu da ne postoje smetnje za imenovanje utvrđene ovim zakonom.”

Član 7

U članu 22 stav 1 tačka 2 riječi: „poslovanje i zakonitost” zamjenjuju se riječima: „poslovanje, zakonitost i kvalitet”.

Poslije tačke 4 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„4a) predlaže statut Agencije;

4b) predlaže godišnji program rada i finansijski plan;“

U tački 5 riječi: „plan za narednu godinu” zamjenjuju se riječju “izvještaj” .

Poslije tačke 11 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„11a) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije;

11b) utvrđuje unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta;“
Stav 4 briše se.

Član 8

Član 23 mijenja se i glasi:

„Razrješenje direktora Agencije, odnosno zamjenika direktora Agencije

Član 23

Direktor Agencije, odnosno zamjenik direktora Agencije može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan:

- 1) na lični zahtjev;
- 2) ako je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti;
- 3) kada ne postupa u skladu sa zakonom, nestručno i nesavjesno obavlja dužnost;
- 4) kada svojim ponašanjem i radom dovede u pitanje nezavisnost i ugled Agencije;
- 5) ako trajno izgubi sposobnost za vršenje dužnosti;
- 6) ako bude izabran ili počne da obavlja drugu funkciju, odnosno djelatnost nespojivu sa dužnošću u Agenciji.“

Član 9

U članu 23a st. 1 i 2 riječi: „zamjenika direktora Agencije, odnosno pomoćnika direktora Agencije” zamjenjuju se riječima: “odnosno zamjenika direktora Agencije”.

Član 10

Član 25a mijenja se i glasi:

„Godišnji program rada i izvještaj o radu

Član 25a

Agencija najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu donosi godišnji program rada koji sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspješnosti, aktivnostima koje su potrebne za realizaciju ciljeva i licima odgovornim za realizaciju.

Agencija je dužna da do kraja prvog kvartala tekuće godine, podnese Vladi izvještaj o radu za prethodnu godinu koji sadrži prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada državne agencije, ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unaprjeđenje stanja i finansijski izvještaj.

Davalac državne pomoći dužan je da Agenciji do 15. marta tekuće za prethodnu godinu dostavi podatke o dodijeljenoj državnoj pomoći.

Na osnovu podataka dobijenih od davaoca državne pomoći, Agencija sačinjava godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u prethodnoj godini, koji dostavlja Vladi i Skupštini do kraja drugog kvartala tekuće godine, radi upoznavanja.

Agencija dostavlja izvještaj iz stava 4 ovog člana Evropskoj komisiji, u skladu sa obavezama preuzetim potvrđenim međunarodnim ugovorom.“

Član 11

U članu 25b stav 1 poslije riječi: „zamjenik direktora Agencije” zarez i riječi: „pomoćnik direktora Agencije” brišu se.

Član 12

Poslije člana 72e dodaju se tri nova člana koji glase:

**„Rok za usaglašavanje Statuta i akta o unutrašnjoj
organizaciji i sistematizaciji**

Član 72f

Statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za imenovanje predsjednika i članova Savjeta

Član 72g

Predsjednik i članovi Savjeta u skladu sa ovim zakonom imenovaće se u roku od 90 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Predsjednik i članovi Savjeta imenovani u skladu sa Zakonom o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, br. 44/12 i 13/18) nastavljaju sa radom do imenovanja predsjednika i članova iz stava 1 ovog člana.

Rok za imenovanje direktora i zamjenika direktora Agencije

Član 72h

Direktor i zamjenik direktora Agencije u skladu sa ovim zakonom imenovaće se u roku od 150 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Direktor i zamjenik direktora Agencije imenovani u skladu sa Zakonom o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, br. 44/12 i 13/18) nastavljaju sa radom do imenovanja direktora i zamjenika iz stava 1 ovog člana.“

Član 13

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 08-1/21-1/11

EPA 231 XXVII

Podgorica, 29. decembar 2021. godine

Skupština Crne Gore 27. saziva

Predsjednik,

Aleksa Bečić, s.r.